T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI

TRT ARŞİVİNDE YER ALAN HÜZZAM İLÂHİLERİN USÛL VE MAKAM AÇISINDAN İNCELENMESİ

MEHMET ERARABACI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:

PROF. DR. MEHMET GÖNÜL

KONYA

KASIM, 2023

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mehmet Erarabacı		
	Numarası	29665784186		
	Ana Bilim /BilimDalı	Türk Müziği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tezin Adı	TRT Arşivinde Yer Alan Hüzzam İlâhilerin Usûl ve Makam Açısından İncelenmesi		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Mehmet Erarabacı

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmam boyunca; araştırma konusu ile ilgili rehberliğinden ve tavsiyelerinden başlayarak araştırmalarımın yürütülmesi sürecinde değerli bilgi, birikim ve tecrübelerini esirgemeyen; araştırmamın her aşamasında yoğun mesâilerine rağmen yardım ve desteklerini sabırla ve anlayışla sürdüren kıymetli danışman hocam Necmettin Erbakan Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Müdürü ve NEÜ Sosyal Bilmler Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL'e, kendilerine mürâcaatlarım esnâsında katkılarını esirgemeyen Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa Yıldırım ve Öğr. Gör. Ufuk Akın İnce'ye şükran ve minnetlerimi arz ederim.

Bu zaman diliminde âilevî bazı sorumluluklarımı üzerine alan, anlayış ve özverisiyle güç katan değerli eşime ve etkin zamanlarından harcadığım sevgili çocuklarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iv
ÖZET xi
ABSTRACT xii
RESİMLER LİSTESİ xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ xiv
KISALTMALAR xx
1. GİRİŞ 1
1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi 9
1.2. Alt Problemler 10
1.3. Araştırmanın Amacı 10
1.4. Araştırmanın Önemi 10
1.5. Araştırmanın Varsayımları 11
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları 11
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 11
3. YÖNTEM 14
3.1. Araştırmanın Modeli 14
3.2. Evren ve Örneklem 14
3.3. Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi 14
4. BULGULAR ve YORUMLAR 16
4.1. Acep Lûtfun Seherinde 17
4.2. Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet 20
4.3. Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ 23
4.4. Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen 26
4.5. Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin 29
4.6. Âlemlere Rahmet Olarak Geldin 32
4.7. Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât 35
4.8. Alma Tenden Cânımı 38
4.9. Arkadaş At Kıyl-ü Kâli 41
4.10. Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına 44
4.11. Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı 47
4.12. Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi 50

4.13. Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû, Yâ Hak Diyerek 53
4.14. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah..... 56
4.15. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (II) 59
4.16. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (III)..... 62
4.17. Aşkın Odu Ciğerimi Yaka Geldi Yaka Gider 65
4.18. Aşkın Tadı Gönlümde..... 68
4.19. Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî 71
4.20. Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım Ali 75
4.21. Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ' 78
4.22. Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm 82
4.23. Ayırma Beni Senden, Can Gitse De Bedenden..... 85
4.24. Bağrımdaki Biten Başlar..... 88
4.25. Benim Derdim Yamandır..... 91
4.26. Benliktir İnsana En Büyük Düşman..... 94
4.27. Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden..... 97
4.28. Bî-Mekânım Bu Cihânda 100
4.29. Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir..... 103
4.30. Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız 106
4.31. Biz Ol Uşşâkı Serbâzız..... 109
4.32. Bu Aşkı Ben Bilmez İdim..... 112
4.33. Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz 117
4.34. Bu Dünyanın Şol İşine 120
4.35. Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Rasûlallah..... 123
4.36. Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır..... 126
4.37. Can Bu İlden Göçmeden 129
4.38. Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna 132
4.39. Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet..... 135
4.40. Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Rasûlallah 139
4.41. Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir..... 142
4.42. Cihanda En Büyük Nîmet Saâdet Yâ Rasûlallah 145
4.43. Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü..... 148

4.44. Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü (II) 151
4.45. Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi 154
4.46. Çünki Bildim Dünyâ Fânî 157
4.47. Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ 160
4.48. Derdimendim Yâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime 163
4.49. Derdin Ne Be-Hey Âşık 166
4.50. Dertliyim YâRasûlallah Derde Dermân Sendedir 169
4.51. Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur 172
4.52. Dil Beytini Pâk Eden 175
4.53. Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek 178
4.54. Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Ferş Üzre Kadem 181
4.55. Dostlar Bilin Şimden Gerû 184
4.56. Durman Yanalım Âteş-i Aşka 188
4.57. Düşeli Aşkın Bu Cânım İline 191
4.58. Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ 194
4.59. Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil 197
4.60. Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım 200
4.61. Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma 203
4.62. Ey Âşık-ı Dildâde 206
4.63. Ey Benim Devletli Sultânım 209
4.64. Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım 212
4.65. Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin 216
4.66. Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur 219
4.67. Ey Derdime Dermânım 222
4.68. Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah 225
4.69. Ey Dost Senin Derdin İle 228
4.70. Ey Dünyâya Gelen Kişi 231
4.71. Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel 234
4.72. Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ 237
4.73. Ey Rahmeti Bol Pâdişah 240
4.74. Ey Rahmeti Bol Pâdişah (II) 243

4.75. Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın 246
4.76. Ey Saâdet Burcunun Mâhı 249
4.77. Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl 252
4.78. Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin 255
4.79. Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum 259
4.80. Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn 262
4.81. Fânîler Diyârı Beni Ararsan 265
4.82. Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded 269
4.83. Gariplik Tuttu Boynumdan 272
4.84. Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün 275
4.85. Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak 278
4.86. Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece 281
4.87. Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol 284
4.88. Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah 287
4.89. Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (I) 290
4.90. Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (II) 294
4.91. Gönül Hûn Oldu Şevkinden 297
4.92. Gönül Yıkma Gönül Yap 300
4.93. Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç 303
4.94. Gözüm ki Kâne Boyandı 307
4.95. Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah 310
4.96. Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere 313
4.97. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in 316
4.98. Hakk'a İsyan Eyleyen 319
4.99. Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu 322
4.100. Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah 325
4.101. Hazret-i Hakk'ın Habîbi 328
4.102. Hep Kulların Günahkârdır 331
4.103. Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını 334
4.104. Her Sırrıma Habîrsin 337
4.105. Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin 340

4.106. Huzurunda Bel Bağladım 343
4.107. Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu 346
4.108. Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür 349
4.109. İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden 352
4.110. İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ 355
4.111. İsteyen Yârın, Hak ider Vârın 358
4.112. Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den 361
4.113. Kalbimi Vâsî Eyle 364
4.114. Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını 367
4.115. Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir 370
4.116. Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn 374
4.117. Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu 377
4.118. Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 381
4.119. Merhabâ Ey Fahri Âlem 384
4.120. Mest-ü Hayrânım 387
4.121. Mevlâ Birdir Biliyorsan 390
4.122. Milk-i Cihân Sultânı Abdülkâdir Geylânî 393
4.123. Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah 396
4.124. Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş 399
4.125. Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak 402
4.126. Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider 405
4.127. Münkîr Terket Nizâyı 408
4.128. Müştâk Olup Özlediğim 411
4.129. Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür 414
4.130. Nâmımız Yokken Ademde 417
4.131. Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki 420
4.132. Ne Durursun Gâfil İnsan 423
4.133. Neyleyeyim Dünyâyı (I) 426
4.134. Neyleyeyim Dünyâyı (II) 429
4.135. N'oldun Ağlarsın Gönül 432
4.136. Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 435

4.137. Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım 438
4.138. Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed 441
4.139. Ol Allah'ımın Sevdiği 444
4.140. Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ 447
4.141. Öyle Sermestim Ki Bilmem 450
4.142. Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ 453
4.143. Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir 457
4.144. Rû Siyâhım Pür-Günâhım 460
4.145. Sabredelim Cefâlara 463
4.146. Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî 466
4.147. Sâlik Merâtip Kateder 470
4.148. Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne 473
4.149. Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor 476
4.150. Seherde Açılan Güller Nedendir 479
4.151. Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ 482
4.152. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim 485
4.153. Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e 488
4.154. Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın 491
4.155. Soyun Vârından Ârından 494
4.156. Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlil-i İlâhide 497
4.157. Şâm-ü Seher Zikreylerem 500
4.158. Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz 503
4.159. Şermsâr Etme Hüdâ'yaRûz-i Mahşerde Beni 506
4.160. Şol Cennetin Gülzârına 510
4.161. Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar 513
4.162. Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar 516
4.163. Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına 519
4.164. Taştı Rahmet Deryâsı 522
4.165. Tecellîlerle Mest Olmuş 525
4.166. Teferrüc Eyleyi Vardım 528
4.167. Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden 532

4.168. Topraktan İnsanı Var Ettiğine 535
4.169. Uyan Be Hey Gâfil Uyan 539
4.170. Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin 542
4.171. Vardım Kırklar Yaylasına 546
4.172. Vaslın Bana Hayat Verir 549
4.173. Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer 552
4.174. Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder 555
4.175. Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün 558
4.176. Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer 561
4.177. Yalancı Dünyâya Konup Göçenler 564
4.178. Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi 567
4.179. Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân 570
4.180. Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi 573
4.181. Yüce Sultânım, Derde Dermânım 576
4.182. Yürü, Yürü Yalan Dünyâ 579
4.183. Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya 582
4.184. Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 585
4.185. Zikreyle Her Nefesde 588
5. SONUÇ ve ÖNERİLER 591
KAYNAKÇA 622
EKLER 625

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mehmet Erarabacı		
	Numarası	29665784186		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Müziği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL		
	Tezin Adı	TRT Arşivinde Yer Alan Hüzzam İlâhilerin Usûl ve Makam Açısından İncelenmesi		

Kadim çağlardan îtibâren insanlar mûsikî ezgilerini hatırlamak ve gelecek nesillere aktarmak maksadıyla, yazı dilinde olduğu gibi sesleri hatırlatıcı bazı işaretler kullanmışlardır. Türk Mûsikî kültürümüzde de Göktürkler ve Uygurlardan beri bazı notalama yöntemleri uygulandığı bilinmektedir. Klasik Türk Mûsikîmizin zirveye çıktığı ve makam anlayışının olgunlaştığı Osmanlı döneminde farklı notalama yöntemleri denenmiş ve uygulanmış olsa da "meşk sistemi" adını verdiğimiz ustadan çırağa şeklinde bir eğitim metodu daha çok benimsenmiştir. Hâfıza esâsına dayanan bu öğretim tarzı, üslûb ve tavrın korunmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında çok önemli bir vazifeyi icrâ etmiştir.

Osmanlı'nın son dönemlerinden îtibâren meşk sisteminin zayıflaması, bir müzik yazı dili olmayan eserlerin unutulmasına sebep olmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan batı tarzı notalama yöntemlerimakam anlayışlarını da değiştirerek kadim mûsikîmizin nazariye ve ameliyesinde bozulmalara sebep olmuştur. Batı nota sistemi ile eserlerin kayıt altına alınma çabaları eserlerin muhâfaza edilmesi için gerekli olmuştur. Ancak bu durum eserlerin orijinal icrâlarının farklılaşmasına, makamları algılama yetkinliğinin nüshayı yazan kişi ile sınırlı kalmasına, arûz vezni ile yazılan birçok eserin ölçülerde akla ilk gelen usûlle belirtilmesine, nota yazım esnâsında usûle göre değil ezgilere göre usûl düzümlerinin oluşturulmasına sebep olmuştur.

Bu çalışmamızdaTRT arşivinde yer alan tüm Hüzzam ilâhilerin makam ve usûl yönünden incelenmesi yapılmış; makam ve usûl farklılıkları belirlenmiş, bütün nüshalar yeniden notalandırılmak sûretiyle arşive katkıda bulunulmuştur. Eserlerin makam yönünden incelenmesi Abdülbâkî Nâsır Dede, Raûf Yektâ Bey ve Yakup Fikret Kutluğ'un kuramlarındaki Hüzzam makâmının teorik özelliklerine ve Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların klasik icrâ hüviyetine sahip eserlerindeki seyir özelliklerine göre yapılmıştır. Usûl incelemeleri ise Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL'ün kitabında târif ettiği usûl kâide ve şartlarına göre yapılmıştır. Bu bağlamda ezgi ve güfte cümlelerinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla uyumu, güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları ve dağılımları, usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplar ile güfte ve bestedeki vurgu ve mânâların münasebeti, eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olması gibi hususlar incelenmiştir. Çalışma nitel bir çalışması olup tarama modeli kullanılmıştır. Hüzzam ilâhilerin makam ve usûl incelemelerinin ardından tashih edilen nüshaları eklerde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Mûsikîsi, ilâhi, makam, usûl, Hüzzam makâmı,

ABSTRACT

ABSTRACT

Author' s	Name and Surname	Mehmet Erarabacı		
	Student Number	29665784186		
	Department	Turkish Music		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Prof. Dr. Mehmet Gonul		
	Title of the Thesis/Dissertation	Examination Of Huzzam Hymns In The Archives In Terms Of Maqam And Rhythm		

In order to remember their musical melodies and pass them down to subsequent generations, people have utilized some signs that resemble sounds, such as in written language, since ancient times. It is well known that several notation techniques have been used in our Turkish musical tradition since the Gokturks and Uyghurs. When Classical Turkish Music reached its pinnacle and the perceptive of 'makam' developed, different notation techniques were tried and put to use, but the "mesk system," which we refer to as a master-to-apprentice, teacher to student system, was more widely adopted. This method of memory-based instruction has been crucial in preserving the aesthetic and attitude of music and passingdownto following generations.

The works that lacked a written musical language were lost due to the deterioration of the meşk practice system since the later phases of the Ottoman Empire. The development of western-style notation techniques during this period also altered how makam was perceived and led to disruptions of the theory and practice of our ancient music. It became required to make efforts to preserve the works by recording them using the Western notation method. Nevertheless, this situation has caused the differentiation of the original performances of the works, remaining to be limited the competence to perceive the makam to the person who wrote the copy, being indicated the meters for many works written with aruz prosody with the first usûl that comes to mind, and the formation of usûl arrangements according to the melodies, not according to the usûl during the writing of the note.

The TRT archive's whole collection of Hüzzam hymns was analyzed in this study in terms of makam and usûl. After identifying these discrepancies, all copies were re-noted and contributed to the archive. The works were examined in terms of makam in accordance with the theoretical aspects of the Hüzzam makam in the theories of Abdülbâkî Nâsır Dede, Raûf Yektâ Bey, and Yakup Fikret Kutluğ, as well as the observation aspects of the works which have the identity of classical performance composers representing the ancient understanding and tradition of Turkish music. Reviews of Usûl are made in accordance with the guidelines and standards for Usûl set forth in Prof. Dr. Mehmet Gönül's book. In this context, concerns like the harmony of the melody and lyric phrases with the times and beats denoted in the usûl circles, the placement and distribution of the tune and lyric elements inside the meter, the connection between the usûl pattern's strong and weak beats, as well as the focus and meanings in the lyrics and composition, and the work's unit times and musical phrase structure harmony in the denoted usûl were investigated. The study that is a qualitative study was adopted for the screening model. The appendices provide copies of the hymns of Hüzzam that have been adjusted in light of the makam and usul investigations.

Keywords: Turkish music**,** hymn, makam, Huzzam makam,

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Raûf Yektâ Bey'in Hüzzam Târifi. 6
Resim 2: Yakup Fikret Bey'in Hüzzam Târifi..... 7
Resim 3: Hüzzam Makâmının Târiflere Göre Şablonu. 8

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Acep Lûtfun Seherinde 17
Şekil 2: Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet 20
Şekil 3: Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ 23
Şekil 4: Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen 26
Şekil 5: Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin 29
Şekil 6: Âlemlere Rahmet Olarak Geldin 32
Şekil 7: Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât 35
Şekil 8: Alma Tenden Cânımı 38
Şekil 9: Arkadaş At Kıyl-ü Kâli 41
Şekil 10: Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına 44
Şekil 11: Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı 47
Şekil 12: Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi 50
Şekil 13: Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû, Yâ Hak Diyerek 53
Şekil 14: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah 56
Şekil 15: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (II) 59
Şekil 16: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (III) 62
Şekil 17: Aşkın Odu Ciğerimi Yaka Geldi Yaka Gider 65
Şekil 18: Aşkın Tadı Gönlümde 68
Şekil 19: Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî 72
Şekil 20: Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım 75
Şekil 21: Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ' 79
Şekil 22: Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm 82
Şekil 23: Ayırma Beni Senden, Can Gitse De Bedenden 85
Şekil 24: Bağrımdaki Biten Başlar 88
Şekil 25: Benim Derdim Yamandır 91
Şekil 26: Benliktir İnsana En Büyük Düşman 94
Şekil 27: Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden 97
Şekil 28: Bî-Mekânım Bu Cihânda 100
Şekil 29: Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir 103
Şekil 30: Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız 106

Şekil 31: Biz Ol Uşşâkı Serbâzız 109
Şekil 32: Bu Aşkı Ben Bilmez İdim 114
Şekil 33: Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz 117
Şekil 34: Bu Dünyanın Şol İşine 120
Şekil 35: Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Rasûlallah 123
Şekil 36: Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır 126
Şekil 37: Can Bu İlden Göçmeden 129
Şekil 38: Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna 132
Şekil 39: Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet 136
Şekil 40: Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Rasûlallah 139
Şekil 41: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir 142
Şekil 42: Cihanda En Büyük Nîmet Saâdet Yâ Rasûlallah 145
Şekil 43: Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü 148
Şekil 44: Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü (II) 151
Şekil 45: Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi 154
Şekil 46: Çünki Bildim Dünyâ Fânî 157
Şekil 47: Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ 160
Şekil 48: DerdimendimYâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime 163
Şekil 49: Derdin Ne Be-Hey Âşık 163
Şekil 50: Dertliyim Yâ Rasûlallah Derde Dermân Sendedir 169
Şekil 51: Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur 172
Şekil 52: Dil Beytini Pâk Eden 175
Şekil 53: Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek 178
Şekil 54: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Ferş Üzre Kadem 181
Şekil 55: Dostlar Bilin Şimden Gerû 185
Şekil 56: Durman Yanalım Âteş-i Aşka 188
Şekil 57: Düşeli Aşkın Bu Cânım İline 191
Şekil 58: Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ 194
Şekil 59: Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil 197
Şekil 60: Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım 200
Şekil 61: Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma 203

Şekil 62: Ey Âşık-ı Dildâde 206
Şekil 63: Ey Benim Devletli Sultânım 209
Şekil 64: Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım 213
Şekil 65: Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin 216
Şekil 66: Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur 219
Şekil 67: Ey Derdime Dermânım 222
Şekil 68: Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah 225
Şekil 69: Ey Dost Senin Derdin İle 228
Şekil 70: Ey Dünyâya Gelen Kişi 231
Şekil 71: Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel 234
Şekil 72: Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ 237
Şekil 73: Ey Rahmeti Bol Pâdişah 240
Şekil 74: Ey Rahmeti Bol Pâdişah 243
Şekil 75: Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın 246
Şekil 76: Ey Saâdet Burcunun Mâhı 249
Şekil 77: Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl 252
Şekil 78: Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin 256
Şekil 79: Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum 259
Şekil 80: Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn 262
Şekil 81: Fânîler Diyârı Beni Ararsan 266
Şekil 82: Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded 269
Şekil 83: Gariplik Tuttu Boynumdan 272
Şekil 84: Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün 275
Şekil 85: Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak 278
Şekil 86: Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece 281
Şekil 87: Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol 284
Şekil 88: Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah 287
Şekil 89: Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (I) 291
Şekil 90: Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (II) 294
Şekil 91: Gönül Hûn Oldu Şevkinden 297
Şekil 92: Gönül Yıkma Gönül Yap 300

Şekil 93: Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç 304
Şekil 94: Gözüm ki Kâne Boyandı 307
Şekil 95: Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah 310
Şekil 96: Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere 313
Şekil 97: Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in 316
Şekil 98: Hakk'a İsyan Eyleyen 319
Şekil 99: Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu 322
Şekil 100: Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah 325
Şekil 101: Hazret-i Hakk'ın Habîbi 328
Şekil 102: Hep Kulların Günahkârdır 331
Şekil 103: Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını 334
Şekil 104: Her Sırrıma Habîrsin 337
Şekil 105: Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin 340
Şekil 106: Huzurunda Bel Bağladım 343
Şekil 107: Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu 346
Şekil 108: Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür 349
Şekil 109: İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden 352
Şekil 110: İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ 355
Şekil 111: İsteyen Yârın, Hak ider Vârın 358
Şekil 112: Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den 361
Şekil 113: Kalbimi Vâsî Eyle 364
Şekil 114: Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını 367
Şekil 115: Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir 371
Şekil 116: Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn 374
Şekil 117: Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu 378
Şekil 118: Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 381
Şekil 119: Merhabâ Ey Fahri Âlem 384
Şekil 120: Mest-ü Hayrânım 387
Şekil 121: Mevlâ Birdir Biliyorsan 390
Şekil 122: Milk-i Cihân Sultânı, Abdülkadir Geylânî 393
Şekil 123: Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah 396

Şekil 124: Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş 399
Şekil 125: Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak 402
Şekil 126: Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider 405
Şekil 127: Münkîr Terket Nizâyı 408
Şekil 128: Müştâk Olup Özlediğim 411
Şekil 129: Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür 414
Şekil 130: Nâmımız Yokken Ademde 417
Şekil 131: Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki 420
Şekil 132: Ne Dursun Gâfil İnsan 423
Şekil 133: Neyleyeyim Dünyâyı (I) 426
Şekil 134: Neyleyeyim Dünyâyı (II) 429
Şekil 135: N'oldun Ağlarsın Gönül 432
Şekil 136: Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 435
Şekil 137: Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım 438
Şekil 138: Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed 441
Şekil 139: Ol Allah'ımın Sevdiği 444
Şekil 140: Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ 447
Şekil 141: Öyle Sermestim Ki Bilmem 450
Şekil 142: Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ 454
Şekil 143: Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir 457
Şekil 144: Rû Siyâhım Pür-Günâhım 460
Şekil 145: Sabredelim Cefâlara 463
Şekil 146: Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî 467
Şekil 147: Sâlik Merâtip Kateder 470
Şekil 148: Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne 473
Şekil 149: Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor 476
Şekil 150: Seherde Açılan Güller Nedendir 479
Şekil 151: Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ 482
Şekil 152: Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim 485
Şekil 153: Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e 488
Şekil 154: Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın 491

Şekil 155: Soyun Vârından Ârından 494
Şekil 156: Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlil-i İlâhide 497
Şekil 157: Şâm-ü Seher Zikreylerem 500
Şekil 158: Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz 503
Şekil 159: Şermsâr Etme Hüdâ'ya Rûz-i Mahşerde Beni 507
Şekil 160: Şol Cennetin Gülzârına 510
Şekil 161: Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar 513
Şekil 162: Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar 516
Şekil 163: Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına 519
Şekil 164: Taştı Rahmet Deryâsı 522
Şekil 165: Tecellîlerle Mest Olmuş 525
Şekil 166: Teferrüc Eyleyi Vardım 529
Şekil 167: Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden 532
Şekil 168: Topraktan İnsanı Var Ettiğine 536
Şekil 169: Uyan Be Hey Gâfil Uyan 539
Şekil 170: Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin 543
Şekil 171: Vardım Kırklar Yaylasına 546
Şekil 172: Vaslın Bana Hayat Verir 549
Şekil 173: Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer 552
Şekil 174: Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder 555
Şekil 175: Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün 558
Şekil 176: Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer 561
Şekil 177: Yalancı Dünyâya Konup Göçenler 564
Şekil 178: Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi 567
Şekil 179: Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân 570
Şekil 180: Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi 573
Şekil 181: Yüce Sultânım, Derde Dermânım 576
Şekil 182: Yürü, Yürü Yalan Dünyâ 579
Şekil 183: Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya 582
Şekil 184: Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ 585
Şekil 185: Zikreyle Her Nefesde 588

KISALTMALAR

Bkz. : Bakınız

C. : Cilt

Prof. : Profesör

Dr. : Doktor

EK. : Ekler

S. : Sayı

s. : Sayfa

ör. : Örnek

TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

T.T.M.V : Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı

C. Kosal : Cüneyt Kosal

D. Çakmak : Dursun Çakmak

Y. Ömürlü : Yusuf Ömürlü

T. Karagöz : Tahir Karagöz

C.Tanrıkorur : CinuçenTanrıkorur

H. Can : Halil Can

D. Ergin : Doğan Ergin

E. Karadeniz : Ekrem Karadeniz

H. Günyeli : Hayati Günyeli

M. Arısoy : Mithat Arısoy

H.Alvan : Hakan Alvan

A. Hatipoğlu : Ahmet Hatipoğlu

E. Bal : Erdinç Bal

Ö. Korkut : Özcan Korkut

İ. S. Erbay : İbrahim Suat Erbay

A. Hepgür : Aslan Hepgür

Ş. Deveci : Şentürk Deveci

1. GİRİŞ

Kültür hazinesinin tespiti ve geleceğe aktarımı, gelişmiş toplum olmanın gereklerindendir. Taşınamaz somut olmayan kültürel varlıklar olarak mûsikî eserleri toplumların önemli kültür birikimlerinden biridir. Türk İslâm kültüründe bu birikimlerin aktarımı fem-i muhsin denilen meşk metodu uygulanmıştır (Yıldırım, 2021, 27). Bazı sakıncaları olsa da bu metod sayesinde Türk mûsikîsi kültürünün aktarımı yapılmıştır. Günümüzde nota sistemiyle bu aktarımın gerçekleştiği kurumlardan biri de TRT Sözlü Eserler Repertuvarıdır.

Türkiye'de kurulduğu ilk günden beri TRT Kurumu, müzik kültürü üzerinde önemli bir yere sahip olmuştur. Ülkedeki dinamiklere bağlı olarak öz itibariyle zaman zaman değişiklik gösterse de görev ve misyonu îtibâriyle Türk mûsikîsini tanıtma, sevdirme ve yayma konusunda önemli bir kamu hizmeti görmektedir. Bu sebeple; Türk Mûsikîsinin korunması, derlenip kayıt altına alınması, tasniflenmesi, belirli ve tutarlı bir nazariyat çerçevesinde ifâde edilmesi önemlidir.

> Geçmişten günümüze insanlar sevinç, coşku, üzüntü, heyecan gibi duygu ve düşüncelerini müzik vasıtasıyla ifade etmişlerdir. Henüz konuşma dilinin gelişmediği, doğa ve hayvan seslerini taklit etmek suretiyle iletişim kurma çabası içerisinde olan, bilgiden uzak kalmış ilkel topluluklarda insan için mûsikî; bir araç, bir yardımcı ve hayatını kolaylaştıran bir unsur olmuştur. İnsan, var olduğu günden bu yana sonsuz müzikal zenginliklerle donatılmış olan doğa ile temas halinde yaşamıştır. Gök gürültüsü, rüzgârın uğultusu, suyun akışı, yer kayması gibi doğa olaylarının yaşanması, insanların, tabiat olaylarının her birine ayrı anlamlar yüklemeye başlamalarına sebep olmuştur. İlkel insan, zaman içerisinde doğada yaşanan bu gelişmeleri denetimi altına almak için ayinler düzenlemeye, büyü yapmaya, müzik ve dans ile varlık belirtisi göstermeye çalışmıştır. Şifalı bitki, dans ve mûsikî eşliğinde ayinler düzenleyen büyücüler (aynı zamanda hekimlik görevi üstlenen kişi/kişiler) bu hal ve hareketleri ile aslında kötü ruhları uzaklaştırmaya çalışmaktadırlar (Gönül, 2014, s. 47-48).

Geleneksel mûsikîmizde yüzyıllar boyunca eserlerin eğitim-öğretimi ve aktarımı meşk sistemi ile gerçekleştirilmekte, usta çırak ilişkisi çerçevesinde hafızada tutularak korunmaktaydı. Meşk sistemi, eserlerin usûl vurularak icrâ edilmesiyle ezberlenmesini sağlamada önemli bir yöntem olmuştur (Gönül, 2015, s. 40).

Sahip olduğu usta / çırak, hoca / talebe disiplini gereği, Türk müziğindeki eğitim-öğretimin sadece nota ile olamayacağı âşikârdır. Türk müziğinin önemli dinamiklerinden olan üslûp ve tavır gibi kavramların çırağa/talebeye aktarımı ancak meşk usûlü ile mümkündür. Ancak eserlerin sözel aktarımla hafızada tutulmasının, olumlu ve olumsuz yönleri nedeni ile nota yazısına ihtiyaç duyulmuştur.

Her toplumda olduğu gibi Türk toplumlarında da kendine özgü müzik unsurları ve davranışları söz konusudur. Dünyada geniş bir alana yayılmış olan Türkler yaşadıkları bölgelerdeki yakın topluluklardan etkilenmiş, bunu müzik dinamiklerinde göstermişlerdir. Ayrıca diğer toplumlar da bu etkileşim sonucu Türk Müziğinden etkilenmiş ve birçok besteci eserlerinde Türk Müziği motiflerini kullanmıştır. Göçebe olarak yaşadıkları Orta Asya'da Çin Moğol ve Hint müziği etkileri bulunan Türklerin müziklerinde; İslamiyet'i kabul edip yerleşik hayata geçtikten sonra ise Arap ve Fars müziği etkileri kendini göstermiştir. Bu etkileşim "Türk Mûsikîsi" ismindeki müzik türünün ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Orta Asya'dan Anadolu'ya yerleşerek ardından Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna dek Türklerin her daim hayatlarının bir parçası olmuş ve savaşlarında, ibadetlerinde, eğlencelerinde bu müziği icrâ etmişlerdir. Türklerin müzik tarihi, etkilendikleri medeniyetlerden başlayarak Osmanlı mûsikîsinin Batılılaşma sürecine, devamında ise millî kimlik kurma çabası içindeki cumhuriyet dönemi Türk mûsikîsi tartışmalarıyla devam edegelmiştir.

Türk müziği tarihi günümüze sözlü ve yazılı geleneklerle aktarılmıştır. "Sözlü gelenek" ustadan çırağa birebir taklit olan "meşk eğitimini "yazılı gelenek" ise edvârlar (eski nazariyât kitapları), mûsikî risâleleri ve güfte mecmuâlarıyla temsil edilmektedir. Zengin bir kültür ve sanat mîrâsına sahip olan Türk milletinin en önemli toplumsal değerlerinden birisi olan mûsikî, geçmişten bugüne aktarılan birikim sayesinde elimizdedir. Osmanlı tarihinde ebced nota sisteminden sonra Batı nota sistemini Ali Ufki kullanmış o dönemin bestekârlarının bestelerini toplayarak eserinde yeni nota yazısıyla neşretmiştir (Yıldırım, 2023, 243).

600 yılı aşkın bir süre üç kıtaya hükmeden ve oldukça geniş bir müzik kültürüne sahip olan Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Batılaşma hareketleri hızlanmış ve bu müzikte de etkisini göstermiştir. İmparatorluğun yıkıldığı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu dönemlerde klasik Türk mûsikîsi icrâları azalmış hatta bir dönem radyolarda yasaklanmıştır. "Türk mûsikîsindeki iki ana tür olan TSM ve THM ayrımları da bu dönemlerde sınırlarını belirgin hale getirmiştir" (Karakaya, 2019: 1).

TRT, Türk Mûsikîsi repertuvarı günümüzde tüm müzik ilgililerinin temel başvuru kaynağı olarak faydalandığı bir veri tabanıdır. Bu veri tabanı Türk Sanat Müziği'nin temel beslenme kaynağı olan dînî mûsikî eserlerini de barındırması nedeniyle TRT repertuvarı içinde kayıtlı bulunan dînî eserler içinde Hüzzam Makâmında bestelenmiş ilâhilerin makam ve usûl açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Ana repertuvar içinden dînî eserler listesi üzerinde birçok mükerrer kayıt olduğu, makam ve usûl bilgilerinin hatalı girilmiş olduğu tespit edilerek bunların düzeltilmesi ve analiz için sağlıklı bir liste edilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte sadece dînî eserler değil tüm repertuvarın yeniden yapılandırılması, bu süreçte artık Türk müziği konservatuvarlarının konu hakkında çalışmalar yapması gerekliliği de ayrı bir bulgu olarak meydana çıkmaktadır.

Bugün kişisel meraklar ve koleksiyonlar dışında Türk Mûsikîsine âit eserler için ilk kaynak TRT repertuvarıdır. Geleneksel Türk mûsikîmiz için 25139 eser ile önemli bir arşiv olan TRT arşivi, resmi olarak "Türk Sanat ve Halk Müziği Danışma Kurulu" ismi ile 4 Mayıs 1965 tarihinde bir kurul oluşturulmuş ve yeni bestelerin kabul edilmesi için kurallar geliştirerek arşive dâhil edilecek eserlerin kabulüne başlamıştır. 1973 yılında kurulun ismi Türk Sanat ve Halk Müziği Özel Danışma Kurulu olarak değiştirilmiştir.5 Günümüze kadar bu kurul, bestecilerin gönderdikleri eserleri kayıt altına almıştır. Yapılan iş son derece önemli bir çalışmadır; ancak bilimsel anlamda bir arşiv çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte mevcut TRT arşivine dayanak olan esas repertuvar oluşum süreci daha eskilere dayanmaktadır.

TRT repertuvarında yer alan notalardaki tutarsızlıklar, yazım hataları, eserlerin farklı anlayışlarla tespit edilmesi, eserlerin gelişigüzel ölçülmesi gibi sorunlar, eserlerin icrâsını ve makam ve usûllerinin ifâdesini müşkül duruma düşürmüş; yeterince açıklayıcı olmayan notalar, makamlardaki anlayış farklılıkları ve zaman zaman yanlış usûllerle birlikte Türk mûsikîsi usûllerine göre düzümlenmeden oluşturulan nota arşivi oluşmasına sebep olmaktadır.

TRT repertuarında yer alan eserler incelendiğinde notalarda yazım hataları görülmektedir. Bir makâmın özelliğini ortaya koyan bazı perdelerin yanlış yazılmasından dolayı farklı makam olarak algılandığı, eserin makam isimlendirilmesinin yanlış olduğu görülmektedir. Örneğin bestesi Hüseyin Sebilci'ye âit olan Sûzinâk makâmı "Gül Yüzünü Rüyamızda" eseri "Devlet Korosu Nota Arşivi Türk Müzik Kültürünün Hafızası" bölümünde Rast makâmı olarak geçmektedir. Bu yazım hataları usûllerde de görülmekte; düzümlemelere dikkat edilmeden yazılan ve doğru ölçülemeyen usûller sebebiyle farklı usûller tespit edilmekte bu da eserin icrâsında ve anlaşılmasında problem oluşturmaktadır.

Hüzzam Makâmının Özellikleri

Türk Mûsikîsi kendine özgü yapısal ve karakteristik özellikleri olan bir mûsikîdir. Bu özelliklerden biri de makamsal olmasıdır. Türk mûsikîsi, melodik özellikleri, repertuarı ve çalgılarıyla 500 yıllık görkemli bir tarihi geçmişin zarif ve güçlü bir sanat anlayışını temsil eden, Osmanlı İmparatorluğunun gücüyle doğru orantılı gelişme gösteren bir mûsikî olmuştur. Nağmelerindeki ve icrasındaki farklılık, bu mûsikîyi özel kılmıştır. (Kaçar, 2008, 145)

"Makam" kelimesinin kökeni ise Arapçadır ve durma yeri, görev yeri, mânevî yer anlamlarına gelmektedir (Kanar, 2005, 432).

Ferit Devellioğlu'nun tarifinde "Makam bir durak ile bir güçlünün etrafında, onlara bağlı olarak toplanmış seslerin umûmî heyetidir." (Develioğlu, 1417).

Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün tarifinde; Bilerek ya da bilmeyerek Türk mûsikîsi ses sistemlerinden alınarak/seçilerek oluşturulmuş, kararı diğer iç yapıyla aynı olmayacak şekilde kendine özgü odak perde ya da bölgeleri, çeşnisi/çeşnileri, birbiri ile doğrudan ya da dolaylı münâsebetleri olan perdeleri, aralıkları, seyir özellikleri olan, yine kendine özgü hissiyâtı ile insan ruhundan doğan küçük ya da büyük ses örüntülerine makam denilir. (Gönül, 2023, 304).

Kaynaklar incelendiğinde makam kavramını ilk kez kullanan kuramcının net olmadığı görülmektedir. Erhan Tekin Salâhaddîn Safedî'nin (1363) makam kavramını ilk kez kullandığını söylemektedir. Buna karşılık Sema Dinç Kutbuddîn Şirazî'nin (1311) makam kavramını ilk defa kullanan kuramcı olduğunu belirtmektedir. Murat Bardakçı ise Abdülkadir Merâgî'nin (1435) ilk defa makam kavramını eserlerinde işlediğini söylemektedir. Safiyüddîn Urmevî'de makam kavramının henüz kullanılmadığı Arapça "devr:dönüş" kelimesinin çoğulu olan "edvâr:devirler" kavramının kullanıldığı görülmektedir (Öncel,Yahşi, 2022, 510).

Nazariyat alanında mûsikîmizi ilk defa sistematik bir incelemeye alan Safiyüddîn Urmevî'nin kurucusu olduğu kendinden 70 yıl sonra gelen Abdülkadir Merâgî'nin ikinci büyük mimarı olduğu Sistemci Okulun temelleri uygulamadaki esaslara göre atılarak bir âbideye dönüşmüştür. Mûsikîmiz çok az bazı değişikliklerle 700 sene bu sistem içinde yaşamını sürdürmüştür (Kutluğ, 2000, 26).

Son dönemde çok tutulan ve sevilen Hüzzam makâmının mûsikî âlemine tanıtılması, diğer bir ifâde ile terkîb edilmesi ve eserlerin bestelenmesi, sistemci okulun kurucularında, hatta 15. Yüzyıla gelinceye kadar geçen devre içinde yetişen bestekârlarca da bilinmiyordu (Kutluğ, 2000, 377).

Hüzzam makâmı ile ilk defa 16. Yüzyılın büyük bestekârlarından Gazi Giray Han'ın (1554-1608) Hüzzam makâmında bestelediği bir peşrev ve bir saz semâîsinde karşılaşıyoruz. Makâmın bilinen ilk târifini ise 18.Yüzyılın ikinci yarısında ve 19. yüzyılın başlarında yaşamış olan Mevlevî şeyhi ve mûsikî âlimi Abdülbâkî Nâsır Dede'nin Tedkîk-u Tahkîk" isimli nazariyât kitabında görüyoruz.

Nâsır Dedenin Hüzzam makâmı târifi şöyledir; “Hüzzam, gerdâniye perdesinden Hicaz âgâze edüb, nevâ perdesine geldikte, nevâ perdesinden segâh perdesine dek Irak karâr ede ve bu makam müteahhirinin ihtirâıdır. (Kutluğ, 2000, 197)

Yâkup Fikret Bey, bu târifin teknik mânâda yeterince açıklayıcı olmadığını, ancak nevâ üzerinde kurulu bir Hicaz makâmı bulunduğunun anlaşıldığını ifâde etmektedir. Abdülbâkî Nâsır Dede’nin Hüzzam târifi sistemci okul tarafından kabul görmemiş; zaman içinde makam anlayışlarında farklılıklar meydana gelmiştir.

Mûsikî nazariyâtçısı Rauf Yektâ Bey (1871-1935) Hüzzam makâmını dörtlü-beşliler ile tanımlamış, yerinde Hüzzam beşlisine eviç üzerinde bir Hicaz dörtlüsü yerleştirmiştir. Buna göre Hüzzam makâmı târifi porte üzerinde Yâkup Fikret Kutluğ’un kitabına göre şu şekildedir (Kutluğ, 2000, 197).

Resim 1: Raûf Yektâ Bey’in Hüzzam Târifi

Bu teoriyi Arel ve Dr. Ezgi de paylaşmaktadır. Dr. Ezgi bu konuda şöyle demektedir. “Bu Hüzzam dizisini mütâlâa edersek segâh fazla bemollü Si’den nevâ-Re’ye dek yer almış Rast 5’lisinin sonunda onun bir kısmıdır. Nevâ-Re’den gerdâniye-Sol’e kadar bir Hicaz 4’lüsü vardır. Gerdâniye-Sol’den tiz segâha fazla bemollü, Si’ye kadar da bir 3’lünün üç nağmesi mevcuttur. (Ezgi, 1933, s.229)

Yakup Fikret Kutluğ’un penceresinden ise makâmın dizisinin bu olmadığı kanaati hâkimdir. Ona göre tetkîk edilen eserlerde eviç üzerinde değil, nevâ üzerinde bir Hicaz vardır. Yine ona göre tetkîk edilen eserlerde yerinde Hüzzam görünümü semboliktir ve Hüzzam makâmında bir kurucu role sahip değildir. Ona göre Arel ve Raûf Yektâ Bey okulları, sekizliyi meydana getirmek için karar perdesi olan segâh perdesinden dizinin başlaması gerektiği düşüncesinden hareket etmişlerdir.

Bu durumda eviçe kadar olan beş perdelik bölgede Hüzzam 5'lisini pest 5'li olarak görmüşler; bu 5'linin makamdaki rolünü hiç hesaba katmadan dizinin ilk 5'lisi olarak segâha yerleştirmişlerdir. Sekizliyi tamamlamak için eviç üzerinde tiz segâha kadar olan bölgede de bir Hicaz dörtlüsüne ihtiyaç duyulmuş ve tiz dörtlü de eviç üzerine yerleştirilmiştir. Bu arada nevâ üzerinde Hümâyun 4'lüsü göz ardı edilerek bütün birleştirici ve âhengi temîn eden çeşniyi meydana getiren dizilerin Hüzzam 5'lisi ile eviç üzerinde kurulu Hicaz 4'lüsünden meydana geldiği zannedilmiştir. (Kutluğ, 2000, 198).

Yakup Fikret Bey'e göre Hüzzam makâmı portede şu şekilde gösterilmiştir. (Kutluğ, 2000, 197).

Resim 2: Yakup Fikret Bey'in Hüzzam Târifi

Ona göre;

A- Hüzzamın pest beşlisini meydana getiren Hüzzam beşlisinin bir kısa geçki amacı olarak bazen kullanıldığı,

B- Karar perdesi olan Segâh perdesini de içine alan ve Hüzzam çeşnisini diğer dörtlü ile veren beşlinin Rast beşlisi olduğu,

C- Eviç perdesinden itibaren tize doğru kurulu olduğu ileri sürülen Hicaz dörtlüsünün makâmın esasında bulunduğu, ancak eviç perdesinde değil, nevâ perdesi üzerinde kurulmuş olduğu,

D- Nevâ perdesinin güçlü olarak makâmın seslerinin kendisine doğru en çok çeken perdelerden biri olduğu ve nevânın güçlü olmadığı bir Hüzzam dizisi içinde Hüzzam makâmının ve dolayısı ile çeşnisinin doğamayacağı kesinlikle anlaşılmaktadır.

Hüzzam makâmı kişilere ve zamana göre farklı teorilerle açıklanmıştır. İcrâ ile uyuşmayan târifler yanında, zamanın rûhuna göre şekillenen tanımlamalardan Hüzzam makâmı için isâbetli olanlar içinden aşağıda verilen şablondaki gibi kompozisyon oluşturulabilir.

Resim 3: Hüzzam Makâmının Târiflere Göre Şablonu

Türk Mûsikîsinde Usûl ve İkâ

Türk mûsikîsinde usûl nazariyesinin El-Kindî'ye (ö. 252/866?) kadar uzandığı görüşü hâkimdir.

İbn Sînâ'ya göre "ikâ, mâhiyet olarak vuruşların zamanı için takdir edilmiş herhangi bir ölçüdür" (Turabi, 2004).

Safiyüddin Urmevî'ye göre (1216?–1294?) "Usûl, muayyen düzümlerden yapılarak kalıp halinde tespit edilmiş ölçülerdir", "İkâ" ise düzüm kelimesi ile anlatılan zaman içindeki uygunluktur" (Uygun. 1999).

Türk mûsikîsinde en önemli iki kavram Makam ve Usûldür. Kadim bestekârlar eserlerini usûl darplarına göre bestelemiş ve meşk sistemi yoluyla öğrencilerine usûl eşliğinde aktarmışlardır.

Perde, makam (seyir) ve usûl'den biri ya da bir kaçı beste içerisinde bulunmadığında veya konusu edilmediğinde Türk mûsikîsi türü içerisinde yer alan bestelerin Türk mûsikîsini temsil etme yeteneğinden söz edilemez. (Articles /Makaleler,2013)

Dimitri Cantemir şunları ifâde etmektedir. "Mûsikî ilminde her şeyden çok gerekli olan usûl bilgisidir. Usûlsüz nağme mûsikî nağmesi değildir. Usûl, mûsikînin terâzisi ve endâzesidir. Öyle ki usûl gücü ile nağmenin kâfiyelenişinin gereğinden fazla ya da eksik olmaması sağlanmalıdır."(Tura, 2001, 158).

İsmail Hakkı Özkan ise usûl konusunu şu şekilde açıklamıştır. "Vuruşlarının kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar hâlindeki sayı veya vuruş gruplarına usûl denir. Kuvvetli ve zayıf vuruşların ve zamanların değişik şekilde sıralanması ve bu vuruşların kıymetlerinin değişik olması usûller arasında farklılaşmayı meydana getirmiştir" (2014, 606).

Prof. Dr. Mehmet Gönül usûlün önemi vurgusu şu yönde olmuştur. "Türk mûsikîsi bestekârlarının, san'atlarını ifâde etmelerinde kullanmış oldukları usûllerin sayı ve kompozisyon olarak çeşitliliği, alanın bestekârı ne denli özgür bıraktığının da açık bir delilidir." (Gönül, 2023, 87).

Mûsikînin yazıya dökülmediği, notaya alınmadığı bir mûsikî evreninin eğitim yöntemi olan meşk sisteminde eserin usûlüyle öğrenilmesi esastır. Eserlerin hafızaya yerleşmesini kolaylaştırabilecek teknik yöntemler önem arz etmektedir. Türk mûsikîsi geleneğinde usûl kalıplarının ritmik, biçimsel ve pedagojik olarak üç temel işlevi bulunmaktadır (Behar, 2019, 23).

1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi "TRT repertuarında kayıtlı bulunan Hüzzam makâmındaki ilâhilerin usûl ve makamları nasıldır? şeklindedir. Bu doğrultuda araştırmamızın problem cümlesi; araştırmanın başladığı zaman îtibâriyle yapılan incelemelerde bu konu ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir ve alt problemler doğrultusunda araştırmanın yapılması planlanmıştır. TRT Repertuarından tespit edilen Hüzzam makâmı ilâhilerin usûl ve makam özellikleri yönünden Türk Mûsikîsi açısından yeteri kadar aydınlatılmadığı düşünülmektedir.

1.2. Alt Problemler

Çalışmamız sürecinde aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranacaktır.

- Türk mûsikîsinde Hüzzam makâmı nasıldır?
- TRT repertuvarında makâmı Hüzzam olarak belirlenen ilâhiler hangileridir?
- TRT'ye kazandırılan Hüzzam ilâhilerin makamsal özellikleri nelerdir?
- TRT arşivinde yer alan Hüzzam ilâhilerin usûlleri nelerdir?
- TRT arşivinde yer alan Hüzzam ilâhiler için belirlenen usûllerin tespitleri nasıl olmalıdır?
- Hüzzam ilâhilerin notalamaları nasıl olmalıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, TRT repertuarında bulunan Hüzzam ilâhilerin usûl ve makam îtibariyle incelenmesi, bulgu ve yorumlar ışığında mezkûr eserlerin tespit edilen usûllerle birlikte yeniden notalanması sûretiyle arşive katkı sunmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

- Geleneksel Türk Müziği'nde önemli bir resmî kurum olan TRT'nin repertuvarında kayıtlı hüzzam ilâhilerin makam yapı özelliklerinin belirlenmesinde önemli katkılar sağlayacak olması,
- TRT'nin repertuvarında kayıtlı hüzzam ilâhilerin usûl yapı özelliklerinin belirlenmesinde önemli katkılar sağlayacak olması,
- TRT arşivinde yer alan Hüzzam ilâhilerin notalarının Türk mûsikîsi kuramı ışığında yeniden notaya alınacak olması bakımından önem arz etmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma için seçilen yöntemin araştırma konusuna uygun olduğu,
- Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarının, araştırma için yeterli ve uygun olduğu,
- Hüzzam makâmındaki ilâhileri araştırmak için arşivlerin yeterli olduğu,
- Araştırmada kullanılacak yöntemin araştırmanın konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

- TRT Türk Sanat Mûsikîsi Sözlü Eserler Repertuarı'nda bulunan, -bestekârı hayatta olmayan- ilâhi formundaki Hüzzam eserler ile,
- Araştırmacı tarafından analiz edilecek sözlü eserlerin kayıtlarıyla,
- Konuya kaynaklık edecek ilgili nazariyat kitapları ile sınırlandırılmıştır.

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde makam ve usûl analizleri ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Araştırmalar doktora tezleri, yüksek lisans tezleri ve makaleler şeklinde sıralanmıştır.

Mehmet Gönül tarafından 2010 yılında hazırlanan "Nevres Bey'in Ud Taksimlerinin Analizi ve Ud Eğitimine Yönelik Alıştırmaların Oluşturulması" adlı doktora tezinde; Ûdî Nevres Bey'in ud ile yapmış olduğu yirmi adet taksimin güfte ve ezgi analizi, kişisel motifler, ritmik özellikler ve taksimlerinde makam, seyir ve geçki özellikleri incelenmiştir.

Çağlar Toptaş tarafından 2022 yılında hazırlanan "Makam, usûl ve form özellikleriyle Türk mûsikîsinde ilâhiler" adlı doktora tezinde; devlet korosu arşivinde tespit edilen ilâhilerin; makam, usûl, güftekâr, güfte yapısı, bestekâr, beste yapısı yönü ile ortaya konması amaçlanmıştır. Arşivdeki İlâhîlerin incelemeleri yapılarak, elde dilen bulgular tablolar ve grafiklerle yorumlanmıştır. Çalışma, eser nüshalarının mukayeseli olarak irdelenmesi sebebi ve arşivdeki eserlerin künyeleri ve form yapıları hakkında bazı tespitlerin ortaya konması bakımından önem arz etmektedir.

Tuna Çetin tarafından 2019 yılında hazırlanan "Prof. Dr. Selahattin İçli'ye âit TRT repertuvarında yer alan Kürdîlihicazkâr makâmındaki eserlerin makam analizi" isimli yüksek lisans tezinde; Yapılan inceleme sonucunda bestekârın eserlerinde kullanmış olduğu üçlü, dörtlü, beşli, makam dizileri çeşni ve asma kalışların ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Araştırma içerisinde kullanılacak olan eser notaları TRT nota arşivinden temin edilmiş, Finale programında yeniden yazılmış ve yazılan notalar makam analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Ferdi Karaöngel tarafından 2012 yılında hazırlanan "TRT repertuarında bulunan hicaz makâmındaki dinî eserlerin besteci, usûl ve form açısından incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde; TRT repertuarına girmiş dinî eserlerin besteci, form ve usûl yönünden karsılaştırılması yapılıp, yüzyıllara göre dağılımları incelenmiştir. Bu eserlerde en fazla kullanılan form ve usûllerin neler olduğunu tespit etmek ve elde edilecek sonuçlar yardımıyla Türk Müzik Tarihi bilgilerine katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

Levent Uslu tarafından 2015 yılında hazırlanan " TRT Türk sanat müziği sözlü eserler repertuvarında bulunan dinî mûsikî eserlerinin tür, makam ve usûl açısından istatistiksel analizi" adlı yüksek lisans tezinde; TRT geleneksel Türk sanat müziği sözlü eserler repertuvarı içindeki dinî eserleri tespit ederek repertuvar içindeki durumu belirlemeyi amaç edinmiştir. Çalışma sonucunda dinî/lâdinî şeklinde bir ayrım yapılmadığını, repertuvara dâhil edilen eserlerin "eserin adı, türü, Makâmı, usûlü, bestecisi, söz yazarı" başlıkları altında kayıtlandığı ve dinî eserlerin sadece tür başlığı altında "ilâhî, durak, Tevşîh" şeklinde belirtildiği tespit edilmiştir.

Gurbet Ersoy tarafından 2018 yılında hazırlanan "Sâdeddin Kaynak'a âit TRT repertuarında yer alan şarkı formundaki eserlerin makamsal analizi" isimli yüksek lisans tezinde; Sâdeddin Kaynak'a âit şarkı formundaki farklı makamlarda bestelenmiş eserlerin makamsal analizleri yapılmıştır. Çalışma, TRT repertuarında yer alan Sâdeddin Kaynak'ın bestelemiş olduğu birçok formun (Türkü, Şarkı, Beste, Dini, Din dışı vb.) içinden şarkı formundaki her bir makamdan birer eser örnek verilmesi, makâmın özümsenmesi, daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması nedeniyle önem arz etmektedir.

Bünyamin Tilavel tarafından 2019 yılında hazırlanan "TRT repertuvarında yer alan büyük birim zamanlı türkülerin, Türk mûsikîsi usûl nazariyatına göre tespiti ve usûl / velvele önerileri" adlı yüksek lisans tezinde; Türk müziğinin aynı kaynaktan beslenen, farklı tür ve formlarda eserleri hâiz olan Türk Halk Müziği ve Klâsik Türk Müziği'nin usûl anlayışlarındaki farklılıklar ortaya konulmuş, tutarlı bir eğitim anlayışında ve icrâda usûlün yeri ve önemi irdelenmiştir. Bu çerçevede; notaların daha okunabilir hâle getirilmesi, icrâlarda ve eğitim-öğretim anlayışında birliğin sağlanması ve ortak bir usûl nazariyatının gerekliliği vurgulanmıştır.

Neşe Yeşim Altınel tarafından 1997 yılında hazırlanan "Zekâi Dede Efendi'ye Âit Mevlevî Âyin-i Şerif'lerin Makam, Usûl ve Güfte Yönünden İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde; Zekâi Dede Efendi'nin Sûzidîl, Mâye, Isfahan, Sûzinâk ve Sabâ Zemzeme Âyin-i Şerif'lerinin makam usûl ve güfte yönünden incelenmesi yapılmıştır. Çalışmada Zekâi Dede Efendi'nin hayatı ve Âyin-i Şerif formu da ele alınmıştır. Araştırmada esnasında konusunda uzman kişilere danışılarak İstanbul Konservatuarı Neşriyau'nın Dr. Suphi Ezgi, Mes'ud Cemil ve Zekâî Dede Efendi'nin oğlu Ahmed Irsoy tarafından hazırlanan Mevlevî Âyin-i Şerif fasikülleri, yetkili kişilerle yapılan görüşmeler ve yazılı kaynaklar materyal olarak kullanılarak değerlendirilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmamız, elde edilen veriler ile birlikte araştırma problemine yönelik sonuçları ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırmamızda TRT arşivinde yer alan Hüzzam makâmındaki ilâhilerin makam ve usûl yönünden incelemeleri yapılacağından Genel Tarama modeli kullanılarak kaynak taraması yapılmıştır. "Genel Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir." (Karasar, 2013, 79). Yapılan bu taramalar sonucunda elde edilen bilgiler kuramsal yapının oluşturulmasında kullanılacaktır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini TRT repertuarında bulunan Hüzzam makâmında ve ilâhi formundaki eserler oluşmaktadır. Belirlenmiş evrende çalışılacağından ayrıca bir örneklem sunulmamıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi

Araştırmadaki veriler kaynak tarama yöntemi ile elde edilmiş olup, kütüphane resmi/özel arşivler ve internet ortamından faydalanılmıştır. Mevcut nota arşivi bulunduktan sonra, eserlerin sesli kayıtları (özellikle usta icrâcılar tarafından okunan veya çalınan orijinal kayıtlardan) tespit edilmiştir. Nazarî ve usûl inceleme ve tespitleri akabinde eserler “finale 2014” programı aracılığıyla yeniden notaya alınmıştır. Arşivde bulunan ve yeniden notaya alınan eserlerden 106 adedinin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır.

Araştırmamızın alt problemleri doğrultusunda Devlet korosu nota arşivi Türk Müzik Kültürünün Hafızası bölümünde bulunan, bestekârı hayatta olanlar dışında 185 adet Hüzzam makâmında bestelendiği belirtilen İlâhi formundaki eserlerin her biri için makam ve usûl analizi yapılmıştır.

İlâhilerin Makam Yönünden İncelenmesi

İlâhilerin makam tespitleri için Türk mûsikîsi bilgini ve bestekârı Abdülbâki Nâsır Dede'nin Hüzzam makâmı nazariyesinden, Türk mûsikîsi bilgini ve bestekârı Raûf Yektâ Bey'in Hüzzam makam târiflerinden, Yakup Fikret Kutluğ'un "Türk Mûsikîsinde Makamlar" isimli eserlerinden ve Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün bilgi ve görüşlerinden faydalanılmıştır.

İlâhilerin Usûl Yönünden İncelenmesi

İncelenen bütün eserler usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartları ile mukayese edilmiş ve bu eserdeki şablonlara uyumlu olup olmadığına göre kanaat bildirilmiştir. Ayrıca eserlerin usûl yönünden incelenmesinde aşağıdaki hususlar göz önüne alınarak tespitlerde bulunulmuştur.

- Aruz vezni veya hece ölçüsü ile yazılan eserlerin usûl ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla uyumu,
- Nota değerleri ve söz unsurlarındaki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumu,
- Ölçülerde kullanılan "sus" işaretlerinin ve diğer ölçüye bağlanan perdelerin usûl darpları ile münâsebetinin olup olmadığı,
- Eserin icrâ üslûbunun usûlün olağan gideri ile âhenkli olup olmadığı,

- Güfte ve ezgi taksiminin eser boyunca diğer ölçülerde de aynı usûl örgüsü ile bozulmadan kesintisiz bir şekilde tekrar edip etmediği,
- Cümle bütünlüğü bakımından güftelerdeki hece ölçüsünün, ezgi hareketlerinde ise seyir ve durak münâsebetinin usûl darpları ile bağlantılı olup olmadığı,
- Güfte ve nağme cümlelerinin hangi birim zamanda tamamlandığı,
- Mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla uyumu,
- Usûle dağıtılan hecelerin hangi ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği,

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Yöntem bölümünde belirtilen ilkelere göre incelenen eserlerden tespit edilen 174 ilâhi ve 11 Tevşîh olmak üzere toplam 185 adet eser tek tek değerlendirilmiştir. Eserin isminin ardından bestekâr ve güftekâr bilgisine yer verilmiş, bestekârı veya güftekârı nüshalarda belirtilmeyen eserler için güftenin sonundaki "mahlas"a başvurulmuş, bununla birlikte muhtelif kaynaklardan ve güftenin -varsa- farklı makamlardaki nüshalarından istifâde edilerek güftekâr veya bestekârın kimliği teyit edilmeye çalışılmıştır. Eserle ilgili makam tespitleri birden fazla nüshası olanlar için orijinal icrâ kayıtları ile en tutarlı olanı tercih edilmiş; bunun yanında inceleme sonunda tespit edilen usûl ile notada belirtilen usûlün aynı olması durumunda bu nüsha tercih sebebi olmuştur. İncelenmiş olan ilâhi nüshaları ve tahlilleri alfabetik sıra ile aşağıda yer almaktadır. Sesli yapım ve yayın imkânı içeren pek çok kaynaktan orijinal icrâ kayıtlarına ulaşılmaya çalışılan eserler, sonradan ortaya çıkabilecek sesli kayıtların olması halinde yazılan notalarda değişikliğe sebep olacak nitelikteyse yeniden düzenlenecektir.

Arşivde Yer Alan Hüzzam İlâhilerin Makam ve Usûl Açısından İncelenmesi

4.1. Acep Lûtfun Seherinde

Şekil 1: Acep Lûtfun Seherinde

Eser Adı	Acep Lûtfun Seherinde
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	14016
Eser Nüshaları	Arşivde eserin 2 adet nüshası yer almaktadır. 1987 tarihli nüsha "Tikveşli Hacce Safiye bacının sesinden" notu ile Hayâtî Günyeli tarafından Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, 1992 tarihli nüsha ise Doğan Ergin tarafından Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde neşredilmiştir. Eserin Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda eserin makâmı Hüzzam olarak ifâde edilmiş ve portede Hüzzam makâmı donanımı ile yazılmıştır. Ancak Hayâtî Günyeli'ye âit nüshada "nîm hisar" perdesi hiç kullanılmazken; D. Ergin'in yazmış olduğu nüshada sadece bir ölçüde "nîm hisar" perdesi gösterilmiş; buna karşın bütün ölçülerde "hüseyni" natürel olarak belirtilmiştir. Yerinde Hüzzam ve nevâda Hicaz sesler seyir içerisinde yer almamış; buna mukâbil yerinde Ferahnâk sesleri kullanılmıştır. Nüshalardaki ezgi hareketleri dâhil olmak üzere ulaşılan kayıtlar incelendiğinde eserin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey Hüzzam makâmı nazariyesiyle uyuşmadığı; eserin geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlerdeki Hüzzam yapısına uzak olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca sesli kayıtlar incelendiğinde "mi" notası üzerindeki arıza işaretinin "dik hisar" perdesi olduğu görülmektedir. Bu gerekçelerle ezginin seyir yapısı da göz önüne alınarak eserin **Segâh** makâmı anlayışına uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Usûlü	Arşivdeki nüshalarda biri Düyek, diğeri Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde 1 zamanlık "es" den sonra güfte ve ezgi ögesinin seyre başladığı, diğer ölçülerde ise usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere güftenin yerleştirildiği, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği gerekçeleriyle eserdeki hâkim usûlün **Sofyan** olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıdaki verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1).

4.2. Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet

Şekil 2: Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet

Eser Adı Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet

Güftekâr Muzaffer Özak (Aşkî)

Bestekâr Muzaffer Özak (Aşkî)

Arşiv Bilgisi 14212

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalardan biri "Aslan Hepgür"den alındığı ifâde edilen 1984 tarihli Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilen nüshadır. Diğer nüsha ise notada "Aslan Hepgür'ün yazdığı nüsha" ibaresi geçen Cüneyt Kosal'a âit olan nüshadır. M.D. Dikmen tarafından yazılan nüshada Muzaffer Özak ismi geçmekle birlikte bu kişinin bestekâr veya güftekâr olduğuna dâir bilgi yer almamaktadır. Eserin aynı güfte ile Isfahan ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi ve usûl yönünden herhangi fark bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: bestekârın icrâsı) eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Cüneyt Kosal'ın yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civarından seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslerle dolaşarak önce nevâda yarım karar etmiş, akabinde aynı ezgi hareketleriyle segâh perdesine yönelerek Hüzzam seslerle kararını tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyumlu olduğu, klasik üslûba sahip bestekârlarca uygulanan makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan iki nüshanın da Sofyan usûlü kalıbı ve düzümleriyle örtüştüğü; güfte ve ezgi yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumlu olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yapılan makam ve usûl incelemeleri neticesinde eserin Hüzzam makâmı ve Sofyan usûlü düzümlerine uygun yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-2).

4.3. Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ

Şekil 3: Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ

Eser Adı	Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ
Güftekâr	Dârendeli Osman Hulûsî Efendi
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser rast perdesinden nevâya kadar olan bölgede Rast vurgusu ile seyre başlayıp Basit Sûzinâk anlayışı içinde nevâ üzerinde Hicaz perdelere yönelmiştir. İkinci cümleden îtibâren nevâ üzerinde Hümâyun çeşnilere yönelen eser tekrar nevâ ve segâhta kalışlar yapmıştır. Meyan bölgesinde tiz seslere yönelen eser tiz segâhta Segâh çeşni ile seyrettikten sonra tekrar nevâda Hümâyun motiflere yönelmiş ve yerinde Hüzzam sesleri ile karar etmiştir. Türk mûsikîsi külliyâtı içinde makâmın seyir özellikleri incelendiğinde bu icrâ ögelerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarındaki Hüzzam makâmının teorik özelliklerini taşıdığı, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (ör: İsmâil Dede Efendi) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, bütün ölçü başlarında 8'lik es veya 8' lik notanın yer aldığı, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, ölçülerde kuvvetli ve

zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, ölçülerdeki kalıp ve düzümlerin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve **Düyek** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yapılan makam ve usûl incelemeleri neticesinde eserin Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerine uygun şekilde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-3).

4.4. Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen

Şekil 4: Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen

Eser Adı Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen

Güftekâr ---

Bestekâr HatîbZâkirî Hasan Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. 1998 tarihli nüsha Cüneyt Kosal tarafından, 1948 tarihli nüsha Halil Can tarafından, Osmanlıca olan diğer nüsha ise Muallim İsmâil Hakkı Bey tarafından neşredilmiştir. Bütün nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilirken, Halil Can ve İsmâil Hakkı Bey'e âit olan nüshalarda eserin usûlü Düyek olarak ifâde edilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile ikişer ölçüde 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Bayâtî ve Hüseynî makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. C. Kosal tarafından yazılan nüsha, diğer nüshaların aksine daha anlaşılır olması ve Hüzzam donanımı ile gösterilmesi sebebiyle makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre eser nevâ civarından Basit Sûzinâk dizi duyurularak seyre başlamış ve nevâda asma kalış yaptıktan sonra Hüzzam sesleriyle yarım karar etmiştir. Segâh çeşni ile devam eden bölümde eviç perdesinde segâhlı kalışlarla bu perde güçlendirilmiştir. Eser ezgi kuruluşunu Basit Sûzinâk duyumu ile tekrarlamış ve Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde tam karar vermiştir. Bu seyir trafiği ve mûsikî cümleleri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ ögeleri ile dengeli bir yapıda olduğu; (ör: Dede Ef. Hüzzam Mevlevî Âyini) makâmın teorik özelliklerinin Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam**

makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı; usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin önceki ölçünün son perdesinin devamı olduğu ve usûl örgüsünün diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettirildiği, usûl tanımlamalarının Prof. Dr. Mehmet Gönül kuramıyla bağdaştığı ve eserin **Düyek** usûlü kalıplarına bağlı kalınarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yapılan makam ve usûl incelemeleri neticesinde Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerine uygun şekilde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-4).

4.5. Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin

Şekil 5: Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin

Eser Adı	Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin
Güftekâr	Sultan III. Selim (İlhami)
Bestekâr	İsmail Hakkı Bey (Muallim)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Halil Çay ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Ancak Halil Can'a âit nüshada eserin makâmı Hüzzam olarak ifâde edilmekle birlikte nota günümüzde kullanılan Hüzzam donanımı ile yazılmamıştır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshaların ezgi yönünden birbirleri ile tutarlı olduğu; buna mukâbil bazı ölçülerde tartım ve süslemeler bakımından farklılıklar olduğu görülmektedir. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Maqam of the Sultan III. Selim) uyumlu olmasından dolayı Halil Çay nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eser neva civarından seyre başlayıp inici-çıkıcı bir seyir anlayışı içinde karar sesini de duyurarak nevada hicaz sesleriyle asma kalış yapmıştır. Eserin meyan bölümünde ise ırak perdesine kadar olan meyleden bölgede eviçteki Hicazın simetrisi işlenerek yine Basit Sûzinâk dizi ile yükselerek nevâda Hicaz seslere yönelmiştir. Dönüş ezgilerinde nevâda Hicazlı dolaşan eser Hüzzam nağmeleri ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin seyir biçimiyle uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan nüshada güfte taksimlerindeki ilk hecelerin 8'lik nota değeriyle müsâvî

olduğu, güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı portedeki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla tutarlı olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yapılan makam ve usûl incelemeleri neticesinde Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerine uygun şekilde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-4).

4.6. Âlemlere Rahmet Olarak Geldin

Şekil 6: Âlemlere Rahmet Olarak Geldin

Eser Adı Âlemlere Rahmet Olarak Geldin

Güftekâr Ünal Ensârî

Bestekâr Ünal Ensârî

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Arşivde eserin tek nüshası yer almaktadır. 1990 tarihinde Mithat Arısoy tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin seyir özelliklerinin muhtelif ses kayıtlarıyla (ör: İbrahim Suat Erbay) tutarlı olduğu görülmüştür. Buna göre eser birinci cümlede yerinde Hüzzam seslerini duyurarak Segâh çeşni ile segâh perdesinde kalış yapmaktadır. Ezgi motiflerini nevâ üzerinde Hicaz Hümâyun seslerle devam ettiren eser tekrar segâh perdesinde kalmaktadır. Meyan bölgesinde tiz segâh perdesinde Segâhlı bir genişleme gösteren ezgi hareketleri karara doğru nevâda Hümâyun seslerine dönerek segâh perdesinde Hüzzam terkiple seyrini tamamlamaktadır. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlîl edildiğinde ezgi yapılarının geleneksel icrâ öğelerini yansıttığı (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) ve eserin **Hüzzam** makâmının seyir anlayışı dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlanarak Sofyan usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan

gideri ile âhenkli olduğu, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmı ve Sofyan usûlü darp ve düzümlerine göre yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-6).

4.7. Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât

Şekil 7: Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât

Eser Adı	Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât
Güftekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Bestekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. El Yazım ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Semâî usûlünde belirtilmiştir. İkinci nüsha el yazımı nüshadır. Ezgi ve usûl yönünden mukayese edildiğinde ikisi arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi ve usûl yönünden herhangi fark bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: İlâhiyât-ı Ken'an / Elif Ömürlü Uyar) El Yazım olarak neşredilen nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser nevâ civârından seyre başlamasının hemen ardından yerinde Segâh motiflere yönelmiş, nevâ ve segâh perdesinde kalışlar yapmıştır. Ekseriyetle gerdâniye ve segâh perdeleri arasında sınırlı bir ezgi çeşitliliğine sahip olan eser karara doğru yerinde Rastı duyurduktan sonra segâh perdesinde seyrini sonlandırmıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi hareketlerinin geleneksel icra anlayışına aykırı olmadığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Semâî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 3 zamanda tamamlanarak Semâî usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, birbirine müsâvi her üç birim

vuruştan ilkinde var olan kuvvetli zaman ile ses ve söz ögelerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün sağlandığı, kuvvetli ve zayıf zamanların göz önüne alındığında eserin başka bir usûl ile yorumlanamayacağı anlaşılmış ve eserin **Semâî** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-7).

4.8. Alma Tenden Cânımı

Şekil 8: Alma Tenden Cânımı

Eser Adı Alma Tenden Cânımı

Güftekâr Sâdettin Kaynak

Bestekâr Yûnus Emre

Arşiv Bilgisi 14010

Eser Nüshaları Eserin arşivde 6 adet nüshası yer almaktadır. İki nüshası Cüneyt Kosal'a âit olmak üzere Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı, Doğan Ergin, Ender ve Dursun Çakmak tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Eviç ve Muhayyer Kürdî makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam makâmı olarak ifâde edilen esere âit nüshalar ezgi trafiğinde birbirleriyle uyumlu olmakla birlikte bazı ölçülerde nota değerleri bakımından küçük farklar barındırmaktadır. Ulaşılan sesli kayıtlarla mukayese edildiğinde (ör: Kâni Karaca icrâları) en tutarlı nüshanın T.T.M.V.'nin neşrettiği nüsha olduğu anlaşılmış ve eserle ilgili makam ve usûl tespitlerinde bu nüsha tercih edilmiştir. Buna göre eser nevâ üzerinde kurulu Hicaz duygusuyla gerdaniye perdesinden seyre başlamakta, ezgi örgüsünü sekileme yöntemiyle kurarak; önce eviç perdesinde, sırasıyla nîm hisar ve nevâ perdelerinde kalışlar yaparak devam ettirmektedir. Seyir sırasında segâh üzerinde eksik Ferahnâk ve dügâhta Uşşak çeşnilere yer verilmektedir. Karara doğru nevâda Hicaz seslerine dönülerek muhayyere kadar uzanan bölge içinde sekileme yöntemiyle dolaşmakta ve segâh perdesinde Hüzzam terkiple karar etmektedir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam**

makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin ritm-melodi-güfte ilişkisi bağlamında 8 zamanda ve 5 darpta mütenâsip hâle geldiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine uyumlu olduğu, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" nazariyesiyle ve Türk Mûsikîsi usûl geleneğiyle örtüştüğü değerlendirilmiş ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmı ve Düyek usûlüne uygun düzümlerle yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-8).

4.9. Arkadaş At Kıyl-ü Kâli

Dört Kitabın Zübdesi

Şekil 9: Arkadaş At Kıyl-ü Kâli

Eser Adı Arkadaş At Kıyl-ü Kâli

Güftekâr Ken'an Rifâî

Bestekâr İzzettin Hümâyi Elçioğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, El Yazım nüsha ise Segâh makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda seyir hareketleri yönüyle önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Esere âit makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Elif Ömürlü Uyar; İlâhiyât-ı Ken'an) Y. Ömürlü tarafından yazılan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre Basit Sûzinâk anlayışı içinde rast perdesinden seyre başlayan eser Hüzzam beşlisinden müteşekkil perdelerde ilk ezgi cümlesini oluşturmuştur. Meyan bölgesinde nevâda Hicazı işleyen eser segâh perdesinde eksik Ferahnâk beşlisi ile karar etmiştir. Bu seyir özellikleri îtibâriyle eserin geleneksel üslûb içinde belli kalıplarla bestelendiği, (ör: Zekâî Dede Efendi; 1825-1897) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle uygunluk arz ettiği ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki "es"den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu ve iki ölçüde bir sonraki

ölçüye bağlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, eserdeki usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramındaki kâide ve şartlarla uyuştuğu görülmüş ve bestede hâkim usûlün **Düyek** olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-9).

4.10. Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına

Şekil 10: Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına

Eser Adı	Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Necip Mirkelâmoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Türk Tasavvuf Mûsikîsi tarafından neşredilen ve Cüneyt Kosal'ın imzası da bulunan nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde, El Yazım nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Şehnaz makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda seyir hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Hafız İbrahim Meletlioğlu) Sofyan usûlünde yazılan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden segâh çeşnilerle seyre başlayan eser Segâh ve Hüzzam sesler içerisinde gerdâniyeden rasta kadar olan perdelerde karışık olarak gezinmiş, nevâ, rast ve segâh perdelerinde kısa kalışlar yaptıktan sonra eksik Segâh beşlisi ile Segâh perdesinde karar vermiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek ve Sofyan usûllerinde yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin

ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları Düyek usûlünde var olan kuvvetli ve zayıf darplarla müsâvî olmadığı, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerlerin güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları ile uyuşmadığı ve söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu, buna mukâbil güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü kalıpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-10).

4.11. Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı

Şekil 11: Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı

Eser Adı	Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Lâtîf Ağa (Suyolcu)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Bilgisayar Yazım, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Halil Can'a âit olan nüshada eserin usûlü Düyek olarak yazılmasına karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicaz, Hüseynî, Muhayyer ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserin nüshalarında usûl ve ezgi yönünden herhangi bir farklılık bulunmamakla birlikle; tartım ve süslemelerdeki zenginlik göz önüne alınmış ve eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Bilgisayar Yazım nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser nevâ civarından seyre başlamasının hemen ardından rast perdesine Rast beşlisi ile düşmekte, gerdaniye perdesine kadar olan bölgede Basit Sûzinâk dizisi ile yükselmekte ve nevâ perdesinde asma kalışın akabinde yerinde Hüzzam beşlisi ile segâhta yarım kalış yapmaktadır. Eser seyir hareketlerini nevâ üzerinde Hümâyun çeşni ile sürdürmekte ve ezgi tekrarı ile hüzzam nağmeleri kullanarak segâh perdesinde karar etmektedir. Mûsikî cümleleri ile bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey'in târifleriyle örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin 8'lik nota değerine müsâvî olduğu görülmektedir. Eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olması ve Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıması îtibâriyle eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-11).

4.12. Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi

Şekil 12: Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi

Eser Adı	Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi
Güftekâr	---
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazdığı nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada nota güftelerin bazı kısımları silik durumdadır. Eserin güftekâr ve bestekârına dâir nüshalarda bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında usûl ve ezgi hareketleri yönünden önemli bir fark bulunmamaktadır. Herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre birinci cümlede eviç tutarak seyre başlayan eser önce nevâda Hicazı göstererek nevâda kısa kalış yapmış, ardından gerdâniyeye yükselerek segâha kadar olan bölgeye Hüzzam ezgilerle meyletmiştir. Karar cümlesine gerdâniye tutarak giren eser gerdâniyede, eviçte ve nevâda aynı seyir düzeni içinde geçkisiz kalışlarda bulunmuş ve ezgi tekrarları ile gerdâniyeden segâh perdesine Hüzzam seslerle yönelmiş ve segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu mûsikî cümlelerinin makâmın geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885), Nâsır Dede'nin kuramıyla uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte dağılımı ve ezgi karakterleri incelendiğinde Sofyan usûlü darplarıyla uyumlu olabileceği; ancak bu durumda eserin daha yürük icrâ edilmesi gerektiği, bununla birlikte birim vuruşların bestedeki ezgi hareketleri karşısında fazlasıyla ağırlaşacağı sonucu doğmaktadır. Cümlelerdeki perde çeşitliliği eserin olağan giderinden daha yürük olmasına mâni olmakta ve bestenin mânâ ve karakterini değiştirmektedir. Ritim-ezgi-güfte ögelerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül nazariyesine aykırı olmayan eserin **Düyek** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-12).

4.13. Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû, Yâ Hak Diyerek

Şekil 13: Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû, Yâ Hak Diyerek

Eser Adı Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû, Yâ Hak Diyerek

Güftekâr Muzaffer Özak (Aşkî)

Bestekâr İzzettin Eskidemir

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Doğan tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Bayâtî, Eviç, Nevâ ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser gerdâniye perdesinden seyre girerek önce nevâda Hicaz seslerle dolaşmış, ardından muhayyerden segâh perdesine kadar Hüzzam seyir anlayışında meyletmiş ve segâhta kalış yapmıştır. Meyan bölgesine tiz segâh açan ve bu perdede Segâh çeşnilerde bulunan eser bu kez nevâya Uzzal makâmı dizisi ile düşmüştür. Akabinde nîm hisar perdesinde vurgulamalar yapan eser ezgi tekrarları ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi hareketlerinin geleneksel icra anlayışına aykırı olmadığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşiv içerisinde Düyek usûlü ile yazılan nüshanın güfte ve nağme cümleleri incelendiğinde eserin Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu görülmektedir. Ancak güftenin cümle bütünlüğünün sağlanabilmesi ve ezgilerin anlamlı hâle gelebilmesi için ilk ölçünün başına bir birim vuruşluk “es”

getirilmesi elzemdir. İncelemeler netîcesinde eserin bu şekilde icrâ edilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Bu îtibarla güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-13).

4.14. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah

Şekil 14: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, Bilgisayar Yazım nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile birçok makamda bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar seyir trafiğinde birbirleri ile uyumlu olmasına karşın, usûl yönünden farklı değerlendirilmişlerdir. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eser nüshaları, aynı ezgi cümlelerine sahip olmakla birlikte motiflerdeki süsleme ve tartımlar bakımından birtakım farklılıklar arz etmektedir. Değerlendirmeler netîcesinde Sofyan usûlü ile yazılan B. Yazım nüsha eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre yerinde Hüzzam sesler ile seyre başlayan eser ilk kalışını nevâ perdesinde yapmış, daha sonra Hüzzam beşlisi ile sınırlı bir perde aralığında yerinde Hüzzam motifler ile karar vermiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Ûdî Nevres Bey; 1873-1937) makâmı oluşturan ezgi cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Düyek ve Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda

tamamlandığı, usûl darplarının ezgi motifleriyle bütünlük gösterdiği, ilk ölçüdeki 4'lük "sus"dan sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu, usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan söz ve ses ögesini 4'lük nota değerinde uzattığı, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Sofyan** usûlüne uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-14).

4.15. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (II)

Şekil 15: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (II)

Eser Adı	Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (II)
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Sadun Aksüt (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	19972
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Erdinç Çelikkol tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde, Cüneyt Kosal tarafından neşredilen 1985 tarihli nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. C. Kosal'ın yazmış olduğu nüsha, bestekârın kendi el yazısı ile yazdığı notanın tekrar yazılmış olan örneğidir. Eserin aynı güfte ile birçok makamda bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Esere âit nüshaların ezgi hareketleri yönünden birbirleriyle uyumlu olduğu; ancak bazı ölçülerin nota değerlerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Buna göre yerinde Hüzzam motiflerle seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslere yönelmiş ve tekrar Hüzzam seslerle segâhta kalış yapmıştır. Meyan bölgesine gerdâniye açarak giren eser tiz segâhta Segâh çeşninin ardından gerdâniyeye Rast çeşni ile düşmüştür. Karar cümlesine muhayyer perdesi ile giriş yapan eser nevâda Hicazlı seyrettikten sonra Hüzzam seyir anlayışında segâh perdesine yönelmiş ve seyrini tamamlamıştır. Bu mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü ve karşılaştırılan birçok klasik beste ile (ör: Kanuni Tatyos Efendi; 1858-1913) münâsebetli olduğu eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Sofyan ve Düyek usûllerinde yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerlerin güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları ile uyuşmadığı ve söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu, bunun aksine güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün tarif ettiği usûl kuramıyla bağdaştığı ve eserin **Sofyan** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-15).

4.16. Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (III)

Şekil 16: Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (III)

Eser Adı	Aşkın ile Âşıklar Yansın Yâ Rasûlallah (III)
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Necdet Tanlak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin meyan kısmından sonra karar vereceği yere bir dönüş işareti bulunmamaktadır. Bu sebeple nüshanın incelenerek tekrar yazılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Eserin aynı güfte ile birçok makamda bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Buna göre yerinde Hüzzamı göstermenin hemen ardından gerdaniyeden âgâze ederek segâh perdesinde kalış yapan eser ikinci cümlede ezgi motiflerini nîm hisar perdesinde toplamış ve bu perdeyi vurgulayan nağmelerle seyrini sürdürmüştür. Meyanda segâh perdesinin simetrisi niteliğinde tiz segâh açarak bu perdede Segâhlı gezinen eser dönüş ezgileriyle yerinde Hüzzam sesler ile karara varmıştır. Türk Mûsikîsi külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ gibi kuramcıların makam târifleriyle örtüştüğü, bestenin klasik formdaki eserlerin ezgi hareketleri ile uyumlu olduğu (Muallim İsmâil Hakkı Bey; 1866-1927) ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları Düyek usûlünde var olan kuvvetli ve zayıf darplarla kesinlikle uyuşmamakta, ilâveten pozisyon îtibâriyle bestedeki nota değerlerinin söz konusu usûl ile orantısız olduğu görülmektedir. Bunun aksine güfte ve ezgi taksimlerinin Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü darpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-16).

4.17. Aşkın Odu Ciğerimi Yaka Geldi Yaka Gider

Şekil 17: Aşkın Odu Ciğerimi Yaka Geldi Yaka Gider

Eser Adı	Aşkın Odu Ciğerimi Yaka Geldi Yaka Gider
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Halil Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Düyek olarak yazılmasına karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Esere âit nüshalar arasında usûl ve ezgi yönünden herhangi bir fark bulunmamakla birlikte H. Can'a âit nüshada eserin makâmı Hüzzam olarak belirtilmiş; ancak portede Hüzzam donanımı yer almamıştır. Bu sâikle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre neva perdesi üzerindeki Hicaz seslerle seyre başlayan eser aynı ezgi motifleriyle nevâda yarım karar etmiştir. İkinci cümleye eviç tutarak giren eser çargâhta Nikrizi duyurduktan sonra segâh perdesinde Hüzzam sesler ile karar etmiştir. Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam nazariyesiyle uyumlu olan, tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) makam unsurlarını taşıyan eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki

kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, ilk ölçüde yarım zamanlı “es”den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8’lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-17).

4.18. Aşkın Tadı Gönlümde

Şekil 18: Aşkın Tadı Gönlümde

Eser Adı Aşkın Tadı Gönlümde

Güftekâr Abdülazîz Zihni Efendi

Bestekâr Abdullah Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü, Halil Can ve Bilgisayar Yazım tarafından neşredilmiştir. H. Can nüshasında eserin usûlü Düyek olarak yazılmasına karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile yazılmıştır. Bu nüshada diğerlerinin aksine terennüm bölümü yer almamaktadır. Eserin aynı güfte ile Bayâtî, Bûselik, Sabâ ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Neşredilen nüshalar arasında usûl ve ezgi hareketleri yönünden herhangi bir fark bulunmamakla birlikte H. Can'a âit nüsha bazı ölçülerde tartım ve süslemeler yönüyle diğerlerinden ayrılmaktadır. Değerlendirmeler sonucunda en tutarlı nüshanın Y. Ömürlü'ye âit olduğu görülmüş ve eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Eser birinci motifte nevâ civarından seyre başlayıp nevâda Hicaz Hümâyun seslerinde gezinerek segâhta Hüzzam ile kalış yapmıştır. İkinci motifte Nişâbur makâmı duyumu kazandırılmış, akabinde yerinde Rastlı bir köprü ile Basit Sûzinâk anlayışı içinde tekrar tiz perdelere yönelmiştir. Terennüm bölümünde Rast dizi ile kurulan ezgi hareketlerinin ardından eser Hüzzam sesler ile karar etmiştir. Bu seyir anlayışı ve eserde yer alan geçki türlerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey

	nazariyeleri ile örtüştüğü, eserin klasik form hüviyeti kazanmış eserlerle (Selânikli Ahmed Efendi, 1868-1927) kıyâs edilmesi ile de eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek olarak belirtilen eserin güfte ve ezgi yapılarının 8 zaman ve 5 darpla müsâvî olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartlarının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesine aykırı olmadığı ve eserin **Düyek** darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Düyek usûlüne uygun düzümlerle yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-18).

4.19. Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî

Şekil 19: Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî

Eser Adı	Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî
Güftekâr	Safer Dal (Muhibbî)
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	16290
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1998 tarihinde bestekârın el yazısından alınıp Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Acemaşîran makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eserin seyri nevâ civarından başlayıp nevâda Hicaz çeşni ile önce nevâda, ardından segâhta Hüzzam sesleri ile yarım kalış yapmaktadır. Seyrin devâmında tiz segâh perdesinde Segâhlı bir genişleme görülmektedir. Dik hisar perdesinde çeşnisiz kalışların ardından Segâh çeşni kullanılarak Hüzzam terkiple seyir tamamlamaktadır. Türk Mûsikîsi makamlarının uygulanışı incelendiğinde bu ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Râuf Yektâ Bey nazariyesindeki teorik unsurları taşıdığı, klasik formdaki eserlerin ezgi trafiği ile uyumlu olduğu (ör: Tanbûrî Osman Bey; 1816-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin usûl örgüsü incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların

güfte heceleri ve ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği dâhilinde eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaştığı ve **Sofyan** usûlü darpları bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yapılan makam ve usûl incelemeleri neticesinde eserin Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerine uygun şekilde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-19).

4.20. Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım Ali

Şekil 20: Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım

Eser Adı	Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım Ali
Güftekâr	Ken'an Rifâî
Bestekâr	Ken'an Rifâî
Arşiv Bilgisi	14011
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Necâtî tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi ve usûl yönünden herhangi fark bulunmamaktadır. Buna karşın eserin ezgi-güfte münasebeti incelendiğinde nüshalar arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Elif Ömürlü Uyar; İlâhiyât-ı Ken'an) özellikle güfte dağılımı yönünden uyumlu olması sâikiyle Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre içinde Rast hissiyâtı ile karar sesi civârından seyre başlayan eser dügâh perdesinde uşşak çeşniyi duyurduktan sonra segâh perdesinde yedenli yarım karar etmiştir. İkinci cümleden îtibâren Karcığar dizisi dâhilinde seyrini sürdüren eser Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde karar vermiştir. Ezgi kuruluşunu meyan bölgesinde nevâda Hicaz işleyerek oluşturan beste, dönüş nağmeleri ile tekrar karara varmıştır. Mûsikî külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ gibi kuramcıların makam târifleriyle uyuştuğu, bestenin geleneksel üslûb içinde belli kalıplara uygun olarak ezgilendirildiği (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ve eserin

Hüzzam makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-20).

4.21. Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ'

Şekil 21: Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ'

Eser Adı	Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ'
Güftekâr	Tevfik Çapacıoğlu
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1993 tarihinde Uğur İnan tarafından neşredilen nüshada ifâde edildiği üzere söz konusu nüsha bestekârın notasına göre oluşturulmuştur. Tevşîh formunda bestelenen eser Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Bu nüshaya göre eserin seyri gerdâniye civarından başlamış, ezgi hareketlerini nevâda Hicaz seslerinde -özellikle gerdâniye perdesini fazlaca vurgulamak sûretiyle- göstermiş ve nevâda asma kalışların ardından Hüzzam seslerini duyurarak makâmın durak sesi olan segâh perdesinde karar etmiştir. Eserin meyan bölümü Rast makâmı dizisini barındırmakta olup nevâda Rast ile genişlemekte ve tekrar Hüzzam sesler ile karara erişmektedir. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle uyumlu olduğu, klasik üslûba sahip bestekârlarca (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) kullanılan ezgi ögelerini taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, icrâ yapısında usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı;

bununla birlikte ikinci atıma tekâbül eden kuvvetli darbın güfte ögesi ile âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettirildiği görülmüş ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-21).

4.22. Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm

Şekil 22: Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm

Eser Adı	Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm
Güftekâr	Seyyid Nesîmî
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	14006
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 6 adet nüshası yer almaktadır. Halil Can, Ziya ve El Yazım tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, AOG ve diğer bir El Yazım nüshalar Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde, Ekrem tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda seyir hareketleri yönüyle önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Ahmet Şahin; TRT) en tutarlı nüshanın El Yazım olması sebebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eviç perdesinden seyre başlayan eser Segâh ve Hüzzam beşlisinden müteşekkil perdelerde Segâh ve Hüzzam ezgilerle mütemâdiyen karışık olarak gezinerek önce nevâda yarım kalış yapmış, ardından aynı ezgi hareketleri ile segâh perdesinde karar vermiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) münâsebetli olduğu, makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek, Sofyan ve Nîm Sofyan usûllerinde belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin

aslında 12 zamanda tamamlandığı, ezgi ve güfte cümlelerinin 12 zamanlık birimlere dayalı Nîm Çenber usûlündeki ritmik döngülerle tekrârlandığı, bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında ifâde ettiği kâide ve şartların bestedeki **Nîm Çenber** usûlü darpları ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Nîm Çenber usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-22).

4.23. Ayırma Beni Senden, Can Gitse De Bedenden

Şekil 23: Ayırma Beni Senden, Can Gitse De Bedenden

Eser Adı	Ayırma Beni Senden, Can Gitse De Bedenden
Güftekâr	Hafız Mustafa Tüzün
Bestekâr	Hafız Mustafa Tüzün
Arşiv Bilgisi	14164
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Tanbûrî Özcan Korkut tarafından Cüneyt Kosal imzası ile neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde, Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar arasında ezgi bakımından benzerlik bulunsa da hem usûl yönünden, hem perde çeşitliliği, nota tartımları, süslemeler yönünden birçok farklılık barındırmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri bestekârın bizzat kendisinden meşk ederek derleyen Ö. Korkut nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre muhayyer civârından seyre giren eser nevâda Hümayun çeşni ile dolaşarak ilk kalışını nevâda, daha sonra segâhta Hüzzam sesler ile yapmıştır. Devamında evç açarak ve bu perdeyi vurgulayarak Hüzzam motiflerle geçkisiz seyreden eser tekrar karar sesine yönelmiştir. Genişlemesini yerinde Rastı duyurarak sürdüren eser Basit Sûzinâk sınırları içinde karışık gezindikten sonra yerinde Hüzzam seslerle seyrini tamamlamıştır. Bu ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle örtüştüğü ve mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) münâsebetli olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, kuvvetli olan ilk darpta tek bir hecenin iki birim zamanlık sürede ezgilendirildiği ve istisnâsız bir şekilde diğer ölçülerde devam ettiği, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-23).

4.24. Bağrımdaki Biten Başlar

Şekil 24: Bağrımdaki Biten Başlar

Eser Adı Bağrımdaki Biten Başlar

Güftekâr Nizâmoğlu Seyyid Seyfullah

Bestekâr İsmâil Dede Efendi (Hammâmîzâde)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 6 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü, Ekrem, Halil Can, İ.B.K.Y., El Yazım ve Cüneyt Kosal imzasının bulunduğu Reyhan nüshaları Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde; Cüneyt Kosal imzası ile neşredilen diğer bir nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Reyhan hâricinde tüm nüshalar Tevşîh formunda yazılmıştır. Eserin aynı güfte ile Hüzzam, Sabâ, Sûzinâk ve Yegâh makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalardan AOG'nin yazmış olduğu nota haricinde tüm nüshalarda eserin usûlü "Düyek" olarak belirlenmiştir. Ancak ölçü içindeki tartımlar incelendiğinde eserin Sofyan usûlü ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Ne var ki; söz konusu nüshanın nota ve güftelerinin büyük bölümü silik durumdadır. Ezgi yönünden nüshalar arasında önemli bir fark olmamakla birlikte, ulaşılan kayıtlar eşliğinde esere âit makam ve usûl tespitleri C. Kosal imzasının bulunduğu Reyhan nüshasına göre yapılmıştır. Buna eser nevâ civârından seyre başlayan eser Hüzzam beşlisinden müteşekkil ezgilerle dolaştıktan sonra ikinci cümleye nevâda Rast çeşni ile bağlanmıştır. Ardından seyir hareketlerini nevâda Hicaza yönelten eser tekrar Hüzzam beşlisi alarak segâh perdesinde karar etmiştir. Bu mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un

	makam nazariyesiyle uyumlu olduğu, tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmının özellikleri dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek ve Sofyan usûllerinde yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, hece dağılımı ve perde değerleri ve bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlü ile uyumluluk teşkil ettiği, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerler ile güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumlarının söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu ve eserde hâkim usûlün **Sofyan** olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-24).

4.25. Benim Derdim Yamandır

Şekil 25: Benim Derdim Yamandır

Eser Adı	Benim Derdim Yamandır
Güftekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Bestekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Arşiv Bilgisi	14058
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü, Necati ve Doğan Ergin tarafından yazılan nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshalarında ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ile (ör: İlâhiyât-ı Kenan) tutarlı olan, Cüneyt Kosal'ın tashîh ettiği ve içinde aranağmesi de bulunan D. Ergin nüshası eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna eser birinci motifte nevâda Hicaz kurulu bir yapıda seyre başlayıp Hüzzam sesleriyle segâh perdesine yönelmiştir. Meyan bölgesinde gerdâniyeden başlayarak nevâda Hümâyun seslerinde seyreden eser nevâda asma karar etmiştir. Dönüş motiflerinde Uşşak çeşninin hemen akabinde nevâya dönen mûsikî cümleleri Hüzzam sesleriyle segâhta karar etmiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarıyla örtüştüğü, incelenen kadim besteler sonucunda eserin geleneksel seyir anlayışı dâhilinde ezgilendirildiği (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü

darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, eserin icrâ üslûbunun Düyek usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" eserindeki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmı ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-25).

4.26. Benliktir İnsana En Büyük Düşman

Şekil 26: Benliktir İnsana En Büyük Düşman

Eser Adı	Benliktir İnsana En Büyük Düşman
Güftekâr	Mehmet Oruç
Bestekâr	Tâhir Karagöz
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalardan biri eserin bestekârı Tâhir Karagöz tarafından, diğer nüsha ise Şentürk Deveci tarafından neşredilmiştir. T. Karagöz'e âit nüshada makâmın donanımı portede Segâh donanımı ile gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi hareketleri yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Hayrettin Çoban; Hâtûniye Camii İmamı) eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Ş. Deveci'nin yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Eser durak perdesinden Hüzzam beşlisinin sesleriyle yedenli bir şekilde seyre girerek ilk kalışını nevâda yapmış, gerdâniyeden rasta kadar olan bölgede nîm hisar perdesini de vurgulamak sûretiyle karışık gezindikten sonra segâh perdesinde yarım karar etmiştir. Daha sonra evç açarak seyrine devam eden eser nevâda Hümâyun çeşnilerle seyretmiş ve tekrar Hüzzam ezgilerle ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Makâmın işlenişi bakımından geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Tanbûrî Emin Ağa; 1750-1814) aykırı ezgi barındırmayan bestenin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile de uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte dağılımı ve ezgi karakterleri incelendiğinde Sofyan usûlü darplarıyla uyumlu olabileceği; ancak bu durumda eserin gider hızının artacağı, başka bir deyişle birim vuruşların ağırlaşacağı sonucu doğmaktadır. Ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmamış ve eserin **Düyek** usûlüne darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-26).

4.27. Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden

Şekil 27: Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden

Eser Adı	Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Prof. Dr. M. Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Aksak Semâî usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile muhtelif makamlarda bestelenmiş örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Fatih Koca, TRT) usûl ve ezgi hareketleri yönünden tutarlı olduğu görülmüştür. Buna göre eser ilk motifini Basit Sûzinâk çeşniyi duyurur şekilde nevâ civarından başlatıp nevâda asma kalışla seyrini sürdürmüştür. Daha sonra nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz işleyerek segâh perdesine Hüzzam sesler ile gelmiştir. Makam içinde Rast hissini anımsatarak seyrine devam eden eser, nîm hisar, eviç ve gerdâniye perdelerini vurgulamak sûretiyle inici-çıkıcı bir makam anlayışında segâh perdesinde Hüzzam sesleri ile karara varmıştır. Makâmın uygulanışı incelendiğinde bu seyir yapısı ile bestenin geleneksel icrâ öğelerini yansıttığı (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) makâmın teorik özelliklerinin Nâsır Dede Kuramı ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** makâmının seyir özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisindeki nüshada Aksak Semâî olarak belirtilen eserde güfte ve nağme cümlelerinin 10 zamanda tamamlandığı, usûl darplarına göre güfte dağılımı

incelendiğinde bütün ölçülerin ikinci vuruşlarında mutlaka bir hecenin yer aldığı ve aksak kısmın 1,5 vuruşluk değerde olduğu görülmektedir. İlk beş zamanı aksatan "TE" darbı ile ikinci beş zamanı aksatan "TEK" darbının aynı birim zamanlardaki ezgi motifleriyle müsâvî olduğu, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kâide ve şartlarını taşıdığı anlaşılmış ve eserin **Aksak Semâî** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Aksak Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-27).

4.28. Bî-Mekânım Bu Cihânda

Şekil 28: Bî-Mekânım Bu Cihânda

Eser Adı	Bî-Mekânım Bu Cihânda
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	14061
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen iki nüsha da 1984 tarihinde eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalarda ezgi ve usûl yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshaların ulaşılan ses kayıtları (ör: bestekârın icrâsı) ile bire bir aynı olduğu görülmektedir. Buna göre eser ilk olarak nevâ civârından seyre başlayıp nevâda Hicaz ile kalış yapmıştır. Daha sonra tiz seslere yönelerek tiz çargâha kadar olan bölgede kullanılan ezgiler nevâda Hümâyun çeşniyi oluşturmuştur. Terennüm bölümünde ise aynı ses dizgeleri tekrar edilerek segâh perdesinde Hüzzam sesleriyle eser tam karar etmiştir. Bu seyir yapısında görülen mûsikî cümlelerinin geleneksel icrâ ögelerini yansıtmakta olduğu, (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) Türk mûsikîsi nazariyatında Abdülbâkî Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarındaki makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyir özelliklerine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisindeki nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgiye tatbik edilen hareketlerin ve sayıların âhenkli olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle

uyumluluk teşkil ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûl kalıplarına bağlı kalınarak oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-28).

4.29. Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir

Şekil 29: Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir

Eser Adı	Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir
Güftekâr	---
Bestekâr	Enderûnî Hâfız Hüsnü Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü'nün yazmış olduğu nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde, Halil Can tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Bu nüshada eserin usûlü Düyek olarak yazılmasına karşın 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar arasında usûl ve ezgi yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan nüshalardan Sofyan usûlü ile yazılan Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre durak perdesinden Hüzzam çeşni ile seyre giren eser nevâda Hicaza yönelmiş ve bu perdede kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde nevâda Rast geçkileri barındıran eser dönüş ezgilerinde tekrar Hümâyun çeşnilerle ve Hüzzam motiflerle dolaştıktan sonra segâh perdesinde karar kılmıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) seyir yapısının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda

tamamlandığı, ilk ölçüdeki 4'lük "sus"dan sonra seyrin başladığı ve usûlü oluşturan birim zamanların güfte ve ezgi unsurları ile uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği yönünden eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Sofyan** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-29).

4.30. Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız

Şekil 30: Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız

Eser Adı	Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız
Güftekâr	---
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Halil Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. H. Can nüshasında makâmın donanımı portede günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde gösterilmiştir. Bu sebeple eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Yusuf Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eser birinci cümlede Hüzzam sesleri ile segâh perdesinden seyre başlayıp eviçte çeşnisiz asma karardan sonra segâhta Hüzzamlı kalmıştır. Meyan bölgesine tiz segâh açarak giren ezgi cümlesi eviçde Hicaz ve tiz segâhta Segâh çeşni ile bir asma kalışın ardından nevâda Hicaz seslerine yönelmiş ve dönüş ezgisi ile tekrar segâhta Hüzzam motifler ile karar etmiştir. Bu perde kullanımları ve ses dizileri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ ögeleri ile dengeli bir yapıda olduğu; (ör: Ûdî Nevres Bey, 1873-1937) makâmın teorik özelliklerinin Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmı geleneksel seyir anlayışına bağlı olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin ritim-melodi-güfte ilişkisi bağlamında 8 zamanda ve 5 darpta tamamlandığı, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-30).

4.31. Biz Ol Uşşâkı Serbâzız

Şekil 31: Biz Ol Uşşâkı Serbâzız

Eser Adı	Biz Ol Uşşâkı Serbâzız
Güftekâr	Hamîdeddîn Ebû Hamîd
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha 1985 tarihinde eserin bestekârı Aslan Hepgür tarafından yazılmıştır. Eserin aynı güfte ile Mahur ve Rast makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı güfte ve makamda herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser segâh perdesinden başlayarak nevâda Hicaz sesleriyle dolaştıktan sonra Hüzzamlı ve Segâhlı olarak kalış yapmıştır. Ezgi kuruluşunu devâmında tiz perdelere taşıyan eser tiz segâhta Segâh çeşni ile, dönüş cümlelerinde ise nevâda Hicaz Hümâyun ile sürdürmüştür. Karara doğru yerinde Segâh ve Hüzzam seslerini duyuran eser, yerinde Rast vurgusuyla segâh perdesinde karar etmiştir. Segâh ve Hüzzam motiflerin iç içe olduğu bu ezgi akışı zaman zaman Segâh hissiyatını barındırsa da makâmın seyir hareketleri incelendiğinde eserin Hüzzam makâmı karakteristik özelliklerine sahip olduğu anlaşılmıştır. Nitekim makâmı işleme biçiminin geleneksel icrâ anlayışına aykırı olmadığı, (ör: Ûdî Nevres Bey, 1873-1937) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarında belirtilen belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların âhenkli olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-31).

4.32. Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

Şekil 32: Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

Eser Adı	Bu Aşkı Ben Bilmez İdim
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve münâvebeli biçimde Frenkçin, Devr-i Hindî ve Yürük Semâî usûllerinde yazılan nüsha eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşiv Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Hüzzam sesler ile segâh perdesinden seyre giren eser akabinde nevâda Hicaza yönelmiş, eviçte geçkisiz kalışın ardından segâh perdesine Hüzzamlı olarak düşmüştür. Sonraki birkaç cümlede yerinde Hüzzamlı ve nevâda Hicazlı ezgilerle seyrini sürdüren eser, pest bölgede rasta kadar gelmiş, tizlerde ise nevâda Hümayun dizi içerisinde muhayyerde kalış yapmıştır. Sümbüleden rast perdesine kadar olan bölgede geçkisiz motiflerle seyreden eser kromatik seslere fazlaca yer vermiş, nevâda Bûselik ve Rast geçkilerden sonra ezgi kuruluşunu tiz perdelerde Hümâyun dizisi çerçevesinde muhayyere taşımıştır. Tiz segâhta Segâh çeşnilerle dolaşan ezgiler devamında Hümâyun motiflere yönelmiş ve segâh perdesinde Hüzzam terkiple karar etmiştir. Perde çeşitliliği yoğun olan eserin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde eserin ilk usûlünün Frenkçin olduğu, güfte ve nağme cümlelerinin 12 zamanda tamamlandığı, ritmik ve ezgisel yapının **Frenkçin** usûlü ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Devr-i Hindî olarak belirtilen ikinci usûlde eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, ezgi ve güfte dağılımının 3+2+2 birim zamanlar ile müsâvî olduğu ve **Devr-i Hindî** darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir. Yürük Semâî usûlü ile belirtilen üçüncü bölümde ise güfte ve nağme cümlelerinin 12 zamanda tamamlandığı, ezgi kuruluşunun iki adet üç zamandan oluşan darplara göre şekillendiği ve bu usûl örgüsünün **Yürük Semâî** usûl kalıpları ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Frenkçin, Devr-i Hindî, Yürük Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-32).

4.33. Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz

Şekil 33: Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz

Eser Adı	Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz
Güftekâr	---
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Doğan tarafından neşredilen ve Cüneyt Kosal imzasının da bulunduğu nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin, ulaşılan ses kayıtları ile (ör: İ.D.T.M.T) bire bir uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre eser segâh perdesinden Hüzzam beşlisi ile seyre başlamış, ilk olarak nevâda kalış yapmıştır. Ezgi hareketlerini coşkun bir üslûb ile muhayyer perdesine taşıyan eser nevâda Hümâyun çeşnilerle dolaşarak segâh perdesine yönelmiş ve Hüzzam terkiple karar etmiştir. Eserin seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının klasik icrâ yöntemlerini yansıttığı (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) makam unsurlarının Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerlerin güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları ile uyuşmadığı ve söz

konusu ile usûl ile orantısız olduğu; bunun aksine güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu, eserde güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı ve eserin **Sofyan** usûlü kalıplarında olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-33).

4.34. Bu Dünyanın Şol İşine

Şekil 34: Bu Dünyanın Şol İşine

Eser Adı	Bu Dünyanın Şol İşine
Güftekâr	Tevfik Çapacıoğlu
Bestekâr	Zeki Altun (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası bulunmaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Cumhur Enes Ergür ve Ziyâ tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. C.E.Ergür tarafından yazılan nüshanın daha anlaşılır olması hasebiyle makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre nevâ perdesinden seyre başlayan eser ilk cümlesinde Hüzzam beşlisinden müteşekkil seslerle, ikinci cümlesinde ise gerdâniyeden rasta kadar olan bölgede Segâh ezgilerle dolaşmış, akabinde tekrar Hüzzam motifler ile segâh perdesinde karar vermiştir. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle eserin uyumlu olduğu, klasik üslûba sahip bestekârlarca (ör: Ferâizcizâde, İbrahim Vefâ Efendi 1871-1903) kullanılan melodik unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları Düyek usûlünde var olan kuvvetli ve zayıf darplarla kesinlikle uyuşmadığı, ilâveten pozisyon îtibâriyle bestedeki nota değerlerinin söz konusu usûl ile

orantısız olduğu görülmektedir. Bunun aksine güfte ve ezgi taksimlerinin Sofyan usûlü ile bağlantılı olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-34).

4.35. Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Rasûlallah

Şekil 35: Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim Yâ Rasûlallah
Güftekâr	---
Bestekâr	Seyfettin Osmanoğlu (Şehzâde)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü nüshası 26/8'lik mertebede, H. Can nüshası ise 26/4'lük ibâre ile yazılmıştır. Ayrıca bu nüshada Hüzzam donanımı günümüzde kullanılan şeklinden farklı olarak gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Ezgi hareketleri yönünden iki nüsha arasında önemli bir fark bulunmamasına karşın makam ve usûl tespitleri 26/8 ibâresi ile yazılan Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından seyre başlayan eser nevâda Hicaz ve Hicaz Hümâyun sesleriyle dolaşarak yarım karar etmiştir. Meyan bölgesine tiz segâh tutan ve eviç üzerinde Hicaz kurulumunda tiz segâhta Segâh çeşni ile kalış yapan eser, karar perdesini bir oktav yukarıya taşıyan ezgi kuruluşu ile seyrettikten sonra yeniden nevâda Hümayun seslerine yönelmiştir. Dönüş ezgilerini nevâda Hümâyun dizide sürdüren eser karara doğru eksik Ferahnâk seslerini almış ve segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü, incelenen kadim besteler netîcesinde eserin geleneksel seyir anlayışı çerçevesinde bestelendiği (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, usûle dağıtılan hecelerinin belirli ritmik döngülere dayalı olarak ezgilendirildiği ve Evsat usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, eserin güfte yapısında benzer hece dağılımının vâr olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden bu mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında belirttiği kâide ve şartlar ile örtüştüğü ve eserin **Evsat** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-35).

4.36. Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır

Şekil 36: Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır

Eser Adı	Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır
Güftekâr	İzzettin Hümâyi Elçioğlu
Bestekâr	İzzettin Hümâyi Elçioğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 4 adet nüshası yer almaktadır. Halil Can, Ziya, Dursun Çakmak ve Cüneyt Kosal imzalı nüshalar Hüzzam makâmında belirtilmiştir. Dursun Çakmak tarafından yazılan nüshada usûle dâir bilgi yer almazken, diğer nüshalarda eserin usûlü Devr-i Hindî olarak belirtilmiştir. Ziya ve Halil Can'a âit nüshalarda eserin usûlü Devr-i Hindî olarak belirtilmesine karşın ölçüler bu usûl darplarına göre taksim edilmemiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda eserin Hüzzam makâmında olduğu ifâde edilmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Çarşı İlâhi Grubu) tutarlı olan C. Kosal nüshası makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre eser segâhta Hüzzam sesleriyle seyre başlayıp, ilk cümlesini nevâda Hicaz sesleriyle kalış yaparak tamamlamıştır. Meyanda pest perdelerin simetrisi ile tiz segâh açarak eviçte Segâhlı bir şekilde tiz nevâya kadar yükselen ezgi hareketleri dönüşte muhayyerde Uşşak çeşni ile kalış yapıp tekrar nevâda Hicaz seslere yönelmiştir. Dönüş ezgilerini eviç açarak nevâda Hicazlı sürdüren eser Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir yapısı ve mûsikî cümlelerinin makâmın geleneksel icra anlayışını yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885), Nâsır Dede ve Râuf Yektâ Bey nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve bu aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, prozodi ve melodiye tatbik edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûlün kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Devr-i Hindî** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-36).

4.37. Can Bu İlden Göçmeden

Şekil 37: Can Bu İlden Göçmeden

Eser Adı	Can Bu İlden Göçmeden
Güftekâr	Niyazî-i Mısrî
Bestekâr	Yahya Soyyiğit (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüshada eserin makâmı Hüzzam olarak belirtilmiştir. Notada eserin usûl bilgisi verilmemiş; buna karşın portede 8/8 ibâresi ile gösterilmiştir. Eserin aynı güfte ile Acemaşîran makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Buna göre eserin seyri nevâ civârından başlamış ve Basit Sûzinâk dizisi içerisindeki seslerde dolaşarak ilk kalışını nevâ perdesinde yapmıştır. Meyan bölgesine muhayyer tutarak giren eser nevâda Hicaz Hümâyun motiflerle seyrederek tekrar nevâya yönelmiştir. Dönüş ezgilerinde nevâda Hicazı işleyen eser tam kararını segâh perdesinde Hüzzam seslerle yapmıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin seyir biçimiyle (ör: Ser-müezzin Tanbûrî Emin Ağa) uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki nüshada usûl bilgisi verilmeyen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçüdeki ilk darbın 8'lik esle başladığı ve diğer ölçülerde ilk darpların bir önceki ölçünün ezgi ve güftesine bağlandığı, Düyek usûlündeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses ögeleri

ile vurgu ve anlam bütünlüğü yönünden âhenkli olduğu; bununla birlikte usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla bağdaştığı ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-37).

4.38. Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna

Şekil 38: Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna

Eser Adı	Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna
Güftekâr	Cüneyt Kosal
Bestekâr	Cüneyt Kosal
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek (Sofyan) usûlünde belirtilen nüsha 1996 yılında eserin bestekârı Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına yönelik herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre gerdâniye perdesinden âgâze etmek sûretiyle seyre başlayan eser Segâh ve Hüzzam çeşnilerin iç içe olduğu bir ezgi kuruluşunda ilk kalışını segâhta yapmıştır. Akabinde eviç açarak nevâda Hümâyun seslerle dolaşan eser bu süreçte nîm hisar perdesini vurgulayan motiflere yer vermiştir. Eserin devâmında Nişâbur geçkiler, nevâ üzerinde Rast ve yerinde Nikriz geçkiler birer ezgi cümlesi boyunca yer almış ve beste olağan seyrine dönerek Hüzzam terkiple karar vermiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile uyum sağladığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, 3 darptan meydana gelen bu usûl örgüsünde kuvvetli olan birinci darpların eserdeki ses ve

söz yapıları ile tam bir uyum içerisinde olduğu, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği dâhilinde eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaştığı ve bestenin **Sofyan** usûlüne uygun kalıplarla ezgilendirildiği gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-38).

4.39. Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet

Şekil 39: Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet

Eser Adı	Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet
Güftekâr	İbrahim Hakkı (Erzurûmî)
Bestekâr	Tahir Karagöz (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre karar sesini duyurarak seyre giren eser Nevâda Hicaz ve Çargâhta Nikriz ezgileri sıralı nağmelerle duyurduktan sonra segâhta yedenli kalış yapmıştır. Diğer cümlelerde benzer ezgi akışını sürdüren eser olağan seyrinin dışında Ferahnâk geçkilere de bolca yer vermiş ve Hüzzam terkiple segâhta karar etmiştir. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere göre (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) bestelendiği, seyir yapısının makâmın geleneksel biçim ve tavrını yansıttığı (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) ve eserin **Hüzzam** makâmı anlayışına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin önceki ölçünün son perdesinin devamı olduğu ve usûl örgüsünün diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettirildiği, ezgiye tatbik edilen hareketlerin ve sayıların

âhenkli olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmı ve Düyek usûlü düzümlerine göre yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-39).

4.40. Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Rasûlallah

Şekil 40: Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver Yâ Rasûlallah
Güftekâr	---
Bestekâr	Taşkın Savaş
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Arda Şendağ tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin güftekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser nevâ civarından yerinde Hüzzam ve yerinde Segâhı işleyen seslerle seyre başlayarak nevâda Hicaza yönelmiştir. Meyan bölgesine gerdâniye tutup eviç üzerinde Hicaz kuruluşla giren eser nevâda Uzzâl çeşninin ardından yine Hümâyun seslerine dönmüştür. İkinci cümlede gerdâniye perdesini vurgulamak sûretiyle nevâda Hicaz motiflerle seyrine devam eden beste tekrar Hüzzam seslerle segâh perdesinde tam karar etmiştir. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlîl edildiğinde ezgi yapılarının geleneksel icrâ öğeleri yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve eser boyunca diğer ölçülerde de

kesintisiz bir şekilde bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, ezgi ve söz unsurlarındaki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-40).

4.41. Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir

Şekil 41: Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir

Eser Adı Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş Bir Nûr-i Bî-Ferdir

Güftekâr Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)

Bestekâr Şeyh Mes'ûd Efendi (Emir Buhârî Dergâhı)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Evsat olarak belirtilmesine karşın portede 5/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı portede günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde yazılmıştır. güftekâr bilgisi nüshalarda yer almamakla birlikte güftenin son beytindeki "Sezâî" mahlâsından dolayı eserin Hasan Sezâî Efendi'ye âit olduğu anlaşılmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsı ile ilgili bu makam özelinde herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. "Eser Nüshaları" bahsinde ifâde edilen sebeplerden dolayı makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü tarafından yazılan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre yerinde Segâh çeşnilerle seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaz ezgilere yönelmiş ve cümle sonunda bu perdede yedenli kalış yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye tutarak giren ezgi motifleri çargâhta Nikrizi duyurduktan sonra rast perdesine kadar inerek segâh makâmının çeşnisini oluşturmuştur. Meyan bölgesinde tiz segâhta Segâhlı genişleme gösteren eser peste doğru segâhta Müsteâr geçkiye yer vermiş, akabinde yerinde segâh motifler ile dönüş cümlesine bağlanmıştır. Türk Mûsikîsi külliyâtı

içerisinde makam kuramları incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü, bestenin mukâyese edilen birçok klasik eser ile (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) münâbetli olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Usûle dağıtılan hecelerin belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelenip bestelenmediği incelenmiş; güftenin ilk tef'ilesinin birinci 13 zamanlık dilime, ikinci tef'ilesinin ise ikinci 13 zamanlık dilime dağıtılmış olduğu görülmüş, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Evsat** usûlüne darplarına uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmı ve Evsat usûlü düzümlerine göre yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-41).

4.42. Cihanda En Büyük Nîmet Saâdet Yâ Rasûlallah

Şekil 42: Cihanda En Büyük Nîmet Saâdet Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Cihanda En Büyük Nîmet Saâdet Yâ Rasûlallah
Güftekâr	Hüseyin Vassaf Bey
Bestekâr	İsmail Nısfet (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	14087
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. 1991 tarihine kayıtlı olan nüshalar Cüneyt Kosal ve Doğan Ergin tarafından neşredilmiş olup, Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi ve usûl yönünden herhangi fark bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre gerdâniye perdesinden segâh perdesine kadar Hüzzam sesler ile seyre başlayan eser yerinde segâh çeşnisini oluşturduktan sonra nîm hisar perdesini vurgulamak sûretiyle nevâ üzerinde Hicaz motiflere yönelmiştir. Segâhlı ve Hüzzamlı ezgileri iç içe işleyen mûsikî cümleleri seyir esnâsında rast perdesine doğru iniş motiflerinde Rast nağmelere vermiş ve seyrini Hüzzam terkip ile segâh perdesinde tamamlamıştır. Makâmın Türk Mûsikîsi külliyâtı içindeki seyir özellikleri incelendiğinde bestenin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarındaki Hüzzam makâmının teorik özelliklerine sâdık kaldığı, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (Selânikli Ahmed Efendi; 1868-1927) ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, bir hecenin iki zamanlı kuvvetli darba tekâbül ettiği ve diğer ölçülerde de bu usûl-güfte münâsebetinin tekrarlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, bununla birlikte usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmı ve Sofyan usûlü düzümlerine göre yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-42).

4.43. Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü

Şekil 43: Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü

Eser Adı	Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından yazılan nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, Bilgisayar Yazım nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Nüshalarda eserin bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında seyir trafiğini etkilemeyecek birkaç tartım ve perde farklılıkları bulunmaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Elif Ömürlü Uyar) ve nağmelerde süsleme notalarına yer veren Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ perdesinden Hüzzam beşlisi ile seyre giren eser gerdâniye perdesine kadar olan bölgede nevâda Hicaz motiflere yer vermiş, ardından cümle tekrârı ile Hüzzam seyir anlayışına uygun olarak karar etmiştir. Bu seyir yapısında görülen mûsikî cümlelerinin geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) Türk mûsikîsi nazariyâtında Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ kuramlarındaki makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmının seyir özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek ve Sofyan usûlleri ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, ölçü içindeki tartımların ve eserin giderinin Sofyan

usûl kalıplarıyla örtüştüğü, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerler ile güfte ve nağmelerin ölçü içindeki konumlarının orantılı olmadığı, bunun aksine güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü kalıpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-43).

4.44. Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü (II)

Şekil 44: Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü (II)

Eser Adı	Çıktım Erik Dalına, Yanda Yedim Üzümü
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Prof. Dr. Şahin Uçar
Arşiv Bilgisi	16090
Eser Nüshaları	Arşivde eserin tek nüshası yer almaktadır. Mustafa Tüzün tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Gülizâr, Hüseynî ve Hüzzam makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Birinci cümlede yerinde Hüzzam seslerini duyuran eser segâh perdesinde kalış yapmıştır. Yerinde Rastı işleyen nağmelerin akabinde gerdâniye tutarak tiz perdelere yönelen eser nevâ üzerinde Hicaz ezgilerle dolaşarak bu perdede asma karar vermiştir. Ezgi kuruluşunu karara doğru Hüzzam beşlisi ile sınırlayan eser segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Mûsikî cümleleri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ biçim ve tavrı ile örtüştüğü, (ör: Medenî, Hâfız Aziz Efendi; 1842-1895) makâmın teorik özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yakup Fikret Bey'in makam târifleriyle dengeli bir yapıda olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların hece dağılımı ve perde değerleri ile uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile uyumlu yapıda olduğu

anlaşılmış; usûl kuramı bağlamında ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"na aykırı bir yazım ya da kullanım görülmeyen eserin **Sofyan** usûlü darplarına uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-44).

4.45. Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi

Şekil 45: Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi

Eser Adı	Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi
Güftekâr	Şeyh Ömer Rûşenî
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	14111
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 4 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü, Halil Can, El Yazım ve Tahir Karagöz tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. T. Karagöz ve H. Can'ın yazmış olduğu nüshalar günümüzde kullanılan Hüzzam donanımı ile yazılmamıştır. Ayrıca H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Nüshalarda eserin bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir ulaşılan ses kayıtlarının (ör: Türk-İslam Külliyatından Tevşîhler) Y. Ömürlü nüshası ile bire bir tutarlı olduğu görülmüş ve eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre küçük bir Karcığar duyumu ile seyre başlayan eser nevâda Hicazlı kalış yapmıştır. Sonraki cümlede nevâda Hicaz ve nevâda Hümâyun çeşnilerle seyrederek Karcığarı duyurur şekilde dügâh perdesine kadar inmiş, ezgi tekrarları ile aynı ses dizilerini işleyen eser segâh perdesinde Hüzzam motifle ile karar etmiştir. Bu mûsikî cümleleri ve ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey'in makam kuramlarını ve geleneksel seyir anlayışını (ör: Ûdî Nevres Bey; 1873-1937) yansıttığı anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki “es”den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu ve iki ölçüde bir sonraki ölçüye bağlandığı, bununla birlikte ikinci atıma tekâbül eden kuvvetli darbın söz ve ses unsurları ile âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, eserdeki usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün usûl kuramındaki kâidelerle uyuştuğu görülmüş ve bestede hâkim usûlün **Düyek** olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-45).

4.46. Çünki Bildim Dünyâ Fânî

Şekil 46: Çünki Bildim Dünyâ Fânî

Eser Adı	Çünki Bildim Dünyâ Fânî
Güftekâr	Derviş Yahyâ
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen 1995 tarihli nüsha eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eserin seyri nevâ civârından seyre başlamış nevâda Hicaz ezgilerle kalış yapmıştır. Hüseynî perdesinin geçkisiz kullanımlarının yoğun bir şekilde görüldüğü eserde karara segâh perdesinde Ferahnâk beşlisi ile ulaşılmıştır. Meyan bölgesinde eviçde Hicaz motiflerle seyreden eser akabinde tiz segâhta Segâhlı ezgilerle yükselmiş, ardından nevâda Hicaz seslere yönelmiş ve Ferahnâk beşlisi içinde segâh perdesinde karara varmıştır. Ezgi örgüsü ve makâmın işlenişi bakımından bestenin geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) aykırı bir yapıda olmadığı, teorik özellikler yönünden Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesi ile uygunluk gösterdiği ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin

önceki ölçünün son perdesinin devamı olduğu, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve eser boyunca diğer ölçülerde de kesintisiz bir şekilde bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmı ve Düyek usûlü düzümlerine göre yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-46).

4.47. Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ

Şekil 47: Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ

Eser Adı	Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ
Güftekâr	Kâzım Paşa
Bestekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1984 tarihinde Aslan Hepgür tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser eviçte ve yerinde Segâh çeşni ile başlayarak nevâda Hicaz sesleri ile seyretmiş ve nevâda kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde yerinde Segâhı tiz bölgelere taşıyan ezgi hareketleri tiz segâhta Segâh çeşni ile kalışlar yaptıktan sonra eviçte Segâh motiflere yönelmiş, ardından ezgi tekrârı için yine nevâda Hümâyun seslerine dönmüştür. Nevâda Hümâyun dizinin ardından eser Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir yapısının Türk mûsikîsi âlimlerinden Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Bey'in makam nazariyeleri ile tutarlı olduğu, geleneksel biçim ve tavır sahibi bestekârların (ör: Kemânî Tatyos Efendi; 1858-16.03.1913) icrâ anlayışını yansıttığı anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, güfte ve ezgi ögesinin ilk ölçüde sekizlik "sus" işâretinden sonra başladığı, sonraki ölçülerde ise usûlün

birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-47).

4.48. Derdimendim Yâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime

Şekil 48: Derdimendim Yâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime

Eser Adı	Derdimendim Yâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime
Güftekâr	Ali Ulvî Kurucu
Bestekâr	Necdet Tanlak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Müsemmen usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser nevâ civârından seyre başlamış, nevâda Hicaz sesleri ile ilk kalışını yapmıştır. Meyan bölgesine gerdâniyede Rast çeşni ile giren eser yerinde Acemli Rast dizisi ile inip çıkarak tekrar nevâda Hicaz ile dönüş ezgisine bağlanmıştır. Eviç açarak seyrine devam eden eser gerdâniyeden rasta kadar olan bölgede aynı anlayışta dolaşarak nevâda kalmış, yerinde Rast seslerini gösteren bir motifle tekrar olağan seyrine yönelmiş ve segâh perdesinde Hüzzam sesleriyle karar etmiştir. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlîl edildiğinde ezgi yapılarının geleneksel icrâ öğelerini yansıttığı (ör: Üsküdarlı Kemânî Rızâ Efendi; 1780-1852) ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Müsemmen usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, bununla birlikte ezgi ve güfte dağılımının 3+2+3 şeklindeki usûl darpları ile uyumluluk teşkil ettiği, güfte ve ezgi taksimlerinin âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün

usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Müsemmen** usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Müsemmen usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-48).

4.49. Derdin Ne Be-Hey Âşık

Şekil 49: Derdin Ne Be-Hey Âşık

Eser Adı Derdin Ne Be-Hey Âşık

Güftekâr Şemseddin Sivâsî

Bestekâr Şeyh Sinan Efendi

Arşiv Bilgisi 14477

Eser Nüshaları Eserin arşivde 5 adet nüshası yer almaktadır. 1983 tarihinde Cüneyt Kosal ve 1992 tarihinde Necmi tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilmiştir. "Fehmi Tokay'dan yazıldı" notu paylaşılan 1954 tarihli diğer nüsha Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde, Aslan Hepgür tarafından yazılan nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlündedir. 1969 tarihli Halil Can'ın yazmış olduğu nüshada makâmın ismi yer almazken eserin usûlü Düyek olarak belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin C. Kosal, Necmi ve A. Hepgür'e âit olan nüshaları ezgi yönünden farklı değildir. Ulaşılan ses kayıtlarının (ör: Eski tekke icrâları) bu üç nüsha ile tamamen uyumlu oldukları görülmüştür. Diğer iki nüsha ise ezgi trafiği ve arıza işaretleri yönüyle hem birbirlerinden, hem de diğer nüshalardan farklıdırlar. Esere âit makam ve usûl tespitlerinde C. Kosal'a âit olan nüsha tercih edilmiştir. Buna göre eser ilk cümlede eviç perdesinden seyre başlayıp Hüzzam seslerini duyurarak segâh perdesinde kalış yapmıştır. Devamında gerdâniye perdesinden Hicaz motifle âgâze edip nevâ perdesine gelmektedir. Daha sonra gerdaniye tutarak o perdede Buselik duyurmanın ardından karara doğru Hüzzam makâmının karakterlerinden hisar perdesinde çeşnisiz asma kalış yapmıştır. Buradan itibaren Hüzzam sesleriyle segâhta tam karar etmiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Yakup Fikret

	Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle örtüştüğü, mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: İsmail Dede Efendi; 1778-1846) âhenkli olduğu görülmüş ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında dört farklı usûl ile nitelendirilen nüshalar incelendiğinde eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, cümle bütünlüğü yönünden güftelerdeki hece ölçüsünün Sofyan usûlüyle uyuşmadığı, ritm-melodi-güfte ilişkisi bakımından eserin 2/4'lük mertebede icrâ edilmesi gerektiği ve eserin **Nîm Sofyan** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-49).

4.50. Dertliyim YâRasûlallah Derde Dermân Sendedir

Şekil 50: Dertliyim Yâ Rasûlallah Derde Dermân Sendedir

Eser Adı Dertliyim Yâ Rasûlallah Derde Dermân Sendedir

Güftekâr Muzaffer Özak (Aşkî)

Bestekâr Muzaffer Özak (Aşkî)

Arşiv Bilgisi 14674

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar 1991 tarihinde Hayâtî Günyeli ve 1993 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. İki nüshanın da eserin bestekârı Muzaffer Efendi'nin sesinden notaya alındığı ifâdesine yer verilmiştir. Eserin aynı güfte ile Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshalarında ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamakla birlikte H. Günyeli nüshasında bir ölçüde prozodi hatası yapılmış, başka bir ölçüde ise bestekârın icrâsına aykırı bir arıza işareti yer almıştır. C. Kosal'ın yazmış olduğu nüshada ise güfte içindeki telâffuz yanlışı giderilmiş ve icrâ ile uyumlu olan arıza işareti kullanılmıştır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bestekârın ses kayıtları ile tutarlılık gösteren C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre birinci cümlede yerinde Hüzzam seslerini duyurarak seyre giren eser nevâda Hicaz motiflere yönelmiş ve segâhta Hüzzamlı olarak kalış yapmıştır. İkinci cümleyi tiz segâha taşıyan eser eviçte Hicazı gösterdikten sonra karar perdesinin simetrisinde tiz segâh üzerinde Hüzzam nağmelere geçmiştir. Karâra doğru hüseynîde Hüseynî çeşniye yer veren seyir, akabinde segâh perdesinde Hüzzam sesleri içinde karâra varmıştır. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde ezgi cümlelerinin geleneksel icrâ ögelerini

yansıttığı (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891), teorik özellikler yönünden ise Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarıyla uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının genel karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün tarif ettiği usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmı ve Düyek usûlü düzümlerine göre yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-50).

4.51. Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur

Şekil 51: Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur

Eser Adı	Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1990 tarihinde El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmı ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir. Nüshada bestekâr bilgisi bulunmamaktadır. Eserin aynı güfte ile Eviç, Hüseynî, Nevâ, Segâh ve Uşşak makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv kayıtlarında Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı güfte ve makamda okunmuş farklı icrâları (ör: Fatih Koca Dilbeste) karşılaştırılmıştır. Nota ve ses kayıtları mukayese edildiğinde bazı ölçülerin benzerlik arz ettiği; ancak ritmik ve melodik hareketlerin ekseriyetle birbiri ile uyuşmadığı gözlemlenmiştir. Araştırmaya esas teşkil eden ana konunun arşiv kayıtları olması hasebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eserin seyri yerinde Segâh çeşni ile başlayarak nevâ perdesine yönelmiş ve nevâda kalış yapmıştır. İkinci cümlede nevâda Hicaz bir ezginin akabinde eser segâh perdesinde Hüzzam seslerle seyrini tamamlamıştır. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemleriyle uyumlu ve dengeli olduğu, (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târif ettiği teorik unsurları taşıdığı görülmüş ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshada Devr-i Hindî usûlü ile

yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, hece ve tartımlardaki aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, ezgi ve prozodiye tatbik edilen hareketlerin 7 zamanlı başka bir usûlün darpları ile uyuşamayacağı anlaşılmış, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla uyumlu olduğu ve eserin **Devr-i Hindî** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-51).

4.52. Dil Beytini Pâk Eden

Şekil 442: Dil Beytini Pâk Eden

Eser Adı	Dil Beytini Pâk Eden
Güftekâr	Nureddin Cerrâhî
Bestekâr	Selahattin Gürer
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, Yusuf Ömürlü ve Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Bestenigâr, Eviç, Hüseynî, Segâh, Şevkefzâ ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı makamda herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. C. Kosal ve T.T.M.V'ye âit nüshalar birbirleriyle tutarlı olmasına karşın Y. Ömürlü nüshasında ezgi hareketleri yönünden önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu sebeple eserle ilgili makam ve usûl tespitleri 1985 tarihli C. Kosal'ın yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam sesler ile seyre başlayan eser gerdâniyeden rast perdesine kadar Basit Sûzinâk dizi ile inerek Segâh çeşni ile segâh perdesinde kalış yapmıştır. İkinci cümleye yerinde Müsteâr çeşni ile giren eser, yeniden nevâ üzerinde Hicaz seslerine yönelmiş, akabinde Hüzzam terkip ile segâhta karar vermiştir. Bu perde kullanımları ve ses dizileri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ biçimi ile dengeli bir yapıda olduğu; (ör: Ûdî Nevres Bey, 1873-1937) makam özelliklerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle uyuştuğu ve eserin **Hüzzam** makâmı geleneksel seyir anlayışına bağlı kalınarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek olarak belirtilen eserin güfte ve ezgi yapılarının 8 zaman ve 5 darpla müsâvî olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-52).

4.53. Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek

Şekil 53: Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek

Eser Adı Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek

Güftekâr Mücehher Gülçığ

Bestekâr Mücehher Gülçığ

Arşiv Bilgisi 15693

Eser Nüshaları Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eviç perdesini vurgulayarak seyre başlayan eser Hicaz Hümâyun çeşnilerle nevâda kalış yapmıştır. Perdeleri Meyan bölgesinde tiz segâhta toplayan eser bu kısımda eviçde Hicaz motiflerle seyretmiş ve Hüzzam sesleri ile dönüş cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta gerdâniye perdesinden segâh perdesine âgâze eden eser Hüzzam karakterleri ile seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısının geleneksel icra yöntemine aykırı olmadığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarında belirtilen belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerler ile güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumlarının uyuşmadığı ve söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu, bunun aksine güfte ve ezgi taksimlerinin Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu, bununla birlikte nüshada görüldüğü üzere ölçülerin zaten Sofyan usûlüne göre bölündüğü ve

eserin **Sofyan** usûlü darplarıyla bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-53).

4.54. Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Ferş Üzre Kadem

Şekil 54: Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet Bastı Ferş Üzre Kadem

Eser Adı	Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet
Güftekâr	Niyâzî-i Mısrî
Bestekâr	Abdülkâdir Töre (Kemânî)
Arşiv Bilgisi	16307
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilen nüshalar Cüneyt Kosal, Bilgisayar Yazım ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Isfahan, Rast ve Tebriz makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda eserin Hüzzam makâmında olduğu ifâde edilmektedir. Usûl ve ezgi hareketleri yönünden birbiri ile tutarlı olan nüshalar birkaç ölçüde nota tartım ve süslemeler yönünden küçük farklar barındırmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam ezgiler ile seyre başlayan eser muhayyer perdesine kadar olan sesleri gösterdikten sonra segâhta kalış yapmıştır. Bu süreçte nîm hisar ve eviç perdelerinde vurgulamalar göze çarparken eviç üzerinde Segâh çeşnilerden sonra eviç üzerinde Hicaz ezgilere geçiş yapılmıştır. Akabinde Ferâhnâk ve Hüzzam motiflerin iç içe olduğu ezgi kuruluşunda eser Hüzzam beşlisi seyrini tamamlamıştır. Mûsikî külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey gibi kuramcıların makam târifleriyle örtüştüğü, eserin mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) uyumlu olduğu ve bestenin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve bu aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, prozodi ve melodiye tatbik edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, ezgi ve güfte taksimlerinin 3+2+2 zaman değerleri ile müsâvî olduğu ve eserin **Devr-i Hindî** darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-54).

4.55. Dostlar Bilin Şimden Gerû

Şekil 55: Dostlar Bilin Şimden Gerû

Eser Adı Dostlar Bilin Şimden Gerû

Güftekâr Nizâmoğlu Seyyid Seyfullah

Bestekâr Kutbi Dede (Yenikapı Mevlevî Şeyhi)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Nüshalarda güftekâra dâir bilgi yer almazken, son beyitteki "Seyyid Nizâmoğlu" mahlasından eserin Nizâmoğlu Seyyid Seyfullah'a âit olduğu anlaşılmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar usûl ve ezgi yönünden birbirleri ile tutarlı olmalarına karşın birkaç ölçüde tartım ve süslemeler yönünden küçük farklılıklar barındırmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri diğer notanın aksine Hüzzam donanımı ile yazılan Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre rast ve nevâ perdeleri arasındaki bölgede Segâh çeşniler ile seyre başlayan eser segâhta ilk kalışını yapmıştır. İkinci cümle ile birlikte nevâda Hicaz perdelere yönelen eser muhayyere kadar bölgede karışık gezindikten sonra Hüzzam sesleri ile segâh perdesinde kalmıştır. Akabinde benzer nağmelerde geçkisiz olarak seyrini sürdüren mûsikî cümleleri Hüzzam ezgilerle karar vermiştir. Bu seyir yapısı ve ezgi hareketlerinin geleneksel icra anlayışına aykırı olmadığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı

dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği ve usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin 8'lik nota değerine müsâvî olduğu görülmektedir. Eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olması ve Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki kâide ve şartları taşıması sebebiyle eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-55).

4.56. Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Durman yanalım âteş-i aşka
Şu'le verelim âteş-i aşka

Evvel oldurdüm kay kitley sandım
Kan ile - kat yandım âteş-i aşka

Aşk ile geldim meydânı gördüm
Bağrımı közledim âteş-i aşka

Aşk ait ölmez sevdi ölmemez
Yanmayan bilmez âteş-i aşkı

Bî-eser ü bî - pîr dard - ı dil olmaz
Yanmayan gönül âteş-i aşka

Terk eyle bâtıl sözü HAYÂLÎ
Yok per o bâtıl âteş-i aşka (!)

Şekil 56: Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Eser Adı Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Güftekâr Hayâlî

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. H. Can'a âit nüshada usûlün Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam makâmı donanımından farklıdır. Eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi nüshalarda yer almazken, güftenin son beytinde geçen "Hayâlî" mahlasından eserin "Şâir Hayâlî"ye âit olduğu anlaşılmaktadır. Eserin aynı güfte ile muhtelif makamlarda bestelenmiş örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin usûl ve ezgi hareketleri yönünden birbiri ile tutarlı olduğu, ancak birkaç ölçüde nüshaların tartım ve süslemeler yönünden farklılıklar içerdiği görülmüştür. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle Y. Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre yerinde Hüzzam motiflerle seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslere yönelmiştir. Ezgi kuruluşunu alışılagelmiş seyir düzeninde tamamlayan eser Hüzzam motifler ile karar etmiştir. Türk mûsikîsi külliyâtı içinde makâmın seyir özellikleri incelendiğinde bu icrâ biçiminin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarında târif edilen özellikleri taşıdığı, ezgi hareketlerinin geleneksel icrâ biçimini yansıttığı (ör:

Enderûnî, Tığlızâde Şevki Bey; 1860-1891) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların birinci ve dördüncü atımında ezgi ve güftelerin sekizlik nota süresine tekâbül ettiği, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-56).

4.57. Düşeli Aşkın Bu Cânım İline

Şekil 57: Düşeli Aşkın Bu Cânım İline

Eser Adı Düşeli Aşkın Bu Cânım İline

Güftekâr Eşrefoğlu Abdullah Rûmî

Bestekâr Yusuf Çelebi (Tiznam)

Arşiv Bilgisi 114128

Eser Nüshaları Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Necâti, Cüneyt Kosal, Ziya, Bekir Sıtkı Sezgin, El Yazım, Bilgisayar Yazım ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında belirtilmiştir. Eserin usûlü yönünden nüshalar arasında farklı tercihler bulunmaktadır. Necâti, Ziyâ ve H. Can'ın yazmış olduğu nüshalarda eserin usûlü Muhammes, 1983 tarihli C. Kosal'a âit olan nüshada Sofyan, B. Sıdkı nüshasında ise Hafîf olarak belirtilmiştir. Ziyâ ve El Yazıma âit nüshalarda ise eserin usûlü yazılmamış; ancak notada 32/4 ibâresi ile gösterilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit 6 nüshanın ezgi hareketleri yönünden birbirleriyle tutarlı oldukları; buna karşın C. Kosal'a âit nüshada bazı tartım ve perde farklılıklarının olduğu görülmektedir. Ancak eserin icrâsına dâir ulaşılan her ses kaydının bu kez Necâtî'nin yazdığı ve C. Kosal imzasının olduğu nüsha ile birebir uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sâiklerle esere âit makam ve usûl tespitleri için mezkûr nüsha tercih edilmiştir. Buna göre eser nevâda Hicaz çeşni ile seyre başlayıp durakta segâh perdesinin varlığını gösterdikten sonra gerdaniye perdesine atlayarak nevâda Hicaz çeşni ile gerdâniyede kalış yapmaktadır. Seyir sırasında yerinde Segâh ve eksik Ferahnâk çeşniler yer alırken, meyan bölgesinde eviç açarak eviçde geçkisiz kalışlar yapan eserin seyri Hüzzam terkiple segâh perdesinde tamamlanmaktadır. Bu seyir yapısı ile

	eserin edvar metinlerindeki makam unsurlarını taşıdığı (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede) bestenin geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Muhammes, Hafîf ve Sofyan usûllerinde yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 32 zamanda tamamlandığı, 8 adet değişik formda Sofyan usûlünün birleşmesiyle oluştuğu, usûl darplarının Hafîf usûlünün velvelesiyle örtüştüğü, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Hafîf** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Hafîf usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-57).

4.58. Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ

Şekil 58: Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ

Eser Adı Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ

Güftekâr Hasan Vuslat (Şeyh)

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1989 tarihinde bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilen eserin nüshası Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Hüzzam ve akabinde Ferahnâk çeşni ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz Hümâyun seslere yönelmiş, sümbüle perdesine kadar bölgede seyrini sürdürerek nevâda yarım karar vermiştir. Eviç açarak meyan bölgesine giren eser seyir trafiğini evç üzerinde Hicaz seslere taşımış, tiz çargâha kadar olan perdelerde dolaştıktan sonra tekrar nevâda Hümâyun sesleriyle dönüş ezgisine bağlanmış ve Hüzzam seyir anlayışı ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi dağılımlarıyla âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf

darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-58).

4.59. Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil

Şekil 59: Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil

Eser Adı	Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil
Güftekâr	Ümmî Sinan
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	16312
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1992 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Nüshada eserin bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshanın ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Trt-İstanbul Radyosu) tutarlı olduğu anlaşılmıştır. Birkaç ezgi cümleciğinden oluşan eser, durak perdesi civarından seyre başlamış, segâh ve eviç arasındaki perdelerden müteşekkil olan bir seyir alanında dolaşarak Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu mûsikî cümleleri ile eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen (ör: Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey) özelliklere bağlı olduğu, Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) icrâ tekniğine aykırı olmadığı ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, eserin icrâsında birinci darpların kuvvetli, ikinci darpların zayıf olduğu görülmektedir. Güfte ve ezgi yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak cümle bütünlüğü bakımından güftelerdeki hece ölçüsünün, ezgi hareketlerinde ise seyir ve durak münâsebetinin Sofyan usûlü ile uyuşmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca ritm-melodi-güfte ilişkisi bakımından

2/4’lük mertebede icrâ edilmesi gerektiği değerlendirilen eserin **Nîm Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-59).

4.60. Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım

Şekil 60: Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım

Eser Adı Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım

Güftekâr Mehmed Besîm Efendi

Bestekâr İsmâil Hakkı Bey (Muallim)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı günümüz Hüzzam donanımından farklıdır. Nüshalarda güftekâra dâir bilgi yer almazken; son beyitteki "Besîm" mahlasından ve muhtelif kaynakların tetkîk edilmesinden eserin Şâir Besîm'e âit olduğu teyit edilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshalarında usûl ve ezgi yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle ve ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Rifai.org) Y. Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre durak perdesinden Hüzzam çeşnilerle seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaz sesleriyle gezindikten sonra nevâ perdesinde yarım kalış yapmıştır. Ezgi hareketlerini meyanda tiz segâha taşıyan eser eviç üzerinde Hicaz motiflerle seyretmiş, akabinde nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz nağmelerle dönüş cümlesine bağlanmıştır. Mûsikî cümlelerini ikinci dolapta gerdâniye civârında toplayan eser nîm hisarda küçük kalışın ardından çargâh perdesinde Nikrizi duyurmuş ve Hüzzam unsurları ile segâh perdesinde karar vermiştir. Bu seyir özellikleri ile eserin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle

	örtüştüğü, bestenin geleneksel üslûb içinde ezgilendirildiği (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği, ölçülerdeki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü darpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-60).

4.61. Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma

Şekil 61: Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma

Eser Adı Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma

Güftekâr Eşrefoğlu Rûmî

Bestekâr Hulusi Gökmenli (Camcı)

Arşiv Bilgisi 14164

Eser Nüshaları Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, Süleyman Erguner, Doğan Ergin, El Yazım ve Fatih Derin tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında; El Yazım ve Ahmet Hatipoğlu nüshası ise Segâh makâmında belirtilmiştir. Eserin usûlü 6 nüshada Sofyan olarak ifâde edilirken, bir El Yazım nüshada 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicazkâr, Hüseynî, Irak ve Segâh makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşiv nüshalarında belirtilen makamlara ilişkin ses kayıtlarının çoğunlukla birbirleri ile uyumlu oldukları; ancak bunun aksine Segâh ve Hüzzam olarak yazılan nüshaların kendi aralarında tutarlı olup, yazılan diğer bir makam arasında tartım, süsleme ve arıza işaretleri yönünden farklılıklar barındırdığı görülmektedir. Esere âit makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında C. Kosal nüshasına göre yapılmakla birlikte; perde, tartım ve arıza işâretleri yönünden icrâya en uygun şekliyle bu süreçte eser yeniden oluşturulmuştur. İki cümlelik melodi kuruluşundan oluşan eser, segâh perdesinden seyre başlayıp nevâda Hicaz ile nevâda kalış yapmıştır. İkinci cümlede nevâda Hicaz ezgilerle gezinen eser sonraki motifte Hüzzam sesleri ile segâhta karar etmiştir. Ezgi örgüsü, duyum ve makâmın işlenişi bakımından geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere aykırı bir seyir yapısı olmayan bestenin, teorik özellikler yönünden de Nâsır Dede nazariyesi ile uygunluk gösterdiği

anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında belirttiği kâide ve şartlar ile bestedeki **Sofyan** usûlü darplarının bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-61).

4.62. Ey Âşık-ı Dildâde

Şekil 62: Ey Âşık-ı Dildâde

Eser Adı	Ey Âşık-ı Dildâde
Güftekâr	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)
Bestekâr	Tahir Karagöz (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. 1979 tarihinde El Yazım olarak neşredilen ve bu nüshadan istinsah edilerek Cüneyt Kosal tarafından 1989 tarihinde yazılmış olan nüshalar Hüzzam makâmında belirtilmiştir. Eserin usûl bilgisi El Yazım nüshada yer almamış; Cüneyt Kosal nüshasında ise Sofyan olarak belirtilmiştir. A+B ve türevleri şeklinde bir seyir trafiğine sahip olan eserin aynı güfte ile Isfahan, Mâhur, Nevâ, Neveser, Nişâburek, Rast ve Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Seyir hareketlerini daha ayrıntılı işleyen C. Kosal nüshası eserle ilgili makam ve usûl tespitlerinde tercih edilmiştir. Buna göre eser durak perdesinden Hüzzam sesleri ile seyre başlamış, hemen ardından gerdâniyeden agâze ederek Segâh beşlisi ile karar perdesinde kalış yapmıştır. Cevap cümlesinde ise nîm hisardan segâh perdesine kadar olan ses aralığında Hüzzam çeşni ile karar vermiştir. Ses yapıları ve perdelerin terkip biçimleri incelendiği zaman eserin geleneksel üslûpla münâsebetli olduğu, (ör: Neyzenbaşı, Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, her bir hecenin birer vuruşluk süreyle ezgilendirildiği, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-62).

4.63. Ey Benim Devletli Sultânım

Şekil 63: Ey Benim Devletli Sultânım

Eser Adı	Ey Benim Devletli Sultânım
Güftekâr	Müctebâ
Bestekâr	Hüseyin Sebilci (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	16099
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. bestekârın sesinden yazıldığı ifâdesi bulunan ve 1996 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Bûselik, Hicaz, Isfahan ve Sabâ makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve icrâya aykırı bir kullanım tespit edilmemiştir. Nüshaya göre gerdâniye tutarak seyre giren eser nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz motiflerle dolaşarak nevâda yarım kalış yapmıştır. Meyan bölgesine tiz segâh açarak giren eser tiz segâhta Segâh çeşnilerle ve eviçte Hicaz donanımında seyreden eser tekrar nevâda Hicaz ezgilerle dönüş cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta gerdâniyeden âgâze eden mûsikî cümleleri Hüzzam seyir özelliği ile segâh perdesinde karar etmiştir. Mûsikî külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ gibi kuramcıların makam târifleriyle örtüştüğü, klasik formdaki eserlerin ezgi hareketleri ile uyumlu olduğu (Muallim İsmâil Hakkı Bey; 1866-1927) ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği,

prozodi ve melodiye tatbik edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Devr-i Hindî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-63).

4.64. Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım

Şekil 64: Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım

Eser Adı Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım

Güftekâr Ken'an Rifâî

Bestekâr Ken'an Rifâî

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Her ikisi de Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Curcuna usûlünde belirtilmiştir. Nüshalar 10/8 ve 10/16 ibâreleri ile iki ayrı mertebede yazılmıştır. güftekâra dâir nüshalarda bilgi bulunmamakla birlikte güftenin son kıt'asında bulunan "Ken'an" mahlasından eserin Ken'an Rifâî'ye âit olduğu anlaşılmıştır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshaları ezgi hareketleri yönünden birbirleri ile uyumlu olup usûl yönünden farklı mertebelerde ezgilendirilmiştir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Elif Ömürlü Uyar; İlâhiyât-ı Ken'an) eserle ilgili makam ve usûl tespitleri 10/8'lik mertebede yazılan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre gerdâniye çevresindeki perdelerin etkin olduğu bir ezgi kuruluşunda seyre başlayan eser Hüzzam sesler içerisinde gezinerek segâh perdesinde ilk kalışını yapmıştır. Tekrar gerdâniye tutan eser tiz çargâha kadar olan bölgede Hümâyun ezgilerle seyretmiş ve nevâda yarım karar etmiştir. Meyan bölgesine tiz segâh açarak giren ezgi hareketleri tiz segâhta Segâh çeşnilerin akabinde nevâda Hümâyun perdelerle dönüş ezgisine bağlanmıştır. İkinci dolapta yine gerdâniye ve nîm hisar perdesinde vurgulamaların olduğu seyir kuruluşunda eser nevâda Hicaz ve yerinde Hüzzamlı ezgilerle segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir yapısının geleneksel üslûbu yansıttığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve

	Yâkup Fikret Kutluğ'un kuramlarıyla uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Curcuna usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 10 zamanda tamamlandığı, perde ve hece ögelerinin ilk ve son darpta üç birim zamanı kapsayan sürelerle ezgilendirildiği, cümlelerin ölçülerde 3+2+2+3 şeklindeki küme vuruşlarını meydâna getirdiği ve diğer ölçülerde simetrik biçimde aynı vuruşların devam ettiği, bestedeki mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Curcuna** usûlü darplarına uygun olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Curcuna usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-64).

4.65. Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin

Şekil 65: Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin

Eser Adı	Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin
Güftekâr	Niyazî-i Mısrî
Bestekâr	Abdülkadir Töre (Kemanî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte Hicaz makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Özgür Ulaş Doğanoğlu) tutarlı olduğu görülmüştür. Buna göre eser nevâda Hicaz ezgilerle seyre başlayıp ilk kalışını nevâ perdesinde yapmaktadır. Meyan bölgesinde eviç üzerinde bir Hicaz motifin ardından seyir tekrar nevâda Hicaz seslere yönelmektedir. Dönüşte eviç perdesinde geçkisiz bir kalışın ardından yine nevâda Hicaz ve yerinde Hüzzam seslerle eser segâh perdesinde karar etmektedir. Bu perde kullanımları ve nağme teşekkülâtının nazariyat kaynaklarında belirtilen (ör: Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey) makam özelliklerine göre şekillendiği, klasik üslûba sahip eserler incelendiğinde bestenin geleneksel seyir kurallarına (ör: Tanbûrî Osman Bey; 1816-1885) bağlı olduğu ve **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserde hâkim usûlün **Düyek**

olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-65).

4.66. Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur

Ey cihân-ârâ hâlim nic'olur
Perverdigârâ hâlim nic'olur

Oldu bedenim teyhü'l-kuvâhı
Acıdı benim hâlim nic'olur

Teslim olmatta dilim firkatte
Canım hasretle hâlim nic'olur

Aşıkların gözdü defterim yıldı
Allâhım Allah hâlim nic'olur

Tükenmeyen sözü bulur mu vasıl
Der HAKKI kul hâlim nic'olur (!)

Şekil 66: Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur

Eser Adı Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur

Güftekâr İsmâil Hakkı (Bursavî)

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Halil Can'a âit olan nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Ayrıca eserin donanımı mezkûr nüshada günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde yazılmıştır. Eserin aynı güfte ile Sûzinâk makâmında bestelenmiş muhtelif örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında tartım ve süslemeler yönünden ezgi akışı etkilemeyecek küçük farklılıklar bulunmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre yerinde Hüzzam beşlisinden müteşekkil seslerle nevâ perdesinden seyre başlayan eser nevâda yarım karar etmiştir. Eviç açarak nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz motiflerin ardından Basit Sûzinâk dizi makâmı anlayışında rast perdesine kadar gelmiş ve Hüzzam seyir yapısında karar etmiştir. Eserin seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemlerini yansıttığı, (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) makam unsurlarının

Türk mûsikîsi bilginlerinden Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecelerin 0,5 vuruşla, ikinci hecelerin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, bestenin usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kalıplarıyla bütünlük gösterdiği ve eserin **Düyek** usûlü kalıplarına bağlı kalınarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-66).

4.67. Ey Derdime Dermânım

Şekil 67: Ey Derdime Dermânım

Eser Adı	Ey Derdime Dermânım
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Kemal Gürses
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalardan biri Cüneyt Kosal tarafından, diğer ikisi ise El Yazım olarak neşredilmiştir. El Yazım nüshalarda eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 4/4 Sofyan usûlü ile gösterilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ahmet Çalışır) tutarlı oldukları görülmüştür. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle C. Kosal'ın yazdığı nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre seyir hareketlerini nevâ civârından başlatarak Hüzzam sesleriyle sürdüren eser nevâda Hicaz ezgilerle yarım karar etmiştir. İkinci cümlede gerdâniye ve nîm hisar perdelerini vurgulayan seyir trafiğinde dolaşan eser segâh perdesinde Hüzzam sesleri ile karar vermiştir. Makâmın uygulanış biçimi incelendiğinde bu seyir yapısı ile geleneksel icrâ öğelerinin yansıtıldığı (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) makâmın teorik özelliklerinin Nâsır Dede Kuramı ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** makâmının seyir özelliklerine sâhip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde

kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre oluşturulduğu, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği, birçok ölçüde usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, bununla birlikte usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla tutarlı olduğu ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-67).

4.68. Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah

Şekil 68: Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah

Eser Adı	Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah
Güftekâr	Azîz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	Hacı Fâik Bey
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. 1948 tarihli Halil Can nüshası Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü'ye âit nüshada eserin güftekâr ve bestekârına; Halil Can'a âit nüshada ise eserin güftekârına dâir bilgi bulunmamaktadır. Muhtelif kaynakların incelenmesinden ve güftede yer alan "Hüdâyî" mahlasından eserin Aziz Mahmûd Hüdâî'ye âit olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshaları seyir trafiği yönünden birbirleri ile uyumlu olmasına karşın usûl yönünden farklı değerlendirilmişlerdir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Zâkirbaşı; Albay Salâhaddîn Gürer riyâsetindeki meşk) Y. Ömürlü nüshası eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre birinci cümlede nevâ civârından seyre başlayan eser Hüzzam beşlisi ile sınırlı perdelerde önce karar sesini duyurmuş, ardından nevâda kalış yaparak dolap cümlesine bağlanmıştır. Meyan bölgesine eviç tutarak giren eser yerinde Segâh çeşniyi duyurduktan sonra tekrar Hüzzamlı olarak nevâda kalış yapmıştır. İkinci dolapta Hüzzam beşlisinden müteşekkil seslerde seyrine devam eden eser segâh perdesinde karara varmıştır. Mûsikî tarihimizin klasik temsilcilerinden olan bestekârın, eser içerisinde makâmın ve kendi döneminin geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı, teorik özellikler

	yönünden bestenin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ kuramlarıyla örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmının özellikleri dâhilinde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek ve Sofyan usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin aslında 20 zamanda tamamlandığı; bir Sofyan, iki Yürük Semâî ve yine bir Sofyan usûllerinden müteşekkil bir ezgi ve güfte yapısına sâhip olduğu, usûlün velvelesinin Fahte usûlü ile münâsebetli olduğu, cümle içindeki nağme motiflerinin bu usûl darplarına göre şekillendiği ve eserin **Fahte** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Fahte usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-68).

4.69. Ey Dost Senin Derdin İle

Şekil 69: Ey Dost Senin Derdin İle

Eser Adı	Ey Dost Senin Derdin İle
Güftekâr	Abdurrahîm Tirsî
Bestekâr	Hayâtî Günyeli
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen 1987 tarihli nüsha eserin bestekârı Hayâtî Günyeli tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Dört ölçülük kısa bir seyir trafiğine sahip olan eser muhayyer perdesinden îtibâren nevâda Hicaz seslerde mükerrer nağmelerle pestlere doğru meylederek nevâda kalış yapmış ve sekileme yöntemiyle segâh perdesine vardıktan sonra Hüzzam seslerle karar etmiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuna aykırı olmadığı, (ör: Ûdî Nevres Bey; 1873-1937) Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariye ve esasları ile uyumlu olduğu ve **Hüzzam** makâmı özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla bütünlük gösterdiği, ritim-ezgi-güfte unsurlarının uyum içinde olduğu, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-69).

4.70. Ey Dünyâya Gelen Kişi

Şekil 70: Ey Dünyâya Gelen Kişi

Eser Adı	Ey Dünyâya Gelen Kişi
Güftekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Bestekâr	Hüseyin Sebilci (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1997 tarihinde Hakan Alvan tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre segâh perdesinden seyre başlayan eser nevâda Hicaz dolaşarak bu perdede kalış yapmıştır. İkinci cümlede eviç ve nîm hisar perdelerini vurgulayan eser çargâhta Nikriz motiften sonra Segâh çeşni ile segâhta kalmıştır. Meyan bölgesinde yerinde Ferahnâk işleyen cümleler, eksik Ferahnâk seslerle kalışın ardından ezgi tekrarları ile segâh perdesinde karara ulaşmıştır. Kuramsal açıdan bakıldığında bu seyir karakterlerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyuştuğu, Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların (ör: Medenî Hâfız Aziz Efendi; 1842-1895) icrâ tekniği ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve ezgi cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüdeki 4'lük "sus"dan sonra seyrin başladığı ve sonraki bazı ölçülerde usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteyi 4'lük değerde uzattığı, usûlü oluşturan birim zamanların güfte ve

ezgi ögeleri ile uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği yönünden cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün tarif ettiği usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-70).

4.71. Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel

Şekil 71: Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel

Eser Adı	Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel
Güftekâr	Dârendeli Osman Hulûsî Efendi
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından neşredilmiştir. Eser A+B+C+B1 şeklinde bir ezgi seyrine sahiptir.
Makâmı	Arşiv yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ civârından ve nevâda Bûselik çeşnilerle seyre giren eser rast perdesine kadar düşerek Basit Sûzinâk dizisi içerisinde yükselmiş ve Hüzzamlı kalış yapmıştır. İkinci cümleye eviç açarak giren seyir, akabinde karar sesini tutarak yine Hüzzam motiflerle segâhta kalmıştır. Sonraki birkaç cümlede aynı ezgileri tâkip eden eser meyan bölümüne tiz segâh açarak girmiş, Segâh çeşnilerle dolaştıktan sonra gerdâniyeyi tutmak sûretiyle seyrin yönünü nevâda Hümâyun seslerine çevirmiş ve ezgi tekrarları ile segâh perdesinde Hüzzamlı olarak karar etmiştir. Bu seyir yapısı ile bestenin Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yakup Fikret Bey) makbûl bir ezgi dolaşım düzenine sahip olduğu, seyir yapısının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (ör: Zekâî Dede Efendi; 1825-1897) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve ezgi yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, mûsikî

cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların usûl darpları ile orantılı olduğu, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, ritim-ezgi-güfte ögelerinin düzen ve uyumu yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" eserindeki târiflere aykırı bir yazım ya da kullanım olmadığı ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-71).

4.72. Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ

Şekil 72: Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ

Eser Adı Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ

Güftekâr Şeyh Mustafa Zekâî Efendi

Bestekâr Hacı Fâik Bey? / Zekâî Dede?

Arşiv Bilgisi 14160

Eser Nüshaları Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. İki nüshası Cüneyt Kosal'a âit olmak üzere Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı, Fatih Derin, Necâti, İ.B.K.Y. ve Ziyâ tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. C. Kosal, T.T.M.V., F. Derin ve Ziyâ'nın yazmış olduğu nüshalarda eserin bestekârı "Zekâî Dede" olarak; Necâti ve H. Can'a âit nüshalarda ise "Hacı Fâik Bey" olarak belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen nüshalar birkaç ölçüde farklılık arz eden arıza işaretleri hâricinde birbirleri ile tamamen örtüşmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Cerrâhî Tekkesi meşk meclisi) esere âit makam ve usûl tespitleri T.T.M.V'nin neşrettiği nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser birinci ölçüde çıkıcı-inici bir makam anlayışıyla neva üzerinde Hicaz çeşni ile ve devamında nevada Hicaz Hümâyun sesler ile seyre başlamakta ve güçlüde asma kalış yapmaktadır. Meyan bölgesinde eviçde Segâh çeşnili küçük bir motifle seyrini sürdüren eser devamında nevada Uşşak ve ardından yine nevada Hümâyun sesleri ile kalış yapmaktadır. Ezgi hareketleri ikinci ve dördüncü ölçülerde yerinde Basit Sûzinâk anlayışıyla rast perdesine yönelmekte ve Segâh çeşni ile segâhta karar etmektedir. Bu seyir özellikleri îtibâriyle eserin geleneksel üslûb içinde belli kalıplara uygun olarak bestelendiği (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede

	Efendi; 1778-1846), makam unsurlarının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle uygunluk arz ettiği ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshaların tamamında Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, ölçülerin bir Türk Aksağı, iki Sofyan yine bir Türk Aksağı ve sonda yine iki Sofyan vuruş kalıplarının bir araya getirilmesiyle oluşturulduğu ve eserin **Evsat** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-72).

4.73. Ey Rahmeti Bol Pâdişah

Şekil 73: Ey Rahmeti Bol Pâdişah

Eser Adı	Ey Rahmeti Bol Pâdişah
Güftekâr	Kuddûsî
Bestekâr	Hayâtî Günyeli
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha 1986 tarihinde eserin bestekârı Hayâtî Günyeli tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicaz, Hüzzam, Rast ve Segâh makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı makamda icrâ edilmiş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser segâh perdesinden Hüzzam beşlisini oluşturan perdelerle seyre başlamış, nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz görünümünden sonra tiz çargâh perdesine coşkulu bir şekilde yükselmiştir. Birçok atlamalı aralıkların tercih edildiği ezgi kuruluşunda eser tiz çargâhtan nevâ perdesine kadar geçkisiz bir şekilde ilerlemiş ve tekrar gerdâniyeden Hüzzam motifler ile segâh perdesinde karâra ulaşmıştır. Türk mûsikîsi külliyâtı içinde makâmın seyir özellikleri incelendiğinde bu icrâ biçiminin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesinde târif edilen teorik özellikleri taşıdığı, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ biçimiyle uyuştuğu (ör: Enderûnî, Tığlızâde Şevki Bey; 1860-1891) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ezgi ve söz

öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, ilk ölçüde yarım zamanlı “es”den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8’lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-73).

4.74. Ey Rahmeti Bol Pâdişah (II)

Şekil 74: Ey Rahmeti Bol Pâdişah (II)

Eser Adı	Ey Rahmeti Bol Pâdişah
Güftekâr	Kuddûsî
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım mârifetiyle neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eser A+B şeklinde bir ezgi seyrine sahiptir. Eserin seyir trafiğinde B (Nakarat) kısmından sonra terennüm gelmektedir. Nüshada bestekâr bilgisi yer almayan eserin aynı güfte ile Hicaz, Hüzzam, Rast ve Segâh makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen nüshanın seyir trafiğine göre icrâ edilmiş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre durak sesini duyurmanın hemen akabinde gerdâniye perdesine yükselen eser nevâya kadar olan bölgede Hicaz ezgilerle ilerlemiş, ardından tiz çargâh perdesine atlayarak nevâda Hümâyun çeşniyi oluşturmuş ve dik hisar perdesini alarak Segâh çeşni ile kalış yapmıştır. Bestenin nakarat kısmına nevâdan dâhil olan eser muhayyer perdesinden segâha kadar Hüzzam nağmeleri ile geçkisiz olarak seyretmiş ve segâh perdesinde karar etmiştir. Bu perde tâyinleri ve ses dizileri incelendiğinde Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târiflerinde yer alan esasların icrâya yansıtıldığı, mûsikî cümlelerinin geleneksel üslûb ile (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) dengeli bir yapıda olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların hece ve perde dağılımları ile uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûl kalıplarına bağlı kalınarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-74).

4.75. Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın

Şekil 75: Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın

Eser Adı	Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın
Güftekâr	Mahmûd Kemâl (İbnü'l Emîn)
Bestekâr	İsmail Nısfet (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	14165
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 nüshası yer almaktadır. Doğan Ergin ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilen 1991 tarihli nüshalar Hüzzam makâmında belirtilmiştir. D. Ergin'in yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Sofyan olarak, C. Kosal nüshasında ise Düyek olarak belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili nüshaların ezgi yönünden birebir aynı olduğu görülmüştür. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri Sofyan usûlünde yazılan D. Ergin nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından seyre başlayan eser rast perdesine düşerek Basit Sûzinâk dizi anlayışında gerdâniye perdesine kadar genişlemiştir. Meyan bölgesinde Müsteâr motiflerle dolaşan eser dönüş cümlelerine nevâda Hicaz ezgiler ile bağlanmıştır. İkinci dolapta gerdâniye perdesinden önce nevâ üzerinde Hicaz, sonrasında Hüzzam seyir kalıbı içinde inici seyrederek segâh perdesinde karar kılmıştır. Makam dizileri ve kullanılan perdeler incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuna sâdık olduğu, (ör: Zekâî Dede Efendi; 1825-1897) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalar Düyek ve Sofyan usûllerinde yazılmıştır. Ölçüdeki tartımlar incelendiğinde eserin Sofyan usûlü darplarıyla orantılı olduğu, güfte ve

ezgi taksimlerinin bu usûl ile münâsebetli olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bestede mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Sofyan** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-75).

4.76. Ey Saâdet Burcunun Mâhı

Şekil 76: Ey Saâdet Burcunun Mâhı

Eser Adı	Ey Saâdet Burcunun Mâhı
Güftekâr	Halvetî Şeyhi Ahmed Efendi
Bestekâr	Hüseyin Efendi (Tabakhâne Şeyhi)
Arşiv Bilgisi	14557
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar 1983 tarihinde Cüneyt Kosal, 1990 tarihinde Doğan Ergin, 1979 tarihinde Dursun Çakmak, 1988 tarihinde Erdinç Bal, 1988 tarihinde Mustafa Doğan Dikmen ve Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda seyir hareketleri yönüyle önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Türk-İslam Mûsikîsi Külliyatı) en tutarlı nüshanın C. Kosal'a âit olması sebebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre seyrini nevâ civarından başlatan eser, segâh perdesinde Hüzzam seslerini duyurduktan sonra nevâda Hicazı göstermekte; ardından nevâda Hümâyun sesleriyle dolaşarak eksik Ferahnâk beşlisi ile segâh perdesinde karar vermektedir. Meyan bölgesine tiz segâhta Segâhlı genişleme göstererek giren eser, ezgi tekrârı ile karara ulaşmaktadır. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemleriyle uyumlu ve dengeli olduğu, (ör: Hammamizâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) makam unsurlarının Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, icrâ yapısı açısından usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, bununla birlikte ikinci atıma tekâbül eden kuvvetli darbın güfte ögesi ile âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettirildiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-76).

4.77. Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl

Şekil 77: Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl

Eser Adı	Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl
Güftekâr	Merkez Efendi (Mûsâ Muslahiddîn)
Bestekâr	İsmâil Dede Efendi (Hammâmîzâde)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Ekrem Karadeniz ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Muhammes usûlünde belirtilmiştir. E. Karadeniz'in yazdığı nüshada eserin usûlü "Muhammes" olarak belirtilmiş; ancak portede 4/4 Sofyan usûlüne göre yazılmıştır. H. Can nüshasında ise eserin usûlü yine Muhammes olarak belirtilmekle birlikte notaya herhangi bir zaman işareti konulmamıştır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar arasında ezgi hareketleri yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. İcrâsına dâir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle E. Karadeniz nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden seyre giren eser Hüzzam beşlisi içinde dolaştıktan sonra gerdâniye tutarak yükselmiş, nevâda Hicaz ezgilerin akabinde segâh perdesinde Hüzzamlı olarak yarım karar vermiştir. Meyan bölgesinde tiz segâh açan eser Segâh çeşnilerle bu perdede kalış yapmış, akabinde tiz çargâhtan îtibâren Hümâyun dizisiyle nevâ perdesine yönelmiş ve Hüzzam perdelerle tam karar etmiştir. Makam dizileri ve ses yapıları incelendiğinde Türk Mûsikîsinin büyük bestekârından olan Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi'nin makâmın geleneksel seyir özelliklerini eserinde yansıttığı ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Muhammes usûlü ile yazılan eserin ritmik analizi yapıldığında güfte ve nağme cümlelerinin 32 zamanda tamamlandığı, bestedeki ezgi hareketlerinin ölçü içinde Tanbûrî Cemil Bey'in ifâdesiyle sekiz Sofyan usûlüne denk gelen bir yapıda olduğu, notada baş tarafa 4/4'lük yazılıp 8. ölçünün çift çizgi ile kapatılmasıyla usûl darplarının tamamlandığı, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Muhammes** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Muhammes usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-77).

4.78. Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin

Şekil 78: Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin

Eser Adı	Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin
Güftekâr	---
Bestekâr	Abdülkadir Töre (Kemânî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü 26/4 ibare ile 4'lük mertebede yazılmıştır. A. Günay'a âit nüshada ise eserin makâmı, usûlü ve bestekârı ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Tercih edilen nüsha ile diğer nüshalar arasında usûl ve ezgi yönüyle herhangi bir fark bulunmamaktadır. Buna göre Segâh çeşniler ile seyre başlayan eser Hüzzam seslerine geçerek devam etmiş ve ölçü sonunda nevâda Rast geçki ile yarım karar ederek dönüş cümlesine köprü oluşturmuştur. İkinci dolaba Rastlı olarak giren eser seyir hareketlerini nevâda Buselik ve ardından yerinde Nişâbur geçkilerle çeşitlendirmiş, tekrar Hüzzam perdeleri ile karara varmıştır. Meyan bölgesine tiz segâh açarak giren eser tiz segâhta Segâhlı ve eviçte Hicazlı ezgilerle dolaşırken keskin bir şekilde nevâda Bûselik seslere geçiş yapmıştır. Geçkiler yönünden zengin bir ezgi kuruluşuna sahip olan cümlenin devâmında Ferahnâk seslerini de duyurduktan sonra Rast bir motif ile dönüş cümlesine bağlanmıştır. Ezgi örgüsü ve makâmın işlenişi bakımından

geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Neyzenbaşı, Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) aykırı bir seyir yapısı olmayan bestenin teorik özellikler yönünden de Nâsır Dede nazariyesine uygunluk gösterdiği anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin iki defa 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûlün velvelesinin ezgi motifleri ile uyum içinde olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve bestenin **Evsat** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-78).

4.79. Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum

Şekil 79: Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum

Eser Adı	Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum
Güftekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Bestekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Hayâtî Günyeli ve Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshaların usûl ve ezgi yönünden birbirleri ile tutarlı olduğu; buna mukâbil birkaç ölçüde farklı arıza işaretlerinin kullanıldığı görülmüştür. bestekârı Muzaffer Özak'ın icrâsı referans gösterilerek notaya alınan nüshalar ses kaydına muhâlif bazı nağme ve motifler barındırmaktadır. Ancak araştırmaya esas teşkil eden ana konunun arşiv kayıtları olması hasebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri özellikle arıza işâretleri ses kaydı ile uyumlu olan H. Günyeli nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hümâyun çeşnilerde bulunmuş, ardından Hüzzam beşlisi içinde segâhta karar etmiştir. Seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemlerini yansıttığı, (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un kuramlarıyla örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların

Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, Düyek usûlü darplarına tekâbül eden değerler ile güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumlarının uyuşmadığı ve söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu, bunun aksine güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü kalıpları ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında eserin Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-79).

4.80. Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn

Şekil 80: Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn

Eser Adı	Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn
Güftekâr	Şeyh Gâlip ? / Muallim Selâhaddin Bey ?
Bestekâr	Mızıkalı Lütfi Bey
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü'ye âit nüshada eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi verilmemiştir. H. Can'a âit nüshada ise eserin bestekârı belirtilmiş; güftekârının ismi Muallim Selâhaddin Bey olarak yazılmıştır. Muhtelif kaynaklarda ise mezkûr güftenin Şeyh Gâlip'e âit olduğu ifâde edilmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen nüshalarda eserin seyir trafiği yönüyle önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan tek ses kaydı ile (Mustafa Düzgünman; 1920-1990) giriş ezgileri dışında uyumlu olan nüshalardan 8'lik mertebedeki Y. Ömürlü nüshası eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre segâhta Hüzzam ve Ferahnâk seslerinin iç içe olduğu bir ezgi kuruluşunda seyre başlayan eser, karar sesini duyurduktan sonra önce eviç perdesinde, ardından segâh perdesinde yarım karar etmiştir. Meyan bölgesinde tiz segâh perdesi civârında dolaşan ve tiz segâhta Segâhlı kalışlar yapan eser akabinde nevâda Hicaz perdelere yönelmiş ve nevâda kalış yapmıştır. Karar cümlesinde ise nîm hisar perdesini fazlaca vurgulamak sûretiyle Hüzzam ezgilerle dolaşan eser segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve mûsikî cümlelerinin makâmın geleneksel icrâ anlayışını yansıtmakta olduğu, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır

	Dede ve Râuf Yektâ Bey nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Evsat ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, usûle dağıtılan hecelerinin belirli ritmik döngülerle bestelendiği, güftenin iki tef'ilesinin de 13'er eşit zaman dilimine dağıtıldığı, perde tâyinlerinin 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile sıralandığı, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Evsat** usûlü darplarına uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-80).

4.81. Fânîler Diyârı Beni Ararsan

Şekil 81: Fânîler Diyârı Beni Ararsan

Eser Adı Fânîler Diyârı Beni Ararsan

Güftekâr Ziya Polat

Bestekâr Kadri Şençalar (Ûdî)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha Erdinç Bal tarafından neşredilmiştir. Eser A+B veya A+B+C+B1 şeklinde bir ezgi seyrine sahiptir. Eserin trafiği ile alakalı notada eksiklikler görülmektedir.

Makâmı Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Buna göre segâh perdesinden Hüzzam motifler ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz Hümâyun seslere yükselmiş ve ilk kalışını nevâda yapmış, ardından segâh perdesine yönelmiştir. Tiz çargâha kadar genişleyen eser meyan bölgesinde Segâh çeşnilerle tiz segâhta kalışlar yapmış, akabinde yönünü nevâda Hümâyun ezgilere çevirmiştir. Bu süreçte gerdâniye, eviç ve segâh perdelerinde kalışlar yapan eser benzer nağmelerle seyrini sürdürmüş ve yerinde Rast vurgusundan sonra Hüzzam seslerle segâh perdesinde Hüzzam karar etmiştir. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemleriyle uyumlu olduğu, (ör: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; 1778-1846) makam unsurlarının Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde yarım zamanlı “es”den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve nağmelerin pek çok ölçüde 8’lik nota değerinde sonraki ölçüye genişlediği, bestede kullanılan ezgi motiflerinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-81).

4.82. Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded

Şekil 82: Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded

Eser Adı	Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded
Güftekâr	Ken'an Rifâî
Bestekâr	Zeki Altun (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	14212
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilen nüshalar Doğan Ergin, C.E.E. ve Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Ferahfezâ ve Sabâ makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ahmet Özhan) tutarlı olması sebebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri D. Ergin nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eser nevâda Hicaz seslerle seyre başlayıp nevâ perdesinde ilk kalışını yapmıştır. Meyan bölgesinde eviçde Hicaz motifle tiz perdelere yönelen eser daha sonra nevâda Hümâyun çeşni ile dönüş ezgisine bağlanmıştır. Ezgi hareketlerini Segâh sesleri ile sürdüren eser, segâh perdesinde Segâh çeşni ile karar etmiştir. Bu ezgi yapısının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (Hacı Ârif Bey; 1831-1885) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey nazariyeleri ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, perde ve güfte dağılımının aksak bir yapıda

olduğu ve bu aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, ezgi ve prozodiye tatbîk edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, usûl darplarının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı görülmüş ve eserin **Devr-i Hindî** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-82).

4.83. Gariplik Tuttu Boynumdan

Şekil 83: Gariplik Tuttu Boynumdan

Eser Adı	Gariplik Tuttu Boynumdan
Güftekâr	Bekir Sıtkı Erdoğan
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir. Eserin B1, B2 ve B3 bölümlerinden sonra Terennüm gelmektedir. Eserin aynı güfte ile Hicaz makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı makamda icrâ edilmiş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre gerdâniye civârından seyre başlayan eser nevâda Hicaz ezgilerle dolaşmış, yerinde Rast ve yerinde Uşşak geçkiler ile seyrini süslemiştir. Basit Sûzinâk ve Karcığar anlayışı ile ikinci ve dolap cümlelerini oluşturan eser Rast beşlisini gösterdikten sonra tiz perdelerde Hicazlı dolaşmış ve yerinde Uşşak motiften sonra Segâh çeşni ile kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde nevâda Sabâ makâmı ile dolaşan eser akabinde nevâda Hicazlı, çargâhta Nikrizli, yerinde Segâhlı ve Uşşaklı geçkilerde bulunarak dönüş cümlesine bağlanmıştır. Türk mûsikîsinin önemli temsilcilerinden biri olan bestekârın, eser içerisinde makam unsurlarını ve geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı ve eserin **Hüzzam** makam özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshada eserin usûlü Sofyan olarak yazılmıştır. Ölçü içindeki konumları îtibâriyle güfte

ve ezgi cümlelerinin Düyek usûlü darplarına tekâbül ettiği, bu usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile orantılı olduğu, ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği görülmüştür. Usûl kuramı bağlamında Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"na uyumlu olan bu usûl örgüsüyle eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-83).

4.84. Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün

Şekil 84: Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün

Eser Adı	Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün
Güftekâr	Cemal Oğuz Öcal
Bestekâr	Dr. Ali Kemal Belviranlı
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Mehmet Kemiksiz; Diyanet Tv) birebir uyumlu olduğu anlaşılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam çeşni ile seyre giren eser nevâda Hicaza yönelmiş ve nevâda ilk kalışını yapmıştır. Meyan bölgesinde seyir hareketlerini tiz segâh civârında toplayan eser bu perdede Segâhlı olarak kalış yapmış ve tekrar nevâda Hicaza yönelerek dönüş cümlesine bağlanmıştır. Karar cümlesine gerdâniye tutarak giren eser nîm hisar perdesini vurgulayan kısa kalışın ardından segâh perdesinde Hüzzam sesleriyle seyrini tamamlamıştır. Ezgi örgüsü ve makâmın işlenişi bakımından bestenin geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) aykırı bir yapıda olmadığı, teorik özellikler yönünden Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesi ile uygunluk gösterdiği ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların hece dağılımı ve perde değerleri ile uyumluluk teşkil ettiği, ezgi ve güfte unsurlarının usûl dâirelerinde

belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-84).

4.85. Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak

Şekil 85: Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak

Eser Adı	Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak
Güftekâr	Sultan IV. Mehmet (Vahideddin)
Bestekâr	Zekâî Efendi (Şeyh)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilen nüshalar Cüneyt Kosal, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'a âit nüshada eserin donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı yazılmıştır. Ayrıca nüshada eserin usûlü Devr-i Hindî olarak belirtilmesinde karşın ölçüler bu usûl darplarına göre taksim edilmemiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi hareketleri yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: İ.S.Erbay-TRT) Cüneyt Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından nevâda Hicaz ile başlayan eser, Hicaz Hümâyun çeşni ile seyrini sürdürerek nevâ perdesinde asma kalış yapmıştır. Meyan bölgesine eviç açarak giren eser hüseyni perdesinde bir Nişâbur geçkinin akabinde nevâda Hümâyun dizi ile dönüş ezgilerinde devam etmiş ve segâh perdesinde Hüzzam sesleriyle karara ulaşmıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi akışının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ kuramlarındaki teorik özelliklerle bağdaştığı, eserin mûsikî cümle yapısının geleneksel icrâ hüviyetine sahip eserlerle (ör: İsmail Dede Efendi; 1778-1846) uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** seyrinde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, prozodi ve melodiye tatbik edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşmayacağı görülmüş ve usûl darplarının Prof. Dr. Mehmet Gönül "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki kâide ve şartları taşıması îtibâriyle eserin **Devr-i Hindî** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-85).

4.86. Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece

Şekil 86: Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece

Eser Adı	Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece
Güftekâr	Hayri Köroğlu
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen 1990 tarihli nüsha eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre gerdâniye perdesi civârından seyre giren eser nevâ üzerinde Hicaz seslerle gerdâniyede, nîm hisarda ve nevâda duraklamalar ile ilk ezgi cümlesini tamamlamıştır. Meyan bölgesinde tiz segâhta Segâhlı kalışlar yapan eser cümlenin sonunda nevâda Hicaz perdelere yönelmiştir. İkinci dolapta eviç tutarak aynı anlayışla seyre devam eden eser eviç, gerdâniye, nevâ ve dügâh perdelerinde vurgulamaların ardından Hüzzam nağmelerle seyrini tamamlamıştır. Bu seyir özellikleri ile eserin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam nazariyeleriyle uyumlu olduğu, tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) seyir unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâhilinde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizilerindeki vurgularla bütünlük gösterdiği, güfte ve ezgi ögesinin ilk

ölçüde sekizlik “sus” işâretinden sonra başladığı, sonraki ölçülerde ise usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı ya da ilk perdelerde güfte ve ezgi ögesinin sekizlik nota değerini karşıladığı, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün târif ettiği kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-86).

4.87. Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol

Şekil 87: Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol

Eser Adı	Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol
Güftekâr	---
Bestekâr	Ali Rıza Şengel (Eyyûbî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Mezkûr nüshada eserin güftekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına ilişkin herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Basit Sûzinâk dizi anlayışında nevâdan rasta, rasttan muhayyere kadar sıralı perdelerden oluşan ezgi kalıbı ile seyre başlayıp nevâda yarım kalış yapan eser gerdâniyeyi vurgulayarak karar cümlesine giriş yapmış, segâh perdesinde Hüzzam seslerini de duyurmak sûretiyle nevâya yönelmiş ve bu perdede karar vermiştir. Meyan bölgesinde gerdâniyede geçkisiz vurgulamalar yapan eser tekrar nevâda Hicaz perdelere geçiş yapmıştır. Seyir trafiğini Hüzzam seyir anlayışı ile sürdüren eserin segâh perdesi yerine nevâ perdesinde karar etmiş olması ya bir yazım yanlışı olduğunu, ya da sonraki esere bağlanma amacında olduğunu düşündürmektedir. Bu ezgi yapısının karar sesi hâricinde geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı, (Hacı Ârif Bey; 1831-1885) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey nazariyeleri ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte

ve nağme cümlelerinin aslında 16 birim zamanda tamamlandığı, 4 adet değişik formlardaki Sofyan usûlünün teşekkül etmesiyle güfte ve mûsikî cümlesinin bir bütünlük kazandığı, bu usûl örgüsünün Nim Hafîf usûlünü meydana getirdiği, mezkûr usûlün velvelesinin bestedeki ezgi hareketleri ile tam bir uyum içinde olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Nim Hafîf** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-87).

4.88. Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah

Şekil 88: Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah
Güftekâr	Nûri Baş
Bestekâr	İsmail Hakkı Okur
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha El Yazım olarak neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hüseynî makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin aynı makamda herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ civârından seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslerle dolaşarak ilk kalışını yapmıştır. Meyan bölgesinde tiz segâhta Segâhlı genişleme gösteren eser seyrin devâmında nevâda Hicaza yönelmiş, ardından eviç ve nîm hisar perdelerini de vurgulamak sûretiyle segâh perdesinde Hüzzam seslerle karar etmiştir. Makamsal analizi yapılan bestenin kuramsal açıdan Abdülbâkî Nâsır Dede ve Raûf Yektâ Bey nazariyesine sâdık olduğu, bestenin kadim anlayış ve geleneği temsil eden mûsikîşinasların (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) seyir kuralları çerçevesinde ezgilendirildiği ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecelerin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği,

usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, eserdeki usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramındaki kâide ve şartlarla uyuştuğu görülmüş ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-88).

4.89. Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (I)

Şekil 89: Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (I)

Eser Adı Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden

Güftekâr Hayâlî

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü "Düyek" olarak belirtilmesine karşın 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Eserin güftekâr ve bestekârına dâir bilgi nüshalarda bulunmamakla birlikte güftedeki "Hayâlî" mahlasından eserin Şâir Hayâlî'ye âit olduğu teyit edilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında tartım ve süslemeler yönünden ezgi akışı etkilemeyecek birkaç farklılık bulunmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri 8'lik mertebede belirtilen Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eviç perdesinden ve bu perdeyi çokça vurgulayan bir ezgi kuruluşunda seyre başlayan eser muhayyerden segâh perdesine kadar olan bölgede Hüzzam ezgilerle dolaşarak nevâda ve segâhta kalışlar yapmıştır. Meyan bölgesine eviç açarak giren eser nevâda Rast çeşnilere yer vermiş, cümlesinin sonuna doğru nevâda Hicaz, yerinde Uşşak görünümünün ardından dönüş ezgilerine bağlanmış ve Hüzzam seyir yapısı içerisinde karar vermiştir. Bu seyir özellikleri îtibâriyle eserin geleneksel üslûb içinde belli kalıplara uygun olarak bestelendiği, (ör: İsmâil Dede Efendi; 1778-1846) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un

	târifleriyle uygunluk arz ettiği ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte dağılımı ve ezgi karakterleri incelendiğinde Sofyan usûlü darplarıyla da uyumlu olabileceği; ancak bu durumda bestenin icrâ üslûbunun değişeceği, cümlelerdeki vurguların zayıflayacağı, usûl karakteri sebebiyle birim vuruşlarının ağırlaşacağı görülmüştür. Ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmayan eserin **Düyek** usûlü darplarına uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-89).

4.90. Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (II)

Şekil 90: Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (II)

Eser Adı	Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden
Güftekâr	Hayâlî
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Eserin güftekâr ve bestekârına dâir bilgi nüshalarda bulunmamakla birlikte güftenin son beytindeki "Hayâlî" mahlasından eserin Şâir Hayâlî'ye âit olduğu teyit edilmiştir. Eserin güftekârı bazı makam örneklerinde "Yûnus Emre" olarak belirtilmektedir. Yûnus Emre dîvânı incelendiğinde eserin yalnızca 1. Ve 3. Beyitlerinde benzerlik görülmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi akışını etkilemeyecek derecede birkaç tartım ve perde farkları yer almaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri 8'lik mertebede belirtilen Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre Karcığar dizisi anlayışı ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz, çargâhta Nikriz motiflerin akabinde nevâ ve segâh perdelerinde kalışlar yapmıştır. Seyir hareketlerini eviç ve gerdâniye perdelerini vurgulamak sûretiyle şekillendiren eser karara doğru ezgi tekrarları ile segâh perdesinde Hüzzamlı olarak seyrini tamamlamıştır. Mûsikî cümleleri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ biçim ve tavrı ile örtüştüğü, (ör: Hacı Ârif

Bey; 1831-1885) bestedeki teorik özelliklerin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târifleriyle dengeli bir yapıda olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve melodi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-90).

4.91. Gönül Hûn Oldu Şevkinden

Şekil 91: Gönül Hûn Oldu Şevkinden

Eser Adı	Gönül Hûn Oldu Şevkinden
Güftekâr	Abdülkadir Keçeoğlu (Yaman Dede)
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Bayâtî, Ferahnâk, Hüseynî, Hicaz, Sabâ ve Tâhir makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir aynı güfte ve makamda bestelenmiş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Basit Sûzinâk dizisi anlayışında durak sesi civârından seyre başlayan eser rast perdesine Rastlı olarak indikten sonra nevâda üzerindeki Hicaz ezgilere yönelerek nevâda kalış yapmış, ardından Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde yarım karar etmiştir. Meyan bölgesinde tiz segâh açarak bu perdede Segâh çeşnilerle ve eviçte Hicaz seslerle dolaşan eser, akabinde nevâda Hicaza yönelmiş ve karar sesini duyurduktan sonra Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, makam dizilerinin geleneksel icrâ biçimini (ör: Enderûnî, Tığlızâde Şevki Bey; 1860-1891) yansıttığı ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerine sâhip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı,

ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecelerin 0,5 vuruşla, ikinci hecelerin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, eserdeki usûlün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabında târif edilen kâidelerle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlüne özgün kalıplarla bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-91).

4.92. Gönül Yıkma Gönül Yap

Şekil 92: Gönül Yıkma Gönül Yap

Eser Adı	Gönül Yıkma Gönül Yap
Güftekâr	Semih Sergen
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre gerdâniyeden segâha kadar olan perdelere Hüzzam nağmeler ile inen eser ardından nevâda Hicaza yönelmiştir. İkinci cümleye eviç açarak giren eser nîm hisar ve çargâhta vurgulamalar yaptıktan sonra seyri gerdâniye perdesine taşımıştır. Ezgi kuruluşunu nevâ üzerinde Hicaz ile sürdüren eser eksik Segâh beşlisi ile karar etmiştir. Meyan bölgesinde muhayyerde Uşşak geçkiye yer veren eser akabinde nevâda Hicaz seslere yönelmiş ve ezgi tekrarları ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir trafiği ve makam dizileri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ ögeleri ile dengeli bir yapıda olduğu, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) teorik özelliklerinin Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların birinci ve dördüncü atımında ezgi ve güftelerin sekizlik nota

süresine tekâbül ettiği, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü anlaşılmış ve eserin **Düyek** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-92).

4.93. Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç

Şekil 93: Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç

Eser Adı	Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç
Güftekâr	Mustafa Nafiz Irmak
Bestekâr	Salih Suphi Soner
Arşiv Bilgisi	18637
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Müsemmen usûlünde belirtilen nüsha Erdinç Bal tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre gerdâniyeden seyre giren eser gerdâniye ve eviç perdelerini fazlaca vurgulayan ezgi hareketleri ile nevâda Hicaz yapısı içerisinde dolaşmış; gerdâniyede, eviçte ve nevâda kısa kalışlar yapmıştır. Seyrin devâmında Hicaz Hümâyun sesler içerisinde karışık gezinen ve yerinde Segâh çeşnilere de yer veren eser karar sesini duyurduktan sonra Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Bu mûsikî cümleleri ve ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam kuramlarına aykırı olmadığı, seyir yapısı incelendiğinde eserin geleneksel icrâ hüviyetine sahip eserlerle (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) uyumlu olduğu ve bestenin **Hüzzam** seyrine uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Müsemmen usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, bununla birlikte ezgi ve güfte dağılımının 3+2+3 şeklindeki usûl darpları ile uyumluluk teşkil ettiği, prozodi ve melodiye tatbik edilen hareketlerin 8 zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşmayacağı, usûlün

gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumluluk teşkîl ettiği ve eserin **Müsemmen** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Müsemmen usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-93).

4.94. Gözüm ki Kâne Boyandı

Şekil 94: Gözüm ki Kâne Boyandı

Eser Adı	Gözüm ki Kâne Boyandı
Güftekâr	Saffet Efendi
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	14491
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 5 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, Mithat Arısoy ve Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar ise Hüzzam makâmında ve Yürük Semâî usûlünde belirlenmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda seyir hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Esere âit makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Mehmet Kemiksiz; Aşk Meydanı) M. Arısoy nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre gerdâniye perdesi civârından seyre giren eser önce nevâda Hicaz ezgilerle dolaşmış, nîm hisar perdesindeki vurgulamaların ardından Hüzzam beşlisi sınırlarına girerek Hüzzam motifler ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu mûsikî cümleleri ile eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen kuramlara (ör: Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ) bağlı olduğu, Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) icrâ tekniği ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Nîm Sofyan ve Yürük Semâî usûllerinde yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 6/4'lük birim zamanda tamamlandığı, usûl

darplarına karşılık gelen hece ve ses ögelerinin 4'lük mertebedeki iki adet Semâî usûlüyle âhenkli olduğu görülmüş, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramında târif ettiği yöntemlerle uygunluk arz ettiği ve eserin **Sengin Semâî** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Sengin Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-94).

4.95. Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah

Şekil 95: Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah

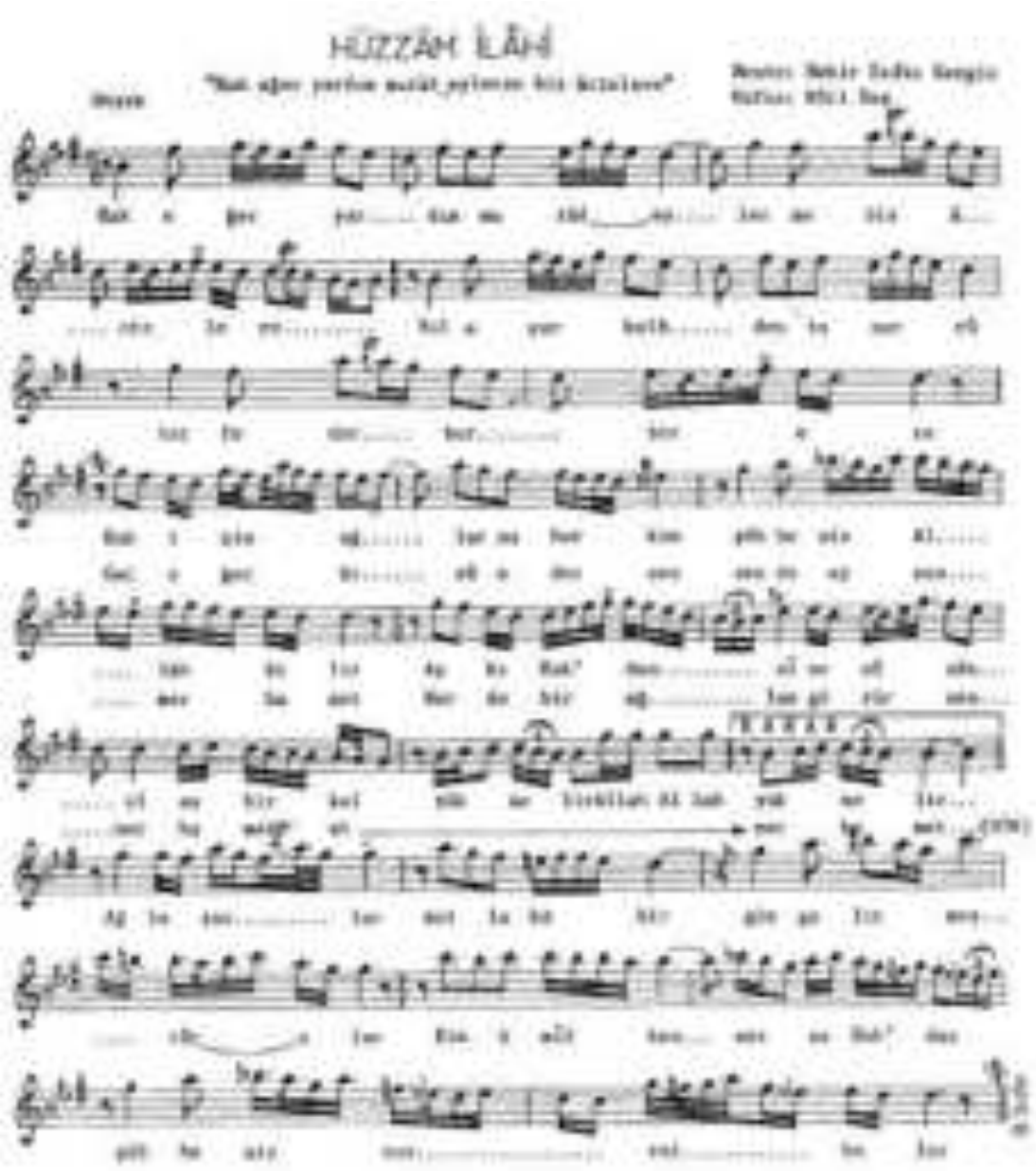
Eser Adı	Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah
Güftekâr	Ali Ulvî Kurucu
Bestekâr	Amir Ateş
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eser aynı güfte ile Segâh ve Uşşak makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve icrâya aykırı bir yazım tespit edilmemiştir. Buna göre Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser nevâda Hümâyun sesler ile önce nevâ perdesinde, daha sonra benzer ezgi hareketleri ile segâh perdesinde kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde tiz segâh açan eser seyrin genel karakteri dışında segâhta Hicaz görünüme yer vermiş, akabinde nevâdan rast perdesine Rastlı inmiş, Basit Sûzinâk dizisi çerçevesinde gerdâniyeye kadar yükselerek nevâda kalış yapmış, ardından Hüzzam seslerini alarak segâh perdesinde karar etmiştir. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle örtüştüğü, klasik üslûba sahip bestekârlarca (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) uygulanan seyir tekniğine bağlı olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 birim zamanda ve 5 darpta

ritm-melodi-güfte ilişkisi yönünden mütenâsip hâle geldiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük değere göre oluşturulduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" eserindeki kâide ve şartları taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-95).

4.96. Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere

Şekil 96: Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere

Eser Adı	Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere
Güftekâr	Nûri Baş
Bestekâr	Bekir Sıdkı Sezgin
Arşiv Bilgisi	14234
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Bekir Sıdkı Sezgin tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle alakalı olarak bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve yazılan nüsha ile sesli icrânın bire bir aynı olduğu görülmüştür. Buna göre eser birinci cümlede nevâda Hicazı duyuran seslerde seyre başlamış ve gerdâniye perdesini fazlaca vurgulamak sûretiyle nevâda yarım kalış yapmıştır. Meyan bölgesine gerdâniye tutarak giren eser sırasıyla nevâda Rast, nevâda Uşşak, gerdâniyede Çargâh, muhayyerde Uşşak çeşni, dik hisarda eksik Ferahnâk ve son olarak nevâda Uşşak ile seyrini tamamlamıştır. Dönüş ezgisinde nevâda Hümâyun sesleriyle dolaşan eser Basit Sûzinâk anlayışı içinde rast perdesine kadar düşmüş ve Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde karar vermiştir. Bu mûsikî cümle yapısı ve perde tâyinleri analiz edildiğinde eserin geleneksel biçim ve tavrın (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) seyir özelliklerine uygun olarak bestelendiği, Türk mûsikîsi makam sistemi içerisindeki (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve

nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı; usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüdeki ses ve söz unsurlarının devamı niteliğinde olduğu ve usûl örgüsünün diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla münâsebetli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-96).

4.97. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

Şekil 97: Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

Eser Adı	Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Hüseyin Tolan (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicaz, Isfahan, Muhayyer Kürdî, Nihâvend, Rast ve Sultânîyegâh makamlarında bestelenmiş örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin bu makamda herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ civârından nevâda Hicaz sesleriyle seyre başlayan eser bu perdede asma kalış yapmıştır. Ezgi hareketlerini eviç açarak devam ettiren eser segâh perdesinde eksik Segâh beşlisi ile yarım karar vermiştir. Meyan bölgesine gerdâniye üzerinde Rast çeşni ile girdikten sonra yerinde eksik Ferahnâk ve nevâda Hicazı barındıran mûsikî cümleleri tekrar segâhta Ferahnâk seslerine dönerek kararını tamamlamıştır. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere göre (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) bestelendiği, seyir yapısının makâmın geleneksel icra anlayışını yansıtmakta olduğu (ör: Tığlızâde, Enderûnî Şevki Bey; 1860-1891) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin, güfte ve ezgi yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların âhenkli

olduğu, usûl darpları ile ezgi motiflerinin uyumluluk teşkil ettiği anlaşılmış, usûl kuramı bağlamında Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"na aykırı bir yazım ya da kullanım görülmemiş ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-97).

4.98. Hakk'a İsyan Eyleyen

Şekil 98: Hakk'a İsyan Eyleyen

Eser Adı	Hakk'a İsyan Eyleyen
Güftekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Bestekâr	Muzaffer Özak (Aşkî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1984 tarihinde bestekârı Aslan Hepgür tarafından neşredilen eser nüshası Hüzzam makâmında belirtilmiştir. Eserin usûlü arşivde Düyek olarak belirtilmesine karşın portede "C" işaretiyle Sofyan usûlü olarak gösterilmiştir. Eserin aynı güfte ile Acemkürdî ve Hüseynî makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin, ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ahmet Özhan) tutarlı olduğu görülmektedir. Buna göre eviç tutarak seyre başlayan eser nevâda Hicazı gösteren motiflerle dolaşarak nevâda kalış yapmıştır. İkinci cümlede yine aynı anlayışla nevâda Hicaz seyretmiş ve Hüzzam seslerle segâh perdesinde karar etmiştir. Türk mûsikîsi külliyâtı içerisinde bestenin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarındaki teorik özelliklere bağlı olduğu, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (Selânikli Ahmed Efendi; 1868-1927) ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki "es"den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl

kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, bestenin Düyek usûlü darpları ile anlam kazandığı, usûl geleneği yönünden eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplarla uyumlu olduğu ve **Düyek** usûlü ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-98).

4.99. Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu

Şekil 99: Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu

Eser Adı	Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Bekir Sıdkı Sezgin
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Bekir Sıdkı Sezgin tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre yerinde Hüzzam sesleri ile seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaz sesleriyle ilk kalışını nevâ perdesinde yapmıştır. İkinci cümleyi yine nevâda Hicaz perdelerle oluşturan eser nîm hisarda kalıştan sonra yerinde Hüzzam ezgilere yönelmiş ve segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu mûsikî cümleleri ve ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle örtüştüğü ve mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) münâsebetli olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, eserin icrâsında birinci darpların kuvvetli, ikinci darpların zayıf olduğu görülmektedir. Güfte ve ezgi yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak icrâlarda canlılığın sağlanması, usûlün kazandırdığı vurgu ve anlam bütünlüğünün pekiştirilmesi ve eser giderinin muhafaza edilmesi için 2/4'lük mertebede icrâ

edilmesi gerektiği, usûl geleneği çerçevesinde ise bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplarla örtüştüğü ve eserin **Nîm Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-99).

4.100. Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah

Şekil 100: Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah

Eser Adı Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah

Güftekâr ---

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi 16321

Eser Nüshaları Eserin arşivde 4 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilen nüshalar Cüneyt Kosal, Yusuf Ömürlü, Osmanlıca Yazım ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Osmanlıca ve H. Can nüshalarında eserin donanımı portede günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı bir şekilde yazılmıştır. Ayrıca H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Devr-i Hindî olarak belirtilmesine karşın portede 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Nüshalarda eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.

Makâmı Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri 1990 tarihli C. Kosal imzası bulunan nüshaya göre (eski yazı bir defterden aldığını belirttiği nüsha) yapılmıştır. Buna göre eser nevâ civârından seyre başlayıp nevâda Hicaz Hümâyun seslerini işleyerek yarım karar vermiştir. Meyan bölgesinde eviç açan eser nevâda Hümâyun sınırları içerisinde gerdâniye perdesini de vurgulayan nüanslarla seyretmiş, ardından eksik Ferahnâk beşlisi ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu seyir yapısı ve ezgi kuruluşunda geleneksel icra üslûbunun yansıtıldığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarında belirtilen belli başlı kalıplara bağlı

kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerindeki aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, prozodi ve nağmeye tatbik edilen hareketlerin 7 zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, usûldeki darpların Prof. Dr. Mehmet Gönül "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı anlaşılmış ve eserin **Devr-i Hindî** usûlüne uygun kalıplarla bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-100).

4.101. Hazret-i Hakk'ın Habîbi

Şekil 101: Hazret-i Hakk'ın Habîbi

Eser Adı	Hazret-i Hakk'ın Habîbi
Güftekâr	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)
Bestekâr	İsmâil Hakkı Bey (Muallim)
Arşiv Bilgisi	18637
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hayâtî Günyeli ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Evsat usûlünde belirlenmiştir. güftekâr bilgisi bulunmayan eserin diğer makamlarda bestelenmiş nüshaları incelendiğinde "Hasan Sezâî Efendi'ye âit olduğu anlaşılmıştır. Eserin aynı güfte ile Acemaşîran, Eviç ve Hüzzam makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshalarında ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan tek ses kaydının (Mustafa Düzgünman/1920-1990) tercih edilen nüsha ile -bazı ölçülerde nağme-güfte konumlarındaki farklılıklar dışında- ezgi yönünden uyumlu oldukları görülmektedir. Bu îtibarla eserle ilgili makam ve usûl tespitleri H. Günyeli nüshasına göre yapılmıştır. Nüshaya göre nevâ civârından Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser, cümlenin sonunda nevâda Hicazlı olarak kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde çargâhta Müsteâr geçkilere yer veren eser, yerinde Hüzzam beşlisini duyurduktan sonra nevâda Hicaz ile dolap cümlesine bağlanmıştır. Karar cümlesinde bu kez yerinde Müsteâr geçkilerde seyreden eser nîm hisar perdesini tutarak ezgi trafiğini Hüzzam beşlisine çevirmiş ve segâh perdesinde Hüzzamlı olarak karar etmiştir. Makâmın işlenişi bakımından bestenin geleneksel seyir özelliği taşıyan

eserlere (ör: Kömürcüzâde Mehmed Efendi; ?-1835?) aykırı yapıda olmadığı, teorik özellikler yönünden Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv içerisinde beş nüshada Evsat, bir nüshada Nîm Evsat ile yazılan eserin, usûle dağıtılan hecelerinin belirli ritmik döngülerle bestelendiği, güftenin iki tef'ilesinin de 13'er zamanlık dilime dağıtıldığı ve eserin **Evsat** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Evsat olarak yazılan eserin güfte taksîmâtı usûlün düzümleri ile bağdaşmamaktadır. Eski ses kayıtları incelendiğinde hecelerin yerlerinde bazı farklılıklar olduğu; bu kez tam olarak Evsat usûlü ile uygunluk gösterdiği tespit edilmiş ve eser bu şekilde tekrar notaya alınmıştır. Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-101).

4.102. Hep Kulların Günahkârdır

Şekil 102: Hep Kulların Günahkârdır

Eser Adı	Hep Kulların Günahkârdır
Güftekâr	Safer Dal (Muhibbî)
Bestekâr	Şerif Dedeoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha "Bestekârın 1993 tarihli notasından yazıldığı" ibâresi ile Uğur İnan tarafından neşredilmiştir. Eserin usûlü "Düyek" olarak yazılmasına karşın portede 4/4 Sofyan usûlü olarak gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre durak perdesinden seyre başlayan eser nevâda Hicaz ezgilerle dolaşarak nevâ, gerdâniye ve nîm hisar perdelerinde kısa kalışlar yapmıştır. Karar cümlesinde nevâda Hümâyun çeşnilerle seyrini sürdüren eser nîm hisar perdesini vurgulamanın ardından durak sesini duyurarak yerinde Hüzzam beşlisi ile karar etmiştir. Meyan bölgesinde nağmeleri tiz segâh perdesinde oluşturan eser tiz nevâya kadar dizide Segâh çeşnilerle seyretmiş, akabinde nevâda Hicaz ezgilere geçiş yaparak karar cümlesine bağlanmıştır. Bu seyir yapısı ile bestenin Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) makbûl bir ezgi dolaşım düzenine sahip olduğu, ezgi yapısının klasik icrâ anlayışını yansıttığı (Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserde

mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, ilk ölçüdeki 4'lük "sus"dan sonra seyrin başladığı ve sonraki ölçülerde usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteyi 4'lük değerde uzattığı, güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumlarının Düyek usûlünde var olan kuvvetli ve zayıf darplarla çoğunlukla uyuşmadığı, pozisyon îtibâriyle bestedeki nota değerlerinin söz konusu usûl ile orantısız olduğu görülmektedir. Buna karşın güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** kalıpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-102)

4.103. Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını

Şekil 103: Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını

Eser Adı	Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını
Güftekâr	---
Bestekâr	Şeyh Mes'ûd Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. H. Can'a âit nüshada eserin usûlü 4'lük mertebede ifâde edilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde gösterilmiştir. H. Can nüshasında güftekâra, Y. Ömürlü nüshasında ise güftekâr ve bestekâra dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Usûl ve seyir hareketleri yönünden uyumlu olan nüshalar bazı ölçülerde arıza, süsleme ve tartım farkları barındırmaktadır. Değerlendirmeler sonucunda eserle ilgili makam ve usûl tespitleri 8'lik mertebede yazılan Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden başlayarak nevâya yönelen eser Hicaz sesleriyle dolaştıktan sonra nevâda, gerdâniyede ve nîm hisar perdelerinde kısa kalışlar yapmıştır. Meyanda ezgi hareketlerini tiz segâh çevresinde toplayan eser tiz nevâya kadar uzanan bölgede Segâh çeşniler ile seyretmiş, akabinde nevâda Hümâyun perdelerle eviçte kalış yapmıştır. Dolap cümlesinde aynı dizi içerisinde dolaşan eser Hüzzam beşlisi ile karara ulaşmıştır. Bu mûsikî cümlelerinin nazariyat kaynaklarında belirtilen (ör: Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey) makam

özelliklerine göre şekillendiği, klasik formdaki eserlerle karşılaştırıldığında (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) bestenin geleneksel seyir kurallarına bağlı olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, güftenin ilk tef'ilesinin birinci 13 zamanlık dilime, ikinci tef'ilesinin ise ikinci 13 zamanlık dilime dağıtılmış olduğu ve eserin **Evsat** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-103).

4.104. Her Sırrıma Habîrsin

Şekil 104: Her Sırrıma Habîrsin

Eser Adı	Her Sırrıma Habîrsin
Güftekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Bestekâr	Lütfi Filiz (Fânî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâda Hicaz sesleri ile seyre başlayan eser muhayyer perdesine kadar uzanan bölgede Hümâyun çeşnilerle seyrederek nevâda ilk kalışını yapmıştır. İkinci cümlede tiz çargâhtan Hicaz Hümâyun sesleriyle pestlere doğru meyleden eser yerinde Segâh çeşniyi kullanarak Hüzzam terkibi ile karar etmiştir. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) aykırı bir yapıda olmadığı, seyir yapısının geleneksel biçim ve tavrı yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların güfte heceleri ve ezgi motifleriyle âhenkli olduğu, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve **Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-104).

4.105. Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin

Şekil 105: Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin

Eser Adı	Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin
Güftekâr	Safer Dal (Muhibbî)
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar 1986 tarihinde Aslan Hepgür tarafından, bu nüshadan istinsah edilen 1989 tarihli nüsha ise Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında usûl ezgi hareketleri yönünden (süsleme notaları ve çarpmalar dışında) herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Dil Beyti; 19 Aralık 2016 Meşki) uyumlu olduğu anlaşılan nüshalardan C. Kosal'ın yazmış olduğu nota eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre Rast-Segâh münâsebetinin işlendiği ezgi kuruluşunda yerinde Rast beşlisi ile seyre giren eser ilk cümleyi yerinde Segâh çeşniler ile tamamlamıştır. İkinci cümleye gerdâniye açarak giren eser Hüzzam seyir kalıpları ile geçkisiz olarak seyretmiş ve segâh perdesinde kalış yapmıştır. Seyrin devâmında tiz segâh açan eser eviçte Hicaz ezgilerle gezindikten sonra nevâda Hicaz seslere geçiş yapmıştır. Son cümlede nevâda Hicaz nağmelerle dolaşan eser, akabinde Hüzzam beşlisini alarak segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Perde yapıları ve makam dizileri incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888)münâsebetli olduğu, makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ

nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve eser boyunca diğer ölçülerde de kesintisiz bir şekilde bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-105).

4.106. Huzurunda Bel Bağladım

Şekil 106: Huzurunda Bel Bağladım

Eser Adı	Huzurunda Bel Bağladım
Güftekâr	Müşerref Akgümüş
Bestekâr	Amir Ateş
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Fahir Güneri tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle alâkalı olarak bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve icrâya aykırı herhangi bir yazım tespit edilmemiştir. Buna göre segâh perdesinden Segâh çeşnilerle seyre başlayan eser akabinde nevâda Hicaz perdelere yönelmiştir. Diğer cümlelerde aynı seyir düzenini sürdüren eser gerdâniye, eviç, nîm hisar ve nevâ perdelerinde vurgulamalar ve kısa kalışlar yapmış ve Hüzzam motifler ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) biçim ve tavrıyla uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Düyek usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda ve 5 darpta tamamlandığı, ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, usûlün gerektirdiği kâide ve

şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-106).

4.107. Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu

Şekil 107: Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu

Eser Adı	Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu
Güftekâr	---
Bestekâr	Hacı Fâik Bey
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. H. Can'a âit nüshada makâmın donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada nota ve güftelerin bazı kısımları silik durumdadır. Elde olan nüshalarda eserin güftekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshalarında usûl ve ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri "Eser Nüshaları" bölümündeki sâiklerle Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser cümlenin sonuna doğru gerdâniye açarak nevâda Hicaz seslere yönelmiştir. Karar cümlesinde gerdâniye açan ve gerdâniyede kısa kalışlar yapan eser çargâhta Nikriz ve segâhta Ferahnâk motiflere yer vermiş, ardından segâhta eksik Ferahnâk ile seyrini tamamlamıştır. Klasik makam mûsikîsi tarihimizin önemli temsilcilerinden biri kabûl edilen bestekârın, eser içerisinde makâmın ve kendi döneminin geleneksel icrâ yöntemlerini yansıttığı ve eserin **Hüzzam** makâmının özellikleri dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, usûle dağıtılan söz ve ses unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, eserdeki perde tâyinlerinin 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile meydâna geldiği, usûl geleneği bakımından ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabında târif edilen kâide ve şartlarla örtüştüğü ve eserin **Evsat** usûlüne özgün kalıplarla ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-107).

4.108. Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür

Şekil 108: Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür

Eser Adı	Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür
Güftekâr	Dârendeli Osman Hulûsî Efendi
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından yazılan neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre yerinde Segâh çeşniler ile seyre başlayan eviçte ve nevâda Hicaz ezgilerden sonra Hüzzam beşlisi ile kalış yapmıştır. İkinci bölümde yine yerinde Segâh çeşnilerle seyre devam eden eser nevâda Rast, Uşşak ve Bûselik geçkilere yer vermiş, akabinde Uşşak ve Hüseyni ezgilerle dügâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Eserin dügâh perdesinde karar etmesi bestekârın başka bir makama hazırlık niyetinde olduğu, diğer bir esere geçiş gâyesi taşıdığını düşündürmektedir. Eser bu hâliyle Hüzzam seyir yapısından uzak olmakla birlikte, eserin karar cümlesi hâricinde bestenin Hüzzam seyir trafiğine sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu bölümün dışında bu ezgi hareketleri ve perde kullanımlarının Abdülbâkî Nâsır Dede'nin makam nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlîl edildiğinde ezgi yapılarının geleneksel icrâ öğeleri yansıttığı (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve

nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, ezgi ve güfte ögelerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-108).

4.109. İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden

Şekil 109: İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden

Eser Adı	İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha 1986 tarihinde eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Hüzzam sesler ile nevâ civârından seyre başlayan eser ilk kalışını segâh perdesinde yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye tutarak giren seyir hareketleri nevâ üzerinde Hicaz perdelerle dolaşarak nevâda kalmış, ardından Ferahnâk beşlisi ile karara ulaşmıştır. Ferahnâk seslerini meyan bölgesinde tiz segâh perdesine taşıyan eser tiz hüseyniye kadar uzanan seslerde Ferahnâk çeşnilerle seyretmiş, akabinde geçkisiz bir şekilde eviç perdesinde kalış yaparak dönüş ezgilerine bağlanmıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) biçim ve tavrıyla uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, güfte ve ezgi ögesinin ilk ölçüde sekizlik "sus"

işâretinden sonra başladığı, sonraki ölçülerde ise usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteye bağlandığı, ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre oluşturulduğu, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Düyek** usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-109).

4.110. İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ

Şekil 110: İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ

Eser Adı	İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ
Güftekâr	---
Bestekâr	Zekâî Dede
Arşiv Bilgisi	14567
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1990 târihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshasının ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Kâni Karaca) usûl ve ezgi yönünden tutarlı olduğu görülmüştür. Buna göre yerinde Hüzzam sesler ile başlayan eserin seyri gerdâniye perdesine yükselerek nevâda Hicaz ezgilere yönelmiş ve nevâda asma karâr etmiştir. Meyan bölgesinde muhayyer nevâ örgüsü ile nevâda Rast geçkilere yer verilmiştir. Tiz çargâha kadar uzanan bu bölgede Rast ezgilerle devam eden eser tekrar gerdâniye tutarak nevâda Hicaz nağmelerle karar cümlesine bağlanmış ve Hüzzam seyir hareketleri ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârımızın, eserinde makam unsurlarını ve geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı anlaşılmış ve bestenin **Hüzzam** makâmı karakterine sahip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olduğu, eserin icrâ

üslûbunun Düyek usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları eserindeki usûl şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-110).

4.111. İsteyen Yârın, Hak ider Vârın

Şekil 111: İsteyen Yârın, Hak ider Vârın

Eser Adı	İsteyen Yârın, Hak ider Vârın
Güftekâr	Azîz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal imzasını taşıyan nüsha Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Nüshada Nakarat kısmından sonra Terennüm gelmektedir. Eserin aynı güfte ile Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshasında portenin birinci satırı haricinde Hüzzam donanımı yer almamaktadır. Notadaki ârıza işâretleri incelendiğinde ise Hüzzam unsurlarını taşıyan perdelerin kullanılmadığı, eserin seyir yapısının ve ezgi kuruluşunun Hüzzam makâmından ziyâde Segâh makâmı seyir özelliklerini yansıttığı görülmektedir. Eserin icrâsına dâir ses kayıtlarına ulaşılamadığı için nüshada dik hisar arıza işâretinin kullanılmış olması, bu perdelerin daha dik icrâ edilmesi amacıyla mı konulduğu anlaşılamamıştır. Bütün bu değerlendirmeler netîcesinde bestenin arşivde Hüzzamdan ziyâde **Segâh** makâmı kategorisinde yer alması gerektiği düşünülmektedir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, güçlü ve zayıf zamanlar ile nota değerleri ve söz ögelerinin uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Güfte ve nağme yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak icrâlarda canlılığın sağlanması,

usûlün sağladığı vurgu ve anlam bütünlüğü bakımından eser giderinin muhafaza edilmesi gerektiği anlaşılmış, bu îtibarla 2/4'lük mertebede icrâ edilen eserin **Nîm Sofyan** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-111).

4.112. Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den

Şekil 112: Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den

Eser Adı Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den

Güftekâr Hacı Ârif Bey

Bestekâr Mehmed Bey (Tanbûrî)

Arşiv Bilgisi 14275

Eser Nüshaları Eserin arşivde 4 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Hafîf usûlünde; El Yazım olarak neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü ve H. Can'ın yazmış olduğu nüshalarda güftekâra dâir bilgi bulunmamakla birlikte güftede yer alan "Ârif" mahlasından eserin Kâhyâzâde Ârif Bey'e âit olduğu anlaşılmaktadır.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshaların seyir trafiği yönünden birbirleri ile tutarlı olduğu; buna mukâbil nota değerlerinin ve güfte dağılımın ekseriyetle birbiri ile uyuşmadığı ve nağme teşekkülâtında farklılıkların olduğu görülmüştür. Ulaşılan kayıtlar ışığında en tutarlı notanın C. Kosal'a âit olması sebebi ile eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ perdesinden seyre başlayan eser Hüzzam beşlisi sınırları içindeki ezgilerle dolaşmış ve cümlenin sonunda nevâda Hicazlı olarak asma kalış yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye açarak giren seyir hareketleri nevâda Hicaz ezgilerle dolaşmış ve nîm hisar perdesini vurguladıktan sonra Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde karar vermiştir. Meyan bölgesine gerdâniye açarak giren eser tiz çargâha kadar uzanan perdelerde nevâda Hicaz Hümâyun çeşniler ile seyretmiş; gerdâniyede, muhayyerde ve nihâyetinde nevâda kalışlar yaparak karar cümlesine

	bağlanmıştır. Klasik Mûsikî tarihimizin büyük bestekârlarından olan Hacı Ârif Bey'in eser içerisinde makâmın geleneksel seyir özelliklerini yansıttığı ve bestenin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisindeki nüshalarda Hafîf ve Sofyan usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 32 zamanda tamamlandığı, güfte ve mûsikî cümlesinin değişik formda sekiz adet Sofyan usûlü ile teşekkül ettiği, usûle dağıtılan söz unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında ifâde ettiği kâidelerin bestedeki **Hafîf** usûlü darpları ile örtüştüğü tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında Hafîf usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-112).

4.113. Kalbimi Vâsî Eyle

Şekil 113: Kalbimi Vâsî Eyle

Eser Adı	Kalbimi Vâsî Eyle
Güftekâr	Tevfik Çapacıoğlu
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha 1986 tarihinde eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına ilişkin herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Basit Sûzinâk dizisi çerçevesinde nevâ civârından seyre başlayan eser yerinde Rastı duyurarak muhayyere kadar olan tiz perdelere yönelmiş ve nevâda yarım karar etmiştir. İkinci cümleye eviç tutarak giren eser aynı dizi anlayışında benzer ezgi akışı ile seyretmiş ve Hüzzam sesler ile segâh perdesinde karar vermiştir. Bu mûsikî cümlelerinin ve ezgi hareketlerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam kuramlarına bağlı olduğu, geleneksel biçim ve tavrın (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) seyir düzenine yansıtıldığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve melodi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota

süresine göre oluşturulduğu, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Düyek** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-113).

4.114. Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını

Şekil 114: Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını

Eser Adı	Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını
Güftekâr	---
Bestekâr	Şeyh Hacı Ethem Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında usûl ve ezgi hareketleri yönünden önemli bir fark bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eviç perdesinin çokça vurgulandığı ezgi kuruluşunda eviç perdesinden seyre dâhil olan eser nevâda Hicaz ve Hümâyun seslerle cümle boyunca ilerlemiş, nevâda Hicazlı ve çargâhta Nikrizli kalışlar yapmıştır. Meyan bölgesine sümbüle perdesiyle giren eser ezgilerini tiz segâh üzerinde toplamış ve seyrini tiz segâhta Segâhlı çeşnilerle sürdürmüş, cümlenin sonuna doğru eviç üzerinde Hicaz seslere yönelmiş, ardından seyir trafiğini nevâda Hicaz seslere yönlendirerek karar cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta çargâhta Nikriz motiflerin akabinde muhayyerden segâh perdesine kadar Hüzzam ezgilerle seyreden eser segâh perdesinde kararını karâra ulaşmıştır. Türk Mûsikîsinin klasik temsilcilerinden olan bestekârın, eserde makâmın ve

kendi döneminin geleneksel icrâ unsurlarını yansıttığı, bestenin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un îzâh ettiği hususları barındırdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, ilk ölçüde yarım zamanlı "es"den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8'lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül kuramı ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-114).

4.115. Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir

Şekil 115: Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir

Eser Adı	Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir
Güftekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Bestekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir. Eserin güftekârına dâir nüshada bilgi bulunmamakla birlikte güftenin son kıt'asında yer alan "Ken'an" mahlasından Güftenin Ken'an Rifâî'ye âit olduğu anlaşılmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshasının ulaşılan ses kayıtları ile (Elif Ömürlü Uyar; İlâhiyât-ı Ken'an) usûl ve ezgi hareketleri yönünden tutarlı olduğu; ancak eserin giriş cümlesinde geçkiye sebep olan arıza işâretlerinin icrâ kayıtlarında yer almadığı görülmüştür. Nüshaya göre segâh perdesinden eksik Segâh / eksik Ferahnâk beşlisi ile seyre giren eser akabinde nevâda Hicaz seslere yönelmiş, nîm hisarda ve nevâda kalışlar yapmıştır. Meyan bölümünde genel seyir karakterlerinin dışında herhangi bir ezgi akışına rastlanmazken dolap cümlesinde nevâda Hicaz seslerle dolaşılmış, yine eksik Segâh ve eksik Ferahnâk motiflerle segâh perdesinde karar kılınmıştır. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere göre (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) bestelendiği, seyir yapısının makâmın geleneksel biçim ve tavrını yansıttığı (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ve eserin **Hüzzam** makâmı anlayışında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve bu aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, güfte ve ezgilere tatbik edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Devr-i Hindî** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-115).

4.116. Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn

Şekil 116: Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn

Eser Adı Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn

Güftekâr Kâhyâzâde Ârif Efendi

Bestekâr Hacı Ârif Bey

Arşiv Bilgisi 14273

Eser Nüshaları Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Mithat Arısoy ve Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde; Halil Can, Yusuf Ömürlü, Fatih Derin, El Yazım ve İ.B.K.Y. tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir. El Yazım nüsha haricinde notalarda güftekâra ve bestekâra dâir bilgi bulunmamaktadır. Arşivde Devr-i Hindî olarak belirtilen eserin tekrar incelenmesi gerekmektedir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar arasında usûl ve ezgi yönünden önemli farklılıklar bulunmaktadır. Düyek usûlü ile yazılan nüshalar hem birbirleri ile hem de ulaşılan ses kayıtları ile uyumluluk arz etmektedir. Öte yandan Devr-i Hindî usûlünde ve farklı mertebelerde belirtilen nüshalar seyir trafiği yönünden benzer yapıda olsa da akışı etkileyecek ölçüde perde ve tartım farkları içermektedir. Bununla birlikte Düyek usûlünün aksine esere 8'lik es ile başlamayan herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Bu îtibarla eserle ilgili makam ve usûl tespitleri sesli icrâlarla (ör: Ahmet Özhan) bire bir örtüşen T.T.M.V. nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ perdesinden Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser karar sesini duyurduktan sonra tiz perdelere yönelmiş; nevâ üzerinde Hicazlı olarak eviç ve nîm hisar perdelerinde kalışlar yapmış, tekrar gerdâniye perdesinden

pest seslere meylederek segâh perdesine ulaşmış Hüzzam motifler ile karar vermiştir. Türk mûsikîsinin büyük bestekârlarından olan Hacı Ârif Bey'in geleneksel biçim ve tavrı eserinde yansıttığı ve bestenin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Devri Hindî ve Düyek usûllerinde belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, usûlün 8'lik değerdeki ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı ve eserin **Düyek** usûlü darplarına uygun olduğu bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-116).

4.117. Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu

Şekil 117: Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu

Eser Adı	Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Nâyî Şeyh Ali Rıza Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilen nüshalar Bilgisayar Yazım, Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Bayâtî, Bestenigâr ve Uşşak makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları bazı ölçülerde perde ve tartım farkları barındırmaktadır. H. Can ve Y. Ömürlü'ye âit nüshaların sesli icrâlar ile tutarlı olduğu, buna karşın B. Yazım olan nüshanın özellikle giriş ezgilerinin farklı perdelerle yazıldığı görülmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında en tutarlı nüshanın Y. Ömürlü'ye âit olması hasebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Yerinde Hüzzam ve nevâda Hicaz seslerinin iç içe olduğu bir ezgi kuruluşuyla seyre başlayan eser nevâ perdesinde yarım kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde eviçte Hicaz seslere yönelen eser, tiz segâhta ve gerdâniyede kısa kalışların ardından tekrar nevâda Hicaz ezgilere yönelmiştir. Nevâda kalışların ve nîm hisar perdesinde vurgulamaların yoğun olduğu bu seyir cümleleri kararını segâh perdesinde Hüzzam seslerle tamamlamıştır. Bu ezgi hareketlerinin ve makama âit perdelerin geleneksel icrâ yöntemine bağlı kaldığı, seyir yapısının Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Nâsır Dede, Yakup Fikret Kutluğ) oluşturulduğu ve

eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, usûle dağıtılan söz unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, ölçüdeki vuruş değerlerinin toplamı ile tamamlanmış bir cümle yapısı içinde yer alan güfte ve ezgilerin eşit süreye bölündüğü, ölçülerin bir Türk Aksağı, iki Sofyan yine bir Türk Aksağı ve sonda yine iki Sofyan vuruş kalıplarının bir araya getirilmesiyle oluşturulduğu ve bestenin **Evsat** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-117).

4.118. Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Şekil 118: Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Eser Adı Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Güftekâr İsmâil Hakkı (Bursavî)

Bestekâr Hacı Fâik Bey

Arşiv Bilgisi 14316

Eser Nüshaları Eserin arşivde 6 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, Yusuf Ömürlü, Doğan, Bilgisayar Yazım ve Halil Can tarafından yazılan nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde, Mithat Arısoy nüshasında ise Hüzzam makâmında ve Nîm Evsat usûlünde belirtilmiştir. H. Can nüshasında eserin usûlü "Evsat" olarak belirtilmesine karşın portede 5/4 ibare ile yazılmıştır. Ayrıca H. Can ve B. Yazım nüshalarında Hüzzam makâmı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde gösterilmiştir. H. Can ve Y. Ömürlü nüshalarındaki seyir trafiği diğer nüshalardan farklı olup; arşiv kayıtlarında bu kategoride yer almasına karşın farklı bir besteye sahip olduğu anlaşılmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda eserin Hüzzam olduğu ifâde edilmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında en tutarlı nüshanın C. Kosal'a âit olması sebebiyle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için mezkûr nüsha tercih edilmiştir. Eser nevâda Hicaz bir motifle seyre başlayıp nevâda Hümâyun sesleriyle dolaşarak nevâda Hicazlı, segâhta Hüzzamlı kalışlar yapmıştır. Ezgi hareketlerini gerdâniye ile nevâ arasında Rastlı, tiz çargâhla gerdâniye arasında bûselikli, tiz nevâ ile nevâ arasında Uşşaklı coşkun bir seyir trafiği ile sürdüren eser, tekrar nevâda Hicaz Hümâyun seslerine dönerek segâhta Hüzzam seslerle karar vermiştir. Mûsikî tarihimizin klasik

temsilcilerinden olan bestekârın, eser içerisinde makâmın ve kendi döneminin geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı ve eserin **Hüzzam** makâmının özellikleri dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv içerisinde beş nüshada Evsat, bir nüshada Nîm Evsat ile yazılan eserin, usûle dağıtılan hecelerinin belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelenip bestelenmediği incelenmiş, güftenin ilk tef'ilesinin birinci 13 zamanlık dilime, ikinci tef'ilesinin ise ikinci 13 zamanlık dilime dağıtılmış olduğu anlaşılmış ve eserin **Evsat** usûlü darp ve düzümlerine göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü darp ve düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-118).

4.119. Merhabâ Ey Fahri Âlem

Şekil 119: Merhabâ Ey Fahri Âlem

Eser Adı	Merhabâ Ey Fahri Âlem
Güftekâr	Adile Sultan
Bestekâr	Hacı Fâik Bey
Arşiv Bilgisi	14298
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Cüneyt Kosal, İ.B.K.Y., Fehmi, Ziyâ, Doğan Ergin, Fatih Derin, Halil Can ve Tahir Karagöz tarafından yazılan nüshalarda eserin makâmı Hüzzam olarak belirtilmiştir. Usûl yönünden ise notalarda farklı tercihler bulunmaktadır. T. Karagöz nüshasında usûl bilgisi yer almazken; H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Hafîf, diğer nüshalarda ise Düyek olarak belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda eserin Hüzzam makâmında olduğu ifâde edilmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Ahmet Özhan) en tutarlı nüshanın C. Kosal'a âit olması hasebiyle esere âit makam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser nevâ civarından Hüzzam ve Segâhı gösteren bir motifle seyre başlayarak nevâda Hicaz seslerine yönelmiştir. İkinci cümleden îtibâren nevâda Hicaz Hümâyun ve segâhta Segâh, eviçte Segâh çeşnilerle devam eden seyir cümleleri tekrar nevâda Hümâyun ve çargâhta Nikrizi duyurarak Hüzzam terkiple segâh perdesine ulaşmıştır. Terennüm bölümünde ise eviç açarak eviçte Segâhı duyuran eser daha sonra ezgi tekrarlarıyla segâh perdesinde karar vermiştir. Türk mûsikîsinin önemli temsilcilerinden olan bestekârın, eser içerisinde makam unsurlarını ve geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı anlaşılmış ve bestenin **Hüzzam** makâmının

karakteristik özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Düyek ve Hafîf usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi ögesinin ilk ölçüde sekizlik "sus" işâretinden sonra başladığı, sonraki ölçülerde ise usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteye bağlandığı, bu îtibarla usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği; usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-119).

4.120. Mest-ü Hayrânım

Şekil 120: Mest-ü Hayrânım

Eser Adı	Mest-ü Hayrânım
Güftekâr	Şeyh Ahmed Kuddûsî
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	16127
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilen 1996 tarihli nüshalardan biri eserin bestekârı Aslan Hepgür tarafından, diğeri ise bu nüshadan istinsah eden Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. Bestede Nakarat (B) kısmından sonra Terennüm gelmektedir. Eserin aynı güfte ile Acemaşîran, Hicaz, Hüseynî, Segâh, Şedaraban, Şevkefzâ ve Şîvenümâ makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi yönünden birer motifte tartım ve arıza işâreti hâricinde herhangi farklılık bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eser ile ilgili makam ve usûl tespitleri eserin bestekârı Aslan Hepgür'e âit olan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından yerinde Segâh çeşniler ile seyre giren eser segâh perdesinde ilk kalışını yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye perdesinden başlayan eser önce nevâda Hicaz ile nevâ perdesinde, ardından eksik Segâh sesleri içinde segâh perdesinde kalış yapmıştır. Nakarat kısmında ise rast perdesinden güç alarak oluşturulan ezgi örgüsü birinci dönüşte Segâh çeşni ile, ikinci dönüşte Hüzzam çeşni ile seyrini tamamlamıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuyla (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) münâsebetli olduğu,

	makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorileri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, güçlü ve zayıf zamanlar ile nota değerleri ve söz ögelerinin uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Güfte ve nağme yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak icrâlarda canlılığın sağlanması, usûlün sağladığı vurgu ve anlam bütünlüğünün ve eser giderinin muhafaza edilmesi gerektiği anlaşılmış ve eserin **Nîm Sofyan** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-120).

4.121. Mevlâ Birdir Biliyorsan

Şekil 121: Mevlâ Birdir Biliyorsan

Eser Adı	Mevlâ Birdir Biliyorsan
Güftekâr	Ziyâ Polat
Bestekâr	Ârif Sâmi Toker
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Erdinç Bal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre saz bölümünde gerdâniye perdesinden sıralı nağmelerle seyre başlayan eser nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz motiflerden sonra Hüzzam seslerle segâh perdesinde karar etmiştir. Buradan îtibâren güftenin devreye girdiği ve Basit Sûzinâk hissiyâtının öne çıktığı ezgi kuruluşunda gerdâniyeden rasta olan perdelerde mezkûr dizi kalıbı içinde seyreden eser yerinde Rast beşlisini duyurduktan sonra Hüzzam beşlisi ile segâhta yarım karar etmiştir. Meyan bölümünde nevâda Hicaz seslerle dolaşan eser nevâda asma kalış yaptıktan sonra ezgi tekrarları ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ile bestenin Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) makbûl bir ezgi dolaşım düzenine sahip olduğu, ezgi yapısının klasik icrâ anlayışını yansıttığı (Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme cümleleri 8 zaman ve 5 darpta tamamlanmaktadır.

Güfte ve nağme yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak icrâlarda canlılığın sağlanması, usûlün sağladığı vurgu ve anlam bütünlüğü bakımından eser giderinin muhafaza edilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmayan eserin **Düyek** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-121).

4.122. Milk-i Cihân Sultânı Abdülkâdir Geylânî

Milk-i cihan sultânı
Abdülkadir Geylâni
Hazret-i Hak yârimiz
Abdülkadir Geylâni

Sal'asıyla nûr eder
Vâsıl-ı sürûr eder
Cümle gamdan dûr eder
Abdülkadir Geylâni

Gel sen de ol hafîka-i behiçt
Kim olasın ser-bülend
Şöhret-i şâh Nakşibend
Abdülkadir Geylâni

Gûşeli eder dervişin
Oldığıçün bendeğin
Menba-i dürr-ü-vedâ
Abdülkadir Geylâni

Dilleri mecliste eder
Şevki ile'l-ân yeder
Vâsıl-ı şâh eder
Abdülkadir Geylâni (2)

Şekil 122: Milk-i Cihân Sultânı, Abdülkadir Geylânî

Eser Adı	Milk-i Cihân Sultânı Abdülkadir Geylânî
Güftekâr	Şevkî
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Nüshalarda eserin güftekâr ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır. Diğer nüshalarda yapılan incelemeden ve güftenin son kıtasında bulunan "Şevkî" mahlasından eserin güftekârının "Şâir Şevkî" olduğu teyit edilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicaz, Rast ve Sabâ makâmında bestelenmiş örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshaları seyir trafiği yönünden birbirleri ile uyumlu olmasına karşın, bazı ölçüler perde, tartım, süsleme ve arızalar yönünden farklar içermektedir. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri 8'lik mertebe ile belirtilen Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam beşlisi sınırları içinde seyre başlayan eser, ardından nevâda Hicaz motifler ile ilk kalışını yapmıştır. İkinci cümleye evç açarak giren eser sümbüle perdesine kadar uzanan seslerde nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz motiflere yer vermiş ve Hüzzam seslerini duyurarak segâh perdesinde karar vermiştir. Klasik Türk Mûsikîsinin önemli bestekârlarından olan Şevkî Bey'in bu icrâ biçimiyle makâmın genel seyir özelliklerini yansıttığı,

	Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târiflerinde bahsini ettiği teorik özellikleri taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki "es"den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu ve iki ölçüde bir sonraki ölçüye bağlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, eserdeki usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramındaki kâide ve şartlarlarla uyuştuğu görülmüş ve bestede hâkim usûlün **Düyek** olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-122).

4.123. Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah

Şekil 123: Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah

Eser Adı	Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah
Güftekâr	Halil Çay
Bestekâr	Halil Çay
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Halil Çay tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre rast perdesinden seyre başlayan eser Hüzzam beşlisi içerisindeki seslerle dolaşmış ve cümlenin sonunda nevâ üzerinde Hicaz motifle kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde tiz segâh açan eser tiz segâhta Segâhlı, eviçte ve nevâda Hicazlı motiflerle gezindikten sonra karar cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolaba eviç tutarak giren eser gerdâniyeden segâh perdesine kadar Hüzzam ezgilerle seyretmiş, yerinde Uşşak çeşniyi duyurduktan sonra tekrar segâhta Hüzzam terkibi ile karara varmıştır. Ezgi örgüsü ve makâmın işlenişi bakımından bestenin geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Ferâizci-zâde, İbrahim Vefâ Efendi; 1871-1903) aykırı bir yapıda olmadığı, teorik özellikler yönünden Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesi ile uygunluk gösterdiği ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüdeki ses ve söz unsurlarının

devamı niteliğinde olduğu ve usûl örgüsünün diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, eserin icrâ üslûbunun Düyek usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-123).

4.124. Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş

Şekil 124: Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş

Eser Adı Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş

Güftekâr ---

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü, Hakan Alvan ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can nüshasında eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Eserin güftekârına ve bestekârına dâir nüshalarda bilgi bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Ezgi hareketleri yönünden nüshalar arasında farklılık olmamakla birlikte H. Alvan nüshasının bazı ölçüleri nota tartımlarında ve nağme nüanslarında küçük farklar sebebiyle diğerlerinden ayrılmaktadır. Esere âit makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civarından seyre başlayan eser, birinci cümlede nevâ üzerinde Hicaz sesleriyle gezindikten sonra nevâ perdesinde yarım kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde tiz seslere yönelip tiz segâh perdesini vurgulayan ezgisel akışla eviçde Hicazı işleyen eser, devamında nevâda Hümâyun sesleriyle kalış yapmıştır. Dönüş ezgisinde gerdaniye perdesini vurgulayarak yine nevâda Hicazlı dolaşan eser segâh perdesinde Hüzzam sesleriyle karar vermiştir. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde ezgi cümlelerinin geleneksel icrâ ögelerini yansıttığı, (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) teorik

özellikler yönünden ise Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarıyla uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının genel karakteristik özellikleri dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, bestenin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kalıplarıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-124).

4.125. Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak

Şekil 125: Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak

Eser Adı	Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha 1986 tarihinde eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre durak perdesinden seyre giren eser nevâ üzerinde Hicaz seslere yönelmiş, ardından yerinde eksik Ferahnâk beşlisi ile yarım karar etmiştir. İkinci cümlede ezgi hareketlerini tiz segâhta oluşturan eser tiz segâhta Segâh çeşnilere yer vermiş, akabinde yine eksik Ferâhnâk sesleri ile karara ulaşmıştır. Mûsikî cümleleri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ biçim ve tavrı ile örtüştüğü, (ör: Medenî, Hâfız Aziz Efendi; 1842-1895) makâmın teorik özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla bütünlük gösterdiği, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden eserin Prof.

Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaştığı ve bestenin **Sofyan** usûlüne uygun kalıplarla ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-125).

4.126. Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider

Şekil 126: Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider

Eser Adı	Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider
Güftekâr	---
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Nüshada eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: İbrahim Suat Erbay; TRT) bire bir uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre yerinde Hüzzam motiflerle seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaz perdelere yönelerek nevâda kalmış, nîm hisar perdesinde vurgulamaların ardından Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde yarım karâr etmiştir. Meyan bölgesinde tiz segâhta Segâhlı motiflere yer veren eser, devâmında nevâda Hicaz perdelere yönelmiş, yine nîm hisar perdesindeki vurgulamalarla seyrin yönünü Hüzzam nağmelere çevirmiş ve segâh perdesinde karâra ulaşmıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Medenî Hâfız Aziz Efendi; 1842-1895) biçim ve tavrıyla örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, eserin icrâ üslûbunun Düyek usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle

uyumluluk teşkil ettiği, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla bağlantılı olduğu, notadaki kalıp ve düzümlerin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-126).

4.127. Münkîr Terket Nizâyı

Şekil 127: Münkîr Terket Nizâyı

Eser Adı	Münkîr Terket Nizâyı
Güftekâr	---
Bestekâr	Hüsnü Sarıer
Arşiv Bilgisi	16331
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. 1973 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Aksak usûlünde belirtilmiştir. Eserde Nakarat (B) bölümünün ardından Terennüm icrâ edilmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre durak perdesini duyurarak seyre başlayan eser Hüzzam beşlisi ile nevâ perdesinde asma karar etmiştir. Hüzzam perde yapısının dışına çıkmadan aynı düzen içerisinde seyrine devam eden eser eviç, nîm hisar ve nevâ perdelerindeki vurgulamaların ve kısa kalışların ardından Hüzzam motiflerle segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu perde tâyinleri ve ses dizileri incelendiğinde Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târiflerinde yer alan esasların icrâya yansıtıldığı, mûsikî cümlelerinin geleneksel üslûb ile (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) dengeli bir yapıda olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Aksak usûlü olarak yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı, birleşenlerinin ikişerli ve üçerli tartım kalıplarından oluştuğu, başka bir deyişle Sofyan ve Türk Aksağı usûllerinden mürekkep olduğu ve eserde usûlü aksatan kısmın son üç zamanda

meydana geldiği görülmektedir. Bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kalıplarıyla uyumlu olduğu ve eserin **Aksak** usûlü darp ve düzümlerine göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Aksak usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-127).

4.128. Müştâk Olup Özlediğim

Şekil 128: Müştâk Olup Özlediğim

Eser Adı	Müştâk Olup Özlediğim
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Erdinç Çelikkol
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Erdinç Çelikkol tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Acemaşîran, Hüseynî, Rast ve Uşşak makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle alâkalı aynı güfte ve makamdaki birçok icrâya ulaşılmış; ancak nüshada yazılan beste ile okunmuş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Araştırmaya esas teşkil eden konunun esere âit nüshalar olması hasebiyle makam ve usûl tespitleri nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından yerinde Segâh çeşni ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz motiflerle kalış yapmıştır. Meyanda eviç açarak aynı düzende seyir hareketlerine devam eden eser ikinci dolapta yine Segâh çeşnilerle karar perdesini göstermiş, ardından Hüzzam sesler ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Mûsikî külliyâtı içerisindeki makam kuramları incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Bey'in târifleriyle örtüştüğü, mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Ûdî Nevres Bey; 1873-1937) münâsebetli olduğu görülmüş ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan

birim zamanların hece dağılımı ve perde değerleri ile uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûl geleneği bakımından ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabındaki kâidelerle örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-128).

4.129. Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür

Şekil 129: Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür

Eser Adı	Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür
Güftekâr	Eşrefoğlu Rûmî
Bestekâr	Ali Rıza Şengel (Eyyûbî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Nüshada güftekâra dâir bilgi verilmemekle birlikte güftenin son kıtasındaki "Eşrefoğlu Rûmî" mahlasından ve aynı güftenin farklı makamlardaki nüshalarının incelenmesinden eserin "Eşrefoğlu Rûmî" ye âit olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Buna göre nevâ perdesinden seyre giren eser ilk dört ölçüde Hüzzam beşlisi sınırları içindeki ezgilere yer vermiş, sonraki dört ölçüde ise nevâda Hicaz nağmelerle seyrederek nevâda asma karar etmiştir. Meyan bölgesinde yerinde Segâhın simetrisini tiz segâha taşıyan eser tiz segâhta Segâh çeşnilerle seyrederek kalışlar yapmış, ardından nevâda Hümâyun dizi içerisinde dolaşarak nevâda kalmak sûretiyle ikinci dolaba bağlanmıştır. Karar cümlesinde ise gerdâniye perdesinden Hicaz seslerle pestlere doğru meyleden ezgi hareketleri evvelâ Karcığar hissiyâtıyla yerinde Uşşaklı motif ile duraklamış, ardından yerinde Rast çeşniyi duyurduktan sonra Basit Sûzinâk dizisi çerçevesinde tiz perdelere yükselip tekrar düşmüş ve akabinde Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu perde kullanımları ve ezgi teşekkülâtının nazariyat kaynaklarında

belirtilen (ör: Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ) makam özelliklerine göre şekillendiği, klasik formdaki eserlerle karşılaştırıldığında (ör: Giriftzen Âsım Bey; 1852-1929) bestenin geleneksel seyir kurallarına bağlı olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde yarım zamanlı "es"den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8'lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-129).

4.130. Nâmımız Yokken Ademde

Şekil 130: Nâmımız Yokken Ademde

Eser Adı	Nâmımız Yokken Ademde
Güftekâr	Ken'an Rifâî
Bestekâr	İzzettin Hümâyi Elçioğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalardan biri Yusuf Ömürlü tarafından, diğer nüsha ise El Yazım olarak neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Sabâ makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda eserin Hüzzam makâmında olduğu ifâde edilmektedir. Usûl ve ezgi yönünden iki nüsha arasında önemli farklar olmamakla birlikte bazı ölçüler tartım ve arıza işaretleri yönünden değişiklik arz etmektedir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (Ken'an Rifâî'den İlâhiyât-ı Ken'an) en tutarlı nüshanın El Yazım olması sebebi ile eserle ilgili makam ve usûl tespitlerinde bu nüsha tercih edilmiştir. Buna göre yerinde Hüzzam beşlisini göstererek seyre başlayan eser, gerdâniye perdesine yönelmiş ve nevâda Hicaz sesleri ile seyrini sürdürmüştür. Karâra doğru eksik Ferahnâk seslerini duyurarak pestlere yönelen eser Hüzzam ezgiler ile seyrini tamamlamıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icra üslûbuna aykırı olmadığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariye ve esasları ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı özellikleri göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile

belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların birinci ve dördüncü atımında ezgi ve güftelerin sekizlik nota süresine tekâbül ettiği, ilk ölçüde yarım zamanlı "es"den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8'lik değerde bir sonraki ölçüye genişlediği, usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târifleriyle uyum sağladığı eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-130).

4.131. Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki

Şekil 131: Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki

Eser Adı	Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Zekâî Dede
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. T.T.M.V., Yusuf Ömürlü ve Hakan Alvan tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü'nün yazdığı nüshada eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Seyir trafiği yönünden birbirleri ile uyumlu olan nüshalardan T.T.M.V.'ye âit olan nüsha eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre Basit Sûzinâk dizisi içerisinde yerinde Rastı duyurarak seyre başlayan eser nevâda Hicaz perdelerde dolaşarak nevâda kalış yapmıştır. Muhayyer perdesine kadar olan ezgi kuruluşunda karışık gezinen eser nevâda, segâhta ve nîm hisar perdelerinde çeşnisiz kalışlar yaptıktan sonra segâh perdesinde Hüzzam seyir özelliği ile tam karar etmiştir. Makâmın uygulanış biçimi incelendiğinde bu seyir hareketleri ve perde tâyinleri ile geleneksel icra üslûbunun yansıtıldığı, (Santûrî, Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târiflerinde belirtilen belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin Hüzzam seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme cümleleri 8 zaman ve 5 darpta tamamlanmaktadır.

İhtimal dâhilinde eserin Sofyan usûlü darplarıyla da uyumlu olabileceği, bu durumda eserin gider hızının artacağı; ancak bestedeki nota karakterlerinin buna müsâit olmadığı anlaşılmaktadır. Bu îtibarla eserdeki ezgi yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-131).

4.132. Ne Dursun Gâfil İnsan

Şekil 132: Ne Dursun Gâfil İnsan

Eser Adı	Ne Durursun Gâfil İnsan
Güftekâr	---
Bestekâr	Fehmi Tokay
Arşiv Bilgisi	16131
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha 1996 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. Eserin B1 bölümünden sonra terennüm gelmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserin tamamı göz önüne alındığında Karcığar makâmı hissiyatının güçlü olduğu ezgi kuruluşunda nîm hisar perdesinden giriş yapan eser nîm hisar-nevâ örgüsündeki nağmelerle seyrini şekillendirmiş, muhayyerden nevâya Hicazlı inerek kısa kalışlar yapmış, ardından Hüzzam beşlisi ile yarım karar etmiştir. Nakarat kısmında dügâh perdesinde Uşşak çeşniyi barındıran eser tekrar gerdâniyeden segâh perdesine meylederek Hüzzam sesleri ile karara ulaşmıştır. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere göre (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) bestelendiği, seyir yapısının makâmın geleneksel icrâ anlayışını yansıtmakta olduğu (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim

edildiği, eserdeki mûsikî cümle yapısının belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki şartları taşıdığı ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-132).

4.133. Neyleyeyim Dünyâyı (I)

Şekil 133: Neyleyeyim Dünyâyı (I)

Eser Adı	Neyleyeyim Dünyâyı
Güftekâr	Azîz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü, El Yazım ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Ancak El Yazım nüshanın farklı bir ezgi trafiğine sahip olduğu görülmektedir. Hüzzam arşiv içerisinde aynı güfte ve makamda, ancak iki farklı besteye sahip olan nüshalar iki ayrı eser olarak değerlendirilecektir. Bu bâbda Y. Ömürlü ve H. Can'a âit olan nüshalar incelenmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. H. Can'a âit nüshada eserin usûlü Düyek olarak ifâde edilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile ikişer ölçüde 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüshada makâmın donanımı günümüzde kullanılan Hüzzam donanımından farklı şekilde portede yer almaktadır. Bu sâiklerle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından Hüzzam çeşni ile seyre giren eser ardından nevâda Hicaz perdelere yönelmiş ve nevâda kalış yapmıştır. Eviç açarak ikinci cümleye giren eser nevâda Hicaz motiflerin ardından muhayyer perdesine yükselmiş ve çargâhta Nikrizli olarak pest perdelere meyletmiş ve Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Makâmın uygulanış biçimi incelendiğinde bu seyir hareketleri ve perde tâyinleri ile geleneksel icrâ üslûbunun yansıtıldığı,

(ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târiflerinde belirtilen belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin Hüzzam seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki "es"den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8'lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-133).

4.134. Neyleyeyim Dünyâyı (II)

Hüzzam Makamında İlâhi

Güfte : Hüdai
Bestekârı : Meçhul

Neyleyeyim dünyâyı,
Bana Allâhım gerek.
Gerekmez mâl-ü-eşyâyı,
Bana Allâhım gerek.

Bülbül, güle karşı, sâr,
Pervânayı yakmış ateş,
Her halun bir derdi var,
Bana Allâhım gerek.

Dertlû, dermânın ister,
Kullar, sultânın ister,
Aşık cânânın ister :
Bana Allâhım gerek.

Ehl-i dünyâ, Dünyâda,
Ehl-i ukbâ, ukbâda,
Her biri bir sevdâda,
Bana Allâhım gerek.

Fâni devlet gerekmez,
Dünlü ziynet gerekmez,
Hakkın cennet gerekmez :
Bana Allâhım gerek.

Beyhûde hevâyı hevâ,
Hakkı bulagör yolda.
(Hüdai) nin sözü bu :
Bana Allâhım gerek.

Şekil 134: Neyleyeyim Dünyâyı (II)

Eser Adı	Neyleyeyim Dünyâyı
Güftekâr	Azîz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü, El Yazım ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. Ancak El Yazım nüshanın farklı bir ezgi trafiğine sahip olduğu görülmüştür. Hüzzam arşiv içerisinde aynı güfte ve makamda; ancak iki farklı besteye sahip olan nüshaların ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bâbda El Yazım olan nüsha incelenecektir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ perdesinden Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser ardından muhayyere kadar uzanan seslerde nevâda Hicaz işleyerek nevâda kalış yapmıştır. Seyrin devâmında gerdâniyede vurgulamaların olduğu ezgi akışı içinde dolaşan eser Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu ezgi hareketleri ve makama âit perdelerin geleneksel icrâ yöntemine bağlı kaldığı, (ör: Hacı Fâik Bey; 1831-1891) seyir yapısının Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yakup Fikret Bey) oluşturulduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserde mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile münâsebetli olduğu, Düyek usûlü

darplarına tekâbül eden değerler ile güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumlarının uyuşmadığı ve söz konusu ile usûl ile orantısız olduğu, bunun aksine güfte ve ezgi dağılımının Sofyan usûlü ile uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlü kalıpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-134).

4.135. N'oldun Ağlarsın Gönül

Şekil 135: N'oldun Ağlarsın Gönül

Eser Adı	N'oldun Ağlarsın Gönül
Güftekâr	Üftâde (Mehmet Muhyiddîn)
Bestekâr	İsmail Hakkı Bey (Çayırlı)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Hakan Alvan tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshada güftekâr bilgisi bulunmamakla birlikte güftedeki "Üftâde" mahlasından ve diğer eserlerde yapılan incelemelerden eserin Üftâde Mehmet Muhyiddîn'e âit olduğu anlaşılmıştır. Eserin aynı güfte ile Segâh makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserin nüshaları arasında usûl ve ezgi yönünden herhangi bir fark bulunmazken H. Alvan nüshasına göre daha tertipli ve anlaşılır olan Y. Ömürlü nüshası makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre nevâ civârından Hüzzam beşlisinin sesleriyle seyre başlayan eser nevâda Hicaz ezgilerle nevâda asma kalış yapmıştır. Meyan bölgesine sümbüle perdesi ile giriş yaparak tiz segâhı vurgulayan eser segâhta Ferahnâk bir motifin ardından nevâda Hicaz ezgilerle karar cümlesine bağlanmıştır. Eviç açarak ikinci dolap cümlesine giren eser nevâda Hicazlı nağmelerle seyrettikten sonra yerinde Hüzzam sesleriyle karar vermiştir. Türk mûsikîsinde klâsik üslûba sahip bestekârların makâmı işleme biçiminin icrâya yansıtıldığı, (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) seyri oluşturan

	mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un nazariyeleri ile uyum sağladığı ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, güftenin iki tef'ilesinin 13'er zamanlık dilimde 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile sıralandığı, usûlün velvelesinin ezgi motifleri ile uyum içinde olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarla örtüştüğü ve eserin **Evsat** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-135).

4.136. Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Şekil 136: Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Eser Adı Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Güftekâr ---

Bestekâr Tal'at Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. El Yazım ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Çifte Düyek usûlünde, Halil Can tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. El Yazım nüshada eserin usûlü Çifte Düyek olarak yazılmasına karşın perde tartımları Düyek usûlüne göre ezgilendirilmiş; bunun aksine Halil Can nüshasında ise Düyek usûlü ile yazılan eserde perdelerin tartımı Çifte Düyek usûlü darplarına göre taksim edilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar arasında birkaç ölçüdeki nota tartımları hâricinde herhangi bir fark bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ perdesinden Hüzzam beşlisinden müteşekkil seslerle seyre başlayan eser muhayyer perdesine geçerek sırasıyla acemde Çargâh, nevâda Bûselik ve segâhta eksik Ferahnâk çeşnilerde bulunmuş, ardından Hüzzam seyir yapısına dönerek segâh perdesinde karar etmiştir. Meyan bölgesinde gerdâniyede Rastlı kalışlar yapan eser, akabinde yine acemde Çargâh beşlisi ile karar cümlesine bağlanmış ve ezgi tekrarları ile segâhta Hüzzamlı olarak seyrini tamamlamıştır. Bu mûsikî cümleleri ve perde tâyinleri analiz edildiğinde eserin geleneksel biçim ve

tavıra (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) uygun olarak bestelendiği, Türk mûsikîsi makam sistemi içerisindeki (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) kalıplara bağlı kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv kayıtlarında Düyek ve Çifte Düyek usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçüdeki ilk darbın 8'lik "es" ile başladığı ve diğer ölçülerde ilk darpların bir önceki ölçünün ezgi ve güftesine bağlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kalıplarıyla bütünlük gösterdiği ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-136).

4.137. Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım

Şekil 137: Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım

Eser Adı	Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım
Güftekâr	Hüseyin Vassaf Bey
Bestekâr	Kazım Uz (Muallim)
Arşiv Bilgisi	14328
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. 1991 tarihinde Doğan Ergin tarafından ve 1992 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında Devr-i Revân usûlünde belirtilmiştir. Eser muhtelif kaynaklarda Tevşîh olarak zikredilmekte ve özellikle cami icrâlarında Tevşîh formunda okunagelmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalar usûl ve ezgi hareketleri yönünden birbirleriyle uyumlu olmakla birlikte birkaç ölçüde arıza işâretleri yönünden farklar barındırmaktadır. Ulaşılan sesli kayıtlarla (ör: Türk-İslam Mûsikîsi Külliyâtından Tevşîhler III) tutarlı olduğu görülen D. Ergin nüshası eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre eviç perdesinden yerinde Hüzzam beşlisi ve Segâh çeşni ile seyre başlayan eser nevâ-gerdâniye atlamasının ardından tiz çargâha kadar uzanan seslerde Rast çeşniye yer vermiş, dönüşte ise Hicaz Hümâyun ezgilerle nevâ perdesinde kalış yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye perdesiyle giren ve bu perdede çokça vurgulamalar yapan ezgi hareketleri nevâ perdesine kadar Hicaz nağmelerle seyretmiş, nîm hisar perdesinde vurgulamaların akabinde Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde yarım karâr etmiştir. Eserin sonraki cümlelerinde de aynı seyir trafiği hâkimdir. Makamsal analizi yapılan bestenin kuramsal açıdan Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile uyumlu

olduğu, eserin kadim anlayış ve geleneği temsil eden mûsikîşinasların (ör: Ûdî Nevres Bey; 1873-1937) seyir kuralları çerçevesinde bestelendiği ve **Hüzzam** makâmı karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Devr-i Revân usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 14 zamanda tamamlandığı, ezgi ve güfte dağılımının 3+4+3+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle bağdaştığı ve eserin **Devr-i Revân** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Revân usûlü düzümlerinde yazılan ve güfte sıralaması ses kayıtlarına ve diğer nüshalara göre yeniden düzenlenen eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-137).

4.138. Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed

Şekil 138: Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed

Eser Adı	Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed
Güftekâr	İzzettin Eskidemir
Bestekâr	İzzettin Eskidemir
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Doğan tarafından neşredilen ve Cüneyt Kosal imzasının da bulunduğu nüsha Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına ilişkin herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eviç perdesinden başlayarak ilk iki cümlede Hüzzam beşlisi ile sınırlı perdelerde dolaşan eser diğer cümlelerde nevâda Hicaz ezgilere yer vermiş, eviçte Segâhlı ve nevâda Hicazlı kısa kalışların ardından segâh perdesinde Hüzzam sesler ile karâr etmiştir. Makâmın işlenişi bakımından geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) aykırı bir yapısı olmayan bestenin teorik özellikler yönünden de Nâsır Dede nazariyesi ile uygunluk gösterdiği anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, perde ve güfte dağılımının aksak bir yapıda olduğu ve bu aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, bununla birlikte ezgi ve güfte taksimlerinin 3+2+2 zaman değerleri ile müsâvî olduğu, güfte ve nağmelere tatbik edilen hareketlerin 7 zamanlı başka bir usûl ile uyuşamayacağı, usûl darplarının Prof. Dr. Mehmet

Gönül "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramı ile bağdaştığı ve eserin **Devr-i Hindî** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Hafîf usûlünde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-138).

4.139. Ol Allah'ımın Sevdiği

Şekil 139: Ol Allah'ımın Sevdiği

Eser Adı	Ol Allah'ımın Sevdiği
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Sadun Aksüt (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen 1986 tarihli nüsha Cüneyt Kosal tarafından bestekârın el yazısından istinsah edilmek sûretiyle neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Basit Sûzinâk hissiyatında atlamalı seslerden meydâna gelen seyir hareketleriyle yerinde Rastı duyuran eser gerdâniye ve muhayyer perdelerine kadar yükselmiş ve Hüzzam çeşnilerle segâh perdesinde kalış yapmıştır. Seyrin devâmında tiz segâhta Segâh çeşnilerle dolaşan eser karar cümlesinde segâhta Ferahnâk ve yerinde Segâh çeşnilere yer vermiş, akabinde Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Makamsal analizi yapılan bestenin kuramsal açıdan Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesine bağlı olduğu, bestenin kadim anlayış ve geleneği temsil eden mûsikîşinasların (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) seyir kuralları çerçevesinde ezgilendirildiği ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Eserin güfte dağılımı ve ezgi karakterleri incelendiğinde Sofyan usûlü darplarıyla uyumlu

olabileceği; ancak bu durumda eserin daha yürük icrâ edilmesi gerekeceği anlaşılmıştır. Özellikle birinci ve üçüncü darplardaki ezgi karakterlerinden eserin Düyek usûlü darplarına göre bestelendiği, Düyek usûlündeki birim zamanlarla eserin cümle yapısının anlam kazandığı, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve bestenin **Düyek** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-139).

4.140. Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ

Şekil 140: Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ

Eser Adı	Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ
Güftekâr	Hayrullah Tâceddin Efendi
Bestekâr	Hüseyin Tolan (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilen 1978 tarihli nüsha Cüneyt Kosal tarafından, bestekârının el yazısından istinsah edilerek neşredilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ civârından seyre başlayan eser nevâda Hicaz ezgiler ile dolaşarak gerdâniyede, nevâda ve çargâhta ve Hüzzam ezgilerle segâhta kalışlar yapmıştır. Meyanda eviç üzerinde Zirgüleli Hicaz motifleri duyuran eser gerdâniyede Hicaz ve nevâda Hicaz dörtlüsü ile genel seyir yapısının dışındaki ezgilere yer vererek Hicazkâr hissiyatını oluşturmuştur. Geçkiler hâricinde nevâda Hicaz nağmelerin hâkim olduğu karar cümlesinde eser segâh perdesinde eksik Segâh beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna bağlı olduğu, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Raûf Yektâ Bey'in makam nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve ezgi cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, ezgi ve

güfte dağılımının 3+2+2 birim zamanlar ile müsâvî olduğu, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, özellikle semâî usûlünü karşılayan düzümlerdeki hece ve perde unsurlarının eser boyunca âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, ezgi ve prozodiye tatbîk edilen hareketlerin yedi zamanlı başka bir usûl darpları ile uyuşamayacağı anlaşılmış bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün mezkûr usûl hakkında ifâde ettiği şartların **Devr-i Hindî** usûlü ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-140).

4.141. Öyle Sermestim Ki Bilmem

Şekil 141: Öyle Sermestim Ki Bilmem

Eser Adı	Öyle Sermestim Ki Bilmem
Güftekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Bestekâr	Ken'an Rifâî Hz.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin güftekârına dâir nüshada bilgi bulunmazken son kıt'ada yer alan "Ken'an" mahlasından ve muhtelif kaynakların incelenmesinden eserin müellifinin Ken'an Rifâî olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre yerinde Rast beşlisini duyurarak seyre giren eser Hüzzam beşlisi sınırındaki motiflerle seyretmiş ve nevâ perdesinde asma karar etmiştir. Ezgi kuruluşunu meyan bölgesinde tiz nevâdan inici şekilde oluşturan eser tiz segâhta Segâhlı, eviçte Hicazlı nağmelerle seyrederek karar cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta gerdâniyeden segâh perdesine kadar Hüzzam motiflerle düşen eser segâhta eksik Ferâhnâk beşlisi ile kararını vermiştir. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyumlu olduğu, klasik üslûba sahip bestekârlarca uygulanan makam unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi ögesinin ilk ölçüde sekizlik "sus" işâretinden

sonra başladığı, sonraki ölçülerde ise usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteye bağlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre oluşturulduğu, bestedeki mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kalıplarıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-141).

4.142. Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ

Şekil 142: Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ

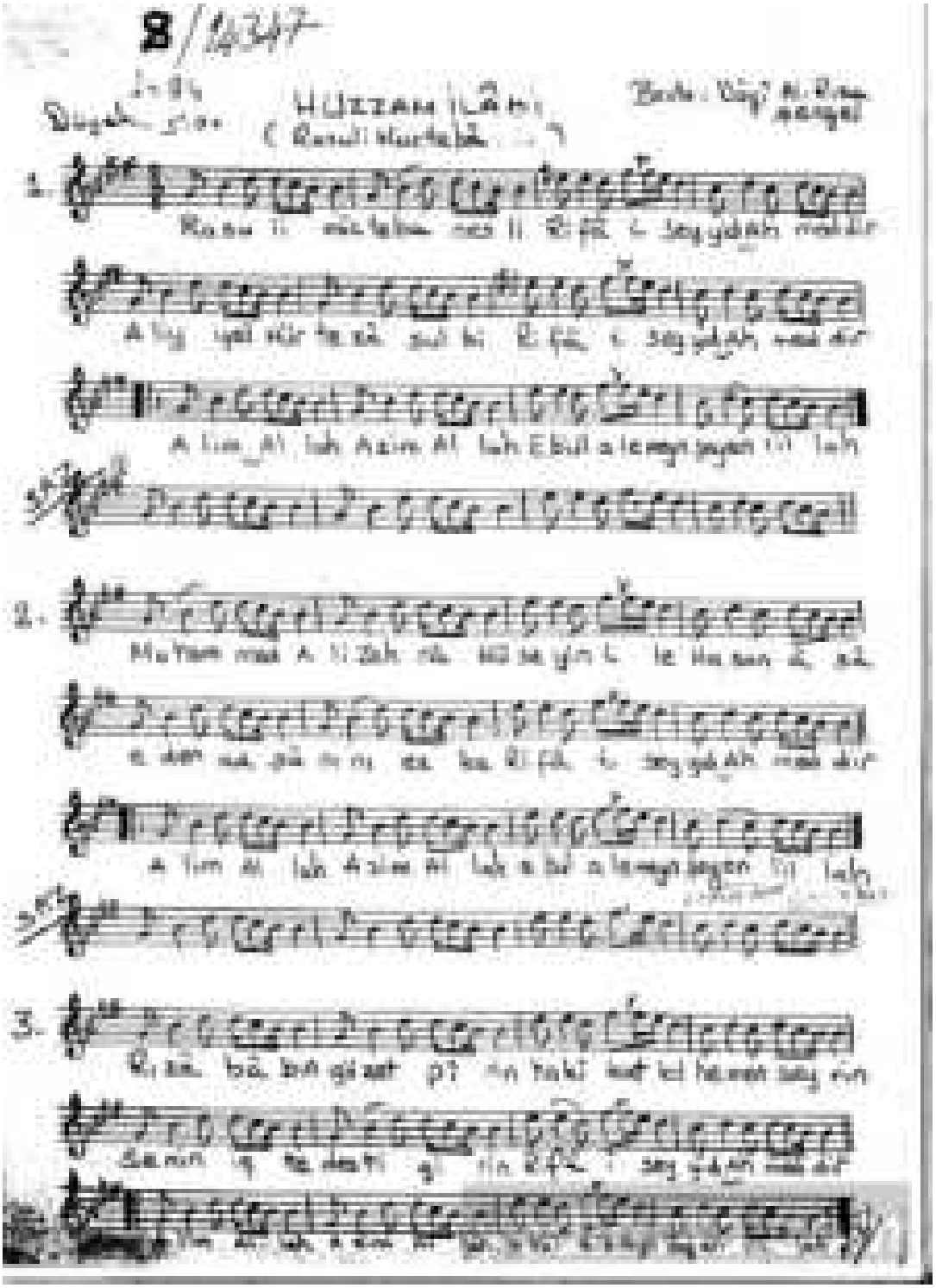
Eser Adı	Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ
Güftekâr	Rükneddin Akbaş
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından yazılan eser nüshası Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda, Mevlevî Devr-i Revânı usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle ilgili olarak bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve icrâya aykırı herhangi bir yazım veya kullanım görülmemiştir. Buna göre eviç perdesinden seyre bağlayan eser nevâda Hicaz seslerle ilk kalışını yapmıştır. Hüzzam seyir yapısı içerisinde nîm hisar perdesi yerine dik hisar perdesinin çokça kullanılıyor olması Segâh geçkisi için değil, bestekârın bu perdenin daha dik icrâ edilmesi maksadında olduğu anlaşılmıştır. Tiz segâh açarak meyan bölgesine dâhil olan eser tiz segâhta Segâh çeşnilerle seyretmiş, ardından gerdâniyede Rast motiflerde bulunmuş, cümlenin sonunda çargâhta Nikriz ile dolap cümlesine bağlanmıştır. Eviç ve çargâh perdelerinde vurgulamaların olduğu ezgi hareketleri Hüzzamlı olarak segâh perdesinde karar etmiştir. Türk mûsikîsinin önemli temsilcilerinden biri olan bestekârın, eser içerisinde makâmın geleneksel icrâsını yansıttığı, ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un kuramlarındaki teorik unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Mevlevî Devr-i Revânı usûlü ile yazılan eserin

güfte ve nağme cümlelerinin 14 zamanda tamamlandığı, hece yapısı ve ezgi karakterlerinin bu usûl darplarına göre şekillendiği, 14 zamanlı yegâne usûlün Mevlevî Devr-i Revânı olduğu, ezgiye tatbik edilen hareketlerin ve sayıların bu usûl darpları ile âhenkli bir şekilde tekrarlandığı ve eserin **Mevlevî Devr-i Revânı** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Mevlevî Devr-i Revânı usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-142).

4.143. Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir

Şekil 143: Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir

Eser Adı	Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir
Güftekâr	Nâyî Şeyh Ali Rızâ Bey
Bestekâr	Nâyî Şeyh Ali Rızâ Bey
Arşiv Bilgisi	14347
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 7 adet nüshası yer almaktadır. Ahmet Hatipoğlu, Mehmet Arslan, Bilgisayara Yazım, Halil Can, Doğan Ergin ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında belirtilmiştir. Yusuf Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshada ise eserin makâmı Segâh olarak yazılmış ve portede Segâh makâmı donanımı ile gösterilmiştir. Usûl bilgisinin yer almadığı C. Kosal nüshası hâricinde tüm nüshalar Düyek usûlünde belirtilmiştir. Arşivde "Kuddûsî olarak belirtilen eserin güftekârı; A. Hatipoğlu nüshasında Ali Rıza Şengel olarak, C. Kosal ve D. Ergin nüshalarında ise Rızâ olarak ifâde edilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalardan biri hâricinde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser, toplamda dört ölçülük kısa bir seyir trafiğine sahiptir. Esere âit makam ve usûl tespitleri ulaşılan kayıtlar ışığında, içinde saz bölümünü de barındıran A. Hatipoğlu nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eser, yerinde Rast varlığını barındıran bir makam anlayışı ve Segâh duygusunun hâkim olduğu bir ezgi kuruluşunda rast-segâh atlamasıyla seyre başlayıp segâh perdesinde ilk kalışını yapmıştır. Son iki ölçüye nîm hisar perdesini tutarak giren eser Hüzzam seyir özelliğini gösteren nağmelerle segâh perdesinde karara varmaktadır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ yöntemleri ile münâsebetli olduğu, (ör:

	Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek olarak belirtilen nüshaların güfte ve nağme cümlelerinin 8 birim zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre oluşturulduğu, usûldeki kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin **Düyek** usûlüne uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-143).

4.144. Rû Siyâhım Pür-Günâhım

Şekil 144: Rû Siyâhım Pür-Günâhım

Eser Adı	Rû Siyâhım Pür-Günâhım
Güftekâr	Tevfik Kolaylı (Neyzen)
Bestekâr	Necdet Tanlak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazması olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Devr-i Hindî usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshasının ulaşılan ses kayıtları ile tutarlı olduğu (ör: Türk Tasavvuf Mûsikîsini ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı meşkleri) görülmektedir. Buna göre eser yerinde Hüzzam çeşni ile seyre başlamış, çargâhta Nikriz çeşninin ardından nevâda Hümâyun seslerine yönelerek nevâda kalış yapmıştır. Meyan bölgesine eviçte eksik Segâh motiflerle giren eser tekrar nevâda Hicazlı motiflere yönelmiş ve Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Makamsal analizi yapılan bestenin kuramsal açıdan Abdülbâkî Nâsır Dede ve Raûf Yektâ Bey nazariyesine sâdık olduğu, kadim anlayış ve geleneği temsil eden mûsikîşinasların (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) seyir kuralları çerçevesinde ezgilendirildiği ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın ilk üç birim zaman içinde gerçekleştiği, özellikle semâî usûlünü karşılayan düzümler içindeki hece ve perde unsurlarının eser boyunca âhenkli

bir şekilde tekrarlandığı anlaşılmış, bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında ifâde ettiği kâide ve şartların bestedeki **Devr-i Hindî** usûlü darpları ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Devr-i Hindî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-144).

4.145. Sabredelim Cefâlara

Şekil 145: Sabredelim Cefâlara

Eser Adı	Sabredelim Cefâlara
Güftekâr	İsmâil Hakkı (Bursavî)
Bestekâr	Halil Çay
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha eserin bestekârı Halil Çay tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin, ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Bursa Mûsikî Sanatı Topluluğu) usûl ve ezgi hareketleri yönünden uyumlu olduğu görülmüştür. Nüshaya göre eser Rast Segâh münâsebeti ile seyre başlamış, Basit Sûzinâk dizisi içerisinde rast perdesinden gerdâniyeye kadar uzanan seslerde dolaşmış ve nevâda ilk kalışını yapmıştır. Dolap cümlesinde aynı düzen içerisinde eviç açarak seyreden eser karâra doğru Karcığar hissiyatını da barındırmış ve segâh perdesinde Hüzzam dâiresi içinde seyrini tamamlamıştır. Meyan bölgesinde tiz segâh açarak tiz segâh üzerinde Segâh ve eviç üzerinde Hicaz nağmelerle ilerleyen eser cümlenin sonunda tekrar nevâda Hicaz seslere geçiş yapmıştır. Ezgi örgüsü, duyum ve makâmın işlenişi bakımından geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Tanbûrî, Büyük Osman Bey; 1816-1885) uyumlu bir yapısı olan bestenin teorik özellikler yönünden de Nâsır Dede ve Raûf Yektâ Bey nazariyeleri ile uygunluk gösterdiği anlaşılmış ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve

nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde yarım zamanlı “es”den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8’lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre oluşturulduğu, usûl kuramı çerçevesinde Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara ezgi yapısının uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-145).

4.146. Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî

Şekil 146: Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî

Eser Adı	Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî
Güftekâr	---
Bestekâr	Nâyî Şeyh Ali Rızâ Bey
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Halil Can ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Usûl ve ezgi hareketleri yönünden nüshalar arasında herhangi bir farklılık bulunmayan eserin makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ-segâh-rast münâsebetiyle ve yerinde Rast hissiyâtı ile seyre başlayan eser Hüzzam beşlisinden müteşekkil nağmelerle dolaşmış ve cümlenin sonunda nevâda Hicaz ile kalış yapmıştır. İkinci cümleye segâhta Ferahnâk bir motif ile giren eser Basit Sûzinâk dizi kalıbına dönerek gerdâniyeden rasta kadar perdelerde bu düzen içerisinde ezgiler oluşturmuş, yerinde Rastı duyurduktan sonra Hüzzam seslerle karâra varmıştır. Meyan bölgesine Ferahnâk motif ile dâhil olup nevâda Hicaza yönelen, nevâda ve gerdâniyede kısa kalışlarla seyir trafiğini sürdüren eser olağan seyrinin dışında nevâda Bûselik, nevâda Sabâ geçkiler, segâhta Ferahnâk ve yerinde Rast çeşniler ile ezgi kuruluşunu zenginleştirmiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam nazariyeleri ile tutarlı olduğu, geleneksel biçim ve tavır hüviyetine sahip bestekârların (ör: Zekâî Dede Efendi; 1825-1897) icrâ anlayışını yansıttığı ve eserin **Hüzzam**

	makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, usûle dağıtılan söz unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, eserdeki perde tâyinlerinin 5+4+4 küme vuruşları ile sıralandığı ve Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramına aykırı bir kullanımın olmadığı anlaşılan eserin **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-146).

4.147. Sâlik Merâtip Kateder

Şekil 147: Sâlik Merâtip Kateder

Eser Adı	Sâlik Merâtip Kateder
Güftekâr	Halvetî Şeyhi Senâyî Efendi
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	16213
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalar eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu ve Cüneyt Kosal imzasını taşıyan Bilgisayar Yazım tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları ile ulaşılan ses kayıtlarının (ör: Ahmet Hatipoğlu) tutarlı olduğu görülmektedir. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu'nun yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre yerinde Rast beşlisi ile seyre başlayan eser birinci cümleyi Hüzzam sesleriyle segâhta ve ezginin dönüşünde nevâda tamamlamıştır. İkinci cümleye çargâhta Nikrizle giren ve nevâda Hicazlı kalış yapan eser, devâmında ezgi hareketlerini tiz segâha taşıyarak eviçte Hicaz motiflerin ardından nevâda Hicaz ve Hicaz Hümâyun seslerine yöneltmiştir. Karâra doğru ezgiyi tekrâr eden eser çargâhta Nikriz ve nevâda Hicazın akabinde Hüzzam seslerle segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna bağlı olduğu, (ör: Zekâî Dede Efendi; 1825-1897) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Raûf Yektâ Bey'in makam nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde içerisindeki nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla uyumlu olduğu ve çoğunlukla aynı ritmik değerlerle ezgilendirilen ölçülerin başka bir usûl ile bağdaşmayacağı anlaşılmıştır. Ayrıca bestedeki mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartları taşıyan eserin **Sofyan** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-147).

4.148. Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne

Şekil 148: Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne

Eser Adı	Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne
Güftekâr	---
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin güftekârına ve bestekârına dâir nüshada bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre segâh perdesinden Hüzzam ezgilerle seyre giren nevâda Hicaz seslere yönelerek nevâda kalış yapmıştır. Dönüş ezgisinde aynı seyir düzeniyle devam eden eser nevâda Hicazlı ve çargâhta Nikrizli motiflerin ardından segâhta eksik Ferahnâk sesleri ile karara ulaşmıştır. Meyan bölgesine bu kez yerinde eksik Müsteâr seslerini barındıran bir ezgi kuruluşu ile giren eser, eksik Müsteâr motiflerden sonra tekrar olağan seyrine geçiş yapmıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör: Kânûnî Tatyos Efendi; 1858-1913) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile uyum sağladığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda ve 5 darpta mütenâsip hâle geldiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota

süresine uyumlu olduğu, Düyek usûlündeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses ögeleri ile vurgu ve anlam bütünlüğü yönünden âhenkli olduğu, bununla birlikte bestede kullanılan usûlün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl târifleriyle uygunluk arz ettiği ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-148).

4.149. Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor

Şekil 149: Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor

Eser Adı	Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor
Güftekâr	Mecit Sesigür (Hâfız)
Bestekâr	Amir Ateş
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Fahir Güneri ve El Yazım tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında usûl ve ezgi yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın El Yazım nüshada eserin donanımı sadece ilk satırda gösterilmiş olup, diğer satırlarda yazılmamıştır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri F. Güneri'nin yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre Basit Sûzinâk anlayışı ile nevâ civârından seyre giren eser yerinde Rast beşlisini gösterdikten sonra gerdâniye perdesine yükselerek nevâda Hicazlı asma karar etmiş, ardından nîm hisar perdesini vurgulayan ezgiler ile segâh perdesinde kalış yapmıştır. Gerdâniye tutarak nevâda Uşşak ve çargâhta Rast çeşnilere yer veren eser ezgi kuruluşunu muhayyer perdesine taşımış ve tiz hüseyniye kadar uzanan perdelerde muhayyerde Uşşak geçkilerle süslemiştir. Buradan îtibâren yerinde Nihâvend makâmının simetrik biçimde gerdâniye perdesine göçürüldüğü ve makam dâhilinde pest tarafta da nevâ perdesine Hicazlı olarak genişlediği görülmektedir. Karâra doğru Basit Sûzinâk dizisine geri dönen eser yerinde Rastlı ve nevâda Hicazlı olarak seyretmiş, akabinde Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Eserin seyir

özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemlerini yansıttığı, (ör: Tanbûrî Osman Bey; 1816-1885) makam unsurlarının Nâsır Dede nazariyesiyle ve Yâkup Fikret Kutluğ'un târifleriyle örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, güftelerdeki hece ölçüsü ile ezgi hareketlerinde seyir ve durak münâsebetinin Sofyan usûlü ile uyuşmadığı görülmüştür. Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartları da taşıyan eserin **Nîm Sofyan** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-149).

4.150. Seherde Açılan Güller Nedendir

Şekil 150: Seherde Açılan Güller Nedendir

Eser Adı	Seherde Açılan Güller Nedendir
Güftekâr	Azîz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	14365
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha 1990 tarihinde eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir. Eserin cumhur olarak icrâ edilen bölümü aynı zamanda Terennümdür.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserle alâkalı olarak bestekârın ses kayıtlarına ulaşılmış ve icrâ ile nüshanın uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre nevâ civârından Hüzzam beşlisi ile seyre dâhil olan eser nevâda Hicaz seslere yönelmiş, eviç, çargâh ve nevâda kısa kalışlar yapmıştır. İkinci cümlede nevâda Hümâyun çeşnilerle seyreden eser dik hisarda çeşnisiz kalış ile devâm etmiş, akabinde yerinde Segâh çeşni ile Terennüme bağlanmıştır. Sıralı sesler ile Terennüm cümlesine giren eser aynı seyir düzeni içerisinde ezgi kuruluşunu tamamlamış ve Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde karar etmiştir. Bu mûsikî cümleleri ile eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen (ör: Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ) özelliklere bağlı olduğu, Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) icrâ tekniği ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda ve 5 darpta

tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre oluşturulduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı anlaşılmış ve eserin **Düyek** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-150).

4.151. Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ

Şekil 151: Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ

Eser Adı	Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ
Güftekâr	Şeyh Abdülehad Nûrî
Bestekâr	Hüseyin Tolan (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	14575
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. 1977 tarihinde El Yazım olarak ve 1987 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Semâî usûlünde belirtilmiştir. İki nüsha da bestekârın 1966 tarihli nüshasından istinsah edilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser nüshalarında usûl ve ezgi yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın El Yazım nüshada donanımın sadece birinci satırda belirtilmesinden dolayı makam ve usûl tespitlerinde C. Kosal nüshası tercih edilmiştir. Buna göre Hüzzam makâmı dizisi ile nevâ perdesinden seyre başlayan eser tiz çargâha kadar olan bölgede dolaşarak ilk kalışını segâh perdesinde yapmış, ardından nevâda Hümâyun ezgilerle nevâda yarım karar etmiştir. İkinci cümlede yine aynı seyir düzeni içinde devâm eden eser eviç, nîm hisar ve çargâh perdelerinde kalışlar yapmış ve Segâh çeşni ile segâh perdesinde karar etmiştir. Meyan bölgesinde hüseynî, acem ve dik hisar perdeleri alarak geçkisiz motiflerle seyreden eser, devamında çargâhta Nikriz ve nevâda Hicaz ile karar cümlesine bağlanmıştır. Makam kuramları incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târiflerine aykırı olmadığı, mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Tanbûrî, Büyük Osman

Bey; 1816-1885) eserin münâsebetli olduğu ve **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde kayıtlarında Semâî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 3 zamanda tamamlanarak Semâî usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, birbirine müsâvi her üç birim vuruştan ilkinde var olan kuvvetli zaman ile ses ve söz ögelerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün sağlandığı, kuvvetli ve zayıf zamanlar göz önüne alındığında bestenin başka bir usûl ile yorumlanamayacağı ve eserin **Semâî** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-151).

4.152. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim

Şekil 152: Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim

Eser Adı	Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim
Güftekâr	İbrahim Peker
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında, Tevşîh formunda ve Düyek usûlünde belirtilen 1993 tarihli nüsha eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre yerinde Hüzzam beşlisi ile seyre başlayan eser hemen ardından nevâda Hicaz perdelere yönelmiş; eviç, gerdâniye ve nevâda kısa kalışlarla ilk cümleyi tamamlamıştır. Birinci dolapta ezgi kuruluşunu aynı makam düzeni içinde oluşturan eser gerdâniye, eviç ve nevâda kısa kalışlar yapmış ve yerinde Hüzzam sesleri ile karara varmıştır. Meyan bölgesine eviç perdesini tutarak giren eser segâhta Ferahnâk geçkiye yer vermiş, ardından nevâda Hümâyun çeşnilerle ikinci dolaba bağlanmıştır. Kuramsal açıdan bakıldığında bu seyir karakterlerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyuştuğu, Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların (ör: Santûrî, Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) icrâ tekniği ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecelerin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin

1 vuruşla ezgilendirildiği ve diğer ölçülerde de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, güfte ve ezgi dağılımlarının usûlü oluşturan birim vuruş süreleri ile müsâvî bir şekilde tekrarlandığı, ezgi ve söz ögelerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla münâsebetli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıplarının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-152).

4.153. Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e

Şekil 153: Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e

Eser Adı	Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e
Güftekâr	---
Bestekâr	Hâfız Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hayâtî Günyeli tarafından neşredilen 1992 tarihli nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde, Cumhur Enes Ergür tarafından neşredilen nüsha ise Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Eserin Nakarat (B) kısmından sonra Terennüm gelmektedir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında usûl ve ezgi hareketleri yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır. Bu bağlamda bestekârın ses kayıtlarına da ulaşılmış; bir arıza işâreti haricinde nüshalar ile icrânın uyumlu olduğu görülmüştür. Ancak söz konusu arıza işâreti yer aldığı ezgi motifinde, geçki yönüyle seyir cümlesini etkilemektedir. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Sofyan usûlü ile yazılan H. Günyeli nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından seyre başlayan eser gerdâniyeden rast perdesine kadar olan bölgede Basit Sûzinâk dizisi anlayışında dolaşmış ve nevâda kalış yapmıştır. İkinci cümlede gerdâniyede ve nîm hisar perdelerinde Hüzzam ezgiler içerisinde kısa kalışlar yapan eser segâh perdesinde karara varmıştır. Bu mûsikî cümleleri ve ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle örtüştüğü ve mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) münâsebetli olduğu görülmüş ve

eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Sofyan ve Düyek usûllerinde yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Ölçü içindeki tartımlar incelendiğinde Sofyan usûlüne uygun olduğu anlaşılan eserin pek çok ölçüsünde yer alan ezgi ve güfte motiflerinin bir sonraki ölçüye 4'lük nota değeri kadar uzandığı, buna karşın güfte ve nağme unsurlarının ölçü içindeki konumları sebebiyle Düyek usûlündeki kuvvetli ve zayıf darplarla uyuşmadığı anlaşılmıştır. Usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramında belirttiği şartlarla örtüştüğü görülen eserin **Sofyan** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında, Sofyan usûlü düzümlerinde ve eserin bestekârının sesli icrâsındaki ilgili arıza işâreti düzeltilerek yeniden yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-153).

4.154. Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın

Şekil 154: Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın

Eser Adı Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın

Güftekâr Şeyh Abdülazîz Zihni Efendi (Azîzî)

Bestekâr Hâfız Zeki Altun

Arşiv Bilgisi 14355

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalar Mithat Arısoy ve Cumhur Enes Ergür tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi akışını etkilemeyen birkaç nota tartımı haricinde herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: İbrahim Suat Erbay; İstanbul Radyosu) eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "Bestekârın kendisinden notaya alındığı" ifâdesini paylaşan M. Arısoy nüshasına göre yapılmıştır. Karcığar dizisi anlayışında segâh perdesinden nevâya ve nevâdan dügâh perdesine meyleden ezgi akışında seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaza yönelmiş ve ilk kalışını nevâ perdesinde yapmış, cevap cümlesinde ise gerdâniyeden îtibâren Hüzzam ezgiler ile segâh perdesinde yarım karar etmiştir. Meyan bölgesinde tiz segâhta Segâhlı bir genişleme gösteren ezgi hareketleri karâra doğru nevâda Hicaz perdelere yönelmiş ve ardından Hüzzam çeşni ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu makam dizilerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü, incelenen kadim besteler netîcesinde eserin geleneksel seyir anlayışı ile ezgilendirildiği (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) ve bestenin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüdeki 4'lük "sus"dan sonra seyrin başladığı, mûsikî cümlelerine tatbik edilen hareketlerin ve sayıların Sofyan usûlü ile âhenkli olduğu; bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında ifâde ettiği kâide ve şartların bu usûl darpları ile örtüştüğü ve eserin **Sofyan** usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-154).

4.155. Soyun Vârından Ârından

Şekil 155: Soyun Vârından Ârından

Eser Adı	Soyun Vârından Ârından
Güftekâr	Ken'an Rifâî
Bestekâr	Ken'an Rifâî
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalar Mithat Arısoy ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi hareketleri yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Elif Ömürlü Uyar) güftekâr ve bestekâr bilgisinin de yer aldığı 1991 tarihli M. Arısoy nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından yerinde Rastı gösteren seslerle Basit Sûzinâk anlayışı içinde seyre başlayan eser çargâhta Nikrizi de duyurarak yerinde Segâh çeşni ile seyrini sürdürmüştür. Karcığar ve Basit Sûzinâk hissiyâtı ile ezgi tekrarına bağlanan eser yerinde Hüzzam beşlisi ile karar etmiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuyla (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) münâsebetli olduğu, makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların hece dağılımı ve perde değerleri ile uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan

usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve bestenin **Sofyan** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-155).

4.156. Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlil-i İlâhide

Şekil 156: Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlil-i İlâhide

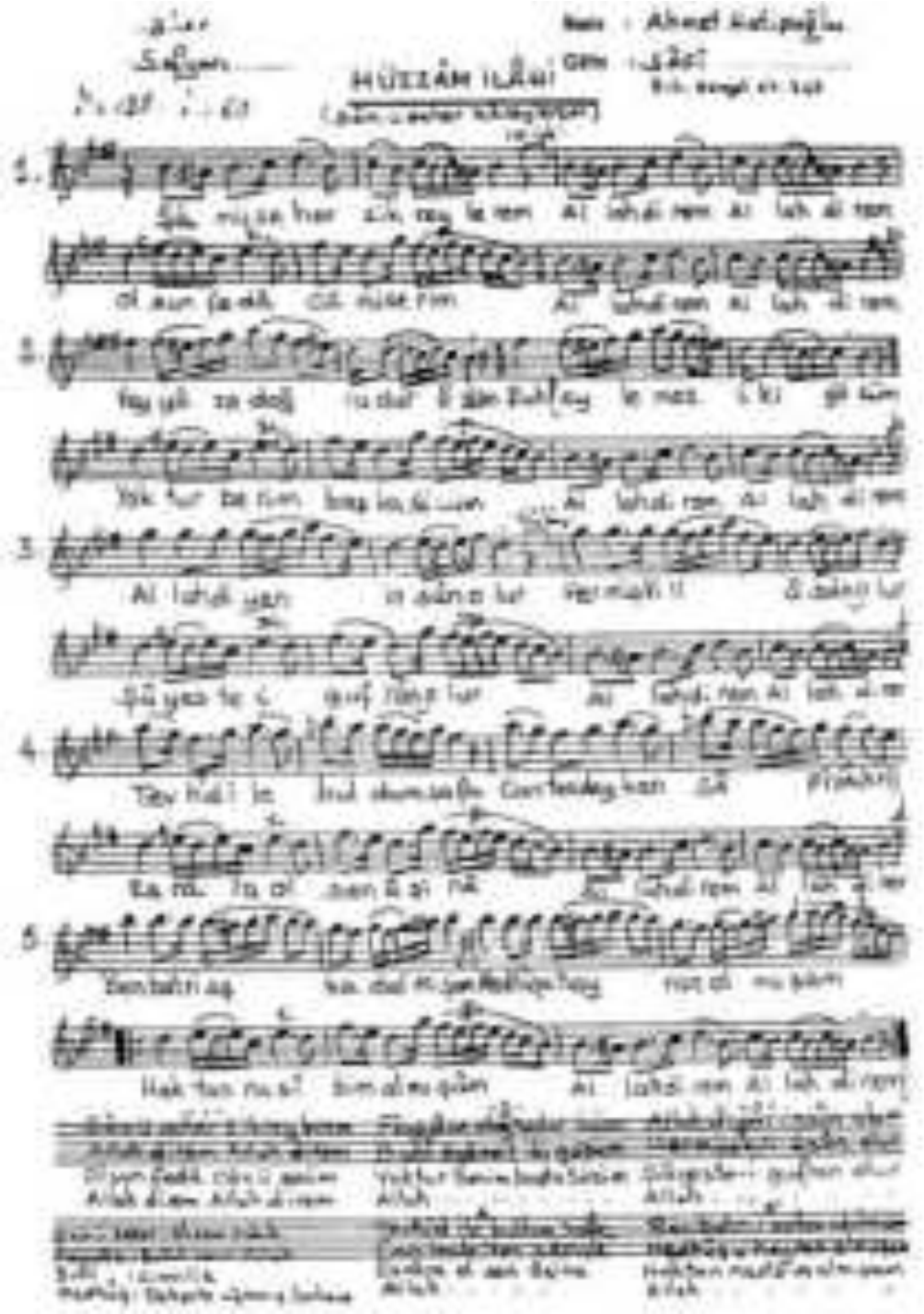
Eser Adı	Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlîl-i İlâhide
Güftekâr	Nûrî
Bestekâr	Musullu Hâfız Osman Efendi
Arşiv Bilgisi	14351
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen 1984 tarihli nüsha Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (Hüseyin İpek; TRT) tutarlı olduğu görülmektedir. Buna göre yerinde Hüzzam ve Uşşak seslerini içeren Karcığar hissinin hâkim olduğu ezgi kuruluşuyla seyre başlayan eser nevâda Hicaz ezgilerle yarım karar etmiştir. Meyan bölgesine tiz segâh tutarak giren eser eviçte Hicaz vurgusundan sonra nevâda Hicaza yönelmiştir. Dönüş ezgilerinde nevâda Hümâyunun teşekkül ettiği yapıda gerdâniye ve nîm hisardaki çeşnisiz kalışların ardından eser yerinde Segâh ile segâh perdesinde seyrini tamamlanmıştır. Makamsal analizi yapıldığında eserin nazariyat kaynaklarında belirtilen özelliklere göre (ör: Nâsır Dede, Yâkup Fikret Kutluğ) bestelendiği, seyir yapısının makâmın geleneksel biçim ve tavrını yansıttığı (ör: Tanbûrî, Büyük Osman Bey; 1816-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecelerin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve diğer ölçülerde

de bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile uyumlu olduğu, usûl geleneği bakımından ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabında târif edilen şartlarla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlüne özgün kalıplarla bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-156).

4.157. Şâm-ü Seher Zikreylerem

Şekil 157: Şâm-ü Seher Zikreylerem

Eser Adı	Şâm-ü Seher Zikreylerem
Güftekâr	Sâfî
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	16415
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından neşredilen eser nüshası Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin, ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ahmet Hatipoğlu) uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre yerinde Segâh çeşniler ile seyre başlayan ve segâhta ilk kalışını yapan eser, sonraki cümlelerde tizlere doğru seyreden motiflerle nevâda Hicaz kurulu yapı içerisindeki dolaşmış ve Hüzzam seslerle yine segâh perdesine dönmüştür. Ardından eviç üzerinde Segâh ezgilerle dolaştıktan sonra ezgi hareketlerini bir oktav yukarıya taşıyan eser eviçte Hicaz perdelerde seyrini sürdürmüş ve ardından segâh perdesinde Hüzzamlı karar etmiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuyla (ör: Tanbûrî Emin Ağa; 1750-1814) münâsebetli olduğu, makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorileri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların güfte heceleri ve ezgi motifleriyle

uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, Bununla birlikte ritim-melodi-güfte unsurlarının düzen ve uyumu yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" eserindeki târiflere aykırı bir yazım ya da kullanım görülmeyen eserin **Sofyan** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-157).

4.158. Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz

Şekil 158: Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz

Eser Adı	Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz
Güftekâr	Kasımpaşalı Hâşim Efendi
Bestekâr	Mutafzâde Ahmed Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde; Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Nîm Evsat usûlünde belirtilmiştir. M. D. Dikmen'in yazmış olduğu nüshada eserin bestekârına, H. Can nüshasında eserin güftekârına, Y. Ömürlü nüshasında ise güftekâr ve bestekâra dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshaların (bazı ölçüdeki tartım farkları hâricinde) birbirleri ile tutarlı oldukları görülmektedir. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri Evsat usûlünde ve diğer nüshaların aksine 8'lik mertebede belirtilen Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâda Hicaz kalıplarla seyre başlayan eser nevâda Hicaz ve Hümâyun, çargâhta Nikriz perdelerde seyrini sürdürerek yine nevâda Hicazlı yarım karar etmiştir. İkinci cümleye eviçte Segâh ile giren eser nevâda Hicazlı motiflerle seyrettikten sonra yerinde Hüzzam sesleriyle karar vermiştir. Bu mûsikî cümleleri ve ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ makam kuramlarına sâdık olduğu, geleneksel biçim ve tavrın (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) ezgi hareketlerine yansıtıldığı ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Evsat ve Nîm Evsat usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin iki defa 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûlün velvelesinin ezgi motifleri ile uyum içinde olduğu, bu usûlün Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki kâide ve şartları taşıdığı ve bestenin **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-158).

4.159. Şermsâr Etme Hüdâ'yaRûz-i Mahşerde Beni

Şekil 159: Şermsâr Etme Hüdâ'ya Rûz-i Mahşerde Beni

Eser Adı	Şermsâr Etme Hüdâ'ya Rûz-i Mahşerde Beni
Güftekâr	Sultan II. Mustafa (İkbâli)
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü, El Yazım ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. El Yazım ve Y. Ömürlü nüshalarında eserin usûlü 8'lik, H. Can'a âit nüshada ise 4'lük mertebede belirtilmiştir. Y. Ömürlü nüshasında eserin güftekârına ve bestekârına dâir bilgi bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Ezgi yönünden değerlendirildiğinde nüshalar arasında bir kaç ölçüde nota tartımları yönünden farklılıklar bulunmaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri 8'lik mertebede yazılan Y. Ömürlü nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civarından ve nevâda Hicaz seslerle seyre başlayan eser nevâda ilk kalışını yapmış, ardından nevâda Hümâyun seslere yönelmiştir. Meyan bölgesine eviç üzerinde Segâh ile giren eser nevâda Rast ve segâhta Ferahnâk motiflerden sonra nevâda Hicaz seslere yönelerek dönüş ezgilerine geçiş yapmıştır. Dönüşte nevâda Hicaz, çargâhta Nikriz, yerinde Uşşak sesleriyle dolaşan eser segâh perdesinde Hüzzam seyir özelliğinde karar vermiştir. Klasik Mûsikîmizde makam yapıları incelendiğinde bu ezgi hareketlerinin Nâsır Dede ve Râuf Yektâ Bey nazariyesindeki teorik unsurları taşıdığı, klasik formdaki eserlerin ezgi trafiği ile uyumlu olduğu (ör:

İsmail Dede Efendi; 1778-1846) ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde içerisinde yer alan nüshaların tamamında Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, ölçülerin iki defa bir Türk Aksağı, iki Sofyan vuruş kalıplarının bir araya getirilmesiyle oluştuğu, usûle dağıtılan söz unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, bununla birlikte Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl hakkında belirttiği kâidelerin eserdeki **Evsat** usûlü darpları ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-159).

4.160. Şol Cennetin Gülzârına

Şekil 160: Şol Cennetin Gülzârına

Eser Adı	Şol Cennetin Gülzârına
Güftekâr	İbrâhim Hakkı (Erzurûmî)
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Türk Aksağı usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Sabâ makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshasının ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ahmet Hakkı Turabi; Erzurûmî İlâhiler) bire bir uyumlu olduğu görülmüştür. Basit Sûzinâk dizisi çerçevesinde rast perdesinden seyre başlayan eser yerinde Rast beşlisi ile nevâya yükselmiş, nevâ üzerinde Hicaz motiflerle bu perdede ilk kalışını yapmıştır. İkinci cümleye gerdâniye açarak giren eser geçkisiz bir ezgi kuruluşu içinde nîm hisar perdesini vurguladıktan sonra Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi hareketlerinin geleneksel icrâ anlayışına aykırı olmadığı, (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyelerine uyumlu unsurları taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Türk Aksağı usûlü ile yazılan eserin güfte ve ezgi yapılarının 5 zamanda tamamlandığı, güfte ve melodik hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın 8'lik değerdeki üçüncü darpta meydâna geldiği, her üç vuruşun birinci darbında vurgulu bir ifâde barındıran ezgi kuruluşu ile usûldeki kuvvetli darbın bu

yürüyüşe eşlik ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Türk Aksağı** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Türk Aksağı usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-160).

4.161. Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar

Şekil 161: Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar

Eser Adı	Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar
Güftekâr	---
Bestekâr	İsmâil Hakkı Bey (Muallim)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında belirtilen nüshalar Muallim İsmâil Hakkı Bey ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. C. Kosal'ın yazmış olduğu nüsha Sofyan usûlü ile belirtilirken Hakkı Bey'in nüshasında eserin usûlü notada yer almamış; ancak portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Ayrıca mezkûr nüsha Osmanlıca olup, nota ve güftelerin önemli bir kısmı silinmiş durumdadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında ezgi hareketleri yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ile de (ör: Trt Korosu) birebir uyumlu olduğu görülen eserin makam ve usûl tespitleri C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden Hüzzam çeşniler ile seyre başlayan eser muhayyer perdesine yükselerek nevâda Hicaz ezgilere yönelmiştir. İkinci cümlede ise nevâda Hicaz ve çargâhta Nikrizli dolaşan eser Hüzzam beşlisini alarak segâh perdesinde yarım karar etmiştir. Diğer cümlelerde de aynı ezgisel yapıyla hareket eden eser Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü, mûsikî cümlelerinde geleneksel icrâ üslûbunun yansıtıldığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların güfte heceleri ve ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, bestedeki ezgi akışının Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, kuvvetli olan ilk darpların çoğunlukla tek güfte tek ezgi motifinin 2 birim vuruş boyunca uzandığı, usûl geleneği çerçevesinde ise bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uyumlu olduğu ve eserin **Sofyan** usûlüne göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-161).

4.162. Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar

Şekil 162: Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar

Eser Adı	Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar
Güftekâr	Halide Nusret Zorlutuna
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Aksak usûlünde belirtilen 1991 tarihli nüsha eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir. Eserin Cumhur olarak icrâ edilen kısmı aynı zamanda Terennümdür.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshanın usûl ve ezgi yönünden muhtelif ses kayıtlarıyla (ör: Muzaffer Türkbayrak arşivi) uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre segâh-nevâ münâsebetinde Hüzzam çeşnilerle seyre başlayan eser nevâda Hicazlı olarak kalış yapmıştır. İkinci cümleye eviç açarak giren eser nevâda Uşşak ve çargâhta Rast görünümünde seyretmiş ve Segâh çeşni ile kalış yapmıştır. Ezgi kuruluşunu üçüncü cümlede tiz segâh üzerinde oluşturan eser önce tiz segâhta Segâh, ardından muhayyerde Uşşak geçkilerle zenginleştirmiştir. Seyrin devâmında nevâda Hümayun dizisine geçiş yapan eser segâh perdesinde Hüzzam terkibi ile karar vermiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuyla (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) münâsebetli olduğu, makâmı oluşturan ezgi cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde Aksak usûlü olarak yazılan eserin güfte ve nağme

cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı, birleşenlerinin ikişerli ve üçerli tartım kalıplarından oluştuğu; başka bir deyişle Sofyan ve Türk Aksağı usûllerinden mürekkep olduğu ve eserde usûlü aksatan kısmın son üç zamanda meydana geldiği görülmektedir. Bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kalıplarıyla uyumlu olduğu ve eserin **Aksak** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Aksak usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-162).

4.163. Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına

Şekil 163: Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına

Eser Adı	Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına
Güftekâr	Ken'an Rifâî
Bestekâr	Ken'an Rifâî
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Nüshada güftekâra dâir bilgi bulunmazken; güftenin son kıt'asında yer alan "Ken'an" mahlasından ve muhtelif kaynakların incelenmesinden eserin Ken'an Rifâî'ye âit olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Elif Ömürlü Uyar) usûl ve ezgi yönünden tutarlı olduğu görülmüştür. Birinci cümlede nevâ civârından seyre başlayan eser Hüzzam beşlisi ile sınırlı ses aralığında dolaşarak nevâda kalış yapmıştır. Rast Segâh münâsebetinin vurgulandığı meyan bölgesinde pest seslerin hâkim olduğu ezgilerle gezinen eser Hüzzam beşlisi ile ikinci dolaba bağlanmıştır. Basit Sûzinâk anlayışının yansıtıldığı karar cümlesinde gerdâniyeden açılış yapan eser rast perdesine kadar gelmiş ve Hüzzam çeşnilerle segâhta karara varmıştır. Mûsikî külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ gibi kuramcıların makam târifleriyle örtüştüğü, bestenin klasik formdaki eserlerin (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ezgi hareketleri ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı özelliklerine göre sâhip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile

yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde birinci darptaki "es"den sonra ezgi ve güfte ögesinin icrâya dâhil olduğu, usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve gûfteye bağlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların birinci ve dördüncü atımında ezgi ve güftelerin sekizlik nota süresine tekâbül ettiği ve diğer ölçülerde de bu vaziyetin bozulmadan devam ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün kitabındaki usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-163).

4.164. Taştı Rahmet Deryâsı

Şekil 164: Taştı Rahmet Deryâsı

Eser Adı	Taştı Rahmet Deryâsı
Güftekâr	Yûnus (Âşık Yûnus)
Bestekâr	Ali Rıza Şengel (Eyyûbî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Mithat Arısoy tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. Y. Ömürlü'ye âit nüshada güftekâra dâir bilgi yer almazken; güftenin son kıt'asında bulunan "Yûnus" mahlasından ve muhtelif kaynakların incelenmesinden eserin Yûnus Emre'ye âit olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir aynı makamda icrâ edilmiş herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Ezgi ve usûl yönünden aralarında herhangi bir fark bulunmayan nüshalardan Y. Ömürlü'ye âit olan nüsha eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre nevâda Hicaz kalıplarla eviç perdesinden seyre giren eser ilk kalışını nevâ perdesinde yapmıştır. Meyan bölgesine gerdâniyeden Hicazlı giren eser, seyir hareketini değiştirerek Ferahnâk ve eksik Ferahnâk ezgilere ölçü boyunca yer vermiş, ardından nevâda Hicaz bir motif ile karar cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta nevâda Hicaz Hümâyun seslerle dolaşan eser durak perdesini duyurduktan sonra Hüzzam seyir yapısında karara ulaşmıştır. Bu mûsikî cümleleri ile eserin Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam nazariyesiyle uyumlu olduğu, tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Tanbûrî Nikogos Ağa; 1836-1885) seyir unsurlarını taşıdığı ve eserin **Hüzzam** makâmının

özellikleriyle bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin iki defa 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûlün velvelesinin ezgi motifleri ile tam bir uyum içinde olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve bestenin **Evsat** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-164).

4.165. Tecellîlerle Mest Olmuş

Şekil 165: Tecellîlerle Mest Olmuş

Eser Adı	Tecellîlerle Mest Olmuş
Güftekâr	Ali Ulvî Kurucu
Bestekâr	Dr. Ali Kemal Belviranlı
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları (ör: Ömer Faruk Belviranlı) ile tutarlı olduğu görülmüştür. Buna göre gerdâniye perdesinden nevâda Hicaz motifler ile seyre dâhil olan eser karar sesini duyurduktan sonra tekrar tizlere yönelerek nevâda kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde nevâda ve gerdâniyede Rast çeşniler ile seyreden eser gerdâniyede Rastlı kalışlar yapmış ve cümlenin sonunda eviç tutarak nevâda Hicaz ezgilere yönelmiştir. Karar cümlesini bu seyir düzeninde oluşturan eser nîm hisar ve nevâ perdelerinde kalışlar yapmış ve Hüzzam sesleri ile segâh perdesinde karâr etmiştir. Mûsikî külliyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ gibi kuramcıların makam târifleriyle uyuştuğu, bestenin geleneksel üslûb içinde belli kalıplara uygun olarak ezgilendirildiği (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve eserin **Hüzzam** makâmının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin aslında 8 zamanda tamamlandığı, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına

karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği ve eser boyunca diğer ölçülerde de kesintisiz bir şekilde bu usûl örgüsünün devam ettirildiği, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün Düyek usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-165).

4.166. Teferrüc Eyleyi Vardım

Şekil 166: Teferrüc Eyleyi Vardım

Eser Adı	Teferrüc Eyleyi Vardım
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Bilgisayar Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Serbest usûlde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir aynı makamda herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Buna göre evvelâ nevâdan ırak perdesine inici nağmelerle seyre başlayan eser, akabinde Hüzzam beşlisi sınırlarında dolaştıktan sonra nevâda Hicazlı kalış yapmıştır. İkinci cümlede Karcığar makâmı seyir düzeninde görülen nağmelerin yansıtıldığı ezgi kuruluşunda inici çıkıcı şekilde seyreden eser Hüzzam motiflerle kalış yapmıştır. Ney taksiminden sonra eviç üzerinde Hicaz işleyerek seyrini sürdüren eser yine nevâda Hicaz ezgilere dönüş yapmıştır. Seyrin devâmında eviçte Hicaz ile cümleye başlayan eser gerdâniyede Uşşak geçkilerle uzunca devâm etmiş ve tekrar yerinde Hüzzam ezgilerle segâh perdesine yönelmiştir. Son cümlede Hüzzam dâiresinde içerisinde Hicazlı olarak nevâdan ırak perdesine meyleden eser tekrar nevâya yöneldiği sırada Nişâbur çeşniye yer vermiş, ardından nevâda Hümâyun perdelerde inici çıkıcı bir şekilde dolaşarak Hüzzam sesleri ile karâra ulaşmıştır. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü, incelenen kadim besteler sonucunda eserin geleneksel seyir anlayışı dâhilinde ezgilendirildiği (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) anlaşılmış

ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan nüshalarda Serbest usûl ile yazılan eserin birbirine müsâvî olan ölçülerle tekrarlanmadığı, ölçülerin eşit süre değerine bölünmediği, ezgi ve güftedeki trafiğinin belli ölçü kalıpları halinde sınırlandırılmadığı, eserdeki vurguların ve nüansların herhangi bir usûldeki kuvvetli ve zayıf zamanlara göre oluşturulmadığı, icrâ biçiminden dolayı bestenin giderinin ölçülerde değişkenlik gösterdiği görülmüş ve eserin **Serbest** kalıplara göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Serbest usûlde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-166).

4.167. Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden

Şekil 167: Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden

Eser Adı Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden

Güftekâr Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü ve Halil Can tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. Mithat Arısoy'un yazmış olduğu nüshada eserin makâmı ve usûlü belirtilmemiş olmakla birlikte portede 8/8 ibâresi ile yazılarak Düyek usûlü darplarına göre taksim edilmiştir. H. Can'a âit nüshada ise eserin usûlü portede 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Nüshalarda bestekâra ve güftekâra dâir bilgi bulunmazken güftenin son beytindeki "Sezâî" mahlasından eserin Sezâî Efendi'ye âit olduğu anlaşılmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Yukarıda ifâde edilen sâiklerle eserle ilgili makam ve usûl tespitleri Y. Ömürlü'nün yazmış olduğu nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser yerinde Rastı göstererek Basit Sûzinâk makâmı dizisi ile seyre başlamış, daha sonra yerinde Karcığar makâmı hissiyâtını duyuran motifle ezgi kuruluşunu Hüzzam sesleriyle segâhta yarım karar vererek devam ettirmiştir. Meyan bölgesinde eviçde çeşnisiz kalışlar yapılırken ezgi tekrarlarını nevâda Hicaz ve Hicaz Hümâyun çeşnilerle oluşturan eser, seyrini Hüzzamlı bir şekilde segâh perdesinde tam karar ederek tamamlamıştır. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuyla münâsebetli olduğu, (ör:

	Neyzenbaşı Sâlih Dede Efendi; 1818-1888) makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile bağdaştığı ve eserin **Hüzzam** seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlün birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güfteye bağlandığı veya darplara uygun olarak ezgilendirildiği görülmüş, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül kuramı ile örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-167).

4.168. Topraktan İnsanı Var Ettiğine

Şekil 168: Topraktan İnsanı Var Ettiğine

Eser Adı Topraktan İnsanı Var Ettiğine

Güftekâr Sâmi Derintuna

Bestekâr Mustafa Erses? / Kadı Nasreddin?

Arşiv Bilgisi 17103

Eser Nüshaları Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalar El Yazım ve Erdinç Bal tarafından neşredilmiştir. E. Bal'ın yazmış olduğu nüshada eserin girişinde ve (B) bölümünden sonra Terennüm icrâ edilirken, el yazım nüshada Terennüm kısımlarına yer verilmemiştir. Eserin bestekârı nüshanın birinde "Mustafa Erses" olarak belirtilirken diğerinde "Kadı Nasreddin" olarak geçmiştir.

Makâmı Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Güler Basu Şen; Trt Ankara Radyosu) Terennüm bölümünün de yer aldığı E. Bal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre segâh perdesinden Hüzzam çeşniler ile seyre başlayan eser yerinde Hüzzam beşlisinden oluşan seslerle ilk iki cümleyi tamamlamıştır. Seyrin devamında nevâda Hicaz ezgilere yönelen eser nevâda Hicaz ve çargâhta Nikriz nağmelerle kısa kalışlar yapmış ve Hüzzam beşlisi ile yarım karar etmiştir. Meyanda tiz segâha yönelen seyir hareketleri bu bölgede Segâh çeşniler oluşturmuştur. Akabinde genel seyir karakterinin aksine tiz segâhtan Hicaz dizi kalıbı ile segâh perdesine düşmüştür. Daha sonra muhayyer perdesini natürel alarak nevâda Hicaza dönüş yapan eser ezgi tekrarları ile Hüzzamlı olarak segâh perdesinde karara

varmıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi kuruluşunda geleneksel icrâ üslûbunun yansıtıldığı, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ kuramlarında belirtilen belli başlı kalıplara bağlı kalındığı ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgilerdeki nota değerlerinin bir vuruşluk düzümlerle birleştiği, Türk müziği usûl geleneği yönünden bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartları taşıdığı ve eserin **Sofyan** usûlü darplarına uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-168).

4.169. Uyan Be Hey Gâfil Uyan

Şekil 169: Uyan Be Hey Gâfil Uyan

Eser Adı	Uyan Be Hey Gâfil Uyan
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Hâfız Hüseyin Efendi (Enderûnî)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 3 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü, Bilgisayar Yazım ve Halil Can tarafından neşredilmiştir. H. Can'ın yazmış olduğu nüshada eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile gösterilmiştir. Eserin aynı güfte ile Eviç ve Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin nüshaları arasında tartım ve süslemeler yönünden ezgi akışı etkilemeyecek küçük farklılıklar bulunmaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri "tashih edilerek yazıldı" ibâresi bulunan B. Yazım nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre nevâ civârından yerinde Hüzzam sesler ile seyre başlayan eser ilk kalışını segâh perdesinde yapmıştır. Nevâda Hicaz, yerinde ve eviçte Segâh motiflerle ezgi kuruluşunu oluşturan eser Hüzzam sesleri ile segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Makam kuramları incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Bey'in târifleriyle örtüştüğü, mukâyese edilen birçok klasik beste ile (ör: Tanbûrî, Büyük Osman Bey; 1816-1885) münâsebetli olduğu görülmüş ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, icrâ yapısında usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, usûl geleneği çerçevesinde bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplara uyumlu olduğu ve eserin **Düyek** usûlü darpları ile bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-169).

4.170. Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin

Şekil 170: Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin

Eser Adı	Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin
Güftekâr	Memduh Cumhur
Bestekâr	Cinuçen Tanrıkorur
Arşiv Bilgisi	14447
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Türk Aksağı usûlünde belirtilen nüsha 1990 tarihinde eserin bestekârı Cinuçen Tanrıkorur tarafından neşredilmiştir. Eserin trafiğinde B1, B2, B3, B4 kısmı ve Terennüm bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser karar sesini duyurduktan hemen sonra tiz perdelere yönelerek nevâda Hicaz Hümâyunu işlemiş ve Segâh çeşni ile karar sesine dönmüştür. Seyrin devâmında eviçte Segâh ve nevâda Hicaz ezgilerde karışık gezinen eser tekrar yerinde Segâh çeşni ile kararı göstermiştir. Ezgi hareketlerini tiz segâha taşıyarak tiz segâhta ve eviçte Segâh motiflerle dolaşan eser ardından segâh perdesinde Segâh çeşni ile tam karar vermiştir. Meyan bölgesinde yukarıdaki seyir trafiğinden farklı olarak nevâda Uşşak, nevâda Sabâ ve yerinde Uşşak geçkileri barındıran eser tekrar Hüzzam sesleriyle segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu perde tâyinleri ve ses dizileri ile incelendiğinde Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un târiflerinde yer alan esasların icrâya yansıtıldığı, mûsikî cümlelerinin geleneksel üslûb ile (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Türk Aksağı usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 5 zamanda tamamlandığı, güfte ve ezgi hareketlerinin aksak bir yapıda olduğu ve aksayan kısmın 8'lik değerdeki üçüncü darpta meydâna geldiği, her üç vuruşun birinci darbında vurgulu bir ifâde barındıran ezgi kuruluşu ile usûldeki kuvvetli darbın bu yürüyüşe eşlik ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Türk Aksağı** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Türk Aksağı usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-170).

4.171. Vardım Kırklar Yaylasına

Şekil 171: Vardım Kırklar Yaylasına

Eser Adı	Vardım Kırklar Yaylasına
Güftekâr	Hatâyî (Şah İsmâil)
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	14581
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilen nüshalar 1986 tarihinde eserin bestekârı Aslan Hepgür tarafından, diğer nüsha ise yine 1986 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Segâh, Uşşak ve Zâvil makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshalarının ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Ender Doğan-TRT) tutarlı olduğu görülmektedir. Ezgi ve usûl yönünden herhangi bir fark bulunmayan nüshalardan eserin bestekârı A. Hepgür'e âit olan nüsha makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre eser, durak perdesinden seyre başlamanın hemen ardından neva üzerinde Hicaz seslerine yönelip nevada kalışlar yapmaktadır. Seyrin devamında nevâ üzerinde Hümâyun seslerini duyurarak sümbüleden nevâ perdesine kadar inmekte ve ardından yerinde Segâh sesleriyle karar etmektedir. Nakarat kısmında ise gerdâniye tutularak eviç ve nîm hisar perdelerinde çeşnisiz kalışlar görülmektedir. Seyrin sonuna doğru Basit Sûzinâk dizisi çerçevesinde Rast çeşni ile rast perdesine kadar inen eser akabinde segâh perdesinde karar etmektedir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleriyle örtüştüğü, incelenen kadim besteler sonucunda eserin geleneksel seyir anlayışı dâhilinde ezgilendirildiği (ör: Ûdî Nevres Bey, 1873-1937) ve eserin

	Hüzzam makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlanarak Sofyan usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği dâhilinde eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaştığı ve **Sofyan** usûlü darpları bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-171).

4.172. Vaslın Bana Hayat Verir

Şekil 172: Vaslın Bana Hayat Verir

Eser Adı	Vaslın Bana Hayat Verir
Güftekâr	Fuzûlî
Bestekâr	Hâfız Osman Efendi (Musul'lu)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 5 adet nüshası yer almaktadır. İki nüsha Cüneyt Kosal'a âit olmak üzere Halil Can, Yusuf Ömürlü ve Muallim İsmâil Hakkı Bey tarafından yazılan nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilmiştir. H. Can ve Hakkı Bey'in yazmış olduğu nüshalarda eserin usûlü Düyek olarak belirtilmesine karşın portede 2/4 ibaresi ile 2 ölçüde bir 2 kalın çizgi ile gösterilmiştir. Ayrıca Hakkı Bey'in nüshası Osmanlıca olarak yazılmıştır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen nüshalarda eserin seyir trafiği yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri ulaşılan ses kayıtları ışığında (ör: Muzaffer Özak / Cerrâhî meşki) C. Kosal'a âit olan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser zeminde Rastın varlığını duyurarak Basit Sûzinâk dizisi sınırlarında seyre başlamıştır. İkinci cümleden îtibâren nevâda Hümâyun seslerine yönelmiş ve Hüzzam beşlisi ile seyrini segâh perdesinde sonlandırmıştır. Meyan bölgesinde ise eviç üzerinde Hicaz sesleriyle seyreden eser bu yönüyle Râuf Yektâ Bey nazariyâtına, diğer cümlelerde Nâsır Dede nazariyâtı ile uyum sağlamaktadır. Mûsikî cümlelerinde geleneksel icrâ üslûbunun yansıtıldığı görülen eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshalarda Düyek usûlü ile

belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların birinci ve dördüncü atımında ezgi ve güftelerin sekizlik nota süresine tekâbül ettiği, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü anlaşılmış ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-172).

4.173. Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer

Şekil 173: Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer

Eser Adı	Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer
Güftekâr	Fuzûlî
Bestekâr	Tanbûrî Aziz Mahmut Bey
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Yusuf Ömürlü tarafından belirtilen nüsha Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir. Notada güftekâra dâir bilgi bulunmamakla birlikte güftenin son beytindeki "Fuzûlî" mahlasından eserin Fuzûlî'ye âit olduğu anlaşılmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ civârından Segâh çeşni ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslere yönelerek nevâda kalış yapmıştır. İkinci cümlede eviçte Segâh çeşni ve segâhta Ferahnâk motiflerle seyreden eser yeniden nevâda Hicaza yönelerek Hüzzam kalıplarla segâhta karar etmiştir. Meyan bölgesine tiz segâh perdesini vurgulayarak giren ezgi akışı tekrar nevâda Hicaz işleyerek dönüş ezgisine bağlanmıştır. Bu seyir yapısı ve makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Nâsır Dede nazariyesi ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleriyle uyumlu olduğu, klasik üslûba sahip bestekârların (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) icrâ teknikleri ile örtüştüğü ve eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, ölçülerin bir Türk Aksağı, iki Sofyan yine bir Türk Aksağı ve sonda yine iki Sofyan vuruş kalıplarının bir araya

getirilmesiyle oluşturulduğu, usûle dağıtılan söz unsurlarının belirli ritmik döngülere dayalı olarak bestelendiği, ölçüdeki vuruş değerlerinin toplamı ile tamamlanmış bir cümle yapısı içinde yer alan güfte ve ezgilerin eşit süreye bölündüğü, Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün ifâde ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Evsat** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-173).

4.174. Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder

Şekil 174: Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder

Eser Adı	Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder
Güftekâr	Âkif Bey
Bestekâr	Sadettin Kaynak
Arşiv Bilgisi	18832
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Semra Özgün tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Nîm Evsat usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre eser nevâda Hicaz Hümâyun sesleriyle seyre başlamış ve nevâda ilk kalışını yapmıştır. Ezgi hareketlerini segâhta Ferahnâk, çargâhta Nikriz geçkileriyle süsleyen eser yerinde eksik Segâh ile kararını vermiştir. Meyan bölgesinde tiz segâhtan segâh perdesine kadar Segâh makâmı dizisini duyuran ve geçkisiz nüanslara da yer veren mûsikî cümleleri, muhayyerde Uşşak, nevâda Hicaz, segâhta Ferahnâk ve nevâda Hümâyun motiflerle dönüş ezgilerine bağlanmıştır. Bu seyir trafiği ve mûsikî cümleleri incelendiğinde eserin geleneksel icrâ biçim ve tavrı ile uyumlu bir yapıda olduğu, (ör: Hacı Ârif Bey; 1831-1885) makâmın teorik özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam târifleri ile uyuştuğu ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Nîm Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 13 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde

sıralandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûlün velvelesinin de ezgi hareketleri ile uyum içinde olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Nîm Evsat** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-174).

4.175. Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün

Şekil 175: Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün

Eser Adı	Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün
Güftekâr	Arif Hikmet Gökoğlu
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında, Tevşîh Formunda ve Düyek usûlünde belirtilen 1984 tarihli nüsha eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin muhtelif ses kayıtlarıyla (ör: Öğr. Gör. Levent Kaya) usûl ve ezgi yönünden uyumlu olduğu görülmüştür. Buna göre eviç perdesinden Nevâda Hicaz motifler ile seyre giren eser gerdâniye, nîm hisar ve nevâ perdelerinde kısa kalışlar yapmış ve segâh perdesinde Hüzzamlı olarak yarım karar etmiştir. Meyan bölgesinde tiz seslere yönelen eser tiz segâh perdesinde Segâh, muhayyerde Uşşak geçkiler ile ezgi akışını zenginleştirmiş, akabinde nevâda Hicaz seslere dönüş yaparak ezgi tekrarları ile seyrini tamamlamıştır. Bu seyir yapısı ve ezgi akışının Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ kuramlarındaki teorik özelliklerle bağdaştığı, eserin mûsikî cümle yapısının geleneksel icrâ hüviyetine sahip eserlerle (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) uyumlu olduğu ve bestenin **Hüzzam** seyrine göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin ritm-melodi-güfte ilişkisinin 8 zamanda ve 5 darpta mütenâsip hâle geldiği, icrâ yapısı îtibâriyle usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına

karşılık gelen ilk perdelere bir önceki ölçüde yer alan ezgi ve güftenin bağlandığı, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-175).

4.176. Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer

Şekil 176: Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer

Eser Adı	Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer
Güftekâr	---
Bestekâr	Sadettin Kaynak
Arşiv Bilgisi	14426
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 6 adet nüshası yer almaktadır. Sâdeddîn Kaynak, Necâtî, Emin Ongan ve ikisi de Ekrem tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde, bir Bilgisayar Yazım nüsha ise Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eser nüshalarının Düyek olarak yazılanlarında ezgi hareketleri yönünden önemli bir farklılık bulunmazken, Sofyan olarak yazılmış B. Yazım nüsha nota değerleri ve arıza işâretleri yönünden diğerlerinden ayrılmaktadır. Ulaşılan ses kayıtları ile (ör: Yahya Soyyiğit) uyumlu olan ve "Bestekârın kendi defterinden" ifâdesini paylaşan Necâtî'nin yazmış olduğu nüsha eserle ilgili makam ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir. Buna göre nevâ civârından Hüzzam beşlisi ile seyre giren eser gerdâniye tutarak yönünü nevâda Hicaz seslere çevirmiş ve nevâ perdesinde asma karar etmiştir. Meyan bölgesinde nevâda Rastı işleyerek gerdâniyede kalış yapan eser, devâmında hüseynîde Hüseynî geçki ile seyir hareketlerini çeşitlendirmiş, ardından nevâ üzerinde Hicaz ezgilerle karar cümlesine bağlanmıştır. İkinci dolapta gerdâniye perdesini vurgulayan motiflerle nevâda Hicazlı olarak seyreden eser karâra doğru yerinde Segâh çeşniyi oluşturmuş, akabinde Hüzzam beşlisi ile seyrini tamamlamıştır. Türk mûsikîsi yakın tarihinin önemli temsilcilerinden biri olan bestekârın, eser içerisinde

geleneksel icrâ ögelerini ve makâmın özelliklerini yansıttığı anlaşılmış ve bestenin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşiv kayıtlarında Düyek ve Sofyan usûlleri ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Eserin güfte ve perde dağılımları Sofyan usûlü ile bağlantılı gözükse de ezgi yapısının, bestedeki vurguların ve eserin giderinin Düyek usûlü ile iltisaklı olduğu anlaşılmış ve öyle de icrâ edile gelmiştir. Bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kalıplarıyla bütünlük gösterdiği ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-176).

4.177. Yalancı Dünyâya Konup Göçenler

Şekil 177: Yalancı Dünyâya Konup Göçenler

Eser Adı Yalancı Dünyâya Konup Göçenler

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Rıfat Şanlıel

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen 1993 tarihli nüsha eserin bestekârı Rıfat Şanlıel tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre Segâh çeşni ile seyre başlayan eser nevâda Hicaz seslere yönelmiş ve segâh çeşni ile ilk kalışını yapmıştır. Tekrar nevâ üzerinde Hicaz ezgilerle seyreden eser nevâda asma karar etmiş, akabinde segâh perdesini vurgulamak sûretiyle Segâh çeşni ile segâhta kalmıştır. Meyan bölgesinde hüseynîde Nikriz ve eviçte Hicaz motiflerden sonra nevâda Hicaz seslere yönelen ezgi hareketleri segâh çeşnilerle karara ulaşmıştır. Türk mûsikîsi külliyâtı içinde makâmın seyir özellikleri incelendiğinde bu icrâ ögelerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarındaki Hüzzam makâmının teorik özelliklerini taşıdığı, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (ör: Neyzenbaşı Sâlih Dede; 1818-1888) ve eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşiv içerisinde yer alan nüshada Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda ve

5 darpla mütenâsip hâle geldiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine uyumlu olduğu, ezgi ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla âhenkli olduğu, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" nazariyesiyle ve Türk mûsikîsi usûl geleneğiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-177).

4.178. Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi

Şekil 178: Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi

Eser Adı	Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Dr. İrfan Doğrusöz
Arşiv Bilgisi	14212
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Mithat tarafından yazılan nüsha Hüzzam makâmında ve münâvebeli olarak Devr-i Revân ve Düyek usûllerinde belirtilmiştir. Nüshada bestekâra dâir bilgi bulunmamakla birlikte arşiv kayıtları ve muhtelif kaynaklar ışığında eserin İrfan Doğrusöz'e âit olduğu teyit edilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre yerinde Hüzzam seslerle seyre başlayan eser nevâ üzerinde Hicaz seyrederek Ferahnâk beşlisi ile segâh perdesinde yarım karar etmiştir. İkinci cümlede segâh ve dik hisar perdelerini Segâh çeşni ile vurgulayan ezgi motiflerinin akabinde eser segâh perdesinde Hüzzam sesleri ile karar vermiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede makam nazariyesiyle, Yakup Fikret Kutluğ'un Hüzzam târifleriyle ve tahlîl edilen birçok kadim bestenin (ör: Şeyh Edhem Efendi; 1855-1926) biçim ve tavrıyla uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmının karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında münâvebeli olarak Devr-i Revân ve Düyek usûllerinde yazılan eserin Devr-i Revân bölümünde güfte ve nağme cümlelerinin 14 zamanda tamamlandığı, ezgi karakterleri incelendiğinde eserin 3+4+3+4 birim vuruşlara göre sıralandığı ve söz konusu usûl ile belirtilen

birçok bestenin aynı perde düzenine ve güfte yapısına sahip olduğu eserin **Devr-i Revân** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir. Düyek usûlünde yazılan bölümde ise güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, güfte taksiminde ölçülerin ilk darbına karşılık gelen hecenin 0,5 vuruşla, ikinci hecenin 1 vuruşla ezgilendirildiği eserin **Düyek** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında, Devr-i Revân ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-178).

4.179. Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân

Şekil 179: Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân

Eser Adı	Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân
Güftekâr	Aziz Mahmûd Hüdâî Hz.
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin bestekârına ve güftekârına dâir bilgi nüshada yer almazken; farklı kaynakların incelenmesi neticesinde ve güftenin son kıt'asında yer alan "Hüdâî" mahlasından dolayı eserin Azîz Mahmûd Hüdâî'ye âit olduğu anlaşılmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Bir kaç ezgi cümleciğine sahip olan eser nevâda Hicaz sesler içerisinde gerdâniyeden âgâze eden motiflerle seyre başlamış, nîm hisar perdesini vurgulayan kısa kalışlar yapmış ve yine aynı perdelerde seyrederek segâha ulaşmış ve Hüzzam makâmı seyir özelliğinde karar etmiştir. Ezgi örgüsü ve makâmın işlenişinin geleneksel seyir özelliği taşıyan eserlere (ör: Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi; ?-1835?) aykırı bir yapıda olmadığı, teorik özellikler yönünden Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyesi ile uygunluk gösterdiği ve eserin **Hüzzam** makâmı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle âhenkli bir şekilde tekrarlandığı, usûldeki

kuvvetli ve zayıf darpların hece ve ses dizileri ile bütünlük gösterdiği, Türk müziği usûl geleneği dâhilinde Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" kitabında târif edilen kâidelerle uyumlu olduğu ve bestenin **Düyek** usûlüne özgün kalıplarla ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-179).

4.180. Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi

Şekil 180: Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi

Eser Adı	Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi
Güftekâr	Ahmet Arıtürk
Bestekâr	Bekir Sıdkı Sezgin
Arşiv Bilgisi	14424
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. Oğuz tarafından neşredilen nüsha Hüzzam makâmında Nîm Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Uşşak makâmında bestelenmiş farklı örnekleri de bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin ulaşılan ses kayıtları ile (ör: TRT İstanbul Radyosu) tutarlı olduğu görülmektedir. Buna göre yerinde Segâh motifle seyre başlayan eser eviçte Segâh çeşni ile gerdâniyede kalmış, akabinde nevâda Uşşak ezgiler ile yarım karar etmiştir. Ezgi hareketlerini tiz çargâha kadar genişleten eser nevâda Hicaz Hümâyun sesleriyle dolaşmış ve yerinde Segâh ile kalış yapmıştır. Nakarat bölgesinde yerinde Rastı duyuran cümleler, Basit Sûzinâk dizisi içinde nevâda Hicaza yönelmiş, ardından yerinde Segâhı gösteren seslerle karar etmiştir. Türk mûsikîsi külliyâtı içinde makâmın seyir özellikleri incelendiğinde bu icrâ biçiminin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarında târif edilen teorik özellikleri taşıdığı, ezgi yapısı ve makam unsurlarının geleneksel icrâ yöntemlerini yansıttığı (ör: Enderûnî, Tığlızâde Şevki Bey; 1860-1891) ve eserin **Hüzzam** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, kuvvetli ve zayıf darplar ile nota değerleri

ve söz unsurlarının uyum içerisinde olduğu, güfte ve nağme yapısı itibariyle esere en yakın usûlün Sofyan olabileceği; ancak icrâlarda canlılığın sağlanması, usûlün sağladığı vurgu ve anlam bütünlüğünün sağlanması ve eser giderinin muhafaza edilmesi için 2/4'lük mertebede icrâ edilmesi gerektiği, usûl geleneği çerçevesinde ise bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl dâirelerinde belirttiği zaman ve darplarla örtüştüğü ve eserin **Nîm Sofyan** usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Nîm Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-180).

4.181. Yüce Sultânım, Derde Dermânım

Şekil 181: Yüce Sultânım, Derde Dermânım

Eser Adı	Yüce Sultânım, Derde Dermânım
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Sadun Aksüt (Tanbûrî)
Arşiv Bilgisi	19974
Eser Nüshaları	Eserin arşivde tek nüshası yer almaktadır. El Yazım olarak neşredilen nüsha Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlünde belirtilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hüseynî, Pençgâh, Sûzidîl ve Uşşak makamlarında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen eserin icrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshaya göre nevâ perdesinden seyre giren eser ilk ölçüde gerdâniyeden rasta kadar süzülerek Basit Sûzinâk hissiyatı ile seyre girmiş, ardından nevâ perdesinde kalış yapmıştır. Nevâ üzerinde Hümâyun çeşnilerle seyir hareketlerine devam eden eser gerdâniye, eviç ve nîm hisar perdelerinde vurgulamalar ve kalışlar yapmış, Hüzzam beşlisi ile karar cümlesine bağlanmıştır. Bu cümlede ezgileri tiz segâh perdesine toplayan ve tiz segâhta Segâhlı olarak kalış yapan eser önce nevâda Hümâyun seslerde seyretmiş, ardından Hüzzam beşlisini alarak karara varmıştır. Bu ezgi yapısının geleneksel icrâ anlayışını yansıttığı (ör: Ferâizci-zâde, İbrahim Vefâ Efendi; 1871-1903) makam unsurlarının Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile uyumlu olduğu ve eserin **Hüzzam** makâmında dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde içerisinde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda

tamamlandığı, eserin icrâ biçiminin Sofyan usûlünün olağan gideri ile âhenkli olduğu, ezgi motiflerinin ve cümle parçalarının dört vuruşluk zamana tekâbül ettiği görülmektedir. Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün söz konusu usûl hakkında belirttiği kâide ve şartları da taşıyan bestenin **Sofyan** usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Sofyan usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-181).

4.182. Yürü, Yürü Yalan Dünyâ

Şekil 182: Yürü, Yürü Yalan Dünyâ

Eser Adı	Yürü, Yürü Yalan Dünyâ
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Hüseyin Erbay
Arşiv Bilgisi	18611
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Yusuf Ömürlü ve Bilgisayar Yazım ve tarafından neşredilmiştir. Eserin aynı güfte ile Hicaz ve Hüzzam makâmında bestelenmiş farklı örnekleri bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Hüzzam olduğu ifâde edilen esere dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamamıştır. Nüshalar arasında bazı ölçülerde nota tartımları hâricinde herhangi bir fark bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "tashîh edilerek yazıldı" ifâdesine yer verilen B. Yazım nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre eser nevâda Hicaz sesleriyle seyre başlamış ve nevâda kalış yapmıştır. Meyan bölgesinde ise eviç perdesinde yapılan bir Hicaz geçki, yerini nevada Hicaza terk etmiş ve eser nevada yarım karar vermiştir. Ezginin devamında nîm hisar perdesinde geçkisiz bir asma kalıştan sonra segâh perdesine kadar inen ezgi cümlesinden sonra eser segâhta Hüzzam terkibiyle karar etmiştir. Bu seyir hareketlerinin Nâsır Dede ve Rauf Yektâ Bey kuramlarıyla uyumlu ve dengeli olduğu, bestenin klasik uslûba sâhip bestekârların makâmı işleme biçimlerini yansıttığı (ör: Gazi Giray Han; 1554-1607) ve eserin **Hüzzam** makâmında ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü olarak belirtilen eserin

güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda ve 5 darpta ritm-melodi-güfte ilişkisi yönünden mütenâsip hâle geldiği, ölçülerde kullanılan ezgi motifinin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota süresine göre taksim edildiği, bu usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kalıplarıyla bütünlük gösterdiği ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-182).

4.183. Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya

Şekil 183: Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya

Eser Adı	Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya
Güftekâr	Kâzım Paşa
Bestekâr	Hüseyin Sebilci (Hâfız)
Arşiv Bilgisi	16156
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Yürük Semâî usûlünde belirtilen nüshalar Cüneyt Kosal ve Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda ve ulaşılan ses kayıtlarında (ör: Doğan Dikmen) usûl ve ezgi yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Eserle ilgili makam ve usûl tespitleri "Bestekârın sesinden notaya alındı" ifâdesine yer verilen C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Seyir hareketlerini yerinde Hüzzam beşlisi ile sınırlı dar bir ses aralığında oluşturan eser, segâh perdesinden Hüzzam sesleri ile seyre başlamanın ardından nevâda Hicaz çeşniyi duyurarak nevâda yarım kalış yapmış, akabinde Hüzzam beşlisi ile segâh perdesinde karar kılmıştır. Türk mûsikîsinde klâsik uslûba bütünü ile sadık kalmış bestekârların (ör: Ser-Müezzin Rif'at Bey; 1820-1888) eseri işleme biçiminin icrâya yansıtıldığı, makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makam teorisi ile uyum sağladığı ve Eserin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Yürük Semâî usûlü ile yazılan eserin ritmik analizi yapıldığında güfte ve nağme cümlelerinin 6 zamanda tamamlandığı, bestedeki ezgi

hareketlerinin ölçü içinde 3+3 şeklindeki küme vuruşlarını meydâna getirdiği, yapısı îtibâriyle canlı ve dinamik olan usûle coşkulu bir ezginin eşlik ettiği ve nitekim 6 birim zamana sâhip başka bir usûlün bulunmadığı; Türk müziği usûl geleneği yönünden ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları" eserindeki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Yürük Semâî** usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Yürük Semâî usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-183).

4.184. Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Şekil 184: Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ

Eser Adı	Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ
Güftekâr	Şeyh Kâmil Efendi
Bestekâr	Zekâî Dede Efendi
Arşiv Bilgisi	14212
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 4 adet nüshası yer almaktadır. 1981'de Dursun Çakmak, 1986'da Cüneyt Kosal ve Maraşî tarafından neşredilen nüshalar Hüzzam makâmında ve Evsat usûlünde; Yusuf Ömürlü ve tarafından neşredilen nüsha ise Segâh makâmında ve Evsat usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen nüshalarda eserin seyir trafiği yönünden önemli bir farklılık bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri daha sarîh olarak yazılan C. Kosal nüshasına göre yapılmıştır. Buna göre eser ilk cümlede eviç perdesinden Hüzzam beşlisinden müteşekkil seslerle seyre başlamış, ırak perdesine Segâhlı bir şekilde meylettikten sonra tekrar Hüzzam ezgilerle önce segâh, ardından nevâ perdesinde kalışlar yapmıştır. Aynı seyir düzeni içerisinde devam eden eser karar cümlesinde gerdâniye ve nîm hisar perdelerinde vurgulamalar yaptıktan sonra Hüzzam seslerle segâh perdesinde seyrini tamamlamıştır. Türk mûsikîsinin önemli temsilcilerinden biri olan bestekârın, bu mûsikî cümleler ile Abdülbâkî Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ'un makam nazariyelerini ve geleneksel icrâ yöntemlerini eserinde yansıttığı ve bestenin **Hüzzam** makâmı seyrine uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Evsat usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı, eserdeki perde tâyinlerinin iki defa 5+4+4 şeklindeki küme vuruşları ile âhenkli bir şekilde sıralandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, usûlün velvelesinin ezgi motifleri ile tam bir uyum içinde olduğu, bestenin Türk müziği usûl geleneği yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin **Evsat** usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Evsat usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-184).

4.185. Zikreyle Her Nefesde

Şekil 185: Zikreyle Her Nefesde

Eser Adı	Zikreyle Her Nefesde
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Fikret Bozdoğan
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Eserin arşivde 2 adet nüshası yer almaktadır. Hüzzam makâmında ve Düyek usûlünde belirtilen nüshalar Dursun Çakmak ve Mustafa Doğan Dikmen tarafından neşredilmiştir. Dikmen'in yazmış olduğu 1984 tarihli nüshada "D. Çakmak'ın naklettiği gibi" ifâdesi yer almakta; buna mukâbil D. Çakmak imzalı nüshada "M. D. Dikmen tarafından notaya alındı" ifâdesi bulunmaktadır.
Makâmı	Arşivde Hüzzam olduğu ifâde edilen esere âit nüshalarda usûl ve ezgi yönünden herhangi farklılık bulunmamaktadır. İcrâsına dâir herhangi bir ses kaydına ulaşılamayan eserin makam ve usûl tespitleri D. Çakmak tarafından yazılan nüshaya göre yapılmıştır. Buna göre Çargâhta Nikriz sesleriyle seyre başlayan eser nevâda Hicaz ve yine çargâhta Nikriz motiflerle segâh perdesine meyletmiş ve Hüzzam sesleri ile kalış yapmıştır. Tiz segâh perdesini tutarak karar sesini ikinci cümlede bir oktav yukarıya taşıyan eser eviçte Hicaz ve tiz segâhta Segâh çeşni ile seyrettikten sonra nevâda Hümâyun ezgilere yönelmiş; akabinde çargâhta Nikriz ve yerinde Hüzzam terkiple segâh perdesinde karar kılmıştır. Bu seyir yapısı ile bestenin Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları çerçevesinde (ör: Abdülbâkî Nâsır Dede, Raûf Yektâ Bey) makbûl bir ezgi dolaşım düzenine sahip olduğu, ezgi yapısının klasik icrâ anlayışını yansıttığı (Hacı Ârif Bey; 1831-1885) ve

eserin **Hüzzam** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde Düyek usûlünde olduğu belirtilen eserin güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı; ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği, güfte ve ezgi ögesinin ilk ölçüde sekizlik "sus" işâretinden sonra başladığı ve usûlün 8'lik değerdeki birinci darbına karşılık gelen ilk perdelerin bir önceki ölçüdeki ses ve söz unsurlarının devamı niteliğinde olduğu ve usûl örgüsünün diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, notadaki Düyek usûlü kalıp ve düzümlerinin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin **Düyek** usûlünde olduğu tespit edilmiştir.

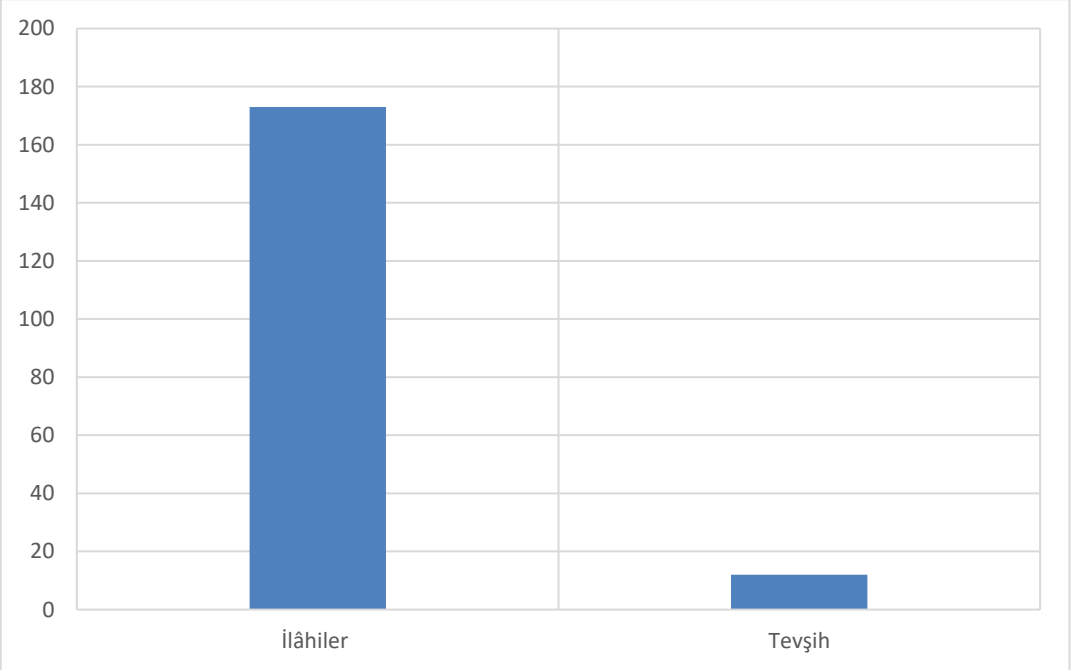
Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüzzam makâmında ve Düyek usûlü düzümlerinde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-185).

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Birinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

TRT arşivine ulaşmak maksadıyla yaptığımız araştırmalar netîcesinde “Devlet Korosu Nota Arşivi Türk Müzik Kültürünün Hafızası” bölümünden, “Dîvân Makam” adlı internet sitesinden ve Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün özel arşivinden alınan ve makâmı Hüzzam olarak belirtilen ilâhilerin sayı ve çeşitleri grafik şeklinde aşağıda yer almaktadır.

Grafik 1:Hüzzam Makâmındaki Tevşîhlerin İlâhilere Oranı

- Arşivdeki eserler tahlîl edildiğinde 174 ilâhi, 11 Tevşîh, toplamda 185 adet dînî formda bestelenmiş eser olduğu,
- "Neyleyeyim Dünyâyı" eserindeki nüshaların iki farklı seyir hareketlerine sahip olduğu ve iki ayrı eser olarak değerlendirilmesi gerektiği,
- Hüzzam makâmı kategorisinde yer aldığı halde kayıtlı bazı nüshaların Segâh makâmında yazıldığı,
- "Acep Lûtfun Seherinde” adlı ilâhinin Segâh makâmı donanım ve seyrine sahip olduğu; ancak Hüzzam kategorisinde yer almakta olduğu,

- “İsteyen Yârın, Hak ider Vârın” adlı eserin Hüzzam makâmından ziyâde Segâh makâmı seyir özelliklerini yansıttığı ve bestenin Segâh makâmı kategorisinde yer alması gerektiği,
- “Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür” adlı eserin ezgi hareketlerinin Hüzzam seyir yapısına uygun olduğu, ancak nevâda karar etmesinin ya yazım yanlışı olduğu veya bestekârın başka bir esere bağlanma gâyesinde olduğu,
- “Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol” adlı eserin Hüzzam seyir yapısında ilerlerken karâra doğru farklı makam kombinasyonları içinde seyretmesinin ve dügâh perdesinde karar etmesinin başka bir makama hazırlık niyetinde olduğu veya bestekârın diğer bir esere geçiş gâyesi taşıdığını düşündürdüğü,
- “Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım Muhammed Mustafâ” adlı eserin muhtelif kaynaklarda Tevşîh olarak zikredildiği ve özellikle cami icrâlarında Tevşîh formunda okunmakta olduğu,
- “Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ” adlı ilâhinin arşiv kayıtlarında tek eser olduğu; ancak bazı nüshalarının seyir trafiğinin diğer nüshalardan ayrı olduğunun anlaşıldığı, bu kategoride yer almasına karşın ayrı bir besteye sahip olduğu,
- Aynı güfteye sahip 51 adet ilâhinin pek çok makamda yazılmış nüshalarının da var olduğu, buna karşın 86 adet Hüzzam ilâhinin sadece tek nüshasının arşivde yer aldığı,
- Bütün bunların sonucunda TRT arşivinde yer alan Hüzzam ilâhilerin sayısının 173 ilâhi ve 12 Tevşîh olmak üzere toplamda 185 adet olduğu, Segâh makâmını işleyen ilâhilerin de çıkarılmasıyla 183 adet olduğu,

5.2. İkinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Arşivde 12 eserde güftekâra, 28 eserde bestekâra dâir bilgi bulunmamaktadır. 5 eserde ise güftekâr veya bestekârın kimliği şüpheli olarak veya nüshalar arasında iki farklı kişi olarak belirtilmektedir. Bu yönüyle eserlerin yaklaşık %46’lık oranında güftekâr ve bestekâra dâir bilgi eksikliğinin olduğu görülmektedir.

Bütün bunlarla birlikte Güftelerdeki mahlaslardan, arşiv kayıtlarından ve muhtelif kaynakların tetkîk edilmesinden mümkün olduğu kadar eserlerin güftekâr veya bestekâr bilgilerine ulaşılmış ve "Eser Nüshaları" bölümünde bu hususlar zikredilmiştir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Arşiv kayıtlarında yer alan Hüzzam ilâhilerden 128 adedinin arşiv numarasının bulunmadığı, bunlardan sadece 57 adedinin arşiv numarası olduğu görülmüştür. Bununla birlikte arşivde muhtelif nüshalar barındıran büyük bestekârların bazı kadim eserlerinin arşiv için numaralandırılmadığı, ancak tek nüshası olan bazı ilâhilere arşiv numarası verildiği tespit edilmiştir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

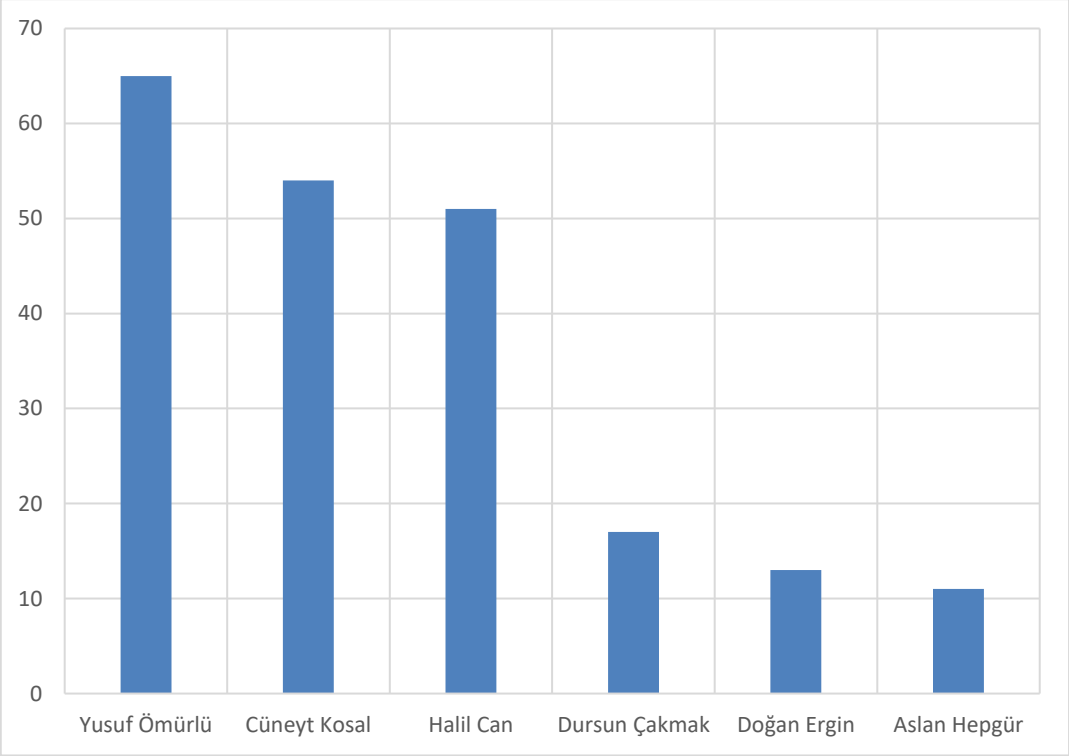
Eserlerle ilgili makam ve usûl tespitleri için mümkün olduğu kadar Hüzzam makâmı donanımını barındıran nüshalar tercih edilmiştir. Bazı nüshalar Hüzzam olarak ifâde edilmekle birlikte notası günümüzde kullanılan Hüzzam donanımı ile yazılmamıştır. Bununla birlikte başka bir nüsha tercih etmenin mümkün olmadığı durumlarda ölçülerdeki arıza işâretlerinin konumuna bakılmış ve varsa orijinal icrâ kayıtlarına mürâcaat edilmiştir.

5.5. Beşinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

TRT arşivinin Hüzzam ilâhiler kategorisinde en çok nüsha neşredenlerin sayısı aşağıdaki grafikte sıralanmıştır. Bu nüshalar içerisinden makam ve usûl tespitleri için nüshalar tercih edilmiş; ancak bazı nüshalar seçilen kriterleri karşılamadığı için incelemelerde diğer bir nüsha değerlendirilmiştir.

Nota yazımında büyük katkıları olan ve kadim eserlerin kayıt altına alınmasında emeği yadsınamayan Halil Can'a aît nüshaların tercih edilmemesinin bazı sebepleri.

- Halil Can nüshalarında Hüzzam makâmı donanımının günümüzde kullanılan Hüzzam makâmı donanımından farklı olması,
- Eserin usûlünün portede belirtilen usûlden farklı biçimde yazılması veya mertebelendirilmesi,
- Nüshaların genelde okunamayacak düzeyde silik durumda olması,
- Kadim eserlerin genellikle Yusuf Ömürlü ve Halil Can nüshalarından başka bir nâşir tarafından kayıt altına alınmadığı durumlarda çoğunlukla Yusuf Ömürlü nüshalarının tercih edilmesi,

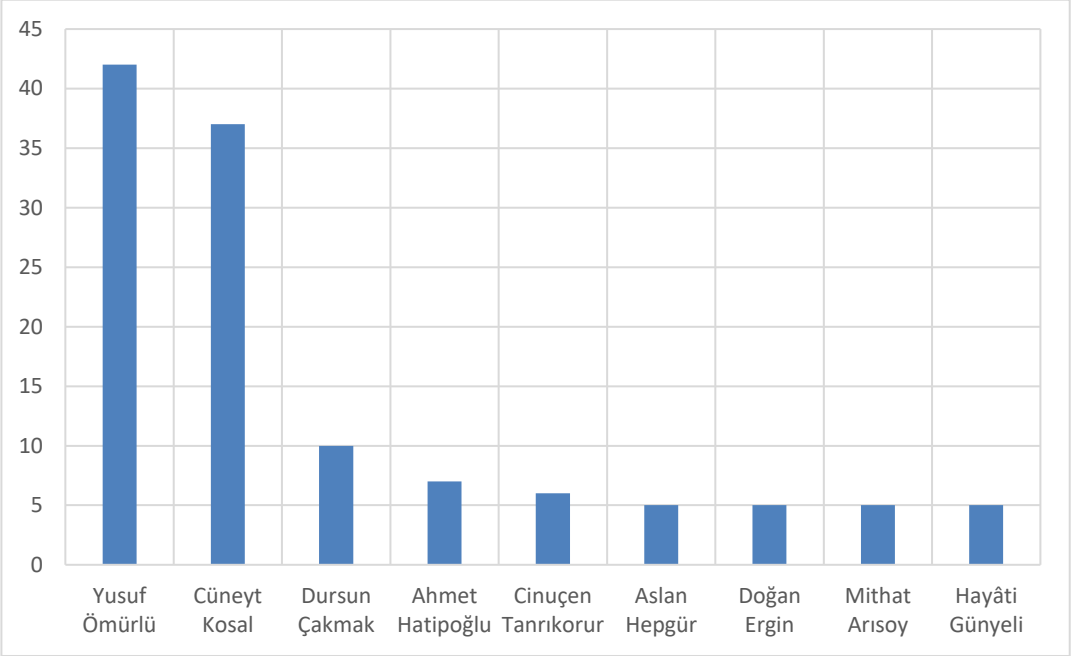
Grafik 2: Nüshaları Neşreden Müelliflerin Oranı

Eserlerin makam ve usûl tespitlerinde elde bulunan nüshalar; tek nüshası olanların hâricinde bazı kriterlere göre belirlenmiş, incelemelerle ilgili yorumlar bu çerçevede yapılmıştır.

Buna göre;

- Hüzzam makâmı donanımı veya arızaları ile yazılmış olan nüshalar,
- Eserin usûlünün incelemeler sonunda varsa belirlenen usûl ve doğru mertebede yazılan nüshalar,
- Ölçülerde mûsikî cümlelerinin daha detaylı yazıldığı, seyir hareketlerini daha ayrıntılı işleyen, diğerlerine göre motiflerde zenginliği olan ve varsa süsleme notalarının olduğu nüshalar,
- Mümkün olduğu taktirde orijinal icrâ ses kayıtları ile tutarlı olan veya ekseriyetle icrâ edilen şekline aykırı yazım barındırmayan nüshalar, varsa eserin bestekârının yazmış olduğu nüshalar,
- Alternatifi olduğu taktirde daha anlaşılır, tertipli, düzgün yazılmış ve silik durumda olmayan nüshalar,
- Genellikle varsa eserin bestekârının yazmış olduğu nüshalar tercih edilmiştir.

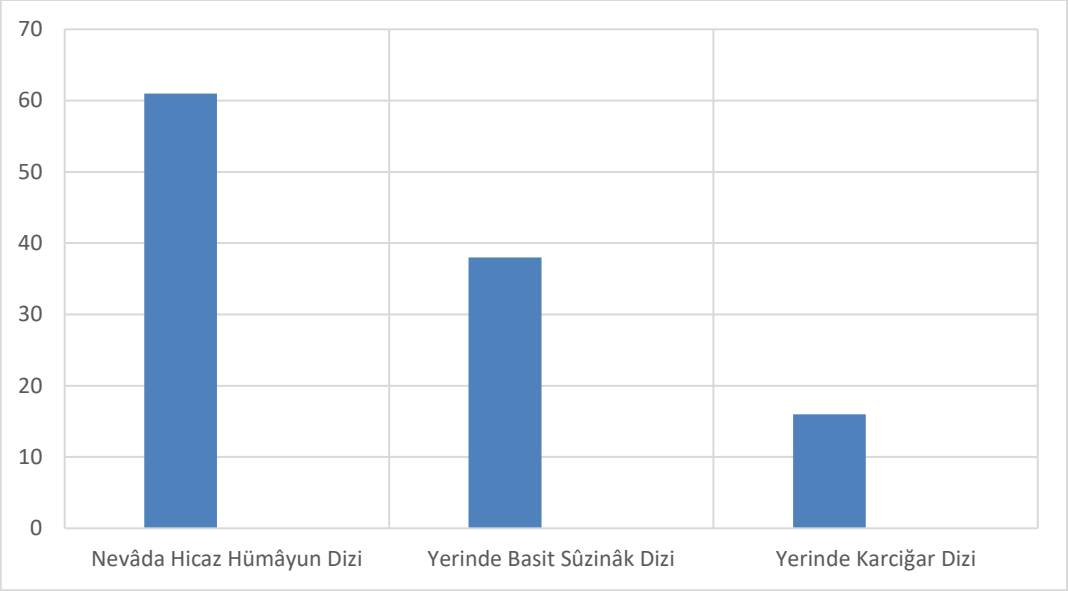
Aşağıdaki grafikte, tercih edilen nüshalardan 26 adedi Bilgisayar ve El Yazım nüshalar hâriç tutularak çokluk oranına göre sıralanmıştır.

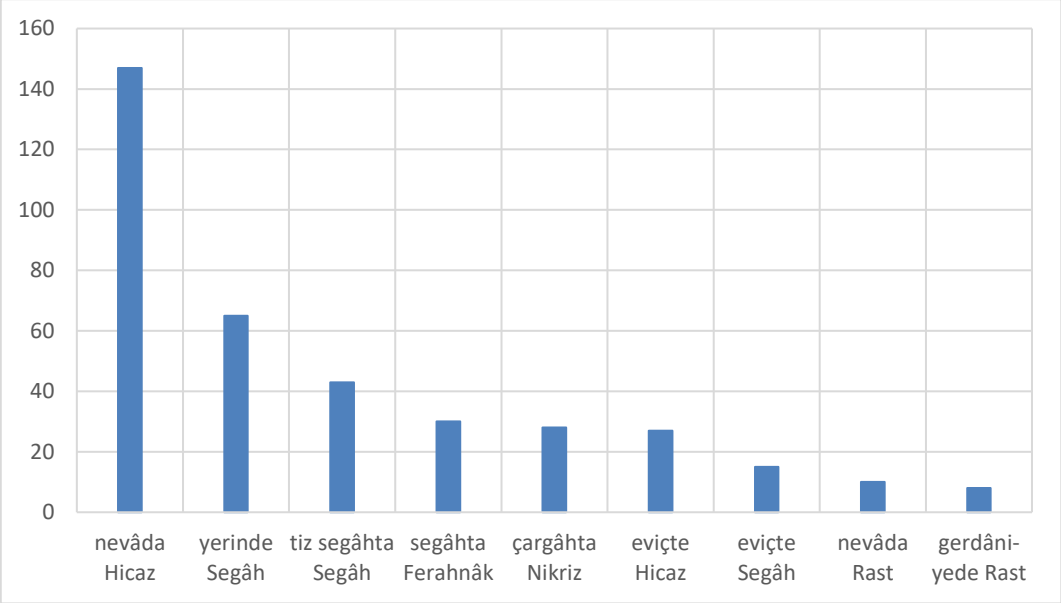
Grafik 3: Tahlîller İçin Tercih Edilen Müelliflerin Oranı

5.6. Altıncı Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Arşivlerde kayıtlı olan Hüzzam ilâhilerin seyir özellikleri incelendiğinde eser içerisinde en çok kullanılan makam dizi ve hissiyâtına, makam içerisinde yapılan geçki ve çeşnilere aşağıdaki grafikte yer verilmiştir.

Grafik 4: Hüzzam İlâhilerde İşlenen Makam Dizileri

Grafik 5: Hüzzam İlâhilerde Kullanılan Geçki ve Çeşniler

Tabloya göre;

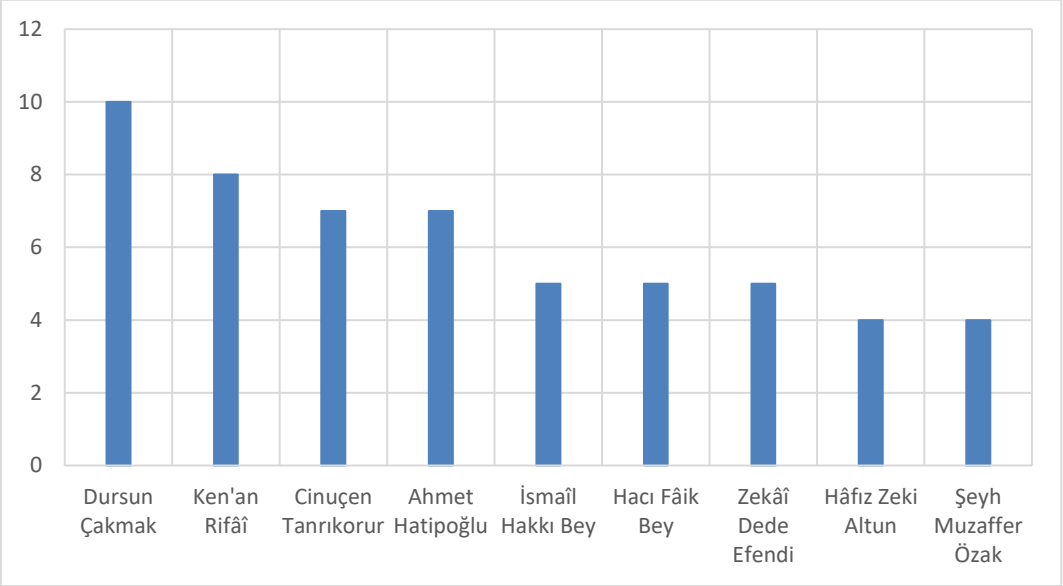
- 61 eserde nevâda Hicaz Hümâyun dizinin veya çeşninin kullanıldığı,
- 38 eserde Basit Sûzinâk dizisinin işlendiği ve seyrin bu makam anlayışına göre şekillendiği,
- 16 eserde Karcığar makâmının, çeşnisinin veya duyumunun besteye hâkim olduğu,
- Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere makam târiflerinde bahsinin geçtiği şekliyle pek çok geçkinin veya çeşninin Hüzzam seyir yapısı üzerinde etkili olduğu,
- Her eser için bir defâ sayılması koşuluyla çokluk sırasına göre; 147 nevâda Hicaz, 65 yerinde Segâh, 43 tiz segâhta Segâh, 30 segâhta Ferahnâk, 28 çargâhta Nikriz, 27 eviçte Hicaz, 15 eviçte Segâh, 10 nevâda Rast, 8 gerdâniyede Rast, 6 nevâda Bûselik ve sayısı 5 ile sınırlı muhtelif geçki ve çeşnilerin seyir içinde tercih edildiği,
- Bazı eserler Hüzzam seyir anlayışı içinde ezgi cümlelerini oluşturmakla birlikte bestede Segâh çeşnilerin çokça kullanıldığı, seyrin başında veya karar civârında Segâh motiflerin yer aldığı,
- Bazı eserlerde Hüzzam ve Segâh makamlarının iç içe ve karışık olarak işlenmiş olduğu,
- Türk mûsikîsi nazariyatında Hüzzam makâmı ile ilgili kaynaklar incelendiğinde yüzyıllara göre farklı görüş ve anlayışların olduğu,
- Eserlerde Yakup Fikret Bey'in târiflerinde olduğu üzere nevâ üzerinde Hicazın yoğun olarak kullanıldığı, pek çok eserde Basit Sûzinâk ve Karcığar makamlarının Hüzzam seyrinde etkili olduğu,
- Eserlerin bir kısmında Rauf Yektâ Bey'in târiflerindeki gibi eviç üzerinde Hicazlı bir seyir anlayışının hâkim olduğu tespit edilmiştir.

5.7. Yedinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Hüzzam makâmında bestelenen ilâhilerin geleneksel üslûb ve tavrını kavrayabilmek ve bestekârların makâmı işleme biçimlerini ortaya koyabilmek için edvar geleneğine hâkim olan bestekârlar ve klasik form hüviyeti kazanmış eserler tek tek incelenmiştir. Hüzzam kategorisinde yer alan tüm eserler bu kadim anlayışa sâhip besteler ile kıyaslanmak sûretiyle ortak noktalar bulunmuştur. bestekârların ezgilerinde hangi seyir kalıplarını tercih ettikleri, ya da hangi bestekârlara öykündükleri böylelikle meydâna çıkarılmıştır. Bu bağlamda klasik bestekârların bazı kadim eserleri her nüsha için ayrı ayrı tahlîl edilmiş, eserlerin hangi besteler ile münâsebetli olduğu "Makam ve Usûl Tespitleri" bölümlerinde îzâh edilmiştir. Bu analizlerden sonra;

- Geleneksel makam anlayışına hâkim olan bestekârların makam ve edvar geleneğine bağlı bir üslûba sâhip olduğu; bununla birlikte makam hassâsiyetinin öncelikli olduğu,
- Mûsikî külliyâtı çerçevesinde genel terminolojiye hâkim olmayan bestekârlarda orijinal ezgi cümlelerinin daha yoğunlaştığı; ancak makam hassâsiyetinin nispeten azaldığı,
- Hilkatten beste kâbiliyetine hâiz olan, özellikle yakın tarih bestekârlarında makama riâyet etme yetisinin azaldığı; buna karşın yenilikçi motiflerin zenginleştiği,
- Kadim bestekârların eserlerinde özenli bir seyir ve usûl bilincinin olduğu, ancak özellikle yakın dönem din mûsikîsi bestekârlarınca basit ezgilerin ve küçük usûllerin tercih edilmiş olduğu,
- Hüzzam makâmı özelinde Türk mûsikîsi nazariyâtında dönemlere göre farklı görüş ve anlayışların ortaya çıktığı görülmektedir.

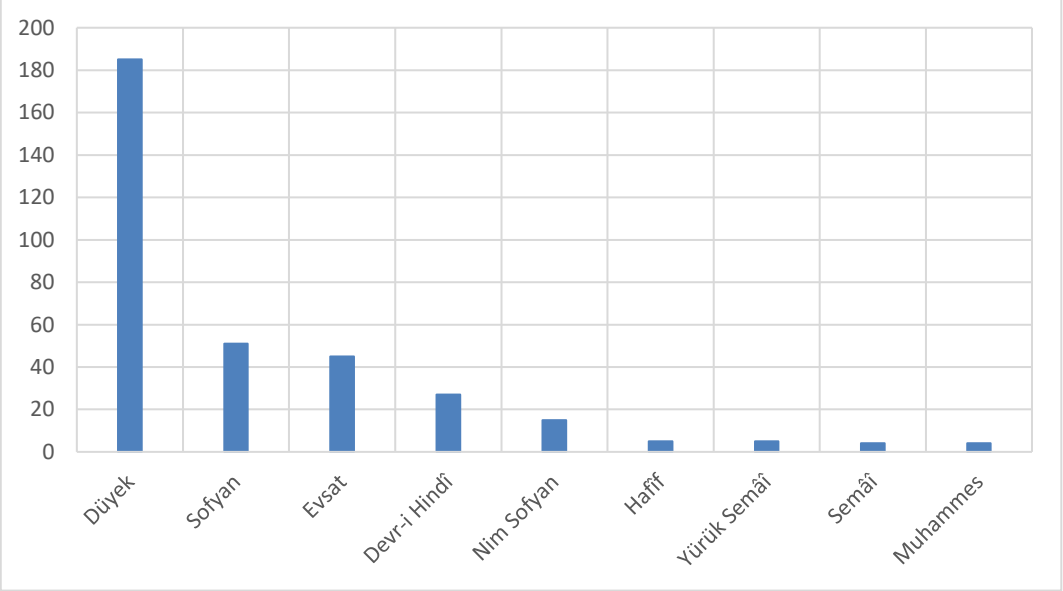
Arşivdeki Hüzzam ilâhilere katkı sunan bestekârların bazıları aşağıdaki grafikte besteledikleri Hüzzam ilâhi adetleri ile birlikte verilmiştir.

Grafik 6: Arşivde Hüzzam İlâhilerin Bazı Bestekârları

5.8. Sekizinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Hüzzam ilâhiler için nüshaların toplamında hangi usûllerin belirtildiği ile ilgili grafik aşağıda yer almaktadır.

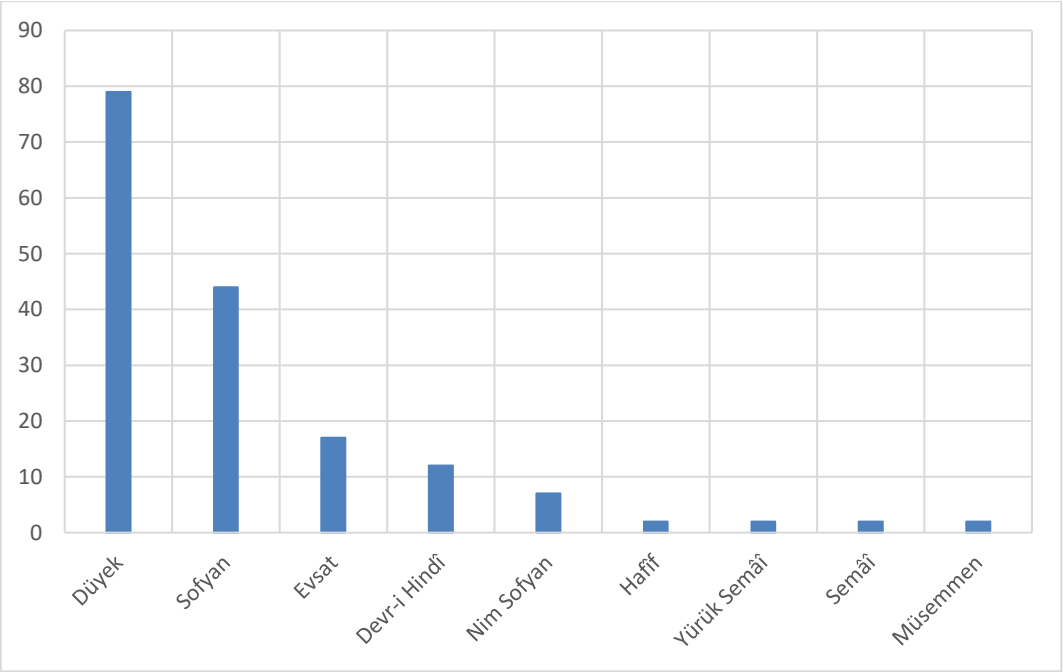
Grafik 7: Nüshalarda Belirtilen Usûllerin Oranı

Aşağıda verilen Hüzzam ilâhilere ilişkin sonuç tablosuna göre;

- Düyek usûlü 185 nüshada, Sofyan usûlü 51 nüshada, Evsat usûlü 45 nüshada, Devr-i Hindî usûlü 27 nüshada, Nîm Sofyan usûlü 15 nüshada, Hafîf usûlü 5 nüshada, Yürük Semâî usûlü 5 nüshada, Semâî usûlü 4 nüshada, Muhammes usûlü 4 nüshada kullanılmış,
- Grafikte yer almayan diğer usûllerden sırasıyla Nîm Evsat usûlü 3 nüshada, Müsemmen usûlü 2 nüshada, Aksak usûlü 2 nüshada, Devr-i Revân usûlü 2 nüshada, Türk Aksağı usûlü 2 nüshada, Aksak Semâî usûlü 1 nüshada, Frenkçin usûlü 1 nüshada, Curcuna usûlü 1 nüshada, Çifte Düyek usûlü 1 nüshada ve Mevlevî Devr-i Revânı usûlü 1 nüshada olmak üzere toplamda 19 usûl kullanılmıştır.

5.9. Dokuzuncu Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Arşiv nüshaları içerisinden makam ve usûl tespitleri için tercih edilen veya değiştirilen usûllerin oranı grafik halinde aşağıda sunulmuştur.

Grafik 8: Nüshalarda Tercih Edilen veya Değiştirilen Usûllerin Oranı

Buna göre;

- Birden fazla nüshası olan 15 ayrı eser, farklı usûllerle belirtilmişken doğru usûlle yazılmış olan nüshası tercih edildi.
- Düyek olarak yazılan 12 adet eserin usûlü Sofyan olarak değiştirildi.
- Sofyan, Düyek ve Nîm Sofyan olarak yazılan 1 adet eser Nîm Çenber olarak değiştirildi.
- Sofyan ve Düyek olarak belirtilen 1 adet eser Fahte olarak değiştirildi.
- Sofyan olarak belirtilen bir eser Nîm Hafîf olarak değiştirildi.
- Yürük Semâî ve Nîm Sofyan olarak yazılan 1 adet eser Sengin Semâî olarak değiştirildi.
- Usûl bilgisi yer almayan 1 adet eser Düyek olarak belirlendi.
- Usûlün gerektirdiği düzümlerle yazılmayan eserlerin oranı tüm nüshalar içinde % 80 civârındadır. Seçilen ve değiştirilen usûllerin yanı sıra hatalı düzümlerle yazılan eserler de tekrar yazım sürecinde düzeltildi.

Makam ve usûl tespitleri yapılan eserlerin inceleme sonunda eser adları, formları, makamları, seyir anlayışları, eserde kullanılan çeşni ve geçkileri tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Hüzzam ilâhilere ilişkin sonuç tablosu.

No	Eser Adı	Formu	Makâmı	Tespit Edilen Makâmı	Usûlü	Tespit Edilen Usûlü
1	Acep Lûtfun Seherinde	İlâhi	Hüzzam	Segâh	Düyek Sofyan	Sofyan
2	Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
3	Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i Zât-ı Kibriyâ	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek

4	Aldın Mı Safâ ile Musaffâ Haberin Sen	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Düyek	Düyek
5	Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i Risâletsin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Düyek	Düyek
6	Âlemlere Rahmet Olarak Geldin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde ve tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
7	Allah'ım Peygambere Hem Âline Eyle Salât	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh ve Rast çeşni	Semâî	Semâî
8	Alma Tenden Cânımı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk, Dügâhta Uşşak çeşni	Düyek	Düyek
9	Arkadaş At Kıyl-ü Kâli	İlâhi	Segâh Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
10	Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh çeşni	Düyek Sofyan	Sofyan
11	Aşk Bezirgânı, Sermâye Cânı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Yerinde Rast çeşni	Düyek	Düyek
12	Aşk N'eyledi, Şevk N'eyledi	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
13	Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Uzzal geçki Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
14	Aşkın ile Âşıklar (I)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam	Düyek Sofyan	Sofyan

15	Aşkın ile Âşıklar (II)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Gerdâniyede Rast, tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek Sofyan	Sofyan
16	Aşkın ile Âşıklar (III)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Sofyan
17	Aşkın Odu Ciğerimi	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
18	Aşkın Tadı Gönlümde	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Hümâyun, yerinde Nişâbur geçki	Düyek	Düyek
19	Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
20	Âteş-i Aşkınla Yandım Nûr-i Îmânım Ali	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Yerinde Rast ve Uşşak çeşni	Düyek	Düyek
21	Âteş-i Aşkınla Yandır Kalbimi Subh-u Mesâ'	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Rast geçki	Düyek	Düyek
22	Âyetinin Safhasında Gör Ne Yazmış Ol Kadîm	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh çeşni	Düyek Sofyan Nim Sofyan	Nîm Çenber
23	Ayırma Beni Senden,	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Basit Sûzinak geçki	Sofyan Düyek	Sofyan
24	Bağrımdaki Biten Başlar	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Rast çeşni	Düyek Sofyan	Sofyan

25	Benim Derdim Yamandır	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Uşşak çeşni	Düyek	Düyek
26	Benliktir İnsana En Büyük Düşman	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
27	Bilmem Nideyim, Aşkın Elinden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Aksak Semâî	Aksak Semâî
28	Bî-Mekânım Bu Cihânda	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu)	Düyek Sofyan	Sofyan
29	Bir Pîr-i Muazzamdır Hazret-i Abdülkâdir	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Rast geçki	Sofyan Düyek	Sofyan
30	Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i Hüdâyız	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
31	Biz Ol Uşşâkı Serbâzız	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh ve Rast çeşni	Sofyan	Sofyan
32	Bu Aşkı Ben Bilmez İdim	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Bûselik ve Rast çeşni	Frenkçin Devr-i Hindî Yürük Semâî	Frenkçin Devr-i Hindî Yürük Semâî
33	Bu Dünya Yalandır Bunda Kalınmaz	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu)	Düyek	Sofyan
34	Bu Dünyanın Şol İşine	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh geçki	Düyek	Sofyan
35	Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâhta Ferahnâk, tiz segâhta Segâh çeşni	Evsat	Evsat

36	Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâ'dır	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Muhayyerde Uşşak, eviçte Segâh çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
37	Can Bu İlden Göçmeden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Hümâyun çeşni	.---	Düyek
38	Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Rast, yerinde Nikriz ve Nişâbur çeşni	Düyek (Sofyan)	Sofyan
39	Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk geçki, çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
40	Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Uzzal çeşni	Düyek	Düyek
41	Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde müstear ve Segâh çeşni	Evsat	Evsat
42	Cihanda En Büyük Nîmet	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Rast ve Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
43	Çıktım Erik Dalına (I)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Rast çeşni	Düyek Sofyan	Sofyan
44	Çıktım Erik Dalına (II)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Rast çeşni	Sofyan	Sofyan

45	Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü Hüsnün Güneşi	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı)	Düyek	Düyek
46	Çünki Bildim DünyâFânî	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh, segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
47	Dâver-i Aşr-ı Muharremdir Hüseyn-i Kerbelâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde, tiz segâhta ve eviçte Segâh çeşni	Düyek	Düyek
48	Derdimendim Yâ Rasûlallah Devâ Ol Derdime	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Acemli Rast geçki Yerinde ve tiz durakta Rast çeşni	Müsemmen	Müsemmen
49	Derdin Ne Be-Hey Âşık	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Gerdâniyede Bûselik çeşni	Evsat Nîm Sofyan Sofyan Düyek	Nîm Sofyan
50	Dertliyim Yâ Rasûlallah Derde Dermân Sendedir	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Eviçte Hicaz, Hüseynîde Hüseynî çeşni	Düyek	Düyek
51	Derviş Olan Kişiler Deli Olagan Olur	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
52	Dil Beytini Pâk Eden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Yerinde Segâh ve Müsteâr çeşni	Düyek	Düyek
53	Dile Geldi Yürekler Allah, Allah Diyerek	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Eviçte Hicaz çeşni	Düyek	Düyek

54	Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Eviçte Segâh ve Hicaz, segâhta Ferahnâk çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
55	Dostlar Bilin Şimden Gerû	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh çeşni	Düyek	Düyek
56	Durman Yanalım Âteş-i Aşka	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
57	Düşeli Aşkın Bu Cânım İline	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Segâh ve Ferahnâk çeşni	Muhammes Sofyan Hafîf	Hafîf
58	Elâ Ey Seyyid-i Mahbûb-i Mevlâ	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
59	Erenlerin Sohbeti Ele Giresi Değil	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
60	Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
61	Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma	İlâhi	Hüzzam Segâh	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Sofyan	Sofyan
62	Ey Âşık-ı Dildâde	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh çeşnili	Sofyan	Sofyan
63	Ey Benim Devletli Sultânım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
64	Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Curcuna	Curcuna
65	Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne mi Geldin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek

66	Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
67	Ey Derdime Dermânım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
68	Ey Dertlilerin Derdine Dermân Eden Allah	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Segâh çeşni	Düyek Sofyan	Fahte
69	Ey Dost Senin Derdin İle	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Sofyan	Sofyan
70	Ey Dünyâya Gelen Kişi	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz, yerinde Segâh ve Ferahnâk çeşni	Sofyan	Sofyan
71	Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Bûselik çeşni	Sofyan	Sofyan
72	Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı Habîb-i Kibriyâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Uşşak, yerinde Segâh çeşni	Evsat	Evsat
73	Ey Rahmeti Bol Pâdişah (I)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
74	Ey Rahmeti Bol Pâdişah (II)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
75	Ey Rûh-i Müşahhas Ki Bütün Cânlara Cânsın	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Müsteâr çeşni	Sofyan Düyek	Sofyan
76	Ey Saâdet Burcunun Mâhı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek

77	Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Tiz segâhta Segâh çeşni	Muhammes	Muhammes
78	Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol Rütbe Ekremsin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Nevâda Rast ve Bûselik, yerinde Segâh ve Nişâbur, segâhta Ferahnâk çeşni	Evsat	Evsat
79	Ezelde Aşk İle Yandım, Kül Oldum	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu)	Düyek	Sofyan
80	Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı Ârifîn	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni	Evsat	Evsat
81	81. Fânîler Diyârı Beni Ararsan	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Rast çeşni	Düyek	Düyek
82	Firkatin Nâriyle Yandım Yâ Rasûlallah Meded	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
83	Gariplik Tuttu Boynumdan	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) (Karcığar'lı) Nevâda Sabâ geçki	Sofyan	Düyek
84	Geçtiğiniz Yollara Bizden Selam Götürün	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
85	Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı Habîbullaha Yak	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Hüseynîde Nişâbur çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
86	Göklerde Fahr-i Rüsûl Seyrân Eder Bu Gece	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek

87	Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk İçre Kebâb Ol	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Sofyan	Nîm Hafîf
88	Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın Yâ Rasûlallah	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
89	Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden (I)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Rast çeşni	Düyek	Düyek
90	Gönül Hayrân Olupdur Aşk Elinden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
91	Gönül Hûn Oldu Şevkinden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
92	Gönül Yıkma Gönül Yap	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Muhayyerde Uşşak geçki, yerinde Segâh çeşni	Düyek	Düyek
93	Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh çeşni	Müsemmen	Müsemmen
94	Gözüm ki Kâne Boyandı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Nîm Sofyan Yürük Semâî	Sengin Semâî
95	Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın Yâ Rasûlallah	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) (Basit Sûzinâk'lı) Segâhta Hicaz çeşni	Düyek	Düyek
96	Hak Eğer Yardım Murâd Eylerse Biz Âcizlere	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Rast ve Uşşak, gerdâniyede Çargâh, muhayyerde Uşşak, dik hisarda Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek

97	Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Segâh ve Ferahnâk, gerdâniyede Rast çeşni	Sofyan	Sengin Semâî
98	Hakk'a İsyan Eyleyen	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
99	Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
100	Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâhta Ferahnâk çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
101	Hazret-i Hakk'ın Habîbi	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Müsteâr geçki	Evsat Nîm Evsat	Evsat
102	Hep Kulların Günahkârdır	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Sofyan
103	Hep Zuhûru Perdesinden Arz Eder Dîdârını	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Tiz segâhta Segâh çeşni	Evsat	Evsat
104	Her Sırrıma Habîrsin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
105	Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Rast ve Segâh çeşni	Düyek	Düyek
106	Huzurunda Bel Bağladım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh çeşni	Düyek	Düyek

107	Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i Fahr-i Cihândır Bu	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz, segâhta Ferahnâk çeşni	Evsat	Evsat
108	Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh, nevâda Rast, Uşşak ve Bûselik çeşni, Yerinde Uşşak ve Hüseynî geçki	Düyek	Düyek
109	İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni, tiz segâhta Ferahnâk geçki	Düyek	Düyek
110	İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i A'lâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Rast geçki	Düyek	Düyek
111	İsteyen Yârın, Hak ider Vârın	İlâhi	Hüzzam	Segâh	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
112	Kadrim Ola Berter Şeref-i Nâd-ı Ali'den	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu)	Hafîf	Sofyan
113	Kalbimi Vâsî Eyle	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Yerinde Rast çeşni	Düyek	Düyek
114	Kande Baksa Âşık-ı Billâh Görür Cânânını	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Çargâhta Nikriz, tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
115	Kulluğu Müminlerin Bir Ulu Sübhânedir	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Segâh ve Ferahnâk çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî

116	Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın Yâ Hüseyn	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek Devr-i Hindî	Düyek
117	Mecnûna Sordular Leylâ Nic'oldu	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Evsat	Evsat
118	Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Rast ve Uşşak, gerdâniyede Bûselik çeşni	Evsat Nîm Evsat	Evsat
119	Merhabâ Ey Fahri Âlem	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Eviçte ve segâhta Segâh, çargâhta Nikriz çeşni	Hafîf Düyek	Düyek
120	Mest-ü Hayrânım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde segâh çeşni	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
121	Mevlâ Birdir Biliyorsan	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Hicaz, Çargâhta Nikriz, yerinde Rast çeşni	Düyek	Düyek
122	Milk-i Cihân Sultânı Abdülkâdir Geylânî	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
123	Mîzan, Mahşer Gelende Meded Yâ Rasûlallah	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Uşşak, tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
124	Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl Olmuş	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek

125	Muhammed'e Bu Gece Mevlâ'dan Geldi Burak	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni	Sofyan	Sofyan
126	Mü'min Olan Vuslat Yoluna Gider	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
127	Münkîr Terket Nizâyı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Aksak	Aksak
128	Müştâk Olup Özlediğim	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
129	Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü Renk Yazıp-dürür	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) (Basit Sûzinâk'lı) (Karcığar'lı)	Düyek	Düyek
130	Nâmımız Yokken Ademde	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
131	Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Düyek	Düyek
132	Ne Durursun Gâfil İnsan	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Yerinde Uşşak çeşni	Düyek	Düyek
133	Neyleyeyim Dünyâyı (I)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Düyek	Düyek
134	Neyleyeyim Dünyâyı (II)	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Sofyan
135	N'oldun Ağlarsın Gönül	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk çeşni	Evsat	Evsat

136	Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Acemde Çargâh, nevâda Bûselik, segâhta Ferahnâk, gerdâniyede Rast çeşni	Çifte Düyek Düyek	Düyek
137	Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Gerdâniyede Rast, yerinde Segâh çeşni	Devr-i Revân	Devr-i Revân
138	Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu Muhammed	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Eviçte Segâh çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
139	Ol Allah'ımın Sevdiği	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Segâhta Segâh ve Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
140	Onsekizbin Âlemin Şâhı Muhammed Mustafâ	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Hicazkar, eviçte Zirgüleli Hicaz geçki	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
141	Öyle Sermestim Ki Bilmem	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Yerinde Rast, tiz segâhta Segâh, eviçte Hicaz, segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
142	Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i Burc-ı Evliyâ	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz, gerdâniyede Rast, tiz segâhta Segâh çeşni	Mevlevî Devr-i Revânı	Mevlevî Devr-i Revânı
143	Rasûl-i Müctebâ Nesli Rifâî Seyyid Ahmed'dir	İlâhi	Hüzzam Segâh	Hüzzam Yerinde Rast ve Segâh çeşni	Düyek	Düyek

144	Rû Siyâhım Pür-Günâhım	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Çargâhta Nikriz, eviçte Segâh çeşni	Devr-i Hindî	Devr-i Hindî
145	Sabredelim Cefâlara	İlâhi	Hüzzam Segâh	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) (Karcığar'lı) Tiz segâhta Segâh, eviçte Hicaz çeşni	Düyek	Düyek
146	Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i Pâk-i Hayderî	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Nevâda Sabâ ve Bûselik geçki Yerinde Rast, segâhta Ferahnâk çeşni	Evsat	Evsat
147	Sâlik Merâtip Kateder	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Rast, çargâhta Nikriz çeşni	Sofyan	Sofyan
148	Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne	İlâhi	Hüzzam Segâh	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Müsteâr, çargâhta Nikriz, segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
149	Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden Sesleniyor	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Gerdâniyede Nihâvend, muhayyerde Uşşak geçki Nevâda Uşşak, çargâhta Rast çeşni	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
150	Seherde Açılan Güller Nedendir	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh çeşni	Düyek	Düyek
151	Sende Doğmuşdur Muhammed Mustafâ	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh, çargâhta Nikriz çeşni	Semâî	Semâî

152	Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâhta Ferahnâk çeşni	Düyek	Düyek
153	Sıdk İle Bende Olan Hazreti Nûreddîn'e	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Sofyan Düyek	Sofyan
154	Sordular Pervâneye Niçin Böyle Yanarsın	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
155	Soyun Vârından Ârından	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) (Karcığar'lı) Yerinde Rast ve Segâh, çargâhta Nikriz çeşni	Sofyan	Sofyan
156	Surûşan Raks Ederler Cümle Tehlil-i İlâhide	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Yerinde Segâh, eviçte Hicaz çeşni	Düyek	Düyek
157	Şâm-ü Seher Zikreylerem	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde ve eviçte Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
158	Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir Gönlümüz	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Çargâhta Nikriz, eviçte Segâh çeşni	Evsat Nîm Evsat	Evsat
159	Şermsâr Etme Hüdâ'ya Rûz-i Mahşerde Beni	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Nevâda Rast, segâhta Ferahnâk, yerinde Uşşak, çargâhta Nikriz çeşni	Evsat	Evsat
160	Şol Cennetin Gülzârına	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Türk Aksağı	Türk Aksağı

161	Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz çeşni	Sofyan	Sofyan
162	Şüpheyle Tereddütle Yürek Yandığı Anlar	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde Segâh, nevâda ve muhayyerde Uşşak, Çargâhta Rast çeşni	Aksak	Aksak
163	Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Düyek	Düyek
164	Taştı Rahmet Deryâsı	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk geçki	Evsat	Evsat
165	Tecellîlerle Mest Olmuş	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Gerdâniyede ve nevâda Rast çeşni	Sofyan	Düyek
166	Teferrüc Eyleyi Vardım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Karcığar'lı) Gerdâniyede Uşşak geçki Eviçte Hicaz, yerinde Nişâbur çeşni	Serbest	Serbest
167	Tennûr-i Dile Od Yakıp Âh-ı Şererimden	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) (Karcığar'lı)	Düyek	Düyek
168	Topraktan İnsanı Var Ettiğine	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Çargâhta Nikriz, tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
169	Uyan Be Hey Gâfil Uyan	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Yerinde ve eviçte Segâh çeşni	Düyek	Düyek

170	Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Uşşak, nevâda Uşşak ve Sabâ çeşni	Türk Aksağı	Türk Aksağı
171	Vardım Kırklar Yaylasına	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) (Basit Sûzinâk'lı) Yerinde Rast ve Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
172	Vaslın Bana Hayat Verir	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı)	Düyek	Düyek
173	Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk ve Segâh çeşni	Evsat	Evsat
174	Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Segâh geçki Segâhta Ferahnâk, Muhayyerde Uşşak, Çargâhta Nikriz çeşni	Nîm Evsat	Nîm Evsat
175	Yâ Rasûlallah İnâyet Kıl Perîşânım Bugün	Tevşîh	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Muhayyerde Uşşak, tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek
176	Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Nevâda Rast geçki Yerinde Segâh, Hüseynîde Hüseynî çeşni	Düyek Sofyan	Düyek
177	Yalancı Dünyâya Konup Göçenler	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı) Hüseynîde Nikriz, yerinde Segâh çeşni	Düyek	Düyek

178	Yer Gök Yaratılmadan Hak Bir Gevher Eyledi	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam Nevâda Hicaz'lı) Segâhta Ferahnâk ve Segâh çeşni	Devr-i Revân Düyek	Devr-i Revân Düyek
179	Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
180	Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) (Nevâda Hümâyun'lu) Yerinde Segâh ve Rast, nevâda Uşşak çeşni	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
181	Yüce Sultânım, Derde Dermânım	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Basit Sûzinâk'lı) Tiz segâhta Segâh çeşni	Sofyan	Sofyan
182	Yürü, Yürü Yalan Dünyâ	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Düyek	Düyek
183	Zâlimler El Urup Hep Şemşîr-i Cân-rübâya	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hicaz'lı)	Yürük Semâî	Yürük Semâî
184	Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın Yâ Muhammed Mustafâ	İlâhi	Hüzzam Segâh	Hüzzam Irak'ta Segâh çeşni	Evsat	Evsat
185	Zikreyle Her Nefesde	İlâhi	Hüzzam	Hüzzam (Nevâda Hümâyun'lu) Çargâhta Nikriz, tiz segâhta Segâh çeşni	Düyek	Düyek

ÖNERİLER:

- Hüzzam makâmı örneğinde de görüldüğü üzere arşivde yer alan eserlerin çok büyük bir bölümünde sesli icrâlarla ilgili kaynak eksikliği vardır. Eserlerin yarısından fazlasının okunmuş herhangi bir kaydı bulunmamaktadır. Temsil ehli olan fem-i muhsin insanların, kaybolup gitmeye yüz tutmuş kadim eserleri gelecek kuşaklara aktarmak gibi bir görevi olmalıdır. Bu hususun sadece Hüzzam makâmı için geçerli olmadığı açıktır. Arşivlerde tertipli bir şekilde yer almayan nüshaların yeniden yazılabilmesi imkânı olmasına karşın, icrâdaki üslûb ve tavrın zâyî edilmesi halinde yeniden ihyâ edilmesi mümkün olmayacaktır.
- Arşivde muhafaza edilen nüshaların numaralandırılması gerekmektedir. Bazı nüshaların tek nüshası olmasına rağmen esere arşiv numarası verildiği; ancak klasik bestekârlarımızın birçok eserinde arşiv numarası bulunmamaktadır. Yazılan her nüshayı, doğruluğunu kontrol etmeden arşive almamak gerektiği gibi kıymetli eserlerin de bir düzen içinde listelenmesi, notalama hatalarından arındırılması ve arşive aktarılması târihî bir görev olmalıdır.
- TRT arşivindeki dînî-lâdînî bütün klasik eserlerin, alanında ehil kimseler tarafından kategoriler hâlinde yeniden notalandırılması gerekmektedir. Konservatuvarların Yüksek Lisans ve Doktora programları bu alan bir fırsattır. Arşivlemeyi bir iş olarak değil; bir hak ve görev olarak görmelidir. Notalama faâliyetleri için birtakım yetkinliklere ihtiyaç vardır. Öncelikle eserin güfte yapısını bilmek, cümle içindeki konumunu ve anlamını bilmek özellikle klasik eserlerdeki uzatmalar, ulamalar gibi konulara vâkıf olmak eseri neşreden kişi olarak asgarî gerekliliktir. Bunun yanında makâmın işleniş biçimini ve eserdeki usûlün porteye uygulama yöntemlerini bilmek gerekmektedir. Geleneksel mûsikîmizde usûller ezgilere göre değil, ezgiler usûllere göre şekil almalıdır.
- TRT arşivindeki nüshalarda kullanılan usûllerin, aslında çoğunlukla notayı yazan kişi tarafından belirlendiği anlaşılmaktadır. Birçok kadim eserin güfte ve ezgi yapısının büyük usûllere göre konumlandığı; ancak bunların çoğunlukla Sofyan ve Düyek gibi usûllerle tanımlandığı görülmektedir. Bu konunun ayrı bir başlık altında özenli olarak çalışılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Arslan, Fazlı. (2017). *İslam Medeniyetinde Mûsikî*. Beyan Yayınları. 2. Baskı. İstanbul.

Articles /Makaleler. (2013). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*9(2): 113-132

Başer, Fatma Adile. (2013). Türk Mûsikîsinde Abdülbâki Nâsır Dede. Birinci Kitap: Abdülbâkî Nâsır dedenin Dede'nin Hayatı ve "Tedkîk-u Tahkik" Metin-Sadeleştirme-Sözlük. Konservatuar Müdürlüğü Yayınları. Fatih Üniversitesi. İstanbul.

Ezgi, Suphi.(1933) *Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi.* Cilt IV, s.229

Demirtaş, Yavuz. (2019). *Türk Din Mûsikîsi Formları*. Fırat Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi. 14/1 213-227.

Gönül, Mehmet. (2014). *Dinler ve Mûsikî*. İstem Dergisi. 12/24: 35-42.

Gönül, Mehmet. (2018). *Türk Mûsikînin Tasnif ve Tesmiyelerine Bir Bakış*. İstem Dergisi. 16/31: 35-42.

Gönül, Mehmet. (2021). *Gelenekten Geleceğe Türk Mûsikîsi Eğitim- Öğretim- İcra*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları. Konya.

Gönül, Mehmet. (2023). Türk Müziği Solfej-Makam-Dikte Alıştırmaları. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları. Konya.

Kaplan, Zekâi. (1991). *Dînî Mûsikî Dersleri* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. İstanbul.

Kara, Ahmet. (2010). *Bir Müzik Eğitim Kurumu Olarak Dârülelhan ve Mecmuası.* Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Karamahmutoğlu, Gülay. (2020). Hamparsum Nota(lama) Sisteminin Yapısal Kökenleri Üzerine Bir İnceleme. (ss.323-337), Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Kolukırık, Kubilay. (2014). *Osmanlı Devleti'nde İlk Resmî Konservatuvar Olan Dârülelhanda Derleme ve Yayım Faaliyetleri.* Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi 1. 35: 479-798.

Kutluğ, Yakup, Fikret. (2000). *Türk Mûsikînde Makamlar*. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.

Öncel, Mehmet. (2015). *Türk Mûsikîsinde Notasyonun Tarihsel Seyri*. Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi. 2: 208-222.

Özcan, Nuri. (2004). *Meşk-Mûsikî*. TDV Yayınları. c.29. 374-375. Ankara.

Özek, Eren. (2017). *Türk Müziği Eğitiminde Meşkin Yeri*. Porte Akademik Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi. 16: 83-92.

Özkan, İsmail Hakkı. (2014) *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Ve Usûlleri Kûdüm Velveleleri.* Ötüken Yayınları. 13. Baskı. İstanbul.

Öztuna, Yılmaz. (2006). *Türk Mûsikîsi Akademik Türk San'at Mûsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü.* Orient Yayınları. C 2. Ankara.

Tanrıkorur, Cinuçen. (2022). *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi*. Dergâh Yayınları. 6. Baskı. İstanbul.

Tura, Yalçın. (2001). *Kitâbu 'İlmi'l- Mûsikî alâ Vechi'l-Hurufat'*. 1. Cilt. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul

Turabi, Ahmet Hakkı. (2021). *Türk Din Mûsikîsi*. Grafiker Yayınları. 6. Basım. Ankara.

Uzun, Mustafa İsmet. (2000). *İlâhi.* TDV Yayınları. C. 22. 64-65. İstanbul.

Yeprem, Gönül. (2007). *Dimitri Cantemir Edvarı'nın Makam Kavramı Açısından İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlâhiyat Anabilim Dalı İslâm Tarihi Ve Sanatları Bilim Dalı. İstanbul

Yahya Kaçar, Gülçin. (2008). *Türk Mûsikîsinde Makam.* Gazi Üniversitesi, Müzik Eğitimi Bölümü. İstem. Yıl:6. Sayı:11. s.145 – 158.

Yıldırım, Mustafa. (2021). Türk Mûsikîsi İcrâ Özellikleri. Gelenekten Geleceğe Türk Mûsikîsi Eğitim – Öğretim – İcrâ, Ed. Mehmet Gönül, 1. Baskı, NEÜ Yayınevi. s.21-48.

Yıldırım, Mustafa. (2023). Yorum Unsurlarıyla Gelenekli Türk Mûsikîsi Ses İcrâsına Yönelik Model Önerisi. Rast Müzikoloji Dergisi. 11(12). s. 243-262.

EKLER

İNCELENEN HÜZZAM İLÂHİLERİN
TASHİH EDİLMİŞ NOTALARI

Hüzzam İlâhi

Acep Lûtfun Seherinde

Güfte: Yûnus Emre

ACEP LÛTFUN SEHERİNDE
SEHER VAKTİNDE ZİKRULLAH
BİLENE HOŞ İBÂDETTİR
SEHER VAKTİNDE ZİKRULLAH
BEHAR VAKTİNDE ZİKRULLAH

HÛ ÂŞIKLARIN CÂNIDIR
RESÛL'ÜN ARMAĞANIDIR
DERTLILERIN DERMÂNIDIR
SEHER VAKTİNDE ZİKRULLAH
BEHAR VAKTİNDE ZİKRULLAH

BU BİR YOLDUR KATİ İNCE
LAYIKTIR KOCAYA GENCE
YETER YÛNUS'A EĞLENCE
SEHER VAKTİNDE ZİKRULLAH
BEHAR VAKTİNDE ZİKRULLAH

Hüzzam İlâhi

Açıldı Bu Gece Ebvâb-ı Rahmet

Güfte ve Beste: Muzaffer Özak

Sofyan

AÇILDI BU GECE EBVÂB-I RAHMET
MÜ'MİNE MEVLÂDAN SELÂMLAR GELDİ
TEVHÎD-Ü TAHMÎDLE REF OLDU ZULMET
HAK CELLE ÂLÂDAN İKRÂMLAR GELDİ

AŞK İLE HAK DEDİ DAĞLAR VE TAŞLAR
DÖKÜLDÜ GÖZLERDEN KAN İLE YAŞLAR
KIYÂMDAİ RUKÛDAİ SECDEDE BAŞLAR
MAĞFİRET VÂ'D EDEN KELÂMLAR GELDİ

MUHAMMED AŞKINA AFFET BİZLERİ
KARARTMA MAHŞERDE MAHZÛN YÜZLERİ
DERGÂH-I İZZETTE YAŞLI GÖZLERİ
TEVBEYE VESÎLE İMKÂNLAR GELDİ

İLÂHÎ GÜNÂHIM DAĞLARDAN YÜCE
İSYÂNLA MEMLÛYUM GÜNDÜZLE GECE
UMAR Kİ KEVSER'İ RASÛL'DEN İÇE
AŞKÎ'NİN GÛŞUNA İFHÂMLAR GELDİ

Hüzzam Tevşîh

Âfitâb Vechin Hakîkat Nûr-i

Güfte: Osman Hulûsi Ef.
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Düyek

Hüzzam İlâhi

Aldın mı Safâ ile Musaffâ

Güfte: Kenzî

Düyek

ALDIN MI SAFÂ İLE MUSAFFÂ HABERİN SEN
OL NÛR-İ HÜDÂ VECH-İ MÜCELLÂ HABERİN SEN

HER MÜDDEÎYE SORMA Kİ AŞKDAN HABERİ YOK
MECNÛN'A SUÂL EYLE O LEYLÂ HABERİN SEN

EY ZÂHİD-İ HUŞK MÂBEDİNİN MESCİDİ SANMA
DİL KÂBESİNE SOR O MUSALLÂ HABERİN SEN

SEYDÂYA DÜŞÜP YÂRİNİ SAHRÂDA ARAMA
CEM EHLİNE SOR MATLAB-I Â'LÂ HABERİN SEN

MAHVEYLEDİ HEP VÂRINI ESRÂR-I ENE'L HAK
MANSÛR'A SUÂL EYLE Kİ MEVLÂ HABERİN SEN

ZÂHİDLERE SORMA GÜZELİM VUSLAT-I YÂRİ
ÂŞIKLARA SOR KUDRET-İ BÂLÂ HABERİN SEN

GEL ÂLEM-İ NÂSÛT İLE LÂHÛTU FEHİM KIL
AL HANÇER-İ TEVHÎD İLE İLLÂ HABERİN SEN

EY KENZÎ EĞİP BOYNUNU PÂYİNE YÜZÜN SÜR
SOR ŞEYHİN ALÂEDDÎN'E MEVLÂ HABERİN SEN

Hüzzam İlâhi

Alemdâr-ı Kerîm-i Şâh-ı İklim-i

Güfte: III. Selim Han
Beste: İsmâîl Hakkı Bey

ALEMDÂR-I KERÎM-İ ŞÂH-I RİSÂLETSİN
MUÎNİM OL BENİM DÂİM Bİ HAKK-I HAZRETİ BÂRÎ
SELÎM İLHÂMİ HER DEM YÜZ SÜRER BU RAVZA-İ PÂKE
ŞEFÂATLE KEREM KIL YÂ EBÂ EYYUB-EL ENSÂRÎ

Hüzzam İlâhi

Âlemlere Rahmet Olarak Geldin

Güfte ve Beste: Ünal Ensâri

Sofyan

ÂLEMLERE RAHMET OLARAK GELDİN
ÜMMETİNE ŞEFÂAT VAAD EYLEDİN
GÜZEL AHLÂKI SEN İTMÂM EYLEDİN
SALÂT SELÂM SANA YÂ RESÛLALLAH

NE BÜYÜK ŞEREF SANA ÜMMET OLMAK
GÖSTERDİĞİN DOĞRU YOLA KOYULMAK
KUR'ÂN'A SARILMAK, NAMAZA DURMAK
SENİN ÖĞÜDÜNDÜR YÂ RESÛLALLAH

ALLAH'IN BİRLİĞİNE ÎMÂN ETTİK
DİLİMİZLE BUNU İKRÂR EYLEDİK
SENİ KENDİMİZE REHBER EYLEDİK
BİZLERE ŞÂHİD OL YÂ RESÛLALLAH

DÎNİMİZ İSLÂM'DIR ELHAMDÜLİLLÂH
CANIMIZ FEDÂDIR FÎ SEBÎLİLLÂH
GÜNAHLARIMIZ ÇOKTUR BÎ İŞTİBÂH
BİZLERE ŞEFÂAT YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Allah'ım Peygambere Hem Âline

Güfte: Ken'ân Rifâî

Semâî

ALLAH'IM, PEYGAMBERE HEM ÂLİNE EYLE SALÂT
O TAHİYYÂTIN YÜZÜNDEN BULALIM EMN-Ü NECÂT
O SEBEPLE OLALIM HAVF-U MİHENDEN BİR REHÂ
HEM DE ÂFÂT-I FİTEN ESKÂM-U BELVÂDAN NECÂT

CÜMLE AYB-U SEYYİÂTDAN PÂK-Ü TATHÎR ET BİZİ
HEM GÜNAHLARDAN, HATÂDAN AFV-Ü TECRîD ET BİZİ
ÂHİRET, DÜNYÂ BÜTÜN HÂCÂTIMIZ KIL SEN REVÂ
ARZUMUZ SENSİN RIZÂNDAN HİÇ BİZİ ETME CÜDÂ

BU HAYATDA HEM DE MEVTDEN SONRA HEP YÜCELT BİZİ
SENCE EN ÂLÂ OLAN MEVKÎLERE YÜKSELT BİZİ
LÜTF-U İHSÂNIN ERİŞDİR GÂYE-İ AKSÂSINA
CÜMLE HAYRÂTIN DEMÂDEM ERFA'U ÂLÂSINA

EY MÜREBBÎ-İ HAKîKÎ CÜMLENİN BİR HÂLİKI
EY MÜCîBÎ HER DUÂNIN, CÜMLE MÜLKÜN MÂLİKİ
ZÂTINA MAHSûSDUR ANCAK ARZ-I HÂCET, İBTİHÂL
SEN DUÂMIZI KABÛL ET EY HÜDÂ-Yİ ZÜLCELÂL

Hüzzam İlâhi

Alma Tenden Cânımı

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sâdeddin Kaynak

Düyek

ALMA TENDEN CÂNIMI
AMAN ALLAH'IM AMAN
GÖRMEDEN CÂNÂNIMI
AMAN ALLAH'IM AMAN

ÂHIM GÖĞE ÇIKMASIN
MELEKLERİ YAKMASIN
FELEKLERİ YIKMASIN
AMAN ALLAH'IM AMAN

ÂŞIKIZ MUHAMMED'E
OL RESÛL-İ EMCEDE
KOYMA BİZİ FİRKATE
AMAN ALLAH'IM AMAN

ZÂR EYLEME İŞİMİ
ZEHR EYLEME AŞIMI
SAÇMA KANLI YAŞIMI
AMAN ALLAH'IM AMAN

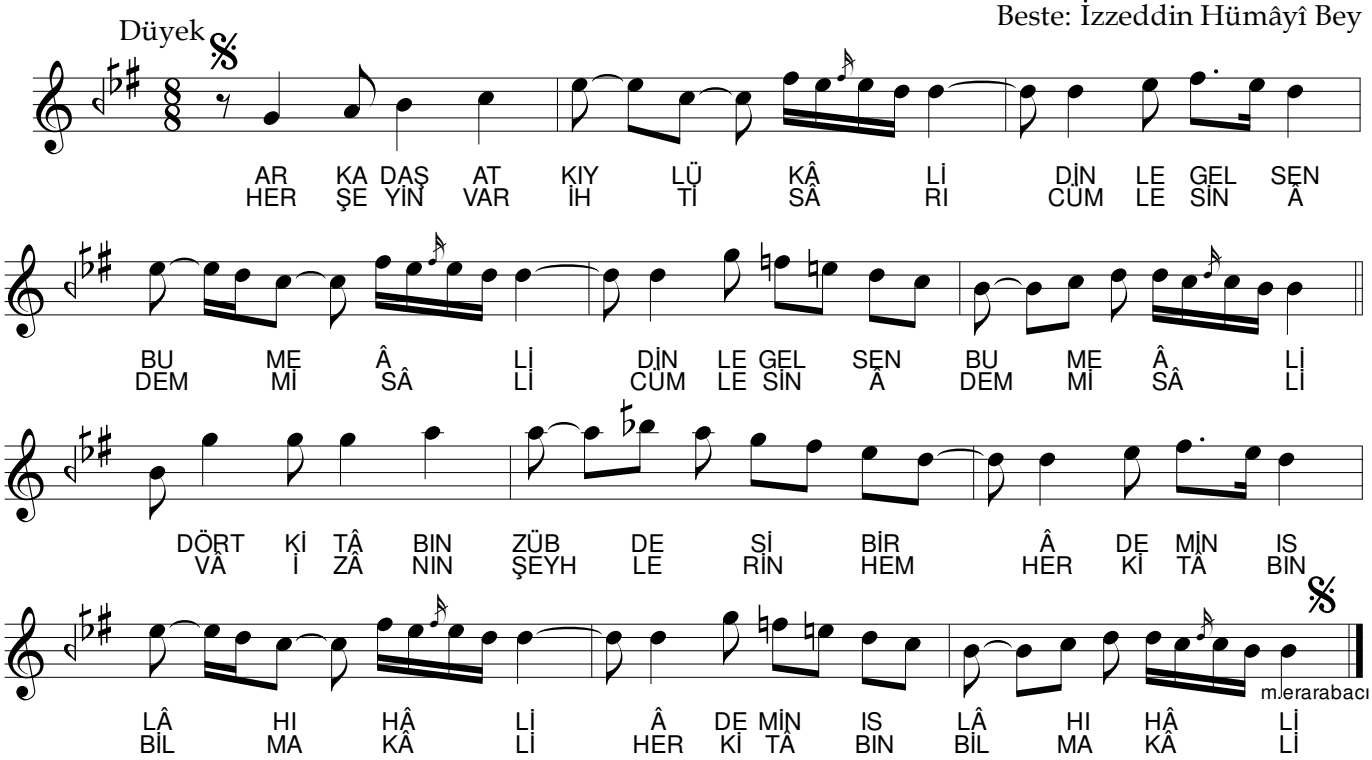
BİR KEZ YÜZÜN GÖREYİM
PÂYİNE YÜZ SÜREYİM
ANDA CÂNIM VEREYİM
AMAN ALLAH'IM AMAN

YÛNUS CÂNIN ŞÜKRÂNE
KURBAN ETSİN CÂNÂNE
ATMA DÂİM HİCRÂNE
AMAN ALLAH'IM AMAN

Hüzzam İlâhi

Arkadaş, At Kıyl-ü Kâli

Güfte: Ken'an Rifâî
Beste: İzzeddin Hümâyî Bey

ARKADAŞ, AT KIYL-Ü KÂLİ
DİNLE GEL SEN BU MEÂLİ
DÖRT KİTÂBIN ZÜBDESİ BİR
ÂDEMİN ISLÂH-I HÂLİ

HER ŞEYİN VAR İHTİSÂRI
CÜMLESİN ÂDEM MİSÂLİ
VÂ'IZANIN ŞEYHLERİN HEM
HER KİTÂBIN BİL MAKÂLİ

MUHTASAR ŞU DÖRT KELÂMDA
NEFSİN ANLA BUL CEMÂLİ
ÂŞIK OL KEN'ÂN DİLERSEN
GÖRMEĞE OL ZÜLCELÂLİ

Hüzzam İlâhi

Âşık Oldum Ben Allah'ın Adına

Güfte: Yûnus Emre

ÂŞIK OLDUM BEN ALLAH'IN ADINA
DOYAMADIM LEZZETİNE TADINA
ŞİMDİ GİRDİM ERENLER MEYDÂNINA
BANA ALLAH GEREK CİHÂN KÂR ETMEZ
BENİM GÖNLÜM DÎDÂR İSTER, EĞLENMEZ

DERVÎŞ OLDUM GEZDİM DAĞ İLE TAŞI
IRMAK OLDU AKTI GÖZÜMÜN YAŞI
TERK EYLEDİM ANA BABA KARDEŞİ
BANA ALLAH GEREK CİHÂN KÂR ETMEZ
BENİM GÖNLÜM DÎDÂR İSTER, EĞLENMEZ

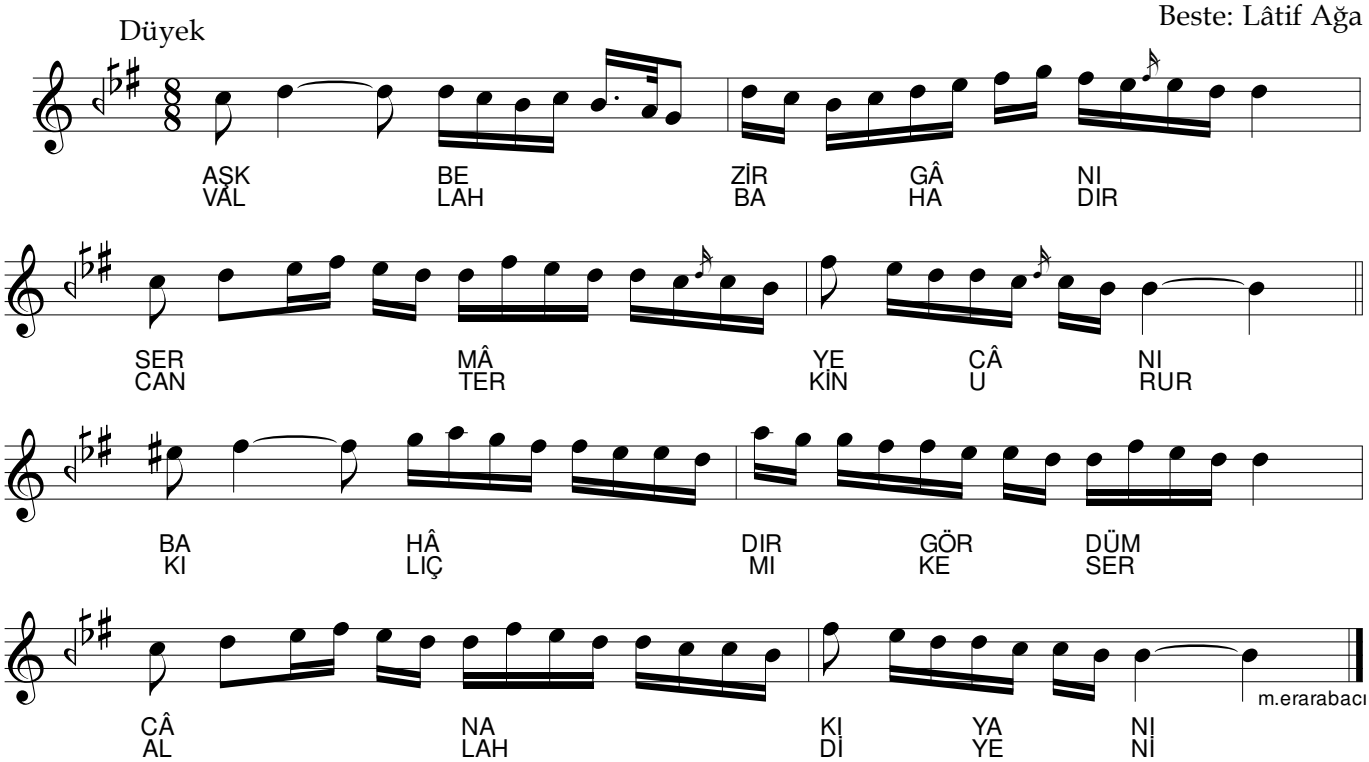
ALLAH ALLAH DEYİP HER DEM YANALIM
ANDIKÇA ADINI KALMAZ KARÂRIM
BIR OD'A DÜŞMÜŞEM DÂİM YANARIM
BANA ALLAH GEREK CİHÂN KÂR ETMEZ
BENİM GÖNLÜM DÎDÂR İSTER, EĞLENMEZ

BİLMEZ MİSİN SEN YÛNUS'UN HÂLİNİ
GECE GÜNDÜZ ZİKREYLER CEMÂLİNİ
GÖREBİLSEM ALLAH'IN DÎDÂRINI
BANA ALLAH GEREK CİHÂN KÂR ETMEZ
BENİM GÖNLÜM DÎDÂR İSTER, EĞLENMEZ

Hüzzam İlâhi

Aşk Bezirgânı

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Lâtif Ağa

AŞK BEZİRGÂNI SERMÂYE CÂNI
BAHÂDIR GÖRDÜM CÂNA KIYANI
VALLAH BAHÂDIR CAN TERKİN URUR
KILIÇ MI KESER ALLAH DİYENİ

MANSÛR'U GÖR KİM ENE-L HAK DEDİ
BERDÂR ETTİLER İŞİTTİN ÂNI
İLİM VAR DİYE SEN MAĞRÛR OLMA
MERDÛT EDERLER MAĞRÛR OLANI

TEZ ÇIKARIRLAR FEVK-AL ULÂYA
ŞOL ÎSÂ GİBİ DÜNYA KOYANI
TEZ İNDİRİRLER TAHTE-SSERÂYA
ŞOL KÂRÛN GİBİ DÜNYA SEVENİ

ÂŞIK OLANIN NİŞANI VARDIR
MELÂMET OKU BELLİ BEYÂNI
ZİNHAR EY YÛNUS GÖRDÜM DEME SEN
OD'A YAKARLAR GÖRDÜM DİYENİ

Hüzzam İlâhi

Aşk Neyledi, Şevk Neyledi

AŞK NEYLEDİ, ŞEVK NEYLEDİ
DERDE GİRİFTÂR EYLEDİ

Hüzzam İlâhi

Aşk Yoluna Girelim Yâ Hû

Güfte: İzzeddin Eskidemir
Beste: Aşkî Muzaffer Özak Ef.

Sofyan

AŞK YOLUNA GİRELİM
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK
ZÂT-I HAKK'A ERELİM
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

HER KİM BU YOLA GİRDİ
ER GEÇ MAKSÛDA ERDİ
AŞK OLDU ONUN VİRDİ
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

OLUR BÂTININ TÂHİR
KALBDE HAKK OLUR ZÂHİR
GÖRÜNÜR EVVEL ÂHİR
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

AŞK ODU CÂNA DÜŞER
CÂN AŞK ODUNDA PİŞER
MELEKLER BİLE COŞAR
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

TUTTUM ŞEYHİN ELİNİ
BULDUM HAKK'IN YOLUNU
GÖRDÜM CENNET İLİNİ
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

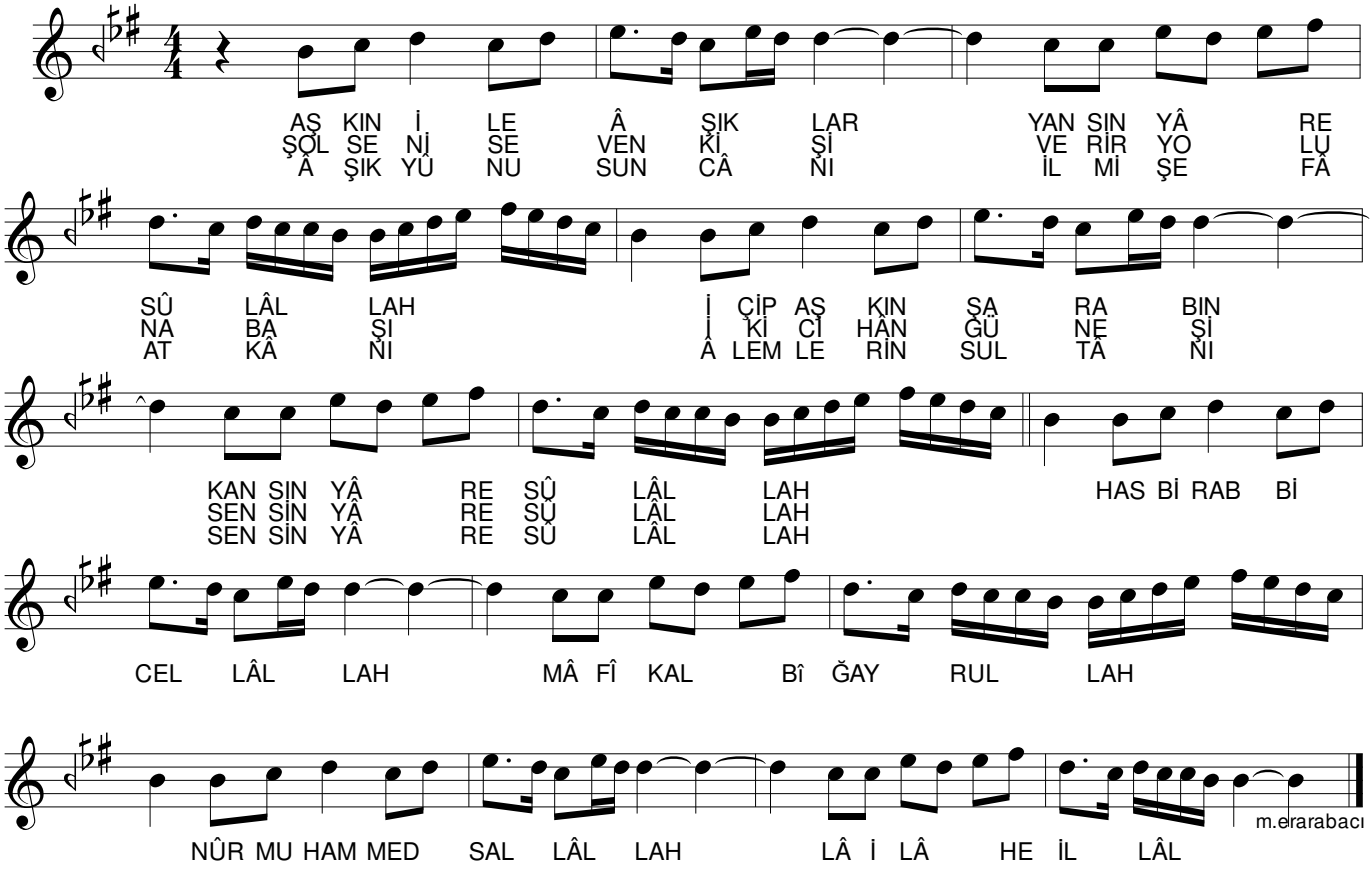
AŞKÎ'YE OLAN OLDU
ÇİLESİ TAMÂM OLDU
NE BÜYÜK DEVLET BULDU
YÂ HÛ, YÂ HAKK DİYEREK

Hüzzam İlâhi

Aşkın İle Âşıklar

Güfte: Yûnus Emre

Sofyan

AŞKIN ILE ÂŞIKLAR, YANSIN YÂ RESÛLÂLLAH
İÇIP AŞKIN ŞARÂBIN KANSIN YÂ RESÛLÂLLAH

ŞOL SENİ SEVEN KİŞİ, VERİR YOLUNA BAŞI
İKİ CİHÂN GÜNEŞİ SENSİN YÂ RESÛLÂLLAH

ŞOL SENİ SEVENLERE, KIL ŞEFAAT ONLARA
MÜ'MİN OLAN TENLERE CANSIN YÂ RESÛLÂLLAH

ŞOL SENİ SEVDİ SÜBHÂN, OLDUN KAMUYA SULTÂN
CANLAR YOLUNA KURBÂN OLSUN YÂ RESÛLÂLLAH

ÂŞIĞIM ŞU DÎDÂRA, BÜLBÜL OLDUM GÜLZÂRA
SENİ SEVMEYEN NÂRA YANSIN YÂ RESÛLÂLLAH

ÂŞIK YÛNUS'UN CÂNI, İLMİ ŞEFÂAT KÂNI
ÂLEMLERİN SULTANI SENSİN YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Aşkın İle Âşıklar

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sâdun Aksüt

AŞKIN İLE ÂŞIKLAR, YANSIN YÂ RESÛLALLAH
İÇİP AŞKIN ŞERÂBIN, KANSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENİ SEVDİ SÜBHÂN, OLDU KAMUYA SULTAN
CANIM YOLUNA KURBAN, OLSUN YÂ RESÛLALLAH

ÂŞIKIM OL DİLDÂRA, BÜLBÜLÜM ŞOL GÜLZÂRA
SENİ SEVMEYEN NÂRA, YANSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENİ SEVENLERE, KIL ŞEFÂAT ONLARA
MÜ'MİN OLAN TENLERE, CANSIN YÂ RESÛLALLAH

ÂŞIK YÛNUS'UN CÂNI, İLM-Ü ŞEFÂAT KÂNI
ÂLEMLERİN SULTÂNI, SENSİN YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Aşkın İle Âşıklar

Güfte: Yûnus Emre
Beste: A. Necdet Tanlak

Sofyan

AŞKIN İLE ÂŞIKLAR YANSIN YÂ RESÛLALLAH
İÇİP AŞKIN ŞERÂBIN KANSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENI SEVEN KIŞI KOMUŞ YOLUNA BAŞI
İKI CIHAN GÜNEŞI SENSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENİ SEVENLERE KIL ŞEFÂAT ONLARA
MÛ'MİN OLAN TENLERE CANSIN YÂ RESÛLALLAH

ÂŞIKIM ŞOL DÎDÂRE BÜLBÜLÜM ŞOL GÜLZÂRA
SENİ SEVMEYEN NÂRE YANSIN YÂ RESÛLALLAH

DERVİŞ YÛNUS'UN CÂNI İLM-Ü ŞEFÂAT KÂNI
ÂLEMLERİN SULTÂNI SENSİN YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Aşkın Odu Ciğerimi

Güfte: Yûnus Emre

AŞKIN ODU CİĞERİMİ YAKA GELDİ, YAKA GİDER
GARİP BAŞIM BU SEVDÂYI ÇEKE GELDİ, ÇEKE GİDER

KAR ETTİ FİRÂK CANIMA, ÂŞIK OLDUM SULTANIMA
AŞK ZİNCİRİN DOST BOYNUMA TAKA GELDİ, TAKA GİDER

SÂDIKLAR DURUR SÖZÜNE, GAYRI GÖRÜNMEZ GÖZÜNE
BU GÖZLERİM DOST YÜZÜNE BAKA GELDİ, BAKA GİDER

BÜLBÜL EDER ÂH-Ü FİGÂN, HASRET İLE YANDI BU CAN
BENİM GÖNÜLCÜĞÜM EY CÂN, ÇIKA GELDİ, ÇIKA GİDER

ÂŞIK YÛNUS DER SÖZLERİ, EFGÂN EDER BÜLBÜLLERİ
DOST BAHÇESİNDE GÜLLERİ KOKA GELDİ, KOKA GİDER

Hüzzam İlâhi

Aşkın Tadı Gönlümde

Beste: Abdullah Dede

AŞKIN TADI GÖNLÜMDE, HİÇ GÖRMEDİM ÖMRÜMDE
MUHAMMED'İ SEYRİMDE, GÂYET GÖRESiM GELDİ

TERK EYLEDİM DÜNYÂYI, NİDEM GAYRI SEVDÂYI
MUHAMMED MUSTAFA'YI, GÂYET GÖRESİM GELDİ

DOSTUM GÖSTER YÜZÜNÜ, IŞİTEYİM SÖZÜNÜ
HÂK-İ PÂYE YÜZÜMÜ, AMAN SÜRESİM GELDİ

VUSLAT İÇİN ÇOK AĞLA, OLSUN ÖMRÜN HEP HEBÂ
YOLUNA CÂNIM FEDÂ, HER DEM ERESİM GELDİ

MÜŞTÂKIM CEMÂLİNE, IRGÖR HEM VİSÂLİNE
LÛTF ET AZÎZ KULUNA, GÂYET GÖRESİM GELDİ

Hüzzam İlâhi

Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî

Güfte: Muhibbî Sefer Dal
Beste: Aslan Hepgür

Sofyan

Aşkınla Âşık Yansın Yâ Rabbî

AŞKINLA ÂŞIK YANSIN YÂ RABBÎ
YANA YANA KÜL OLSUN YÂ RABBÎ
HER SEHER ÂŞIK YANARAK İNLER
GÜLZÂR-I AŞKA VARSIN YÂ RABBÎ

SENİN ADINI ÂŞIK ANDIKÇA
KALBİNDEN SİVÂ GİTSİN YÂ RABBÎ
KOYSUN İNKÂRIN, BULSUN ÎMÂNIN
GÖRSÜN DÎDÂRIN, LÛTFUN YÂ RABBÎ

AŞKINLA COŞAN VAHDETE VARSIN
KIYÂMA DURAN KULUN YÂ RABBÎ
GÖNÜLDE BUL YÂR AĞYÂR OLMASIN
MUHİBBÎ OL YÂR OLSUN YÂ RABBÎ

Hüzzam İlâhi

Âteş-i Aşkınla Yandım

Güfte ve Beste: Ken'an Rifâî

ÂTEŞ-İ AŞKINLA YANDIM NÛR-İ ÎMÂNIM ALİ
KEVSER-İ LÛTFUNDUR ANCAK, DERDE DERMÂNIM ALİ

AÇ NİKÂBIN, MERHAMET KIL, TENDE CÂNÂNIM ALİ
HER DÜ ÂLEMDE PENÂHIM, MÂH-I TÂBÂNIM ALİ

HAK İLE HAK OLDUN ELHAK, ŞÎR-İ YEZDÂNIM ALİ
HER TARAF NÛRUNLA DOLDU, ŞEMS-İ RAHŞÂNIM ALİ

HAK TECELLÎ ETTİ SENDEN, ZÂHİR OLDU KÂİNÂT
SIRR-I ÎSÂ İBN-İ MERYEM, YÛSUF-İ CÂNIM ALİ

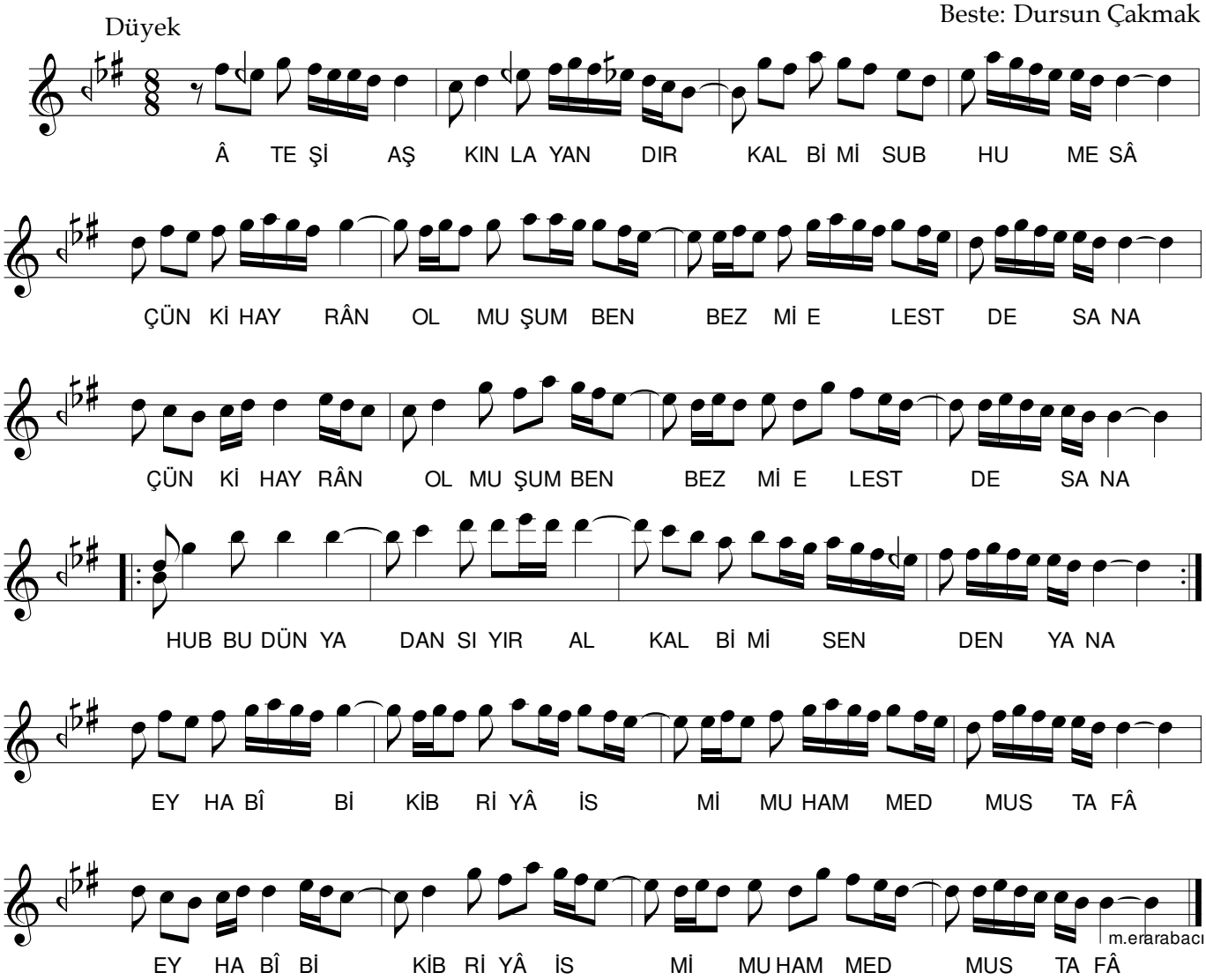
MESCİD-İ KALBDE DEMÂDEM NÛR-İ SÜBHÂNIM ALİ
ÇÜN RESÛLÛLLAH İBÂDETTİR DEDİ, ZİKR-İ ALİ

KEN'AN'I AŞK ETTİ, AŞKIN SIRRI KUR'ÂNIM ALİ
HİÇ CEMÂLİNDEN AYIRMA, ŞÂH-I MERDÂNIM ALİ

Hüzzam Tevşîh

Âteş-i Aşkınla Yandır

Güfte: H.Tevfîk Çapacı
Beste: Dursun Çakmak

ÂTEŞ-İ AŞKINLA YANDIR
KALBİMİ SUBH-U MESÂ
ÇÜNKÜ HAYRÂN OLMUŞUM BEN
"BEZM-İ ELEST"TE SANA

HUBB-İ DÜNYÂDAN AYIR AL
KALBİMİ SENDEN YANA
EY HABÎBİ KİBRİYÂ
İSMİ MUHAMMED MUSTAFÂ

TUTUNUR TEVFÎK BU YOLA
ARZU HÂLİMDİR SANA
TUT ELİM AKTÂB-I EBRÂR
GURBİ AĞYÂR AŞKINA

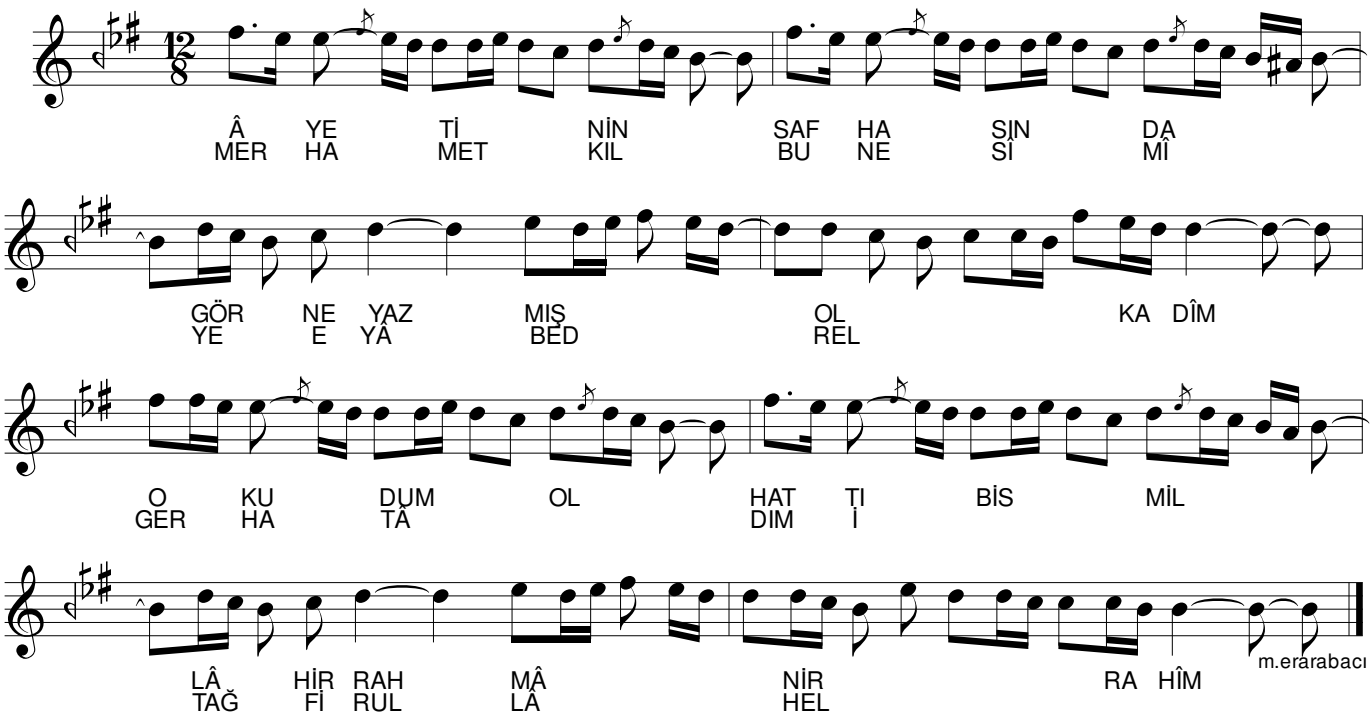
BÖYLECE GELSIN HİDÂYET
BU YAKIŞIR ŞÂNINA
EY HABÎBİ KİBRİYÂ
İSMİ MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Âyetinin Safhasında

Güfte: Nesîmî

Nim Çenber

ÂYETİNİN SAFHASINDA GÖR NE YAZMIŞ OL KADÎM
OKUDUM OL HATTI BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

MERHAMET KIL BU NESÎMÎ'YE EYÂ BEDR-EL MÜNÎR
GER HATÂ KILDIM İSE ESTAĞFİRULLÂH-EL AZÎM

Hüzzam İlâhi

Ayırma Beni Senden Mevlâm

Güfte ve Beste: Mustafa Tüzün

Sofyan

ATIRMA BENİ SENDEN (MEVLÂM)
CAN GİTSE DE BEDENDEN (ALLAH)
SAR KALBİMİ AŞKINLA
VAZ GEÇEYİM BEN BENDEN (HAK)

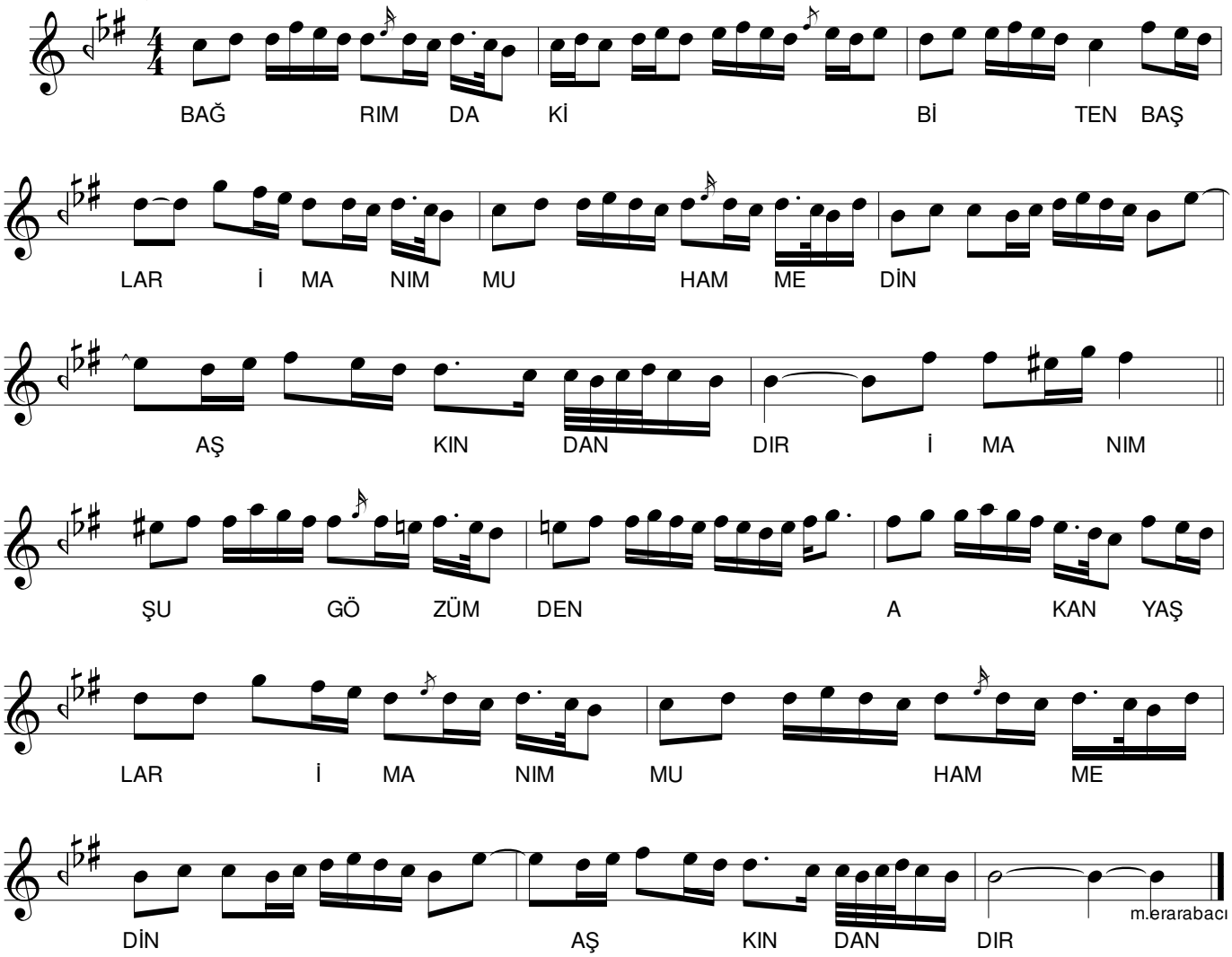
EL MEDET SENDEN MEDET (MEVLÂM)
HER HÂLİME RAHMET ET (ALLAH)
KOYMA BENİ BÎ-ÇÂRE
BENLİĞİMDEN ÂZÂD ET (HAK)

Hüzzam Tevşih

Bağrımdaki Biten Başlar

Güfte: Seyyid Seyfullah Ef.
Beste: İsmâil Dede Ef.

Sofyan

BAĞRIMDAKİ BİTEN BAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR
ŞU GÖZÜMDEN AKAN YAŞLAR
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

HER SABAH AKŞAM YANDIĞIM
ÂLEMLERDEN USANDIĞIM
ÇARH URUP SEMÂ DÖNDÜĞÜM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

SULAR GİBİ ÇAĞLADIĞIM
YÜREĞİMİ DAĞLADIĞIM
SEHERLERDE AĞLADIĞIM
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

ÇÜN OLDUM OL ŞÂHIN KULU
NEYLEREM BU MÜLKÜ MALI
HALK BANA DEDİĞİ DELİ
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

DAHL EDENLER DEVRÂNIMA
İRMEDİLER SEYRÂNIMA
KIYDIĞIM TATLI CANIMA
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

GÖRÜN SEYFULLAH'IN KASTIN
SEVER OL ALLAH'IN DOSTUN
SORARLARSA NİÇİN MESTÛN
MUHAMMED'İN AŞKINDANDIR

Hüzzam İlâhi

Benim Derdim Yamandır

Güfte ve Beste: Ken'ân Rifâî

BENİM DERDİM YAMANDIR KİM BANA HEM DERD OLUR BİLMEM
HEMÂN HÂLİM FİGÂNDIR KİM BANA HEM-HÂL OLUR BİLMEM
GÖRENLER KARŞIDAN HÂLİM BENİ MECNÛN SANDILAR HEP
ADI AŞK DERDİMİN AMMÂ TABÎBE ŞERHİNİ BİLMEM

GEZERKEN SERSERÎ OLDUM ESÎR-İ DÂM-I ŞÎRÎN YÂR
NASIL BU DÂMA BEND OLDUM SÜÂL ETSEN CEVÂB BİLMEM
BU DEMDİ YANDI KALBİM HEP ÂNIN ÜMMÎD-İ VASLIYLE
YANAR NÛRİYLE EL'ÂN ÂH NEDİR BU HÜZN-Ü ÂN BİLMEM

EĞER YÂRİM KEMÂL-İ LUTF İLE DÎDÂRINI AÇSA
BENİM KALMAZ CÂNIM AMMÂ KİMİN KALIR ÂNI BİLMEM
NASIL MÜMKÎN OLUR EVSÂF-I YÂRİ BENCE TÂRÎFE
GÖZÜNLE GÖRMEDEN ŞEHRİ NE MÜMKÎN YÂRİMİN BİLMEM

Hüzzam İlâhi

Benliktir İnsana En Büyük Düşman

Güfte: Mehmet Oruç
Beste: Tâhir Karagöz

Düyek

BENLİKTİR İNSANA EN BÜYÜK DÜŞMAN
BENLİKLE CENNETE GİREN DE PİŞMAN
BU YÜCE DUVARI GEREKİR AŞMAN
KENDİNİ BENLİKSİZ KOYANLAR VARDIR

MUHABBET, MÂRİFET YAKÎN VE VUSLAT
BU İMİŞ ALLAH'A UZANAN SIRÂT
YALINIZ VUSLATTA BULUNUR RÂHAT
BENLİKLE KENDİNE KIYANLAR VARDIR

Hüzzam İlâhi

Bilmem Nideyim Aşkın Elinden

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Prof. Dr. M. Hatipoğlu

Aksak Semâî

BİLMEM NİDEYİM AŞKIN ELİNDEN
KANDE GİDEYİM AŞKIN ELİNDEN

MESKENİM DAĞLAR, GÖZYAŞIM ÇAĞLAR
DURMAZ KAN AĞLAR AŞKIN ELİNDEN

VÂRIM VEREYİM, KADRE EREYİM
ÜRYÂN OLAYIM AŞKIN ELİNDEN

YÛNUS'UN SÖZÜ, KÜL OLMUŞ ÖZÜ
KAN AĞLAR GÖZÜ AŞKIN ELİNDEN

Hüzzam İlâhi

Bî-Mekânım Bu Cihânda

Güfte: Yunus Emre
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

Sofyan

BÎ-MEKÂNIM BU CİHÂNDA
MENZÎLİM DURAĞIM ANDA
SULTÂNIM Kİ TAHT-U TÂCIM
HÛLLE-VÜ BURAĞIM ANDA

KİM NE BİLE NE KUŞAM BEN
ŞOL AY YÜZE TUTŞAM BEN
EZELÎDEN SERHOŞAM BEN
İÇMİŞİM AYAĞIM ANDA

BEN BU MÜLKE KILDIM CEVLÂN
YEDİ KERE URDUM SEYRÂN
MUHAMMED NÛRUNU GÖRDÜM
BENİMDİR MEKÂNIM ANDA

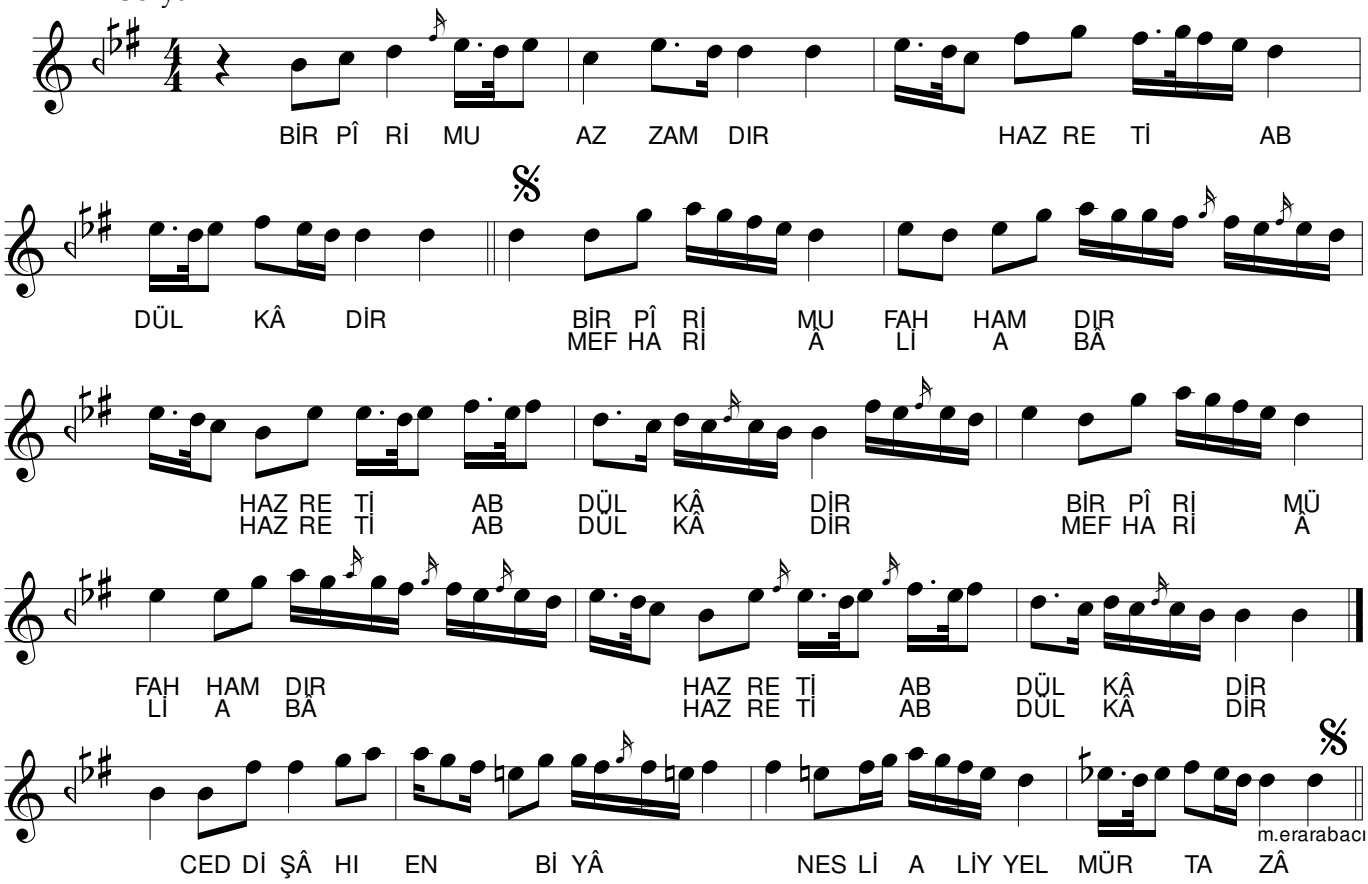
YÛNUS BU FİKRETE DALDI
HEP CİHÂNI ARDA SALDI
VALLÂHİ HOŞ LEZZET ALDI
DOLMUŞTUR DİMAĞIM ANDA

Hüzzam İlâhi

Bir Pîr-i Muazzamdır

Beste: Enderûnî Hâfız Hasan Ef.

Sofyan

BİR PÎR-İ MUAZZAMDIR HAZRET-İ ABDÜLKÂDİR
BİR PÎR-İ MÜFAHHAMDIR HAZRET-İ ABDÜLKÂDİR

CEDDİ ŞÂH-I ENBİYÂ, NESLİ ALÜYYÜ'L MURTAZÂ
MEFHAR-İ ÂL-İ ABÂ HAZRET-İ ABDÜLKÂDİR

Hüzzam İlâhi

Biz Çâker-i Dîrîne-i Mahbûb-i

BİZ ÇÂKER-İ DÎRÎNE-İ MAHBÛB-İ HÜDÂYIZ, BÂBINDA GEDÂYIZ
DÂVÂ ZEN-İ HUBB-İ NESEB-İ ÂL-İ ABÂYIZ, KİM EHL-İ CEFÂYIZ

İÇTİK MEY-İ AŞKI YED-İ YÜMNÂ-I ALÎ'DEN, BEZM-İ EZELÎDEN
HÂLÂ Kİ O SAHBÂ İLE SERMEST-İ SAFÂYIZ, KİM EHL-İ FENÂYIZ

Hüzzam İlâhi

Biz Ol Uşşâkı Serbâzız

Güfte: Somuncu Baba
Beste: Derviş Aslan

Sofyan

BİZ OL UŞŞÂK-I SERBÂZIZ, AKL-I RÜŞD BİZE YÂR OLMAZ
MEY-İ AŞK İLE SERMESTİZ, BİZE HER GİZ HUMÂR OLMAZ

DİRİYİZ DÂİM ÖLMEYİZ, KARANLIKLARDA KALMAYIZ
ÇÜRÜYÜP TOPRAK OLMAYIZ, BİZE LEYL-Ü NEHÂR OLMAZ

Hüzzam İlâhi

Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

Güfte: Akşemseddîn & Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Frenkçin

Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

Yürük Semâî

Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

Bu Aşkı Ben Bilmez İdim

BU AŞKI BEN BİLMEZ İDİM, BU BİR ACEB SEVDÂYIMIŞ
BİR ZERRESİ AY-U GÜNEŞ BİR KATRASI DERYÂYIMIŞ

BAHŞİŞDE KEMTER BAHŞİŞİ, BU AKL-U FEHM-Ü CÂN-U TEN
HİMMETDE EDNÂ MENZİLİ, OL ÇERH-İ HEFTÜM-TÂYIMIŞ

BU AŞKIMIŞ VARLIK KAMU, EYÜ YAVUZ UÇMAK TAMU
GERÜ KALANI EY AMÛ DEK BİR KURU GAVGÂYIMIŞ

GEH YEL GİBİ DÖNERİMİŞ, GEH OD GİBİ YANARIMIŞ
GÂH TOZ OLUP TOZARIMIŞ, GÂHÎ YAĞMUR GÂH KAYIMIŞ

TAN MI EĞER BELKIS'E TAHT İLE SÜLEYMÂN GÖNLÜNÜ
KEM NÖKERİ ISKENDER-Ü KEMTER KULU DÂRÂ'YIMIŞ

EY ŞEMSEDDÎN GEL HÜDHÜDE UY, KİM BULASIN 'AŞKI SEN
KİM LÂ-MEKÂN KÂFINDA OL, BIR BÎ-NIŞÂN ANKÂYIMIŞ

NE DÜŞVÂR OLDU HÂLİM AŞK ELİNDEN
ZAYIFIM YOK MECÂLİM AŞK ELİNDEN
GARÎB-U ÂŞIK-U BÎÇÂRE MİSKİN
Kİ HİÇ GİTMEZ MECÂLİM AŞK ELİNDEN

AKAR GÖZÜMÜN YAŞI GECE GÜNDÜZ
ACEP N'OLA ZEVÂLİM AŞK ELİNDEN
N'İDEM BEN YÂRİMİN VASLINDAN AYRUK
BÜKÜLDÜ KADD-İ BÂLAM AŞK ELİNDEN

BAŞIMDA TÂC İKEN BU KAMU HALKIN
AYAKLARDA GUBÂRIM AŞK ELİNDEN
SABIR KIL EY YÛNUS, EYLE TAHAMMÜL
DEME KİM NE KILAM BU AŞK ELİNDEN

Hüzzam İlâhi

Bu Dünyâ Yalandır Bunda Kalınmaz

BU DÜNYÂ YALANDIR, BUNDA KALINMAZ
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ MURÂD ALINMAZ
GÂFİL OLMA GÂFİL, GERİ DÖNÜLMEZ
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ SONU VÎRÂNDIR
MEDED ŞİMDEN SONRA ÂHİR ZAMANDIR

MA'BÛDUN DURURKEN MAHLÛKA TAPMA
ŞEYTÂN'A UYUP DA YOLUNDAN SAPMA
DÜNYÂYI YAPIP DA ÂHRETİ YIKMA
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ SONU VÎRÂNDIR
MEDED ŞİMDEN SONRA ÂHİR ZAMANDIR

AZIĞIN VAR MIDIR YOLA ÇIKMAYA
DÖŞEĞİN HAZIR MI VARIP YATMAYA
İKİ MELEK GELİR SUÂL SORMAYA
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ SONU VÎRÂNDIR
MEDED ŞİMDEN SONRA ÂHİR ZAMANDIR

ÖLÜNCE ÇÖZERLER BELİN KUŞAĞIN
YANINA GELMEZ OLUR OĞLUN UŞAĞIN
KARA YERLER OLUR SENİN DÖŞEĞİN
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ SONU VÎRÂNDIR
MEDED ŞİMDEN SONRA ÂHİR ZAMANDIR

SUYUNU KOYARLAR KAZAN DOLUNCA
KEFENİN BİÇİLİR BOYLU BOYUNCA
DAĞILIRLAR SENİ KABRE KOYUNCA
YÜRÜ DÜNYÂ YÜRÜ SONU VÎRÂNDIR
MEDED ŞİMDEN SONRA ÂHİR ZAMANDIR

Hüzzam İlâhi

Bu Dünyanın Şol İşine

Sofyan

BU DÜNYÂNIN ŞOL İŞİNE
SAKIN KANMA GİDİŞİNE
NELER DÜŞÜRDÜ PEŞİNE
RIHLET YAKLAŞTI EY DOSTUM

DEVLET KONMAZ AK BAŞINA
YAKIŞIR MI O YAŞINA
KAPTIRMIŞSIN NAKIŞINA
RIHLET YAKLAŞTI EY DOSTUM

ETRÂFINA ŞÖYLE BAKIN
ÂSÎLERDEN AMÂN SAKIN
ÎMÂNINLA TAVIR TAKIN
RIHLET YAKLAŞTI EY DOSTUM

TEVFÎK SENDEN AMÂN İSTER
CENNET İÇRE CEMÂL GÖSTER
GÜNAHKÂRDIR BİLİR KEMTER
RIHLET YAKLAŞTI EY DOSTUM

Hüzzam İlâhi

Bu Mihnetgâh-ı Âlemde Garîbim

Beste: Şehzâde Seyfettin Ef.

BU MİHNETGÂH-I ÂLEMDE GARÎBİM YÂ RESÛLÂLLAH
BU NEFS-İ ZÂLİME HER DEM REFÎKİM YÂ RESÛLÂLLAH
AÇILDI YÂRE-İ MİHNET ONA SENDEN OLUR ÇÂRE
ŞEFÂATTEN ACEP YOK MU NASÎBİM YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Bugün Mîrâc-ı Pâk-i Mustafâdır

Devr-i Hindî

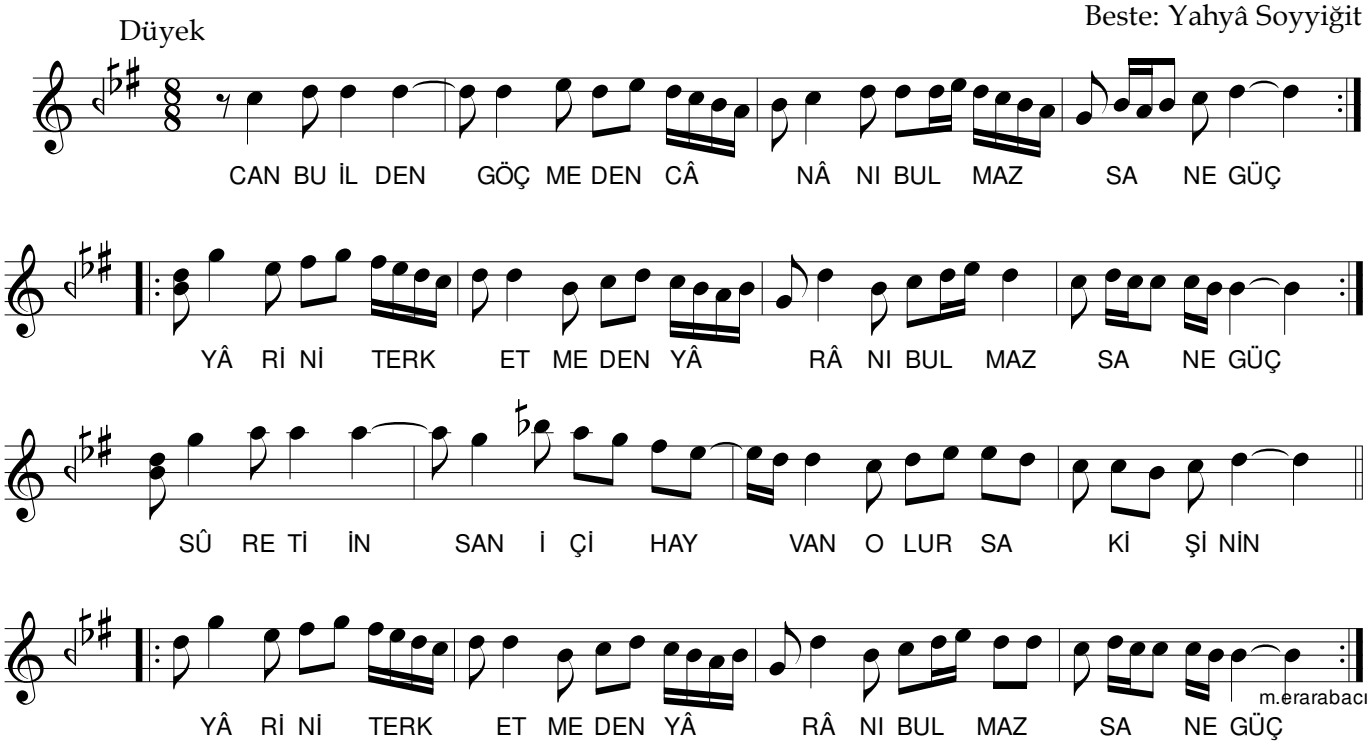
Güfte ve Beste: İzzeddin Hümâyi

Hüzzam İlâhi

Can Bu İlden Göçmeden

Güfte: Niyâzî-i Mısrî
Beste: Yahyâ Soyyiğit

CAN BU İLDEN GÖÇMEDEN CÂNÂNI BULMAZSA NE GÜÇ
YÂRİNİ TERK ETMEDEN YÂRÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

SÛRETİ İNSAN, İÇİ HAYVAN OLURSA KİŞİNİN
TAŞLAR İLE DÖĞÜNÜP İNSÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

ÂDEMİN GÖNLÜ EVİNDE BAHR-İ UMMÂN GİZLİDİR
DAİMÂ SUSUZ GEZÜP UMMÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

ŞOL FAKÎR OLUP GEZENLERDE HAZİNE DOPDOLU
SAY'EDİP OL KENZ-İ BÎ-PÂYÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

FAKR-İ FAHRÎ DEVLETİNE ERİŞEN SULTÂN OLUR
FAKR-İ TÂMME ERİŞİP SULTÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

HERKESİN DERDİNE DERMÂNI YİNE DERDİNDEDİR
DERDİNİN İÇİNDEKİ DERMÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

BUNDA GELMEKTEN MURAT ÇÜN KİM HAKK'IN İRFÂNIDIR
EY NİYÂZİ KİŞİ OL İRFÂNI BULMAZSA NE GÜÇ

Hüzzam İlâhi

Cânım Fedâ Olsun Onun Yoluna

Güfte ve Beste: Cüneyt Kosal

Sofyan

Hüzzam İlâhi

Cân-u Dilde Hâne Ettin Âkıbet

Güfte: İbrâhim Hakkı Hz.
Beste: Tâhir Karagöz

CÂN-Ü DİLDE HÂNE ETTİN ÂKIBET
İKİSİN VİRÂNE ETTİN ÂKIBET
OL CÜNÛN ZENCÎRİNİ TAHRÎK EDİP
SEN BENİ DÎVÂNE ETTİN ÂKIBET

DÂNE-İ NÂÇİZ İDİM BEN ZÎR-İ HÂK
DÂNEYİ YÜZ DÂNE ETTİN ÂKIBET
CÜMLEDEN KAT'EYLEDİN ÇÜN GÖNLÜMÜ
VÂSIL-I CÂNÂNE ETTİN ÂKIBET

SÂKİ-Yİ GÜLZÂR-I CANSIN DEM-BE-DEM
GÖNLÜMÜ MEY-HÂNE ETTİN ÂKIBET
EY FAKÎRULLAH BU HAKKI BENDENİ
ÂŞIK-I FERZÂNE ETTİN ÂKIBET

Hüzzam İlâhi

Cemâlin Âleme Mihr-i Münevver

Güfte: Îsâzâde Sâlih Mehmed
Beste: Taşkın Savaş

CEMÂLİN ÂLEME MİHR-İ MÜNEVVER YÂ RESÛLALLAH
VÜCÛDUN CÜMLEYE NÛR-İ MUSAVVER YÂ RESÛLALLAH

MAKÂMIN KÂBE KAVSEYN-İ ŞUHÛD OLDU ŞEB-İ Mİ'RÂC
O DEM LEVLÂK İLE OLDUN MUVAKKAR YÂ RESÛLALLAH

YAPIŞDIM DÂMEN-İ AFVA SİYEH-RÛ MÜZNİBİM SENDEN
ŞEFÂ'AT YEVM-İ MAHŞERDE MUKARRER YÂ RESÛLALLAH

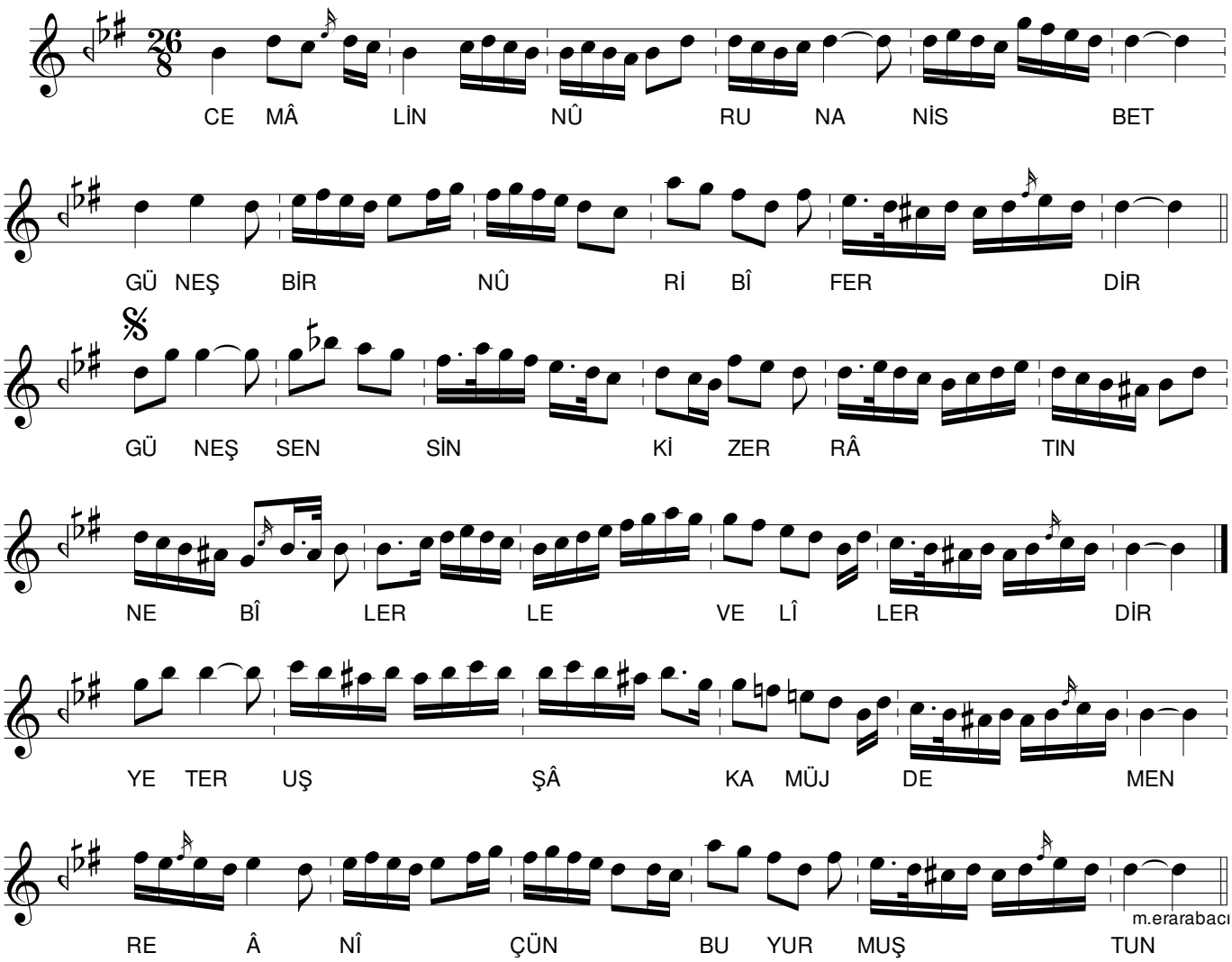
O LÂLDEN GÜLŞEN-İ NA'TINDA SAHVÎ BÜLBÜL-İ GÛYÂ
MEŞÂM-I BÛY-İ MEDHİNLE MU'ATTAR YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Cemâlin Nûruna Nisbet Güneş

Güfte: Gülşenî Hasan Sezâî Hz.
Beste: Şeyh Mes'ûd Ef.

Evsat

CEMÂLİN NÛRUNA NİSBET GÜNEŞ BİR NÛR-İ BÎ-FERDİR
GÜNEŞ SENSİN Kİ ZERRÂTIN NEBİLERLE VELÎLERDİR

SEN OL SULTÂN-I İKLÎM-İ RİSÂLETSİN EYÂ AHMED
KAMU ŞEHLER KAPUNDA BİR GEDÂDAN DAHÎ KEMTERDİR

KADDIN BÂĞ-İ HÜVİYYET HER RÛHDAN BİR GÜL-İ RA'NÂ
YÜZÜN ŞEMS-İ MÜNEVVERDİR CEBÎNİN MÂH-I ENVERDİR

YETER UŞŞÂKA MÜJDE "MEN REÂNÎ" KİM BUYURMUŞDUN
SENİ GÖRMEKLİKLE HAKK'I GÖRMEKLİK BERÂBERDİR

İŞİN ALTUN İDER HÂK DERİNDE EYLEYEN HIZMET
NİGÂH-I İLTİFÂTIN ÂŞIKA KİBRÎT-İ AHMERDİR

EYÂ ŞÂH-I RUSÜL RAHM ET SEZÂYÎ DERDMENDİNDİR
KAPUN BEKLER KADÎMÎ HİZMETİNDE PÎR-İ PERVERDİR

Hüzzam İlâhi

Cihanda En Büyük Nîmet

Güfte: Hüseyin Vassaf Bey
Beste: Muallim Kâzım Bey

Sofyan

CİHÂNDA EN BÜYÜK NÎMET, SAÂDET YÂ RESÛLÂLLAH
KAPINDA ABD-İ MAHZ OLMAKTIR YÂ RESÛLÂLLAH
GARÎBİN KEMTERİN VASSÂFINA LÛTFEYLE CÂNÂNIM
ŞEFÂAT KIL, ŞEFÂAT KIL, ŞEFÂAT YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Çıktım Erik Dalına

Güfte: Yûnus Emre

Sofyan

ÇIKTIM ERİK DALINA, ANDA YEDİM ÜZÜMÜ
BOSTAN ISSI KAKIYUP, DER NE YERSİN KOZUMU

KERPİÇ KOYDUM KAZANA, POYRAZ İLE KAYNATTIM
NEDİR DEYİP SORANA, BANDIM VERDİM ÖZÜNÜ

İPLİK VERDİM ÇULHAYA, SARIP YUMAK ETMEMİŞ
BECİT BECİT ISMARLAR, GELSİN ALSIN BEZİNİ

BİR SERÇENİN KANADIN, KIRK KAĞNIYA YÜKLETTİM
KIRK ÇİFT DAHİ ÇEKMEDİ, ŞÖYLE KALDI YAZILI

BİR SİNEK BİR KARTALI, SALLADI VURDU YERE
YALAN DEĞİL GERÇEKTİR, BEN DE GÖRDÜM TOZUNU

BİR KÜT İLE GÜREŞTİM, ELSİZ AYAĞIM ALDI
GÜREŞİP BASAMADIM, GÖYÜNDÜRDÜ ÖZÜMÜ

KAF DAĞINDAN BİR TAŞI, ŞÖYLE ATTILAR BANA
ÖĞLELİK YERE DÜŞTÜ, BOZAYAZDI YÜZÜMÜ

BALIK KAVAĞA ÇIKMIŞ, ZİFT TURŞUSUN YEMEĞE
LEYLEK KODUK DOĞURMUŞ, BAK A ŞUNUN SÖZÜNÜ

GÖZSÜZE ÇU EL EYLEDİM, SAĞIR SÖZÜM ANLADI
DİLSİZ ÇAĞIRIP SÖYLER, DİLİMDEKİ SÖZÜMÜ

BİR ÖKÜZ BOĞAZLADIM, KAKLADIM SERE KODUM
ÖKÜZ ISSI GELDİ EYDÜR, BOĞAZLADIN KAZIMI

ANDA DA KURTULMADIM, NİDESİMİ BİLMEDİM
BİR ÇERÇİ DE GELDİ EYDÜR, KANI ALDIN GÖZGÜMÜ

YÛNUS BİR SÖZ SÖYLEMİŞ, HİÇ BİR SÖZE BENZEMEZ
MÜNAFIKLAR ELINDEN, ÖRTTÜ MANA YÜZÜNÜ

Hüzzam İlâhi

Çıktım Erik Dalına

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Prof. Şâhin Uçar

Sofyan

ÇIKTIM ERIK DALINA, ANDA YEDIM ÜZÜMÜ
BOSTAN ISSI KAKIYUP, DER NE YERSIN KOZUMU

KERPIÇ KOYDUM KAZANA, POYRAZ ILE KAYNATTIM
NEDIR DEYIP SORANA, BANDIM VERDIM ÖZÜNÜ

İPLIK VERDIM ÇULHAYA, SARIP YUMAK ETMEMIŞ
BECIT BECIT ISMARLAR, GELSIN ALSIN BEZINI

BIR SERÇENIN KANADIN, KIRK KAĞNIYA YÜKLETTIM
KIRK ÇIFT DAHI ÇEKMEDI, ŞÖYLE KALDI YAZILI

GÖZSÜZE ÇU EL EYLEDIM, SAĞIR SÖZÜM ANLADI
DILSIZ ÇAĞIRIP SÖYLER, DILIMDEKI SÖZÜMÜ

YUNUS BIR SÖZ SÖYLEMIŞ, HIÇ BIR SÖZE BENZEMEZ
MÜNAFIKLAR ELINDEN, ÖRTTÜ MANA YÜZÜNÜ

Hüzzam Tevşîh

Çün Doğup Tuttu Cihân Yüzünü

Güfte: Ömer Rûşenî

Düyek

ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHÂN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ
KİM OLA SEVMEYE BU VECHİLE SEN MÂHİVEŞİ

TÜRK VE KÜRD VE ACEM VE HİND BİLİR BUNU Kİ, SEN
HÂŞİMÎ'SİN, ARABÎ'SİN, MEDENÎ'SİN, KUREYŞÎ

SENSİN OL PİŞT-Ü-PENAH MELEK-Ü-İNS-Ü-PERİ
ENBİYÂNIN GÜZELİ SEVGİLİSİ HÛB-Ü-HOŞÎ

PARMAĞINDAN AKITIP ÂB-I REVÂN BAHŞ-I REVÂN
NİCE YÜZBİN KİŞİDEN REF İDİSER SEN ÂTEŞİ

SEN EMÎRE KUL OLAN, HER NE KADAR MÜDBİR İSE
BENDE-İ MAKBİL OLUR MİSL-İ BİLÂL-İ HABEŞÎ

DÎK-İ HİKMETDE PİŞİRDİ ÇÜ SENİ SEVGİLİ HAK
CİBRÎL OLSA, N'OLA MATBAHININ HİMYEKEŞÎ

ÜZÜLÜR IRKI EBÛ CEHL GİBİ EBTER OLUR
SEN EBÜ'L-KÂSIM İLE HER KİM İDERSE GÜREŞİ

VEDDÛHÂ VİRDİNE VEL-LEYL OKURAM SÜMBÜLÜNE
RÛŞENÎ VİRDİN OKUR KÜLLE GADÂT-IN VE 'AŞİ

Hüzzam İlâhi

Çünki Bildim Dünyâ Fânî

Güfte: Derviş Yahyâ
Beste: Dursun Çakmak

Düyek

ÇÜNKİ BİLDİM DÜNYÂ FÂNÎ, ALDANIP KANMAYABİLSEM
GÖRÜP DE ŞU GÜNÂHLARIM, ÂH EDİP AĞLAYABİLSEM

TEVBE ETSEM GÜNÂHIMA, YAKIN OLSAM ALLAH'IMA
YALVARABİLSEM RABBİME, NEFSİME UYMAYABİLSEM

KATÎ KORKARIM ÖLMEKTEN, ÇÜRÜYÜP TOPRAK OLMAKTAN
FÂİDE YOKMUŞ GÜLMEKTEN, BÂRİ ÇOK AĞLAYABİLSEM

ŞOL ŞEYTANDAN ÎMÂNIMI, KURTARABİLSEM CÂNIMI
RÛZ-İ MAHŞERDE TENİMİ TAMUYA KOYMAYABİLSEM

Hüzzam İlâhi

Dâver-i Aşr-ı Muharremdir

Güfte: Kâzım Paşa
Beste: Muzaffer Özak Hz.

DÂVER-İ AŞR-I MUHARREMDİR HÜSEYN-İ KERBELÂ
MÜLTECÂ-YI EHL-İ MÂTEMDİR HÜSEYN-İ KERBELÂ
MEYVE-İ BÂĞ-I NÜBÜVVET, GÜLBÜN-İ BÂĞ-I HABÎB
MUSTAFÂ'NIN NÛR-İ AYN'İDİR HÜSEYN-İ KERBELÂ

Hüzzam İlâhi

Derdimendim Yâ Resûlallah

Güfte: Ali Ulvî Kurucu
Beste: A. Necdet Tanlak

Müsemmen

DERDİMENDİM YÂ RASÛLALLAH, DEVÂ OL DERDİME
DESTGİR OL YÂ HABÎBALLAH BU ASÎ MÜCRİME
SEN ŞEFÂAT KÂNI VARKEN YALVARAYIM BEN KİME
BEN RASÛL-İ KİBRİYÂNIN BÜLBÜL-Ü NÂLÂNIYIM

MÜCRİMİM GERÇİ CEMÂL-İ MUSTAFÂ HAYRÂNIYIM
BÛY-İ VASLINDIR MUATTAR EYLEYEN SÜNBÜLLERİ
NÛR CEMÂLİNDEN ESERDİR BAĞ-I AŞKIN GÜLLERİ
GÜL CEMÂLİNDİR HABÎBİM MESTEDEN BÜLBÜLLERİ

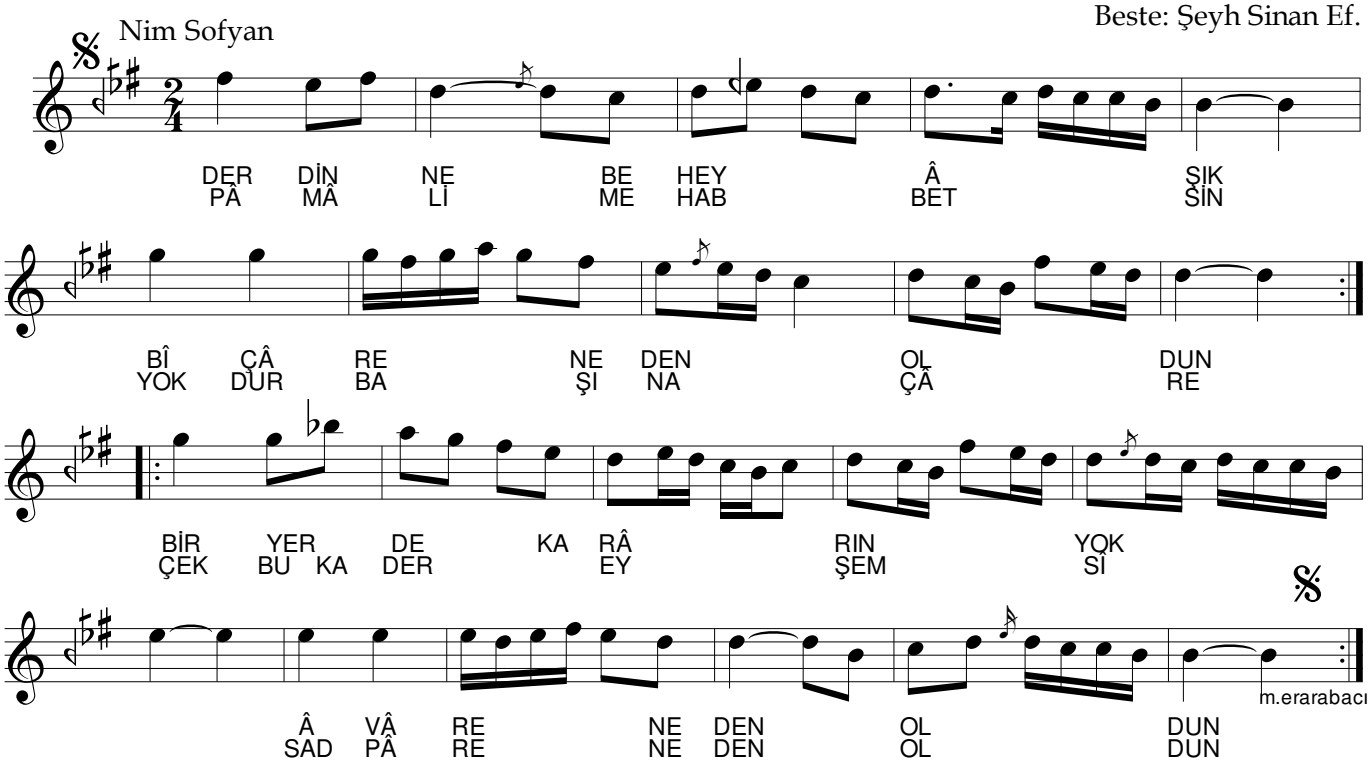
BEN RASÛL-İ KİBRİYÂNIN BÜLBÜL-Ü NÂLÂNIYIM
MÜCRİMİM GERÇİ CEMÂL-İ MUSTAFÂ HAYRÂNIYIM
CÂNINI CÂNÂNE KURBAN EYLİYOR PERVÂNELER
BEZM-İ VASLIN NEŞ'ESİNDEN GAŞYOLUR MESTÂNELER

AŞIKIN GÖZYAŞLARINDAN DOLDU HEP PEYMÂNELER
BEN RASÛL- KİBRİYÂNIN BÜLBÜL-Ü NÂLÂNIYIM
MÜCRİMİM GERÇİ CEMÂL-İ MUSTAFÂ HAYRÂNIYIM
ERMEK İSTERSEN O ŞÂH'IN HİMMET-Ü İMDÂDINA

Hüzzam İlâhi

Derdin Ne Be-Hey Âşık

Güfte: Şemseddîn-i Sivâsî
Beste: Şeyh Sinan Ef.

DERDİN NE BE-HEY ÂŞIK BÎÇÂRE NEDEN OLDUN
BIR YERDE KARÂRIN YOK ÂVÂRE NEDEN OLDUN

DOKUNMADI ÇÜN SANA TÎR-İ MÜJENİ YÂRİN
EY SÎNE-İ MECRÛHUM PÜR-YÂRE NEDEN OLDUN

BİR GONCA SEVİP EY DİL HÂR-I GAMA MI DÜŞDÜN
GÜL GİBİ BU GÜLŞENDE SAD-PÂRE NEDEN OLDUN

OL MİHR-İ CİHÂN-ÂRÂ OLDU MU GÖZÜNDEN DÛR
EY GÖZLERİMİN YAŞI SEYYÂLE NEDEN OLDUN

GÖRDÜN MÜ YÜZÜN YÂRİN EVSÂFIN İŞİTDİN Mİ
TÂ SEN BU KADAR ÂŞIK DÎDÂRE NEDEN OLDUN

PÂMÂL-İ MEHABBETSİN YOKDUR BAŞINA ÇÂRE
ÇÜN BU KADAR EY ŞEMSÎ PÜR-YÂRE NEDEN OLDUN

Hüzzam İlâhi

Dertliyim Yâ Resûlallah

Güfte ve Beste: Muzaffer Özak

DERTLİYİM YÂ RESÛLALLAH DERDE DERMÂN SENDEDİR
BİR GÜNÂHKÂR SÂİLMİ LUTF-U İHSÂN SENDEDİR
TUT ELİMDEN YÂ MUHAMMED BİR GARÎB ÜMMETİNİM
RAHMETİNE MUNTAZIRIM SIRR-I RAHMÂN SENDEDİR

DÖRT YANIMDAN GAM ÇERİSİ HEP TAARRUZ EYLEDİ
BENCİLEYİN DERDLİLERE EMN-Ü AMÂN SENDEDİR
DOST BİLDİĞİM DÜŞMANLARIM DÖRT YANIMDAN SARDILAR
İNÂYET KIL EY EFENDİM EMR-Ü FERMÂN SENDEDİR

HAKK TEÂLÂ KİTÂBINDA SANA "RAÛF" BUYURDU
RAHM-Ü ŞEFKAT ŞİÂRINDIR ULÜVV-İ ŞÂN SENDEDİR
SIĞINANI REDDETMEZSİN EY HABÎB-İ KİBRİYÂ
SEN BİLİRSİN AHVÂLİMİ NİHÂN IYAN SENDEDİR

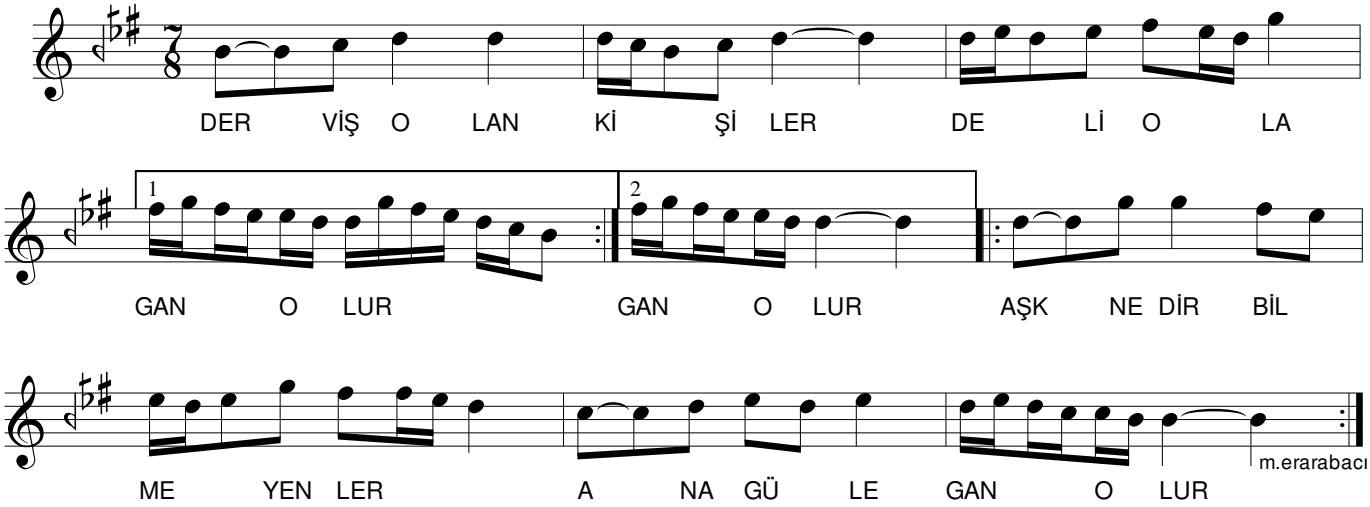
YÜZÜM YOKDUR DERGEHİNDEN İSTİ'DÂ-YI HİMMETE
SEN MELCE-İ FUKARÂSIN BÂB-I GUFRÂN SENDEDİR
SEN ENİS-İ DU'AFÂSIN EY RESÛLÜ'S-SEKALEYN
BU FAKÎRE BİR NAZAR KIL ÇEŞM-İ IM'ÂN SENDEDİR

Hüzzam İlâhi

Derviş Olan Kişiler

Devr-i Hindî

Güfte: Yûnus Emre

DERVÎŞ OLAN KİŞİLER DELİ OLAGAN OLUR
AŞK NEDİR BİLMEYENLER ONA GÜLEGAN OLUR

GÜLME SAKIN SEN ONA, İYİ DEĞİLDİR SANA
KİŞİ NEYE GÜLERSE BAŞA GELEGAN OLUR

ÂH BU AŞKIN ESERİ, HER KİME UĞRAR İSE
DERDİNE SABRETMEYEN YOLDA KALAGAN OLUR

BİR KİŞİ ÂŞIK OLSA AŞK DERYÂSINA DALSA
O DERYÂNIN IÇINDE GEVHER BULAGAN OLUR

ÂŞIK LÂ-MEKÂN OLUR DÜNYÂ TERKİNİ URUR
DÜNYÂ TERKİN URANLAR DÎDÂR GÖREGEN OLUR

DERVÎŞ YÛNUS SEN DAHÎ İNCİTME DERVÎŞLERİ
DERVİŞLERİN DU'ÂSI MAKBÛL OLAGAN OLUR

Hüzzam İlâhi

Dil Beytini Pâk Eden

Güfte: Nureddîn Cerrâhî Hz.
Beste: Albay Selâhaddin Gürer

DİL BEYTİNİ PÂK İDEN, DERVİŞİ ANKÂ İDEN
ÂLEM-İ LÂHÛTE GİDEN, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

ZİKİRDEN HÂLET OLAN, ÂŞİNÂ-YI RÛH OLAN
UKBÂDA DEVLET BULAN, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

ÂŞIKLARIN ZİKRİ HÛ, ZİKRİ HÛ'DUR, FİKRİ HÛ
VECDE GELİP DİYE HÛ, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

TERK EHLİNE KARIŞAN, HEM ZEVKİNE ERİŞEN,
BAHR-I LEDÜNLE GÖRÜŞEN, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

ERENLERIN YOLUNU, SÜRERLER HEP DEMİNİ
DERVİŞLERİN MUİNİ, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

NUREDDİN DİRİ KILAN, TEVHÎDE ÇERAĞIN YAKAN,
Bİ-HAMDİLLÂH TEVFÎK OLAN, MEVLÂ ZİKRİDİR, ZİKRİ

Hüzzam İlâhi

Dile Geldi Yürekler

Güfte ve Beste: Mücehher Gülçığ

DİLE GELDİ YÜREKLER
ALLAH ALLAH DİYEREK
GÖNÜL KAPIM AÇILDI
ADINLA TİTREYEREK

SANA OLAN AŞKIMI
BİN KERRE SÖYLEYEREK
DİLE GELDİ YÜREKLER
ALLAH ALLAH DİYEREK

Hüzzam İlâhi

Doğdu Ol Sadr-ı Risâlet

Güfte: Niyâzî-i Mısrî
Beste: Abdülkâdir Töre

Devr-i Hindî

DOĞDU OL SADR-I RİSÂLET BASTI ARŞ ÜZRE KADEM
SALDI OL NÛR-İ NÜBÜVVET PERTEVİN FEVKAL–ÜMEM
ÇALINIP TABL-I BEŞÂRET GELDİ ŞÂH-I ENBİYÂ
GULGULE DOLDU CİHÂNA KONDU OL SÂHİB ÂLEM

NÛR-İ VECHİNDEN ALINDI ENCÜM-Ü ŞEMS-Ü KAMER
BAHR-İ İLMİNDEN BİLİNDİ HİKMET-İ LEVH-U KALEM
MERHABÂ YÂ MUSTAFÂ EY NÛR-İ AYN-İ ASFIYÂ
MERHABÂ EY SÂHİBÜ'L-MÎ'RÂC-I Fİ-DACİ'Z-ZULEM

GELMESEYDİN ÂLEME SEN HALK OLUNMAZDI CİHÂN
DOSTLUĞUNA YARATILDI EY NEBİYY-İ MUHTEREM
BİZ GÜNAHKÂR ÜMMETE SEN ŞÂHI İRSÂL EYLEDI
HAMDÜ-LİLLÂH SANA ÜMMET EYLEMİŞ OL ZÎ-KEREM

Hüzzam İlâhi

Dostlar Bilin Şimden Gerû

Güfte: Seyyid Nizâmoğlu
Beste: Şeyh Kutbî Ef.

Düyek

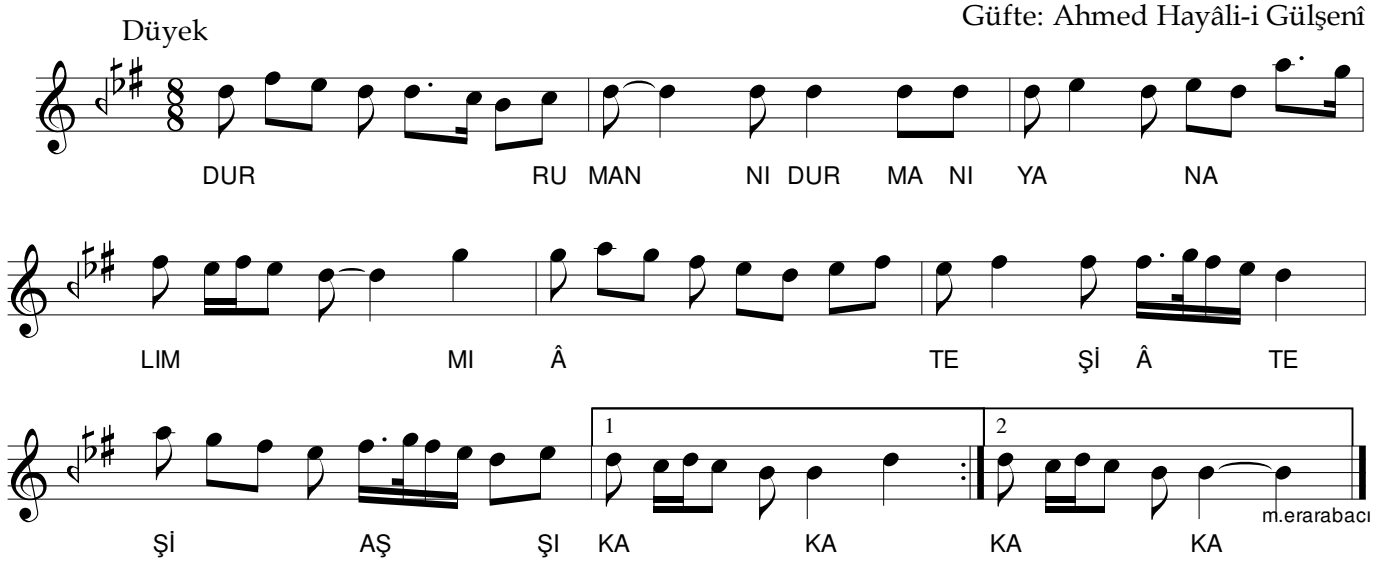
DOSTLAR BILIN ŞIMDEN GERÛ NÂM U NIŞÂN OLMAZ BANA
BEN DOST ILE DOST OLMUŞAM BELLI MEKÂN OLMAZ BANA

GÖRÜN SEYYID SEYFULLAH'I KENDINDE BULMUŞ ALLAH'I
BEN DOSTU BULDUM BILLÂHI ŞEKK Ü GÜMÂN OLMAZ BANA

Hüzzam İlâhi

Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Güfte: Ahmed Hayâli-i Gülşenî

DURMAN YANALIM ÂTEŞ-İ AŞKA
ŞÛLE VERELİM ÂTEŞ-İ AŞKA

EVVEL ALDANDIM, PEK KOLAY SANDIM
KAT BE KAT YANDIM ÂTEŞ-İ AŞKA

AŞK İLE GELDİM, MEYDÂNA GİRDİM
BAĞRIMI KÖYDÜM ÂTEŞ-İ AŞKA

AŞK EHLİ ÖLMEZ, SIRDIR ANLANMAZ
YANMAYAN BİLMEZ ÂTEŞ-İ AŞKA

BÎ SER-Ü BÎ-PÂ, DERD-İ DİLÂRÂ
YANA GÖR CÂNÂ ÂTEŞ-İ AŞKA

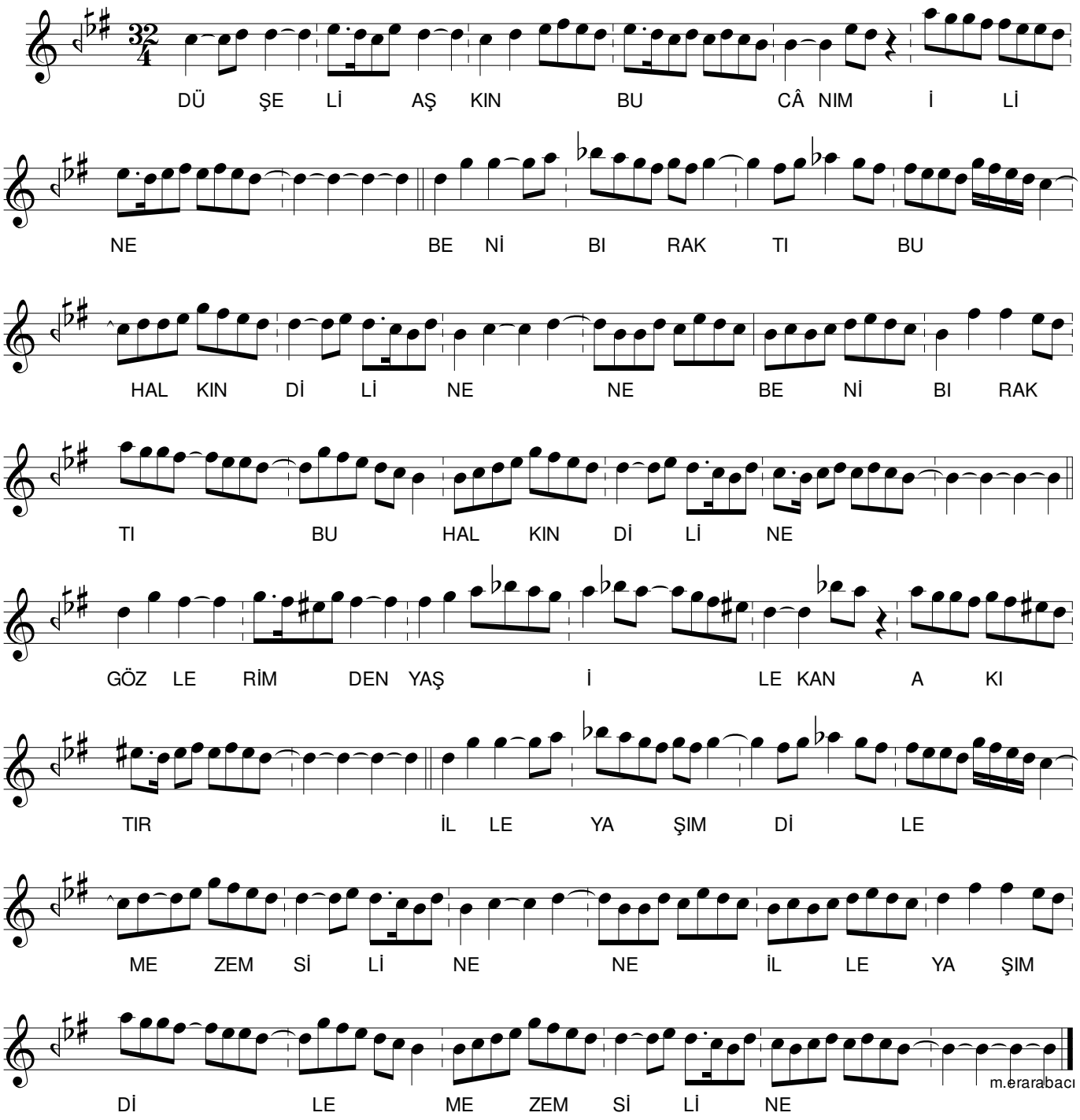
TERK İDE KÂLİ, ANLA HAYÂLÎ
YAK PER-Ü BÂLI ÂTEŞ-İ AŞKA

Hüzzam İlâhi

Düşeli Aşkın Bu Cânım İline

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Yûsuf Çelebi

Hafîf

DÜŞELİ AŞKIN BU CÂNIM İLİNE
BENİ BIRAKTI BU HALKIN DİLİNE

GÖZLERİMDEN YAŞ İLE KAN AKITIR
İİLLÂ YAŞIM DİLEMEZEM SİLİNE

ZÎRÂ AKTIKÇA GÖZÜMDEN KANLI YAŞ
HOŞ TESELLÎLER GELİR BEN KULUNA

HOŞ YARAŞIR ÂŞIKA GÖZÜ YAŞI
KİM Kİ ÂŞIKSA GÖZÜNDEN BİLİNE

BEN BU AŞKDAN BİR NEFES AYRILMAZAM
GER YÜREĞİM ŞERHA ŞERHA DİLİNE

AŞK İLE BEN BİR DEMİMİ VERMEZEM
AŞKSİZİN OLAN ÖMRÜN BİN YILINA

İSMİ RESMİ EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN
KÜL OLUP SAVRULDU AŞKIN YELİNE

KALMADI NÂMI NİŞÂNI ZERRECE
GARKA VARUP GİTDİ AŞKIN SELİNE

Hüzzam Tevşîh

Elâ Ey Seyyidi Mahbûbi Mevlâ

Güfte: Şeyh Hasan Vuslat
Beste: Dursun Çakmak

ELÂ EY SEYYID-I MAHBÛB-I MEVLÂ
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

SANA MUHTAÇDÜRÜR EDNÂ VE A'LÂ
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

BOYANDIK CANDA NÂR-I HASRETINE
ULAŞTIK DILDE ŞÂN-I IZZETINE

VARINCA BÂRIGÂH-I HAZRETINE
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

GELEN DÜNYÂYA ÂDEMDIR KADEMDEN
KAMU CANLAR GIDER UKBÂYA ANDAN

ÇALINCA SÛR-I ISRÂFIL O DEMDEN
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

KABIRDEN KALKICAK YÜZLER SÜRERLER
SIRÂT-I MÜSTAKIM ÜZRE GIDERLER

CEMI'-I ÜMMETIN SENDEN DILERLER
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

MÜNÂDÎ HAZRETE DA'VET EDINCE
BAŞI AÇIK YALM AYAK GIDINCE

ZAÎF ÜMMETLER ISYÂNIN BILINCE
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

ŞU VAKTIN AYRILIR CÂNIM KI TENDEN
ÇEKIP DERVIŞLERIM EL CÜMLE BENDEN

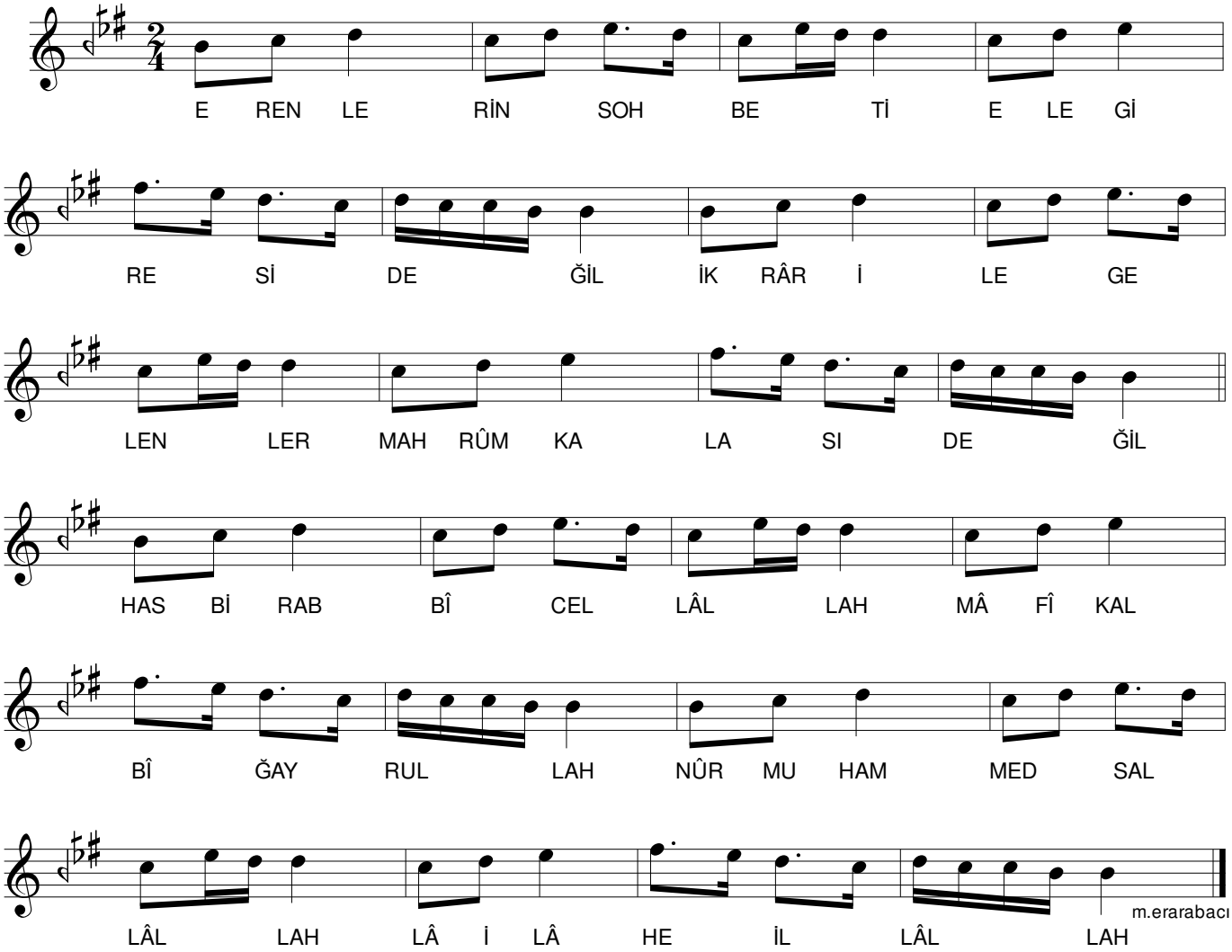
O DEMDE VUSLAT'M MAKSÛDU SENDEN
ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT

Hüzzam İlâhi

Erenlerin Sohbeti

Nim Sofyan

Güfte: Ümmî Sinan

ERENLERİN SOHBETİ ELE GİRESİ DEĞİL
İKRÂR İLE GELENLER MAHRÛM KALASI DEĞİL

İKRÂR GEREK BİR ERE, GÖZ AÇIP DÎDÂR GÖRE
SARRAF GEREK GEVHERE NÂDÂN BİLESİ DEĞİL

BİR PINARIN BAŞINA BİR TESTİYİ KOYSALAR
KIRK YIL ANDA DURSA DA KENDİ DOLASI DEĞİL

DEĞME KİŞİ ER OLMAZ, BU YOLDA İHTİYÂR OLMAZ
AMELSİZ DÎDÂR OLMAZ HAKK'IN RIZÂSI DEĞİL

ÜMMÎ SİNÂN YOL AYAN OLUPDUR BELLI BEYÂN
DERVIŞLIK YOLU HEMÂN TÂC U HIRKASI DEĞİL

Hüzzam Tevşîh

Esîr-i Nefs-i Bed-hâhım

Güfte ve Beste: İsmâil Hakkı Bey

ESÎR-İ NEFS-İ BED-HÂHIM MEDED KIL YÂ RESÛLÂLLAH
TARÎK-İ HAK'TA GÜMRÂHIM MEDED KIL YÂ RESÛLÂLLAH

SIRÂT-I HAK'TA REHBERSİN, NEBÎLER İÇRE GEVHERSİN
ŞEFÂAT KÂNI GEVHERSİN MEDED KIL YÂ RESÛLÂLLAH

HEVÂ-YI NEFS İLE KALDIM MA'ÂSÎ BAHRİNE DALDIM
TARÎKATTAN CÜDÂ OLDUM MEDED KIL YÂ RESÛLÂLLAH

BU ÂLEM İÇRE ÂVÂRE, GÜNÂHLARLA YÜZÜ KARA
BESÎM-İ ABD-İ NÂÇÂRE MEDED KIL YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hulûsi Gökmen

EY ALLÂH'IM BENİ SENDEN AYIRMA
BENİ SENİN CEMÂLİNDEN AYIRMA

SARARUBEN SOLUP DÖNDÜM HAZÂNA
İLÂHÎ HAZÂNI DALDAN AYIRMA

SENİ SEVMEK BENİM DÎNIM ÎMÂNIM
İLÂHÎ DÎN-Ü ÎMÂNDAN AYIRMA

BEN OL DOST BAHÇESİNİN BÜLBÜLÜYEM
İLÂHÎ BÜLBÜLÜ GÜLDEN AYIRMA

BALIĞIN CÂNINI SULARDA DİRİLİR
İLÂHÎ BALIĞI GÖLDEN AYIRMA

EŞREFZÂDE SENİN KEMTER KULUNDUR
İLÂHÎ KULUNU SENDEN AYIRMA

Hüzzam İlâhi

Ey Âşık-ı Dildâde

Güfte: Sezâî Efendi
Beste: Tâhir Karagöz

Sofyan

EY ÂŞIK-I DİLDÂDE, GEL NÛŞ İDELİM BÂDE
BİR BÂDE GEREK AMMÂ KİM İÇİLE ME'VÂDE

SÂKÎSİ OLA MEVLÂ, AKDÂHI ANIN ESMÂ
BİR KEZ NÛŞ İDEN KAT'Â GAM GÖRMEYE DÜNYÂDE

BİR KEZ İÇEN ÂŞIKDIR, YOLUNDA HEM SÂDIKDIR
AŞK ÖĞRETE LÂYIKDIR, MECNÛN İLE FERHÂD'E

OL CÂMA OLAN TÂLİB, CÂN İLE OLA RÂGİB
NEFSİNE OLA GÂLİB DİL BAĞLAYA ÜSTÂDE

NÛŞ EYLEYEN OL CÂMDAN, SUBHU NE BİLİR ŞÂMDAN
TA'LÎM-İ CÜNÛN EYLER MECNÛN İLE FERHÂD'E

İŞİT BU SEZÂÎ'DEN, NE GÖRDÜ FENÂÎ'DEN
DOST VECHİNİ GÖSTERDİ MIR'ÂT-I MÜCELLÂDE

Hüzzam İlâhi

Ey Benim Devletli Sultânım

Güfte: Müctebâ
Beste: Hüseyin Sebilci

Devri Hindî

EY BENİM DEVLETLİ SULTÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
TÂ EZELDEN MAHBÛB-Ü CÂNÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

HUBB-İ ZÂT-I AKDESİN ÇÜN YARATILDI DÜ-CİHÂN
ÂTEŞ-İ AŞKINLA SÛZÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

NÛRA GARKETTİN SEMÂVÂT-Ü ZEMÎNİ SERTESER
TAL'ATINLA ŞEMS-İ TÂBÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

BENDENİZDİR MÜCTEBÂ MAHŞERDE RAHMET HÂLİNE
EL-MEDED EY ŞÂH-I ZÎŞÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Ey Benim Lebbeyk-i Aşkım

Güfte ve Beste: Ken'an Rifâî

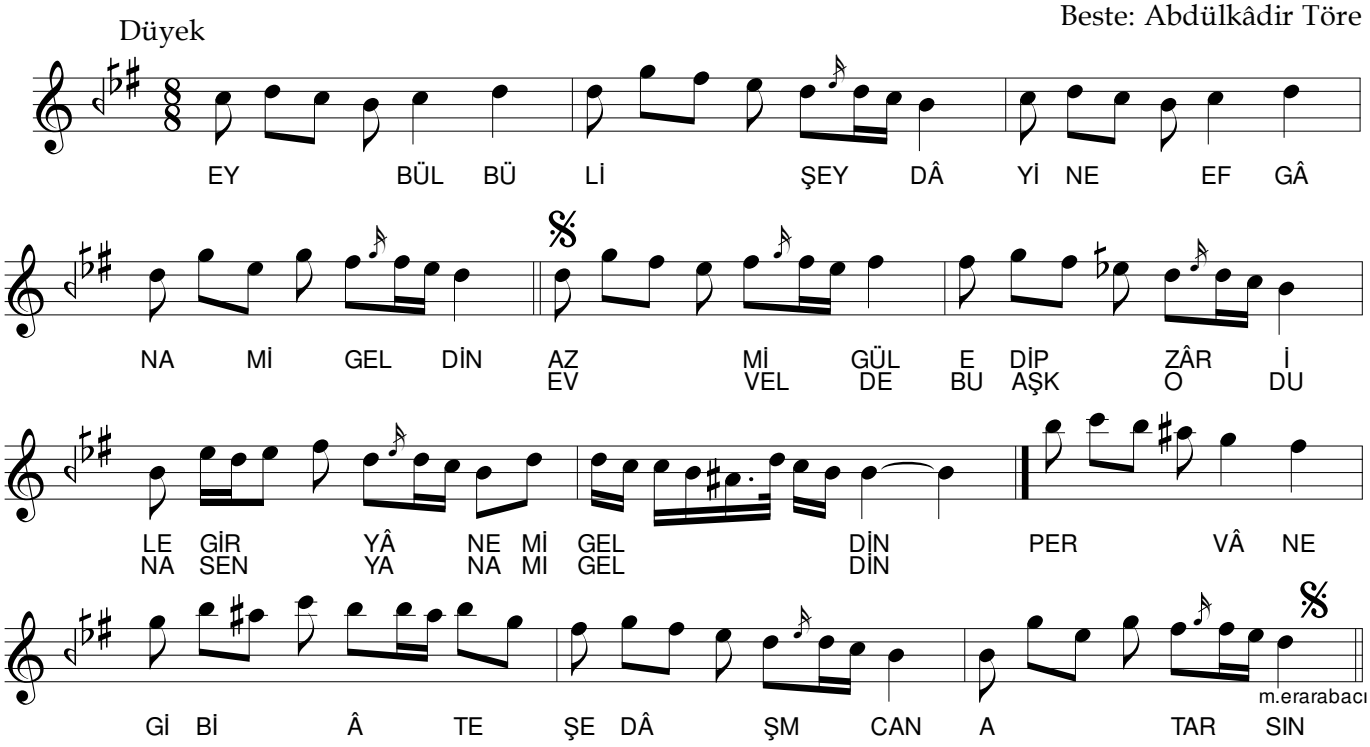

EY BENİM LEBBEYK-İ AŞKIM, CİSM-Ü CÂNIM, EY GÜZEL
SÖYLE ZAHMIM DAĞLAYIP BENDEN REVÂ MI İHTİFÂ
DİLDE SENDEN BAŞKA YOKKEN TAPTIĞIM HİÇBİR GÜZEL
ETME AŞKIN NÂMINA KÂFİR BENİ EY MEHLİKA

Hüzzam İlâhi

Ey Bülbül-i Şeydâ Yine Efgâne

Güfte: Niyâzî Mısrî
Beste: Abdülkâdir Töre

EY BÜLBÜL-İ ŞEYDÂ YİNE EFGÂNE Mİ GELDİN
AZM-İ GÜL EDÜP ZÂRIYLA GİRYÂNE Mİ GELDİN

PERVÂNE GİBİ ÂTEŞE DÂİM CÂN ATARSIN
EVVELDE BU AŞK ODUNA SEN YÂNE Mİ GELDİN

YAĞMUR GİBİ YAĞARSA BELÂ SEN BÂŞ AÇARSIN
CÂN VERMEĞE DOST YOLUNA KURBÂNE Mİ GELDİN

HER ŞEY ÇALIŞIR BİR SIFÂTI EYLEYE MA'MÛR
SEN CÜMLE SIFAT İLİNİ VÎRÂNE Mİ GELDİN

VECH-İ EHADİYYET Kİ ŞU EŞYÂDA GÖRÜNMÜŞ
BU KESRETDE ANCAK ÂNI SEYRÂNE Mİ GELDİN

BİR KİMSE SENİN OLMADI HİÇ RÂZINA MAHREM
BİLMEM BU CİHÂN İÇİN YEKDÂNE Mİ GELDİN

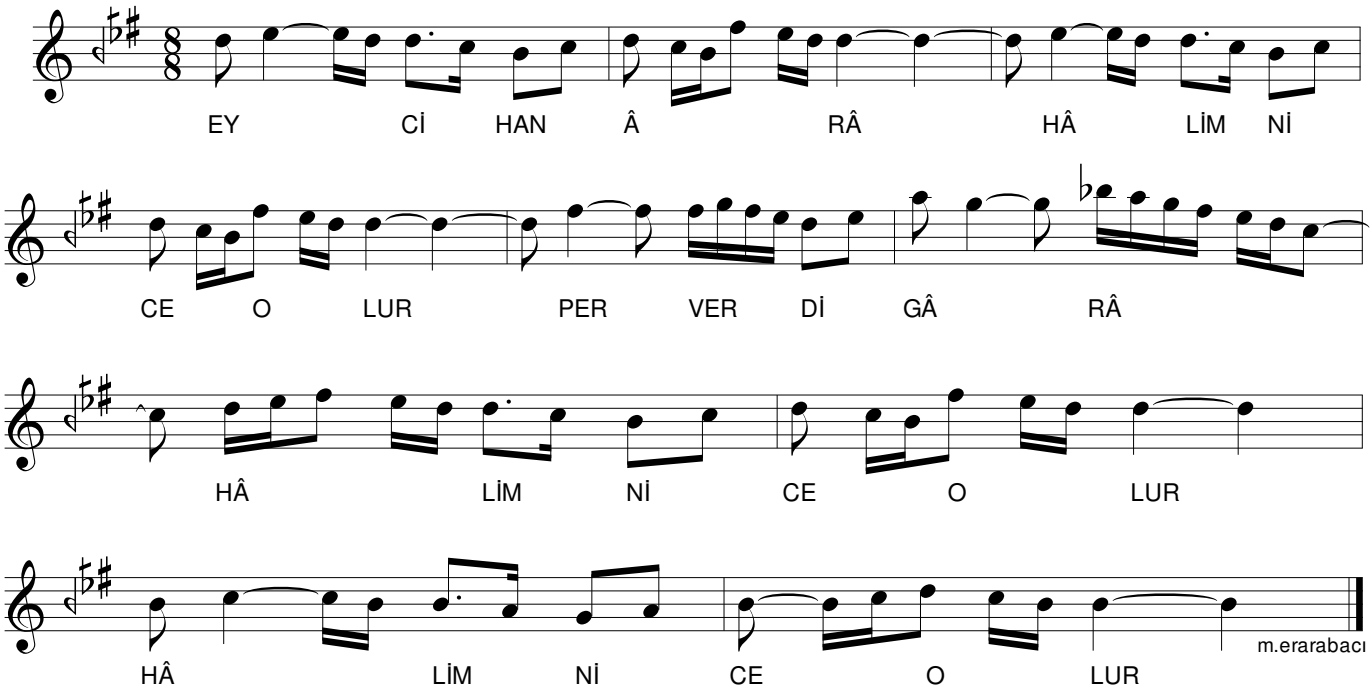
BU HASTA NİYÂZÎ'YE ŞİFÂ REMZİN EDERSİN
DERDE DÜŞENİN DERDİNE DERMÂNE Mİ GELDİN

Hüzzam İlâhi

Ey Cihân-ârâ Hâlim Nic'olur

Güfte: İsmâil Hakkı Bursevî

Düyek

EY CİHAN-ÂRÂ HÂLİM NİC'OLUR
PERVERDİGÂRÂ HÂLİM NİC'OLUR

DEFTERİM SİYÂH, AMELİM GÜNÂH
İLÂHIM ALLAH HÂLİM NİC'OLUR

OLDU BEDENİM, BEYTÜ'L HAZENİM
ACABÂ BENİM HÂLİM NİC'OLUR

ENBİYÂ ANDA, EVLİYÂ ANDA
ÂLÎ DÎVÂNDA HÂLİM NİC'OLUR

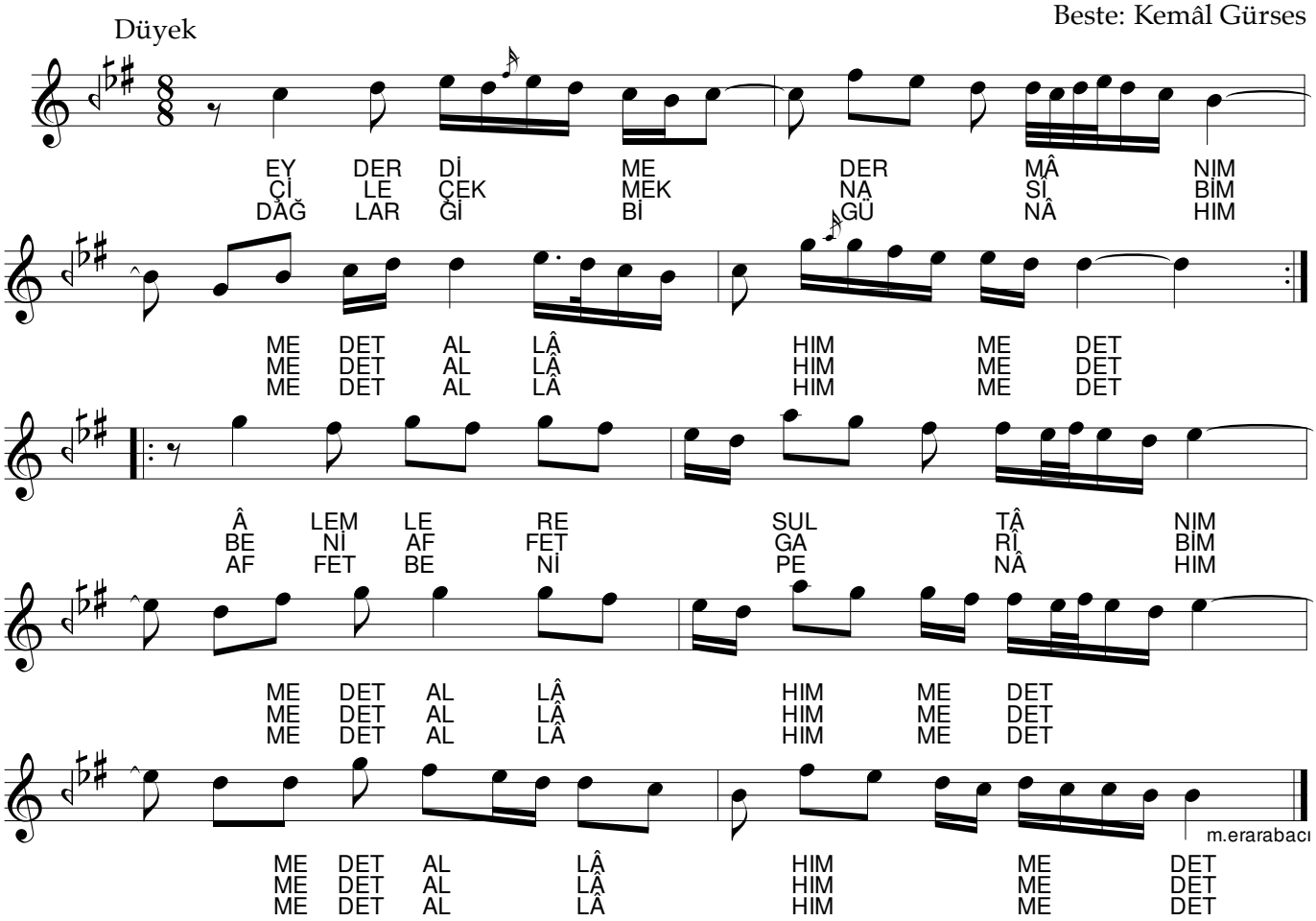
TENİM MİHNETDE, DİLİM FİRKATDE
CÂNIM HASRETDE, HÂLİM NİC'OLUR

TUTMAYAN USÛL, BULUR MU VUSÛL
DER HAKKI BU KUL, HÂLİM NİC'OLUR

Hüzzam İlâhi

Ey Derdime Dermânım

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Kemâl Gürses

EY DERDİME DERMÂNIM, MEDET ALLAH'IM MEDET
ÂLEMLERE SULTÂNIM, MEDET ALLAH'IM MEDET

ÇİLE ÇEKMEK NASÎBİM, MEDET ALLAH'IM MEDET
BENİ AFFET GARÎBİM, MEDET ALLAH'IM MEDET

DAĞLAR GİBİ GÜNÂHIM, MEDET ALLAH'IM MEDET
AFFET BENİ PENÂHIM, MEDET ALLAH'IM MEDET

ÂŞIK YÛNUS KIL ZÂRI, MEDET ALLAH'IM MEDET
GÖRESİN PEYGAMBERİ, MEDET ALLAH'IM MEDET

Hüzzam İlâhi

Ey Dertlilerin Derdine Dermân

Güfte: Aziz Mahmûd Hüdâî
Beste: Hacı Fâik Bey

EY DERDLİLERİN DERDİNE DERMÂN İDEN ALLAH
MÜZNİB KULUNA RAHMET-Ü GUFRÂN İDEN ALLAH
ÂŞIKLARINA VUSLATIN İHSÂN İDEN ALLAH
KULLARINA YOLLARINI ÂSÂN İDEN ALLAH

MEVCE GELİCEK BAHR-İ KEREM LÜCCE-İ RAHMET
HAZIRLADI TÂLİBLERİNE GÜLŞEN-İ CENNET
SÂDIKLARINA UMARIZ İHSÂN İDE VUSLAT
KULLARINA YOLLARINI ÂSÂN İDEN ALLAH

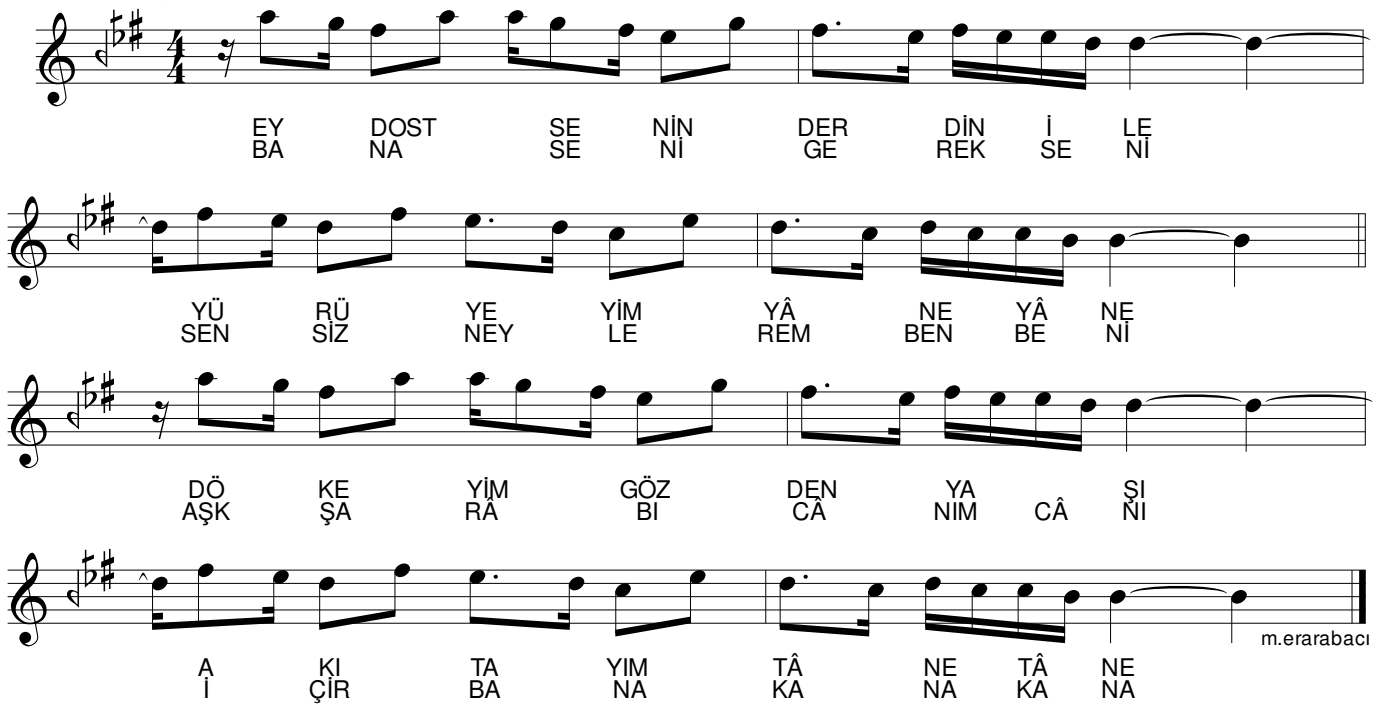
ÇOKDUR KEREMİ LUTFU O RAHMÂN-U RAHÎM'İN
İİHSÂNINA GÂYET Mİ VAR OL HAYY-Ü KADÎM'İN
Bİ-HAD KEREMİN GÖRDÜ HÜDÂYÎ O KERÎM'İN
KULLARINA YOLLARINI ÂSÂN İDEN ALLAH

Hüzzam İlâhi

Ey Dost Senin Derdin İle

Güfte: Abdurrahîm-i Tırsî
Beste: Hayâtî Günyeli

Sofyan

EY DOST SENİN DERDİN LE
YÜRÜYEYİM YÂNE YÂNE
DÖKEYİM GÖZÜMDEN YÂŞI
AKIDAYIM DÂNE DÂNE

BANA SENİ GEREK SENİ
SENSİZ N'EYLEREM BEN BENİ
AŞK ŞERÂBI CÂNIM CÂNI
İÇİR BANA KÂNE KÂNE

DOLDUR GÖNLÜM FİKRİN İLE
HEM DİLİMİ ZİKRİN İLE
DOST DOST DEYU AŞKIN İLE
ÇARH VURAYIM DÖNE DÖNE

EYLE CİSMİM CÂNDAN URYÂN
OLAYIM YÜZÜNE HAYRÂN
GÖTÜR HİCÂBI ARADAN
GÖSTEREDUR CÂNE CÂNE

Hüzzam İlâhi

Ey Dünyâya Gelen Kişi

Güfte: Aşkî
Beste: Hüseyin Sebilci

Sofyan

Hüzzam İlâhi

Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel

Güfte: Osman
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

m.erarabacı

Ey Kâbil-i Dermân Olan Gel

EY KÂBİL-İ DERMÂN OLAN
GEL DERD-İ BÎ-DERMÂNI GÖR
EY ÂŞIK-I CÂNÂN OLAN
GEL ÂŞIK-I CÂNÂNI GÖR

BÜLBÜL GİBI ZÂR EYLEDİN
ZÂRINLA ÂZÂR EYLEDİN
AĞYÂRI BÎDÂR EYLEDİN
GEL ÂŞIK-I CÂNÂNI GÖR

ÂŞIK OLAN TÜMDEN GEREK
MÂSİVÂDAN BÎ-GAM GEREK
DOST RÂZINA MAHREM GEREK
TÂ MAHREM-İ ESRÂR OLA

AÇILAN GONCA GÜL GİBİ
BOYNU EĞRİ SÜMBÜL GİBİ
DÂİM İŞİ BÜLBÜL GİBİ
SUBH-U MESÂ HEP ZÂR OLA

EY YûSUF-U KEN'ÂNIMIZ
EY CÂNIMIZ CÂNÂNIMIZ
İKRÂRIMIZ, ÎMÂNIMIZ
IZHÂRIMIZ, İZMÂRIMIZ

DİLDE DEM-İ FERYÂDIMIZ
HER LÂHZA CANDA YÂDIMIZ
SENSİN GAMIMIZ, ŞÂDIMIZ
EVRÂDIMIZ, EZKÂRIMIZ

ZULMET ŞEBİNDE NûRUMUZ
EY HÂZIRI HUZÛRUMUZ
HER GAM-Ü SÜRÛRUMUZ
EFKÂRIMIZ, ESRÂRIMIZ

GERÇİ HULÛSÎ'NDİR GEDÂ
YOK NESNESİ LÂYIK SANA
BU CÂN-Ü BÂŞI BÎ-BAHÂ
FEDÂ YOLUNDA VÂRIMIZ

Hüzzam Tevşîh

Ey Nübüvvet Tahtının Şâhı

Güfte: Şeyh Zekâî Ef.
Beste: Zekâî Dede

EY NÜBÜVVET TAHTININ ŞÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ
V'EY RİSÂLET BURCUNUN MÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

CİLVEGÂHIN KURB-İ "EV EDNÂ" MAKÂMIN "LÂ MEKÂN"
"KÂBE KAVSEYN"İN ŞEHİNŞÂHI HABÎB-İ KİBRIYÂ

BEZM-İ "EV-EDNÂ"YA VARDI HİL'AT-I "LEVLÂK" İLE
GİYDİ TÂC-I "LÎ-MAALLAH"I HABÎB-İ KİBRİYÂ

DA'VET-İ HAKK ERİŞÜP HALVET-SERÂY-I VAHDETE
BAŞ GÖZÜYLE GÖRDÜ ALLAH'I HABÎB-İ KİBRİYÂ

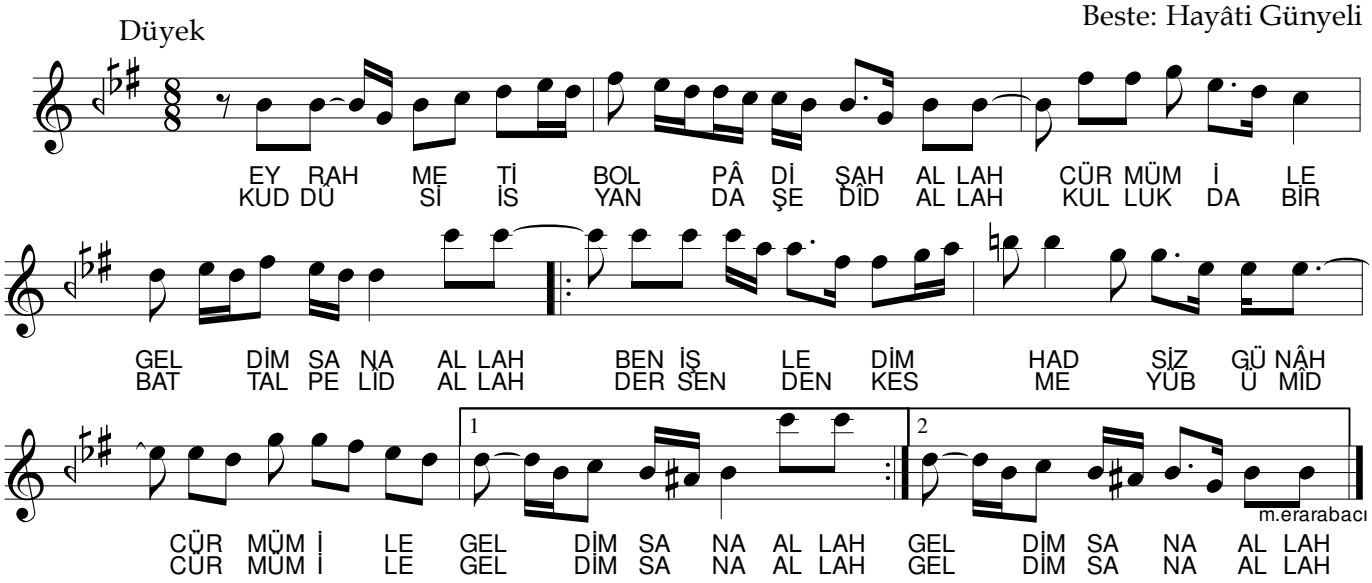
ERDİ ZÂT-I HAKK'A HÂİL OLMADI YÜZ BİN HİCÂB
KAT' EDÜP BİR DEMDE OL RÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

CÜRMÜ ÇOK AMMÂ ZEKÂÎ ŞÜBHESİZ MAĞFÛR OLUR
DİLERSE HAKK'DAN O GÜMRÂHI HABÎB-İ KİBRİYÂ

Hüzzam İlâhi

Ey Rahmeti Bol Pâdişah

Güfte: Kuddûsi
Beste: Hayâti Günyeli

EY RAHMETİ BOL PÂDIŞÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA
BEN EYLEDİM HADSİZ GÜNÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

HADDEN TECÂVÜZ EYLEDİM
DERYÂ-YI ZENBİ BOYLADIM
MA'LÛM SANA Kİ NEYLEDİM
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

SENDEN UTANMAYUP HEMÂN
ETTİM HATÂ GİZLÜ AYÂN
URMA YÜZÜME EL-EMÂN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ASLIM ÇÜ Bİ KATRE MENÎ
HALK EYLEDİN ANDAN BENÎ
ASLIM DENİ, FER'ÎM DENÎ
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

GERÇİ KESEL FISK-Ü-FÜCÛR
AYB-İ-ZELEL ÇOK HEM KUSÛR
LÂKİN SENİN ADIN GAFÛR
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ZENBİM İLE DOLDU CİHÂN
SANA AYÂN ZÂHİR NİHÂN
EY LUTFÜ BÎ-HAD MÜSTE'ÂN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ADIN SENİN GAFFÂR İKEN
AYB ÖRTÜCÜ SETTÂR İKEN
KİME GİDEM SEN VÂR İKEN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

HİÇ SANA KULLUK ETMEDİM
RAH-I RIZÂNA GİTMEDİM
HEM BUYRUĞUNU TUTMADIM
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

BİN KERRE BİN OL PÂDİŞÂH
ETSEM DAHİ BÖYLE GÜNÂH
LÂ-TAKNETÛ YETER PENÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ISYÂNDA KUDDÛSÎ ŞEDÎD
KULLUKDA BİR BATTAL PELÎD
DER KESMEYİP SENDEN ÜMÎD
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

Hüzzam İlâhi

Ey Rahmeti Bol Pâdişah

Güfte: Kuddûsi

Sofyan

EY RAHMETİ BOL PÂDİŞAH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA
BEN EYLEDIM HADSİZ GÜNAH
CÜRMÜM İLE GELDIM SANA

SÛBHÂNALLAH, SULTÂN ALLAH
TÜM DERTLERE DERMÂN ALLAH
BEN EYLEDiM HADSiZ GÜNÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

SENDEN UTANMADIM HEMAN
ETTİM HATA, GİZLİ AYAN
VURMA YÜZÜME EL AMAN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ADIN SENİN GAFFÂR İKEN
AYB ÖRTÜCÜ SETTÂR İKEN
KİME GİDEM SEN VAR İKEN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

Hüzzam İlâhi

Ey Rûh-i Müşahhas Ki

Güfte: Mahmûd Kemâl İnal
Beste: Hafız İsmâîl Nasfet

Sofyan

EY RÛH-İ MÜŞAHHAS Kİ BÜTÜN CANLARA CANSIN
AĞYÂRE NİHANSIN DİL-İ YÂRÂNA İYANSIN
BÛYUNDUR EDEN GÜLLERE ÎRÂS-I REVÂYÎH
RÛYINLE DE MİHR-Ü MÂHÂ ENVÂR-I FEŞANSIN

HER ZERRE SENİN LEM'A-I VECHİNLE PARILDAR
ZÂHİRDE FAKAT MİHR-İ HAFİYY-ÜL-LEMEANSIN
HÜSN-İ EZELÎ ÂŞIK-I HÜSN-İ EZELİNDİR
BİR ÖYLE CEMÎLSİN Kİ CEMÂLLERDE NIHÂNSIN

AŞKINDIR EDEN SÛRET-İ HESTÎYİ NÜMÂYÂN
AŞKINLA Kİ ÂYÎNE-İ İMKÂN-Ü MEKÂNSIN
DÜNYÂDA YERE DÜŞMEDİ GÖLGEN FAKAT EY NÛR
UKBADA RÜÛS-İ BEŞERE SÂYE-RESANSIN

EY NUHBE-İ MAHLÛK-I AHAD GELMEDİ MİSLİN
VALLÂHİ VE BİLLÂHİ AHÎD-İ DÜ-CİHANSIN
ATF-I NAZAR ET HÂLİNE BÎÇÂRE KEMÂLİN
BÎÇÂRELERE LÛTF İLE DÂİM NİGERANSIN

Hüzzam İlâhi

Ey Saâdet Burcunun Mâhı

Güfte: Şeyh Ahmed Ef.
Beste: Hafız Hüseyin Ef.

EY SAÂDET BURCUNUN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
MERHABÂ EY NÛR-İ ÜMMET, MERHABÂ YÂ MERHABÂ
ÇÜNKİ DOĞDUN, OLDU ALEM MAKDEMİNLE PÜR ZIYÂ
MERHABÂ EY NÛR-İ ÜMMET MERHABÂ YÂ MERHABÂ

Hüzzam İlâhi

Eyâ Âlemlerin Şâhı Tecellî Kıl

Güfte: Merkez Efendi
Beste: Dede Efendi

Muhammes

EYÂ ÂLEMLERİN ŞÂHI, TECELLÎ KIL
GÖNÜLLER BURCUNUN MÂHI,
TECELLÎ KIL, TESELLÎ KIL

Hüzzam İlâhi

Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol

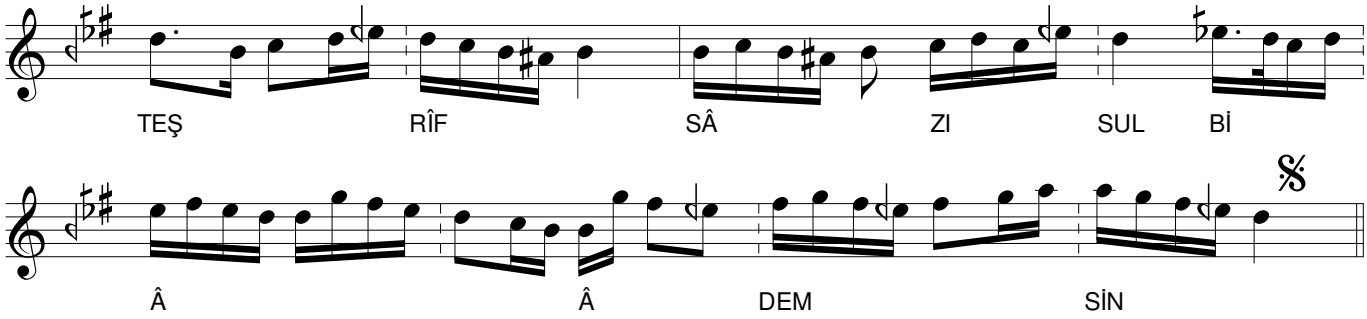
Beste: Kemânî Abdülkâdir Töre

Evsat

m.erarabacı

Eyâ Şâh-ı Serîr-i İstıfâ Ol

EYÂ ŞÂH-I SERÎR-İ ISTIFÂ OL RÜTBE EKREMSİN
ŞERÎK-İ İ'TİLÂ YOKTUR SANA BÎ MİSL-Ü TEV'EMSİN
MÜNEZZEHSİN, MUKADDESSİN, MUALLÂSIN, MÜKERREMSİN
EĞERÇİ SÛRETÂ TEŞRÎF SÂZ-I SULB-İ ÂDEM'SİN
MEDÂR-I ÂFERÎNİŞSİN, EBU'L ERVÂH-I ÂLEMSİN

Hüzzam İlâhi

Ezelde Aşk İle Yandım

Güfte ve Beste: Muzaffer Özak

EZELDE AŞK İLE YANDIM KÜL OLDUM
NÂR İÇRE NÛRLARA BANDIM GÜL OLDUM
ŞEVK İLE ADINI ANDIM DİL OLDUM
MEYDÂN-I AŞKA ÂŞIK YANMAĞA GELDİM
HÛ DEYİP ALLAHIM DÖNMEĞE GELDİM

SIYRILIP HİCÂBDAN OLAYIM ÜRYÂN
CENÂH-I AŞK İLE EDEYIM TAYRÂN
BİR DAHÎ CEMÂLİN EYLEYİM SEYRÂN
MEYDÂN-I AŞKA ÂŞIK YANMAĞA GELDİM
HÛ DEYİP ALLAHIM DÖNMEĞE GELDİM

TERK ETTİM HEVÂYI NÂMÛSU ÂRI
GERİDE BIRAKTIM YOK OLAN VÂRI
NEYLEYİM GAYRI BEN YÂR-U AĞYÂRI
MEYDÂN-I AŞKA ÂŞIK YANMAĞA GELDİM
HÛ DEYİP ALLAHIM DÖNMEĞE GELDİM

SIRRIMI ÖĞRENDİM HEP BENDE İMİŞ
MA'RİFET HAKÎKAT BU TENDE İMİŞ
ÂŞIKIN NESİ VAR HEP SENDE İMİŞ
MEYDÂN-I AŞKA ÂŞIK YANMAĞA GELDİM
HÛ DEYİP ALLAHIM DÖNMEĞE GELDİM

EY AŞKÎ KALK ARTIK GAFLETTEN UYAN
ÇILDIRMIŞ DESİNLER SAYHANI DUYAN
NÂİL-İ VASL OLUR AŞKA BAŞ KOYAN
MEYDÂN-I AŞKA ÂŞIK YANMAĞA GELDİM
HÛ DEYİP ALLAHIM DÖNMEĞE GELDİM

Hüzzam İlâhi

Fahr-i Sâdât-ı Kirâm-ü Pîşivâ-yı

Beste: Şeyh Gâlip

Evsat

FAHR-İ SÂDÂT-I KİRÂM-I PÎŞİVÂ-YI ÂRİFÎN
MAZHAR-I SIRR-I HALÎL-Ü NUHBE-İ EHL-İ YAKÎN
BÜLBÜL-İ GÜLZÂR-I ÂTEŞGÂH-I AŞK-I LÂ YEZÂL
HAZRET-İ AHMED RİFÂÎ RÂFİ'İ A'LÂM-I DÎN

Hüzzam İlâhi

Fânîler Diyârı Beni Ararsan

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Kadri Şençalar

Fânîler Diyârı Beni Ararsan

FÂNÎLER DİYÂRI BENİ ARARSAN
ÖMRÜMÜ VERDİĞİM YOLDA BULURSUN
GEÇEN YOLCULARA BENİ SORARSAN
ALLAH'A YÖNELMİŞ YOLDA BULURSUN

EVVELCE ÇİĞ İKEN SONRA PİŞENİN
KERBELÂ ÇÖLÜNDE SUSUZ KOŞANIN
KAZÂ MEYDANINDA ŞEHÎT DÜŞENİN
KABRİNDE AÇILAN GÜLDE BULURSUN

FAKÎRİN GİYERİM DİYE ALDIĞI
DERVİŞİN ÜSTÜNDE DÜŞÜP KALDIĞI
MÜ'MİNİN DİZ ÇÖKÜP NAMAZ KILDIĞI
HER YANI YAMALI ÇULDA BULURSUN

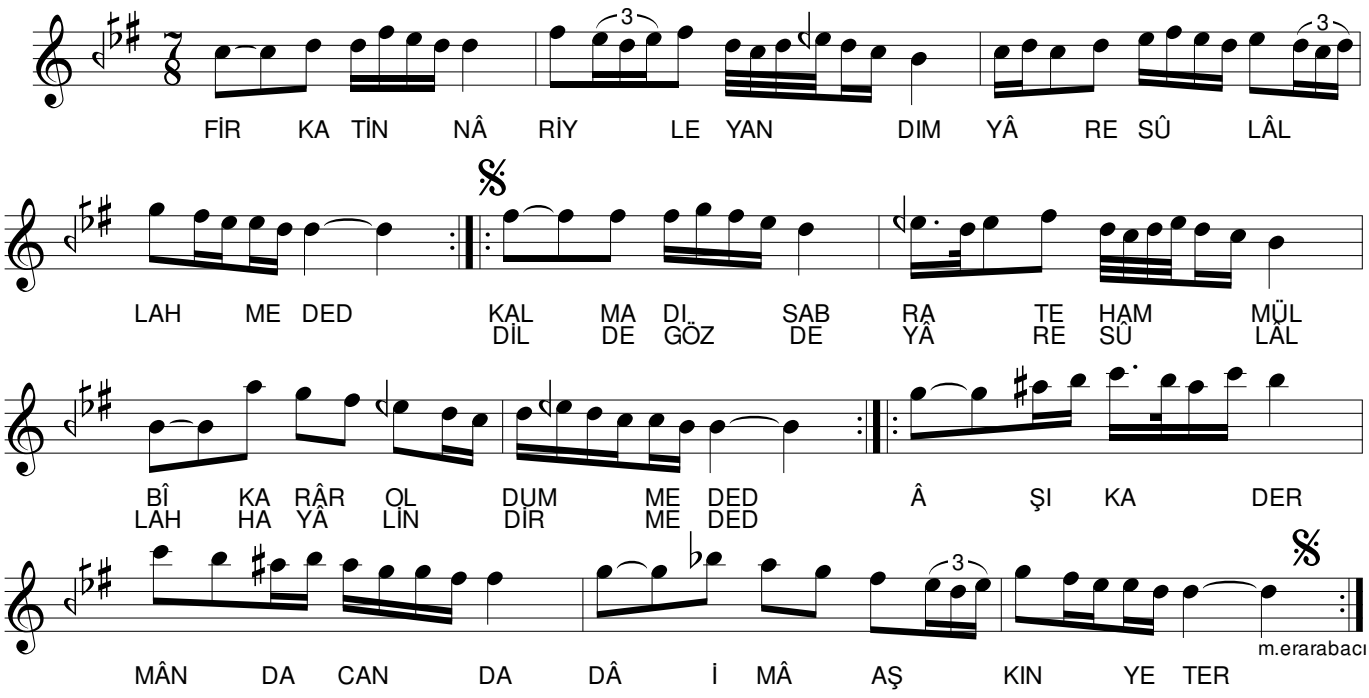
KARA TOPRAK BANA BAĞRIN AÇANDA
ON PARMAK BİR OLUP KEFEN BİÇENDE
BU FÂNÎ DÜNYÂDAN BİR GÜN GÖÇENDE
RAHMETLE YÂD EDEN DİLDE BULURSUN

Hüzzam İlâhi

Firkatin Nâriyle Yandım

Güfte: Ken'an Rifâî
Beste: Zeki Altun

Devr-i Hindî

FİRKATIN NÂRIYLE YANDIM YÂ RESÛLALLAH MEDED
KALMADI SABR-Ü TAHAMMÜL BÎ- KARÂR OLDUM MEDED

ÂŞIKA DERMAN DA CAN DA DÂiMÂ AŞKIN YETER
DİLDE, GÖZDE YÂ RESÛLALLAH HAYÂLİNDİR MEDED

ÇOK GÜNÂHIM GERÇİ, AFFETMEK DE ŞÂNINDIR MEDED
MAKSADIM ÂH-Ü FİGANDAN BİR CEMÂLİNDİR MEDED

DİL-FİGÂRIM, DERD-MENDİM, KIL MÜRÜVVET SEN ŞEHÂ
KEN'ÂN'I İHYÂ EDEN ANCAK VİSÂLİNDİR MEDED

Hüzzam İlâhi

Gariplik Tuttu Boynumdan

Güfte: Bekir Sıdkı Erdoğan
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

Düyek

m.erarabacı

Gariplik Tuttu Boynumdan

GARİPLİK TUTTU BOYNUMDAN
BÜKER MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA
GÖZÜM HER DERDİ GÖNLÜMDEN
DÖKER MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA

DOLAŞTIM BELDELER BOYLAR
URUM, TÜRKMEN, ARAP KÖYLER
PINARLAR, ÇEŞMELER, ÇAYLAR
AKAR MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA

İNANDIM, AŞK-I MUTLAK BİR
GÖNÜL BİR, SEVGİ BİR, HAK BİR
DİLİM DOKSAN DOKUZ TEKBİR
ÇEKER MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA

İLÂHÎ, ZİNCİRİM ÇÖZÜLDÜ
KAÇIP GİTMEM, SÖZÜM SÖZDÜR
BENİM HÜRRİYETİM GÖZDÜR
BAKAR MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA

TUTUN GÖNLÜM HAZIR DAL VAR
PETEK YAP SEN YETER, BAL VAR
BU FIRSAT KAÇMADAN YALVAR
YAKAR MEVLÂ'YA MEVLÂ'YA

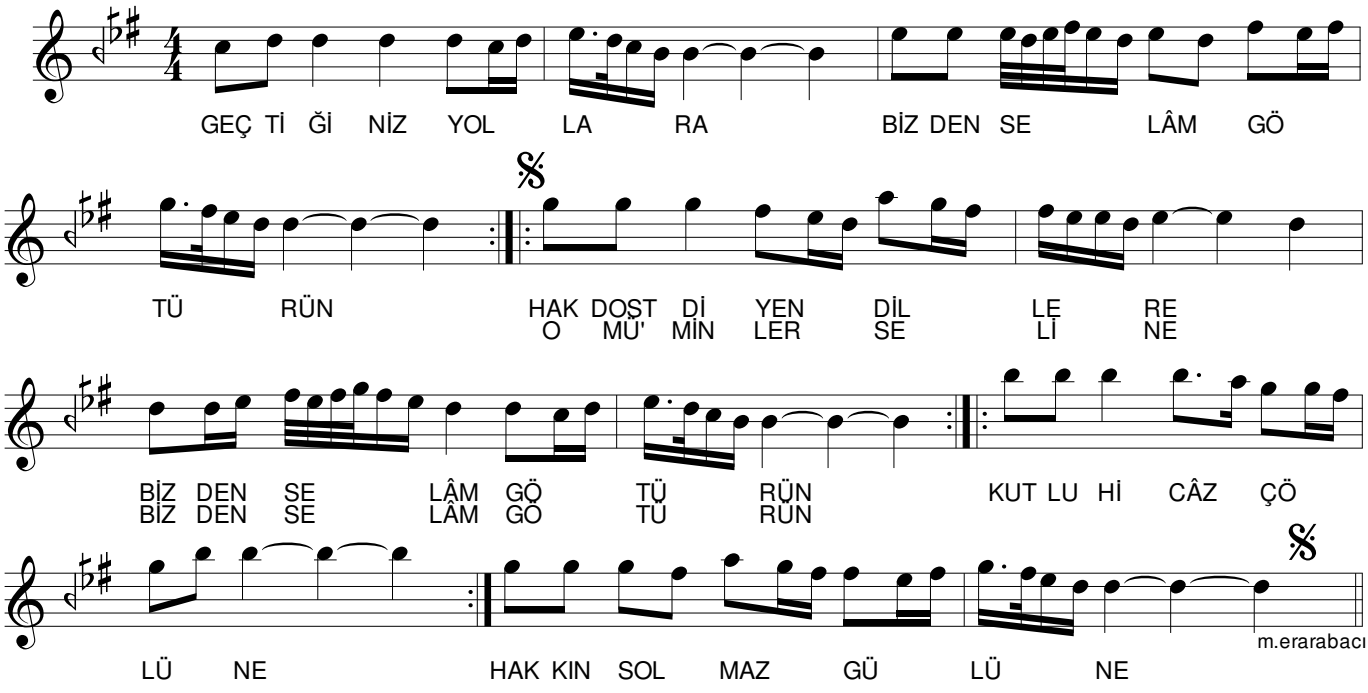
SENİN YURDUN IRAK İLLER
MEKÂN TUTMAZ GARÎP KULLAR
BEKiR VAR GiT BÜTÜN YOLLAR
ÇIKAR MEvLÂ'YA MEVLÂ'YA

Hüzzam İlâhi

Geçdiğiniz Yollara Bizden Selam

Güfte: Cemâl Oğuz Öcal
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Sofyan

GEÇTİĞİNİZ YOLLARA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN
HAK-DOST DiYEN DİLLERE BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

KUTLU HİCÂZ ÇÖLÜNE, HAKK'IN SOLMAZ GÜLÜNE
OL MÜ'MİNLER SELİNE BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

GİRENLER DOSTUN BAĞINA, DÜŞMEZ KÜFRÜN AĞINA
MÜBAREK NÛR DAĞI'NA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

YAĞAN NÛR-İ HÜDÂYA, MERVE İLE SAFÂ'YA
MUHAMMED MUSTAFA'YA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

YALVARIP RABBİMİZE, DUÂLAR EDİN BİZE
MUAZZAM KÂBE'MİZE BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

HER YÖNELEN ALLAH'A, ÇIKAR NÛRLU SABAHA
ÂL-İ RASÛLÛLLAH'A BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

GİRERSİNİZ İHRÂMA, EL SÜRMEDEN HARÂMA
SAHÂBE-İ KİRÂM'A BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

LEBBEYK DEYİP BOYUNA, KOŞUN ZEMZEM SUYUNA
BENÎ HÂŞİM SOYUNA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

MEKKE İLE MEDÎNE, İKİ EŞSİZ HAZÎNE
CÂRİYÂRI GÜZÎNE BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

KAVRULAN AÇIK BAŞA, ÖPÜLEN SİYAH TAŞA
GÖZLERDEN AKAN YAŞA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

TEKBÎR ALAN İHVÂNA, KESİLEN HER KURBÂNA
BÜTÜN EHL-İ ÎMÂNA BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

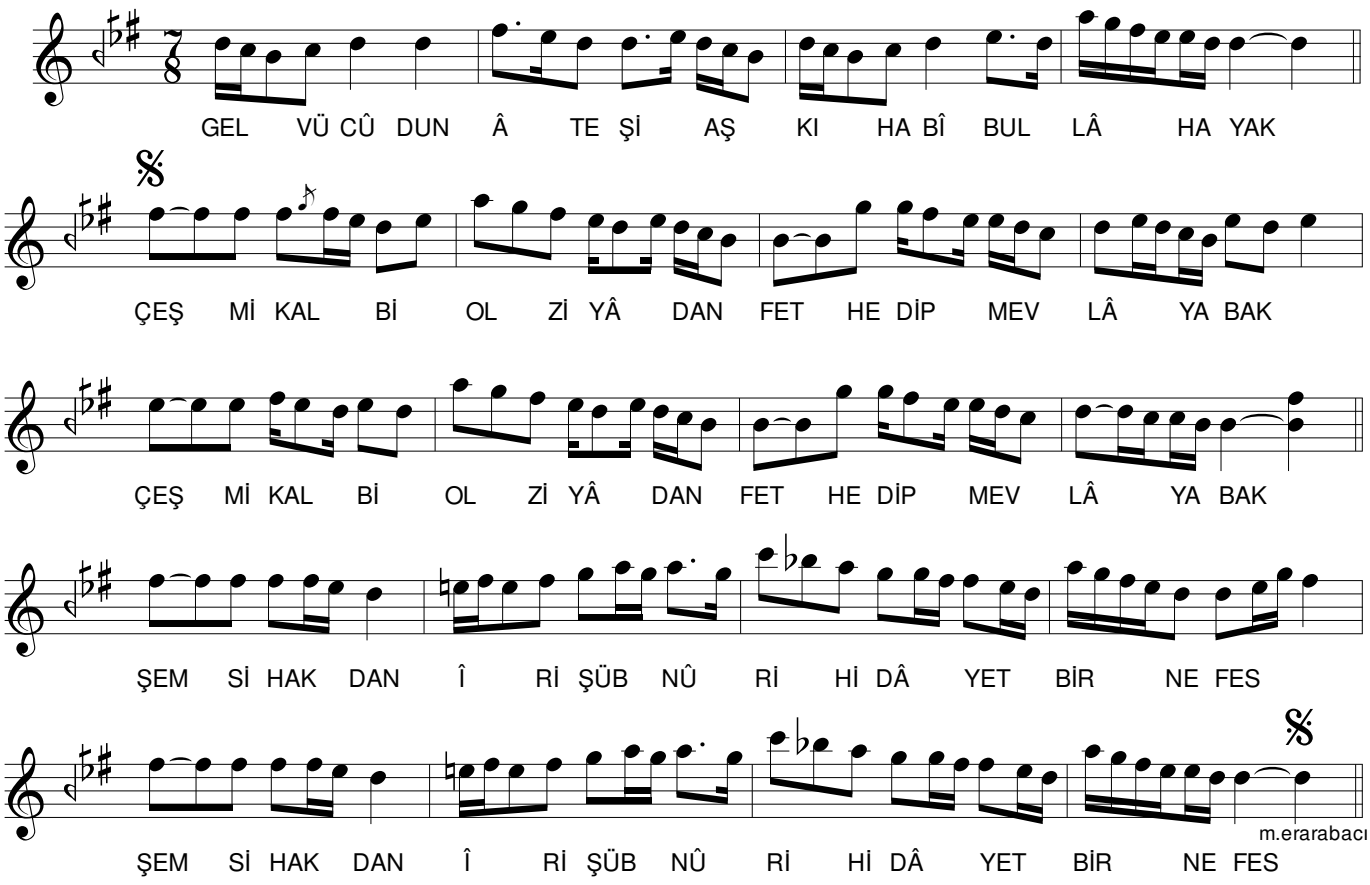
YETİŞİR CEMÂL GAYRI, ÇOK SÖZÜN YOKTUR HAYRI
HÜCCÂCA AYRI AYRI BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

Hüzzam İlâhi

Gel Vücûdun Âteş-i Aşk-ı

Güfte: Mustafa Zekâî Efendi
Beste: Sultan Vâhidüddîn

Devri Hindî

GEL VÜCÛDUN ÂTEŞ-İ AŞK-I HABÎBULLÂH'A YAK
ÇEŞM-İ KALBİ OL ZİYÂDAN FETH İDÜB MEVLÂ'YA BAK

SÎNEN İÇRE NÛR-İ ZİKR İLE UYANDIR BİR ÇERÂĞ
OL ÇERÂĞUN ŞÛ'LESİYLE GÖRİNE DÎDÂR-I HAK

NÛR-i FAHR-I ÂLEM'E EYLE TEVECCÜH DÂİMÂ
MÂH-I KALBİN İLE ENKÜŞT-İ İNÂYET İKİ ŞAKK

MAHREMİ SIRR-I HÜDÂ PEYGAMBERİ-İ ÂHİR ZAMAN
KÜMMEL-İ EHL-İ HAKÎKAT ONDAN ALDILAR SEBAK

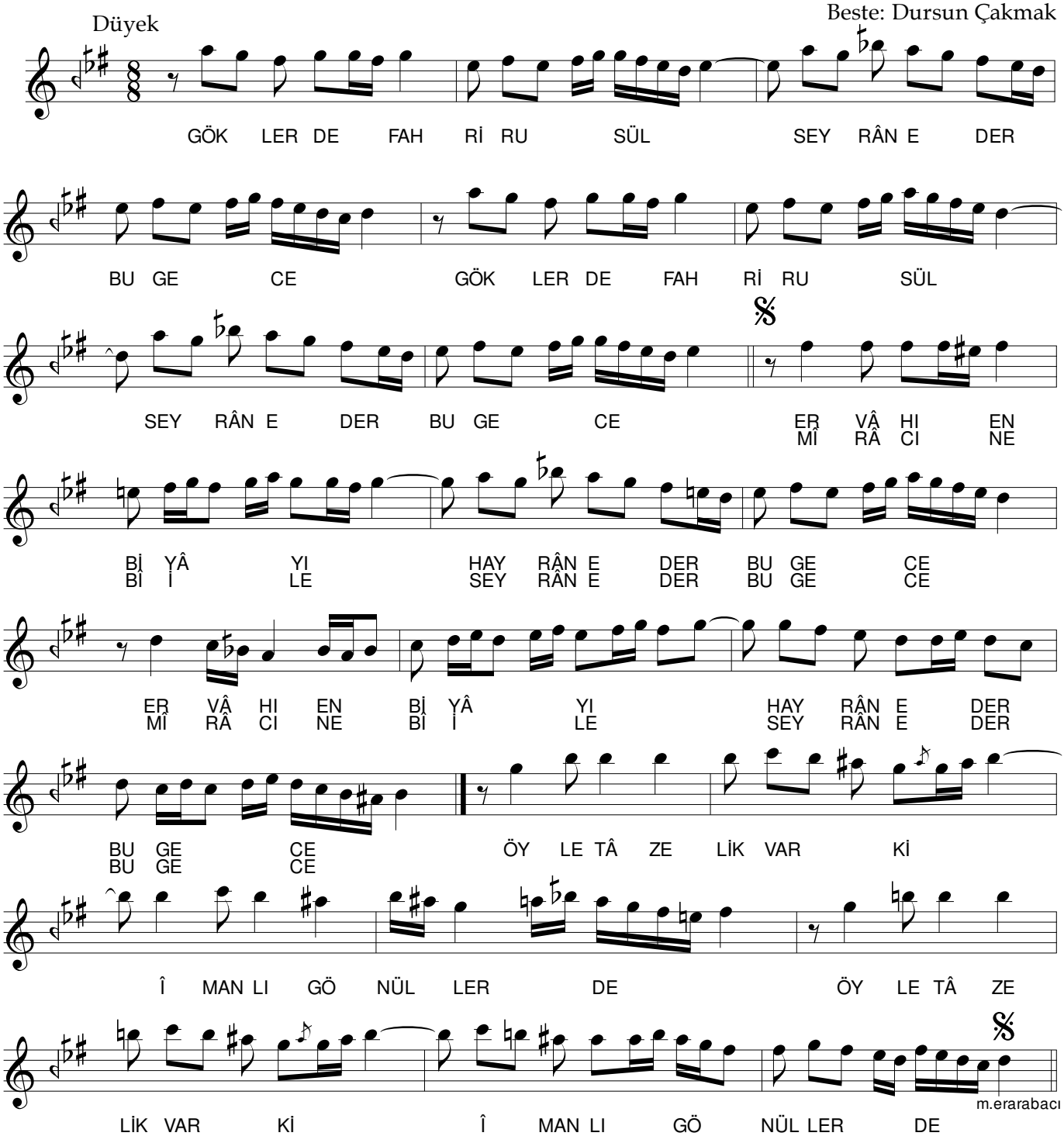
MU'CİZÂT-I SUBH-İ SÂDIK GİBİ ZÂHİR BÂ-HUSÛS
HAZRET-İ KUR'ÂN'I İNZÂL EYLEDİ RABBÜ'L-FELAK

ŞEMS-İ HAK'TAN ERİŞİP NÛR-İ HİDÂYET BİR NEFES
DİLERİM KALB-İ ZEKÂÎ AÇILA MİSL-İ ŞAFAK

Hüzzam Tevşîh

Göklerde Fahr-i Rüsûl

Güfte: H.Hayri Köroğlu
Beste: Dursun Çakmak

GÖKLERDE FAHR-İ RUSÜL SEYRÂN EDER BU GECE
ERVÂH-I ENBİYÂYI HAYRÂN EDER BU GECE
ÖYLE TÂZELİK VAR Kİ ÎMANLI GÖNÜLLERDE
MÎ'RÂC-I NEBÎ İLE SEYRÂN EDER BU GECE

BU GECE GÖKLER AÇIK, MÂNİÂLAR BER-TARÂF
SANIRIM CÜMLE MELEK İHTİRÂMDA SÂF-Ü SÂF
MÜLÂKÎ OLMAK İÇİN HÂLIKINA YÖNELEN
RESÛLÛLLAHA İNDİ BU GECE CİBRÎL, REFREF

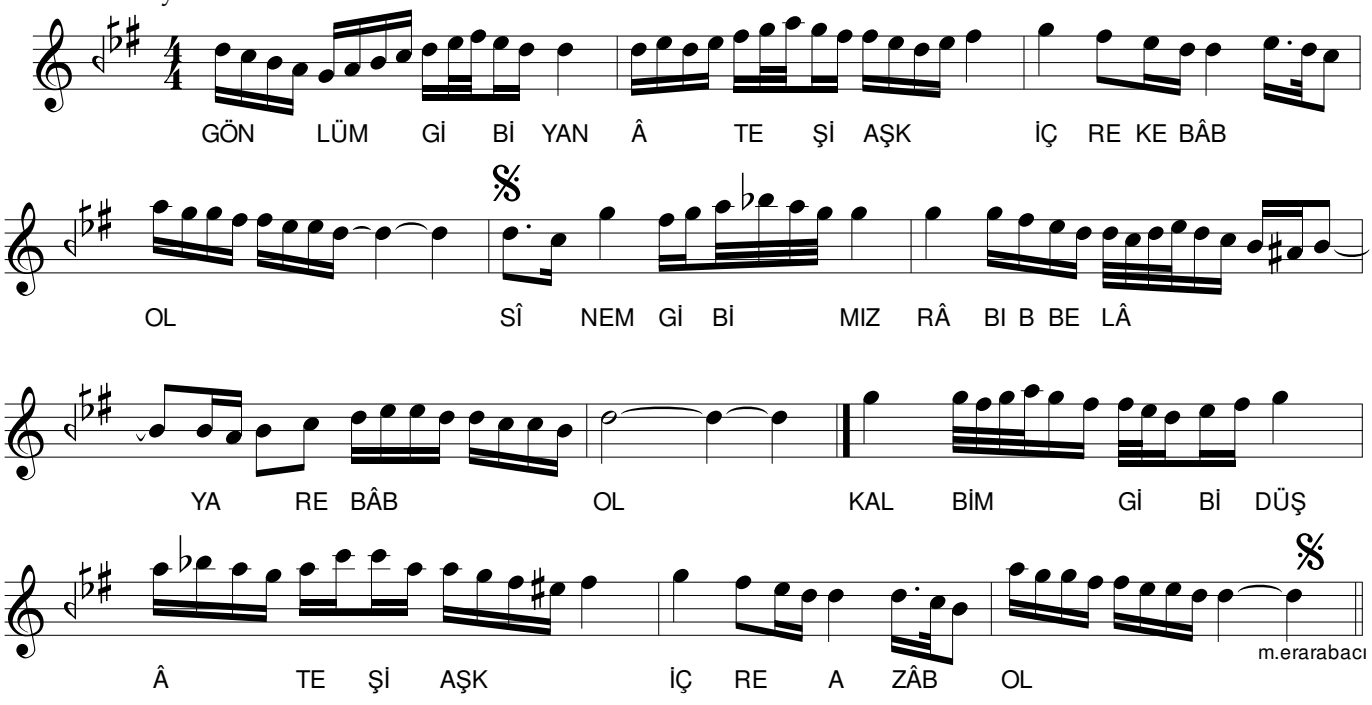
ÂŞIKI MÂŞUKUNA VÂSIL OLDU BECE
ZULM İLE TAASSUBU İSLÂM KOĞDU BU GECE
BEŞ VAKİT NAMAZ GELDİ ELLİ VAKTİN YERİNE
SÛRE-İ İBRÂ İNDİ, KÜFRÜ BOĞDU BU GECE

Hüzzam İlâhi

Gönlüm Gibi Yan Âteş-i Aşk

Beste: Eyyûbî Ali Rıza Şengel

Sofyan

GÖNLÜM GİBİ YAN ÂTEŞ-İ AŞK İÇRE KEBÂB OL
SÎNEM GİBİ MIZRÂB-I BELÂYA REBÂB OL
KALBİM GİBİ DÜŞ ÂTEŞ-İ AŞK İÇRE AZÂB OL
SÎNEM GİBİ MIZRÂB-I BELÂYA REBÂB OL

Hüzzam İlâhi

Gönül Bezminde Uşşâka Safâsın

Güfte: H. Nûri Baş
Beste: İ. Hakkı Okur

GÖNÜL BEZMİNDE UŞŞÂKA SAFÂSIN YÂ RASÛLALLAH
MÜRÜVVET KÂNI, HEM EHL-İ VEFÂSIN YÂ RASÛLALLAH
BU ÂLEMLER SENİN SÂYENDE BULMUŞDUR BU İMKÂNI
HABÎBULLAH, MUHAMMED MUSTAFÂSIN YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Gönül Hayrân Olupdur

Güfte: Hayâlî

GÖNÜL HAYRAN OLUPTUR AŞK ELINDEN,
CIĞER BÜRYAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

NICELER TAC-Ü TAHTI, MAL-Ü MÜLKÜ,
KOYUP URYAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

ÖZÜMÜN KALMADI SABR-U KARARI,
GÖZÜM GIRYAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

ERIDI KARLI DAĞLAR ZERRE ZERRE,
DENIZ UMMAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

KOYUP IBRAHIM EDHEM TAC-U TAHTI,
YERI KÜLHAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

ZEHI, MANSUR KI MAŞUKUN YOLUNDA,
BAŞI BERDAR OLUPTUR AŞK ELINDEN.

NE GÖRDÜ LEYLA'NIN YÜZÜNDE MECNUN?
KI SERGERDAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

NE GÖRDÜ ZELIHA YUSUF YÜZÜNDEN?
IŞI EFGAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

MUHABBET DERDINE DÜŞELI BÜLBÜL,
DILI HANDAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

YUNUS EMRE DE BU HASRETLE ZÂRI,
ACEP MIHMAN OLUPTUR AŞK ELINDEN.

Hüzzam İlâhi

Eser Adı

Güfte: Hayâlî

GÖNÜL HAYRÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN
CİĞER BÜRYÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

NİCELER TÂC-Ü TAHTI, MÂL-Ü MÜLKÜ
KOYUP ÜRYAN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

ÖZÜMÜN KALMADI SABR-U KARARI
GÖZÜM GİRYÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

ERİDİ KARLI DAĞLAR ZERRE ZERRE
DENİZ UMMAN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

KOYUP İBRÂHİM EDHEM TAC-Ü TAHTI
YERİ KÜLHÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

ZEHİ, MANSUR Kİ MÂŞUKUN YOLUNDA
BAŞI BERDÂR OLUPTUR AŞK ELİNDEN

NE GÖRDÜ LEYLA'NIN YÜZÜNDE MECNÛN
Kİ SERGERDÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

NE GÖRDÜ ZELİHÂ YÛSUF YÜZÜNDEN
İŞİ EFGÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

MUHABBET DERDİNE DÜŞELİ BÜLBÜL
DİLİ HANDÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

YÛNUS EMRE DE BU HASRETLE ZÂRİ
ACEP MİHMÂN OLUPTUR AŞK ELİNDEN

Hüzzam İlâhi

Gönül Hûn Oldu Şevkinden

Güfte: Yaman Dede
Beste: Dursun Çakmak

GÖNÜL HÛN OLDU ŞEVKİNDEN, BOYANDIM YÂ RESÛLALLAH
NASIL BİLMEM BU NÎRÂNA DAYANDIM YÂ RESÛLALLAH
EZEL BEZMİNDE BIR DİNMEZ FIGÂNDIM YÂ RESÛLALLAH
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET, Kİ YANDIM YÂ RESÛLALLAH

YANAN KALBE DEVÂSIN SEN, BULUNMAZ BİR ŞİFÂSIN SEN
MUAZZAM BİR SEHÂSIN SEN, DİLERSEN REHNÜMÂSIN SEN
HABÎB-İ KİBRİYÂ'SIN SEN, MUHAMMED MUSTAFÂ'SIN SEN
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET, Kİ YANDIM YÂ RESÛLALLAH

GÜL AÇMAZ, ÇAĞLAYAN AKMAZ İLÂHÎ NÛRUN OLMAZSA
SÖNER ÂLEM, NEFES KALMAZ FELEK MANZÛRUN OLMAZSA
FİRÂK AĞLAR, VİSÂL AĞLAR EZEL MESTÛRUN OLMAZSA
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET, Kİ YANDIM YÂ RESÛLALLAH

SUSUZ KALSAM YANAN ÇÖLLERDE, CÂN VERSEM ELEM DUYMAM
YANAR DAĞLAR, YANAR BAĞRIMDA UMMÂNLARDAN NEM DUYMAM
ALEVLER YAĞSA GÖKLERDEN VE BEN MESSEYLESEM DUYMAM
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET, Kİ YANDIM YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Gönül Yıkma Gönül Yap

Güfte: Semih Sergen
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

GÖNÜL YIKMA, GÖNÜL YAP İNSANA DÖN YÜZÜNÜ
YOKSULUN HAKKI İÇİN ESİRGEME SÖZÜNÜ

YALNIZ TANRIDAN İSTE, YALNIZ TANRIYA KUL OL
GÖKTE DEĞİL ARADIĞIN, YERE ÇEVİR GÖZÜNÜ

Hüzzam İlâhi

Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç

Güfte: Mustafa Nâzik Irmak
Beste: Sâlih Suphi Soner

m.erarabacı

Görmemiş Çeşm-i Felek Hiç

GÖRMEMİŞ ÇEŞM-İ FELEK HİÇ, BİZ NE DEMLER GÖRMÜŞÜZ
HANDEDEN AÇMIŞ FECİRLER, GÖZDE NEMLER GÖRMÜŞÜZ
BUSE-İ FİRKATLE YANMIŞ TAZE FEMLER GÖRMÜŞÜZ
HAYLİ ŞEB ENCÜMDEN EFSÛN CAM-Ü CEMLER GÖRMÜŞÜZ
BEZM-İ CEMDEN SONRA SUPH-İ MUHTEŞEMLER GÖRMÜŞÜZ

BİR YANIK SES SAHN-I GÜLŞENDE OLURKEN NAĞMEKÂR
AB-Ü TAB-I SİHR ILE YANMIŞ TUTUŞMUŞ LÂLEZÂR
LEYL-İ CÛŞ-A-CÛŞ IÇINDE AH EDERKEN BİN HEZÂR
HÜSN-Ü AŞK IKLİMİNİN FEYZİYLE SERMEST-İ BAHÂR
RENG-Ü BU EKSİLMEYEN BÂĞ-I IREMLER GÖRMÜŞÜZ

BİR NAZÂRI ÂDİLLERİ SEVDAYA DÛÇÂR EYLEYEN
GAMZESİN MÜJGANLARIN HER KALBE BİR HÂR EYLEYEN
CÂM-I CEMDEN FEYZ ALIP MÂZÎYİ IKRÂR EYLEYEN
MEYLE HÂFIZ NEYLE MEVLÂNÂ'YI TİZKÂR EYLEYEN
PÜR TERENNÜM KİŞVER-İ RÛM-Ü ACEMLER GÖRMÜŞÜZ

Hüzzam İlâhi

Gözüm ki Kâne Boyandı

Güfte: Saffet

Sengin Semâî

GÖZÜM Kİ KÂNE BOYANDI, ŞERÂBI NEYLEYEYİM
CİĞER Kİ ODLARA YANDI, KEBÂBI NEYLEYEYİM

AÇILDI MÜ'MİNE CENNET, SAÇILDI ÂLEME RAHMET
O GÜN DE BÎ-ÇÂRE SÂFFET, HİSÂBI NEYLEYEYİM

Hüzzam İlâhi

Habîb-i Kibriyâ Bâb-ı Recâsın

Güfte: Ali Ulvî Kurucu
Beste: Âmir Ateş

HABÎB-İ KİBRİYÂ BÂB-I RECÂSIN YÂ RESÛLALLAH
MUHAMMED MUSTAFÂ HAYRU'L-VERÂSIN YÂ RESÛLALLAH

TECELLÂ-YI CEMÂLİNDEN ELESTİN BEZMİ ŞÂD OLDU
DİL-İ MECRÛH-İ UŞŞÂKA ŞİFÂSIN YÂ RESÛLALLAH

İLÂHÎ BİR GÜNEŞSİN, NÛRUNA PERVÂNEDİR ÂLEM
YAKAN UŞŞÂKI OL MUHRİK SADÂSIN YÂ RESÛLALLAH

NEBÎLER RÛZ-İ MAHŞERDE ŞEFÂ'AT BEKLİYOR SENDEN
GÖNÜL ŞEHRİNDE HER MEDHE SEZÂSIN YÂ RESÛLALLAH

Hüzzam İlâhi

Hak Eğer Murâd Eylerse

Güfte: Nûri Baş
Beste: Bekir Sıdkı Sezgin

HAK EĞER MURÂD EYLERSE BİZ ÂCİZLERE
YOL AÇAR KALBDEN, TARARRÛ LÛTFEDER HER BİR ERE
HAK İÇİN AĞLARSA HER KİM, ŞÜBHESİZ ALLAH BİLİR
AŞI AŞKDAN, SÎNE SÛZÂN OLSA BİR KUL, YÜKSELİR

AĞLAYANLAR MUTLAKÂ BİR GÜN GELİR MESRÛR OLUR
KİM ÜMÎD KESMEZSE HAKK'DAN, ŞÜBHESİZ NUSRET BULUR
GEL EĞER ARZÛ EDERSEN SEN DE AYNEN MERHAMET
NERDE BİR AĞLAR GÖRÜRSEN, MERHAMET ET MERHAMET

Hüzzam İlâhi

Hak Yarattı Âlemi Aşkına

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Hüseyin Tolan

Sofyan

HAK YARATTI ÂLEMİ, AŞKINA MUHAMMED'İN
AY-Ü GÜNÜ YARATTI, ŞEVKİNE MUHAMMED'İN

OL DEDİ OLDU ÂLEM, YAZILDI LEVH-Ü KALEM
OKUNDU HATM-İ KELÂM, ŞÂNINA MUHAMMED'İN

HEP ERENLER GELDİLER, DERGÂHA YÜZ SÜRDÜLER
ZİKR-İ TEVHÎD ETTİLER, NÛRUNA MUHAMMED'İN

VEYSEL KARÂNÎ KAZANDI, ÂHİR YİNE ÖZENDİ
SEKİZ UÇMAK BEZENDİ, AŞKINA MUHAMMED'İN

FERİŞTELER GELDİLER, SÂF SÂF OLUP DURDULAR
BEŞ VAKT NAMAZ KILDILAR, AŞKINA MUHAMMED'İN

HAVADA UÇAN KUŞLAR, YAŞARIP DAĞ-Ü TAŞLAR
YEMİŞ VERİR AĞAÇLAR, AŞKINA MUHAMMED'İN

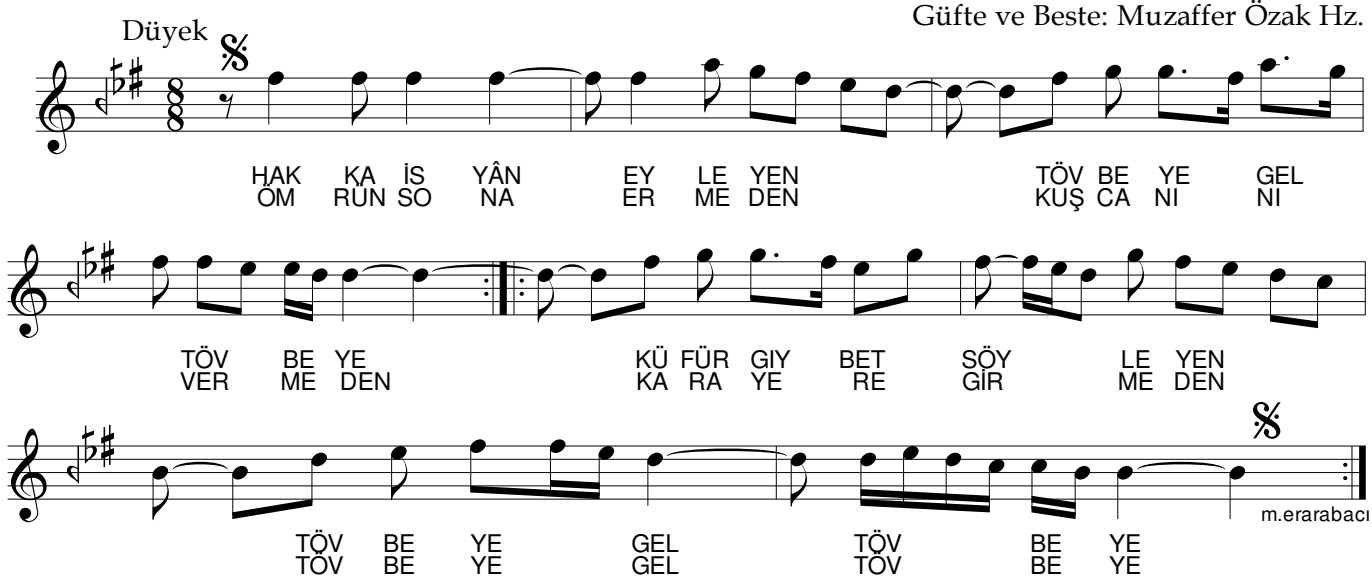
İMANSIZLAR GELDİLER, ANDAN ÎMÂN ALDILAR
BEŞ VAKT NAMAZ KILDILAR, AŞKINA MUHAMMED'İN

YÛNUS KiM EDE METHİ, ÖVER KUR'ÂN ÂYETİ
AN VERGIL SALEVÂTI, AŞKINA MUHAMMED'İN

Hüzzam İlâhi

Hakk'a İsyân Eyleyen

Güfte ve Beste: Muzaffer Özak Hz.

HAKK'A İSYÂN EYLEYEN, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE
KÜFÜR GIYBET SÖYLEYEN, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

ÖMRÜN SONA ERMEDEN, KUŞ CÂNINI VERMEDEN
KARA YERE GİRMEDEN, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

ÖMÜR KUŞU UÇMADAN, BU DÜNYADAN GÖÇMEDEN
FIRSAT ELDEN KAÇMADAN, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

DOLDU GÜNÂH KEFESİ, YIPRANDI CÂN KAFESİ
BEKLEME SON NEFESİ, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

SANA DERİM EY KİŞİ, SECDEYE KOYUP BAŞI
AKIT GÖZÜNDEN YAŞI, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

YÜZÜN SİYAH KAPKARA, SÎNENDE BİNBİR YARA
YALVARAGÖR GAFFÂR'A, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

GÜNÂHKÂR MAKHÛR OLUR, TÖVBEKÂR MAĞFÛR OLUR
HERKES ETTİĞİN BULUR, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

NE BULDUN BU İSYÂNLA, ÖMRÜN GEÇTİ NİSYÂNLA
ARTIK ACZİNİ ANLA, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

AŞKÎ SEN DE TÖVBE ET, SANA DA GELİR NÖBET
MEVLÂ YARLIĞAR ELBET, TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

Hüzzam İlâhi

Hakk'ın Habîbinin Sevgili Kulu

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Bekir Sıdkı Sezgin

Nim Sofyan

HAKK'IN HABÎB'İNİN SEVGİLİ DOSTU
YEMEN İLLERİNDE VEYSEL KARÂNÎ
SÖYLEMEZ YALÂNI YEMEZ HARÂMI
YEMEN İLLERİNDE VEYSEL KARÂNÎ

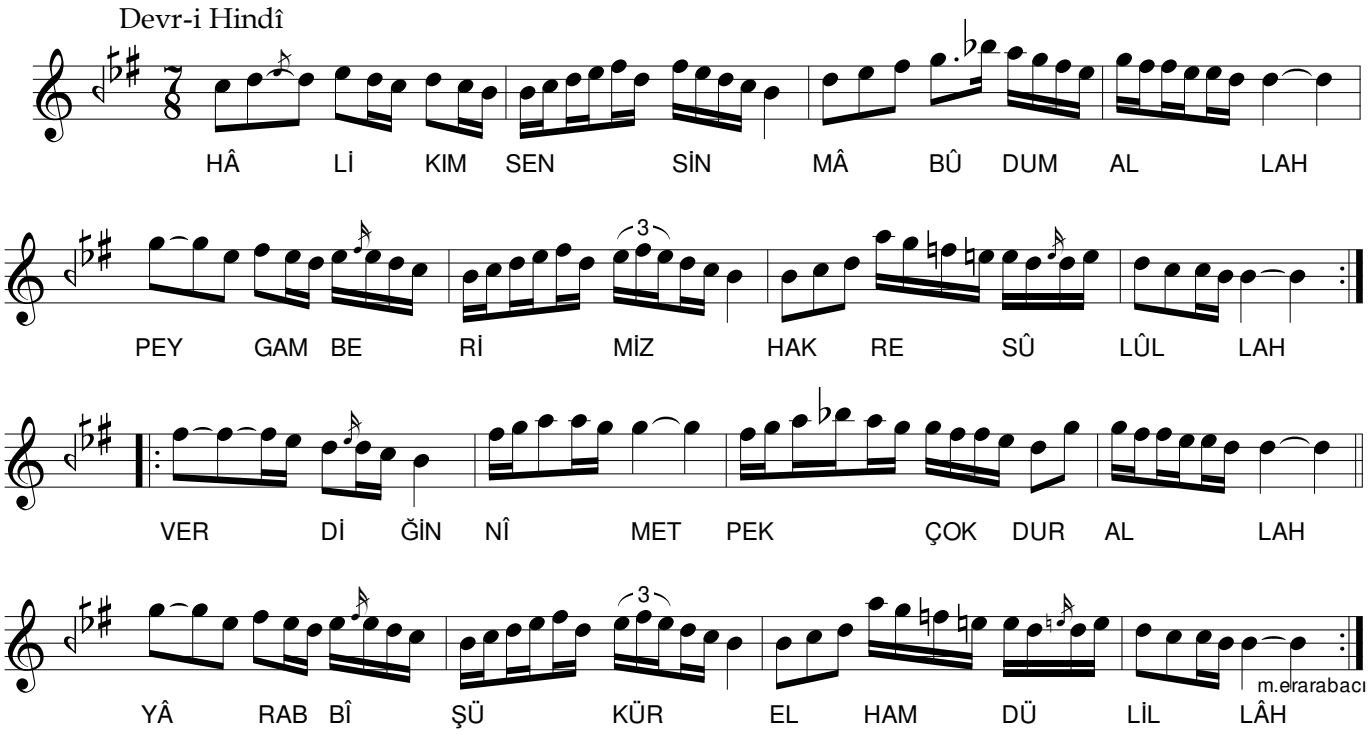
SEHERDE KALKUBEN YOLA GİDERDİ
HAKK'İN BİN BİR İSMİN ZİKİR EDERDİ
ALLAH ALLAH DEYU DEVE GÜDERDİ
YEMEN İLLERİNDE VEYSEL KARÂNÎ

ÂŞIK YÛNUS EY'DÜR BEN DE VARAYDIM
OL MÜBÂREK HUB CEMÂLİN GÖREYDİM
AYAĞIN TOZUNA YÜZLER SÜREYDİM
YEMEN İLLERİNDE VEYSEL KARÂNÎ

23.9.2023

Hüzzam İlâhi

Hâlik'ım Sensin Mâ'bûdum Allah

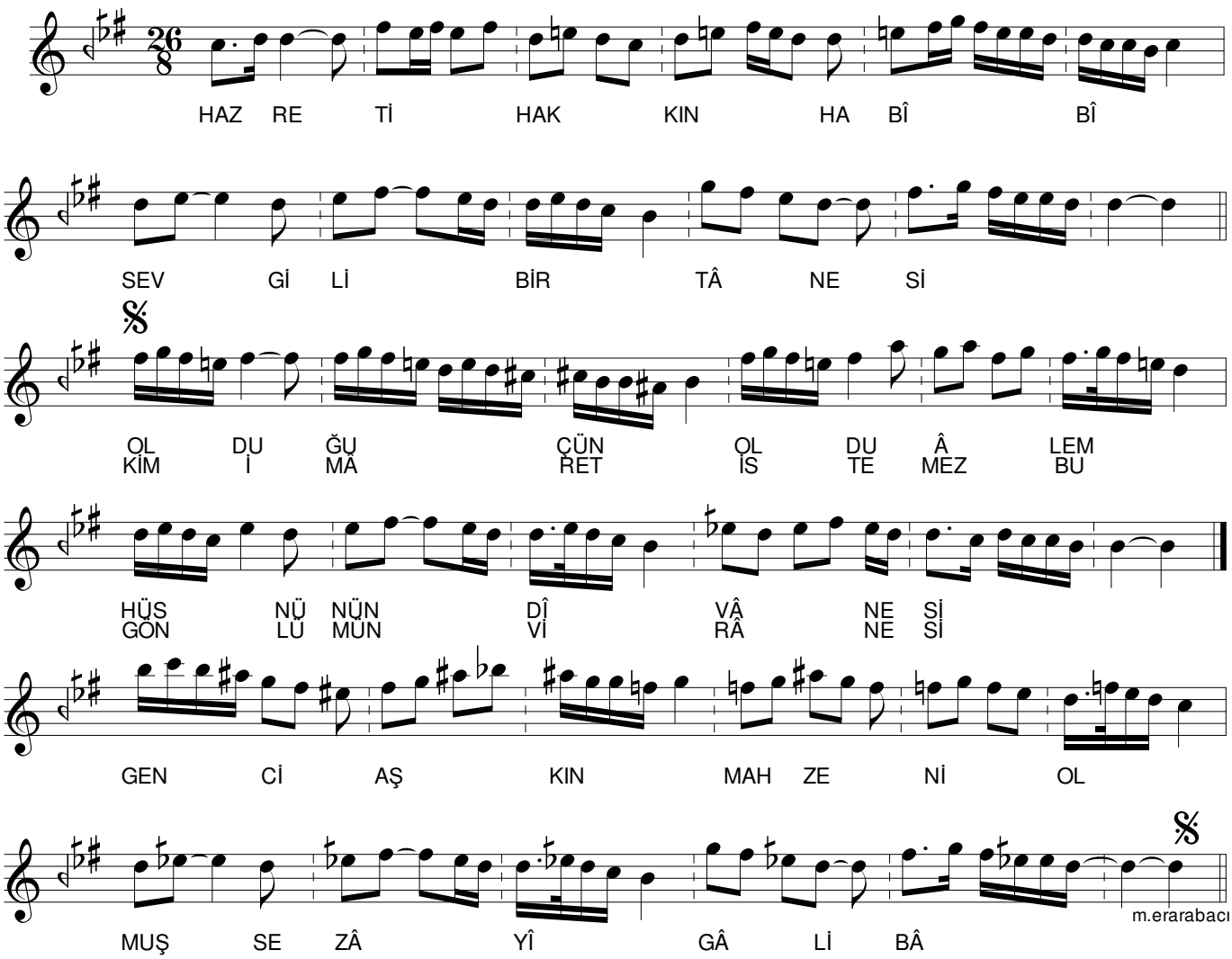
HÂLIKIM SENSİN MÂ'BÛDUM ALLAH
PEYGAMBERİMİZ HAK RESÛLÛLLAH
VERDİĞİN NÎMET PEK ÇOKDUR ALLAH
YÂRABBÎ ŞÜKÜR ELHAMDÜLİLLÂH

Hüzzam Tevşîh

Hazret-i Hakk'ın Habîbi

Güfte: Hasan Sezâyî Gülşeni
Beste: İsmâil Hakkı Bey

Evsat

HAZRET-İ HAKK'IN HABÎBİ SEVGİLİ BİR TÂNESİ
OLDUĞU ÇÜN OLDU ÂLEM HÜSNÜNÜN DÎVÂNESİ

ZÂT-I PÂKİNDİR SEBEB BU ÂLEMİN ÎCÂDINA
OLMASA TEŞRİFİN OLMAZDI BU CİHÂN KÂŞÂNESİ

YÂ RESÛLALLAH VİSÂLİN BEZMİNE ŞÂYESTE KIL
TÂ GÖNÜL OLSUN ŞERÂB-I AŞKININ MESTÂNESİ

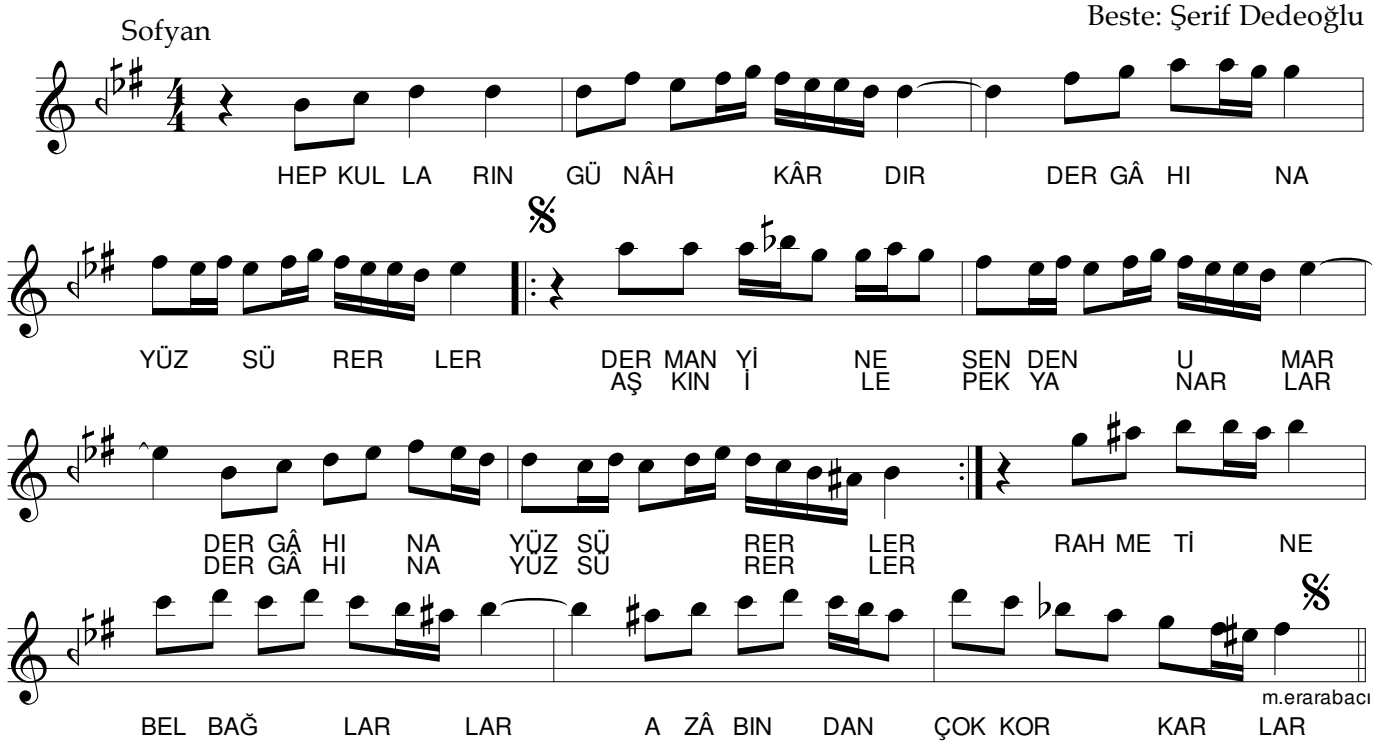
ÂŞIKIN ANCAK MURÂDI HAZRETİNDEN KİM OLA
ÂŞİNÂ-YI BEZM-İ HÂSSIN ÂLEMİN BÎGÂNESİ

GENC-İ AŞKIN MAHZENİ OLMUŞ SEZÂÎ GÂLİBÂ
KİM İMÂRET İSTEMEZ BU GÖNLÜMÜN VÎRÂNESİ

Hüzzam İlâhi

Hep Kulların Günâhkardır

Güfte: Muhibbî Sefer Dal
Beste: Şerif Dedeoğlu

HEP KULLARIN GÜNÂHKÂRDIR
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER
DERMÂN YİNE SENDEN UMAR
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER

İŞ BU KULLAR SENİ SEVER
SENİN İÇİN MALDAN GEÇER
CAN VERİR DE CÂNÂN İSTER
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER

RAHMETİNE BEL BAĞLARLAR
AZÂBINDAN ÇOK KORKARLAR
AŞKIN İLE PEK YANARLAR
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER

DERDİN İLE DERTLİDİRLER
CÜMLE SENİ GÖRMEK DİLER
TEVBE İDÜB ERMEK İSTER
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER

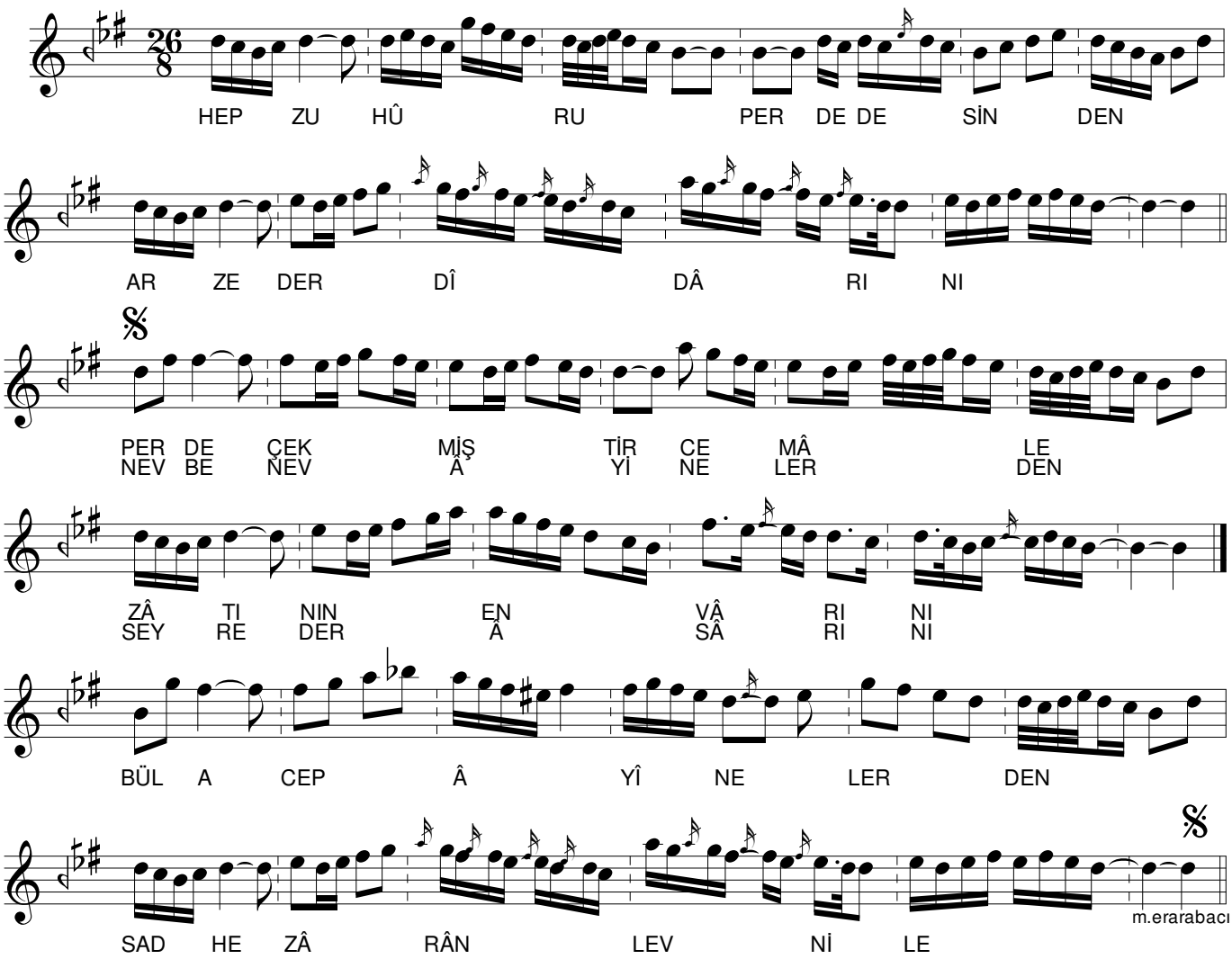
MUHİBBÎ DER DİN İSLÂMDIR
DÖRT MEZHEBİ HAK BİLİRLER
KUR'ÂN İLE NÂZ EDERLER
DERGÂHINA YÜZ SÜRERLER

Hüzzam İlâhi

Hep Zuhûru Perdesinden

Beste: Şeyh Mesûd Efendi

Evsat

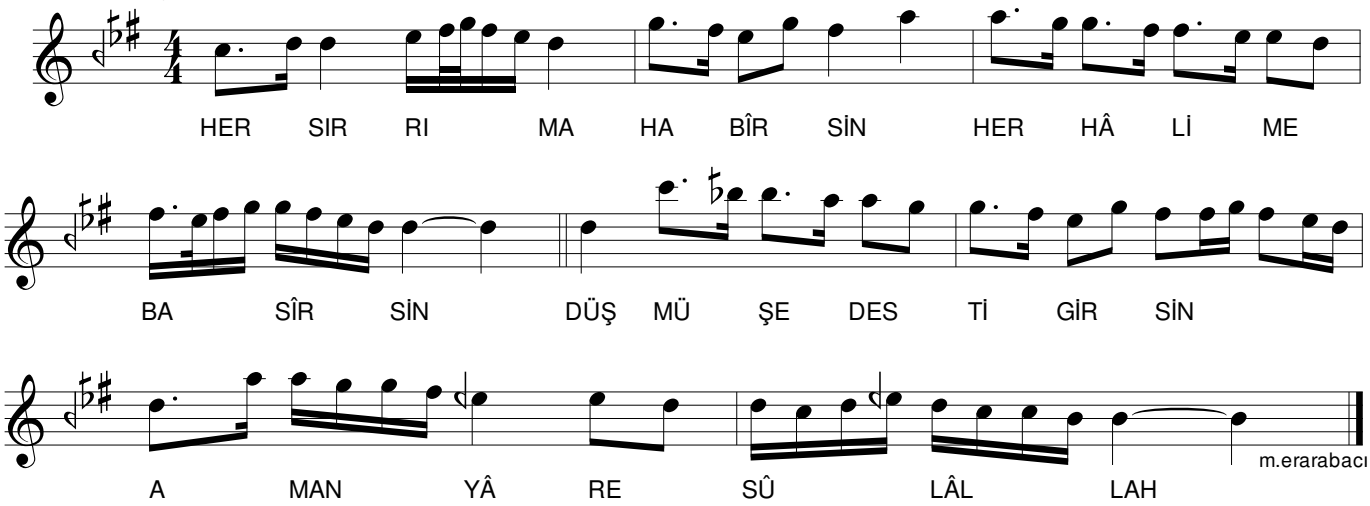
HEP ZUHÛRU PERDESİNDEN ARZ EDER DÎDÂRINI
PERDE ÇEKMİŞTİR CEMÂLE ZÂTININ ENVÂRINI
BU'L-ACEP ÂYÎNELERDEN SAD HEZÂRÂN LEVN İLE
NEV-BE-NEV ÂYÎNELERDEN SEYR EDER ÂSÂRINI

Hüzzam İlâhi

Her Sırrıma Habîrsin

Güfte ve Beste: Lütfi Filiz

Sofyan

HER SIRRIMA HABÎRSİN, HER HÂLİME BASÎRSİN
DÜŞMÜŞE DEST-İ GÎRSİN, AMAN YÂ RESÛLÂLLAH

HER HÂLİME ÂGÂHSIN, HEM MELCE HEM PENÂHSIN
HEM MAKSAD-Ü HEM RÂHSIN, MEDET YÂ RESÛLÂLLAH

GÜNÂHIMI AFFEYLE, KARA YÜZÜM AK EYLE
LÛTFET ÖZÜM PÂK EYLE, AMAN YÂ RESÛLÂLLAH

İKİ CİHÂN SERTÂCI, HASTA DİLLER İLÂCI
FÂNÎ KULUNA ACI, AMAN YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Huzurunda Âhir Zaman Ümmetin

Güfte: Hz. Muhibbî
Beste: Aslan Hepgür

Düyek

HUZÛRUNDA ÂHİR ZAMAN ÜMMETİN
DİLİYORLAR MERHAMETİN ŞEFKATİN
NÛREDDÎN'İN YOLUNDAYIZ YÂ KERÎM
İŞFÂ'LENA YÂ ŞEFÎAL MÜZNİBÎN

FAHRİ'DİR HAK NEBÎNİN SEVGİSİ
DOST AŞKÎ'DIR BU TARÎKİN EHLİSİ
CERRÂHÎLER EHLİ SÜNNET MUHİBBÎ
İŞFÂ'LENA YÂ ŞEFÎAL MÜZNİBÎN

Hüzzam İlâhi

Huzurunda Bel Bağladım

Güfte: Müşerref Akgümüş
Beste: Âmir Ateş

HUZURUNDA EL BAĞLADIM
HAZIN HAZIN AĞLADIM
ŞEFAATTIR TEK MURADIM
ŞEFAAT YA RESULULLAH

ELLER SEMAYA AÇILDI
GÖNÜLLERE NUR SAÇILDI
GÜNAHLARDAN KAÇILDI
ŞEFAAT YA RESULULLAH

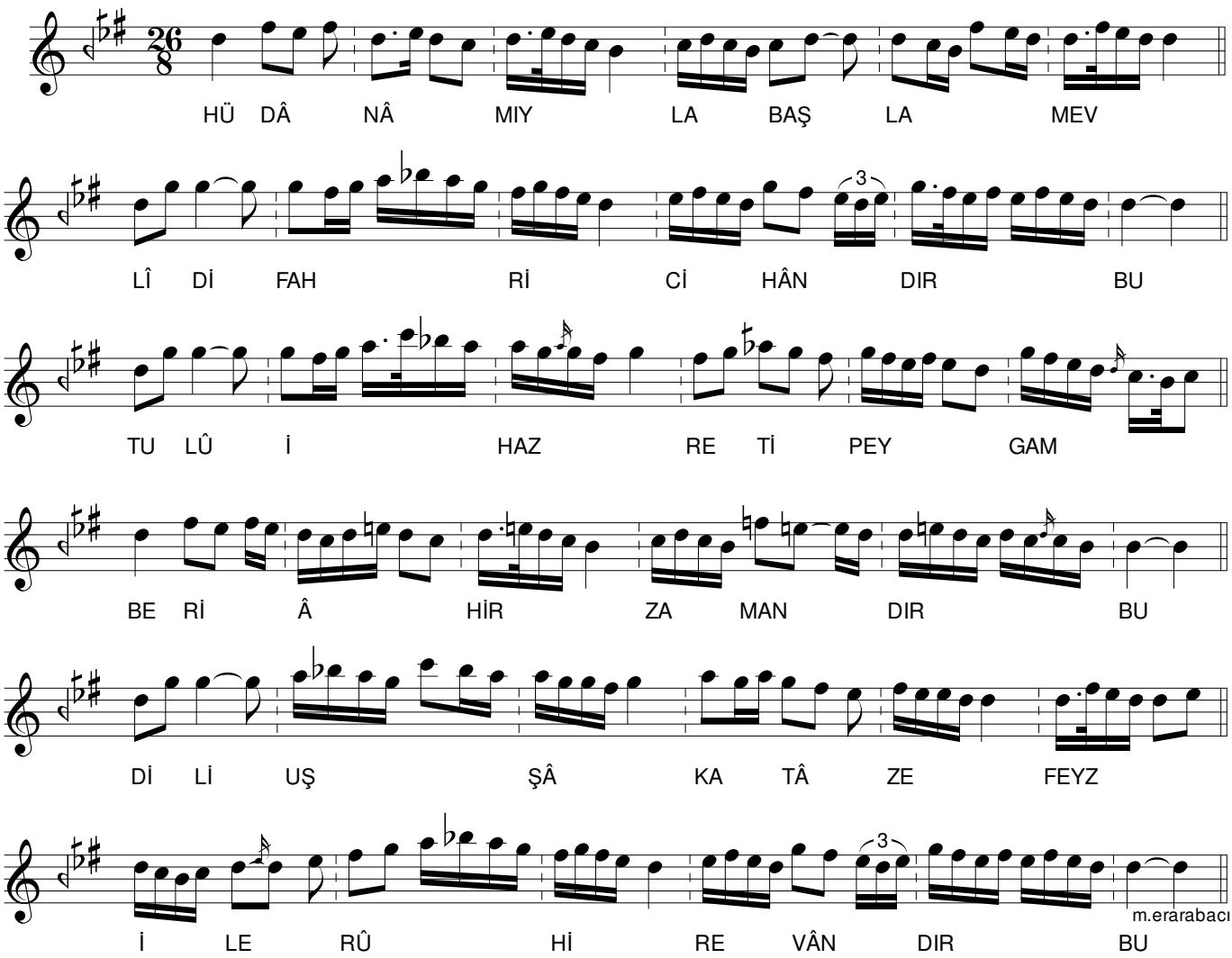
AKAR GÖZDEN DINMEZ YAŞIM
DÖNER DURUR HER AN BAŞIM
ŞEFAATTIR PÜR TELAŞIM
ŞEFAAT YA RESULULLAH

Hüzzam İlâhi

Hüdâ Nâmıyla Başla Mevlîd-i

Beste: Hacı Fâik Bey

Evsat

HÜDÂ NÂMIYLA BAŞLA, MEVLÎD-İ FAHR-İ CİHÂNDIR BU
TULÛ-İ HAZRET-İ PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMANDIR BU
DİL-İ UŞŞÂKA TÂZE FEYZ İLE RÛH-İ REVÂNDIR BU
TULÛ-İ HAZRET-İ PEYGAMBER-İ ÂHİR ZAMANDIR BU

Hüzzam İlâhi

Hüdânın Mahremi Râz-ı Gönüldür

Güfte: Osman Hulûsî Ef.
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Düyek

HÜDÂ'NIN MAHREMİ RÂZI GÖNÜLDÜR,
MAKÂMI KUDSÎ ŞEHBÂZ-I GÖNÜLDÜR

GÖNÜL KİM LÂ MEKÂNÎ BİR MEKÂNDIR
MEKÂNSIZ DÂR-I DER VÂZ-I GÖNÜLDÜR

DEMİŞLERDİR GÖNÜLDÜR KÂ'BETULLAH
NAZARGÂH-I HÜDÂ ŞÂZ-I GÖNÜLDÜR

ÇIKARDIKTA KAMUYU ARA YERDEN
SAFÂ-VÜ MERVE HİCÂZ-I GÖNÜLDÜR

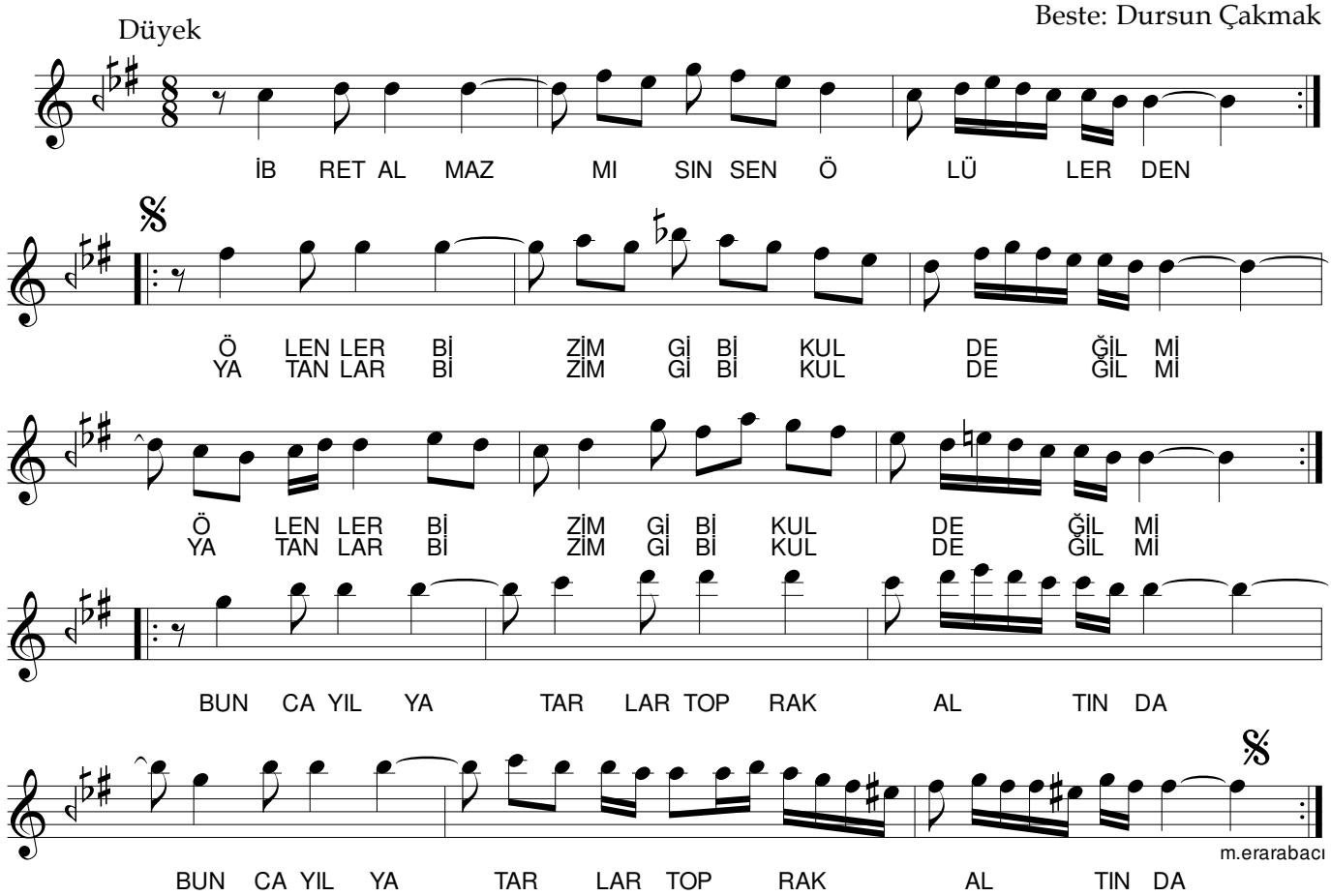
TAAYYÜNSÜZ CEMÂL-İ YÂRİ SEYRE
HEMÎ ŞEDÎDE ENBÂZ-I GÖNÜLDÜR

BİLİRSE KADRİNİ KADRİNCE HER ŞEY
MAKÂMI KURBSER EFRÂZ-I GÖNÜLDÜR

Hüzzam İlâhi

İbret Almaz Mısın Sen Ölülerden

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Dursun Çakmak

İBRET ALMAZ MISIN SEN ÖLÜLERDEN
ÖLENLER BİZİM GİBİ KUL DEĞİL Mİ
BUNCA YIL YATARLAR TOPRAK ALTINDA
YATANLAR BİZİM GİBİ KUL DEĞİL Mİ

NİCİN GELMEZSİN HABÎB'İN YOLUNA
TUTUNASIN MÜRŞİDİN ETEĞİNE
HAKK'I ZİKREYLEYİP RAHMET GÖLÜNE
DALANLAR BİZİM GİBİ KUL DEĞİL Mİ

CEFÂ İLE ÖMRÜM GEÇTİ BİLMEDİM
ARAYIP DERDİME DERMÂN BULMADIM
TERKETTİM BEŞ NİYAZIMI KILMADIM
KILANLAR BİZİM GİBİ KUL DEĞIL Mİ

SÖYLEMEZSİN HAKK'A LÂYIK SÖZLERİ
TOPRAK İLE DOLAR KARA GÖZLERİ
GÜLLERİNİZ VARKEN TAZE YÜZLERİ
SOLANLAR BİZIM GİBİ KUL DEĞİL Mİ

DERVİŞ YÛNUS SÖYLER KENDİ HÂLİNİ
IRAK SANMA SEN KENDİNE ÖLÜMÜ
FİRDEVS BAHÇESİNİN GONCA GÜLÜNÜ
DERENLER BİZİM GİBİ KUL DEĞİL Mİ

Hüzzam İlâhi

İlâhe'l-Âlemînsin Rabb-i Â'lâ

Beste: Zekâî Dede

İLÂHE'L-ÂLEMÎNSİN RABB-İ ÂLÂ
ZEKÂ HAYRÂN-I SUN'UNDUR SERÂPÂ
CİHÂN NÛR İLE OLMUŞ TÛR-İ SÎNÂ
BUGÜN MÜ RABBENÂ YEVM-İ TECELLÂ
CELîL SENSİN CEMÎL SENSİN HUDÂYÂ

HABÎB-İ HAK'SIN EY NÛR-İ MÜCESSEM
HÜDÂ-YI LEMYEZEL RABB-İ MUAZZAM
SENİ ETMİŞ O NÂM İLE MÜKERREM
HAYÂT-I ÂLEM OLDUN EY MÜFAHHAM
FEMİNKEL-AVN-İ FÎ YEVMİT-TEMÂŞÂ

Hüzzam İlâhi

İsteyen Yârın Hak ider Vârın

Güfte: Azîz Mahmûd Hüdâyî
Beste: H. Aslan Hepgür

Nim Sofyan

İSTEYEN YÂRIN, HÂK EDER VÂRIN
BULSA DİLDÂRIN, SAKLAR ESRÂRIN

BAKMAYAN CÂNA, ERDİ CÂNÂNA
GİRDİ MEYDÂNA, TERK EDİP ÂRIN

YÂR ELİN TUTDU, BİRLİĞE YETDİ
DOST İLE ETDİ, GİZLİ BÂZÂRIN

ÂRİF OL EY DİL, OLA GÖR KÂMİL
BEN DİYEN GÂFİL, UTANIR YARIN

AŞK İLE DOLAN, ARAYIP BULAN
NEFSİNİ BİLEN, BİLDİ GAFFÂR'IN

NÂSI DİNLEME, DOSTDAN İNLEME
GÜLDEN ANLAMA, BÜLBÜLÜN ZÂRIN

GEL HÜDÂYÎ'DEN, AL HABER ERKEN
HAKK'I İSTEYEN, KOSUN İNKÂRIN

Hüzzam İlâhi

Kadrim Ola Berter Şeref-i

Güfte: Kâhyâzâde Ârif Bey
Beste: Tanbûrî Mehmet Bey

Hafîf

KADRIM OLA BERTER ŞEREF-I NÂD-I ALI'DEN
NUSRAT BULAYIM DEMBEDEM IMDÂD-I ALI'DEN

MEYDÂN-I MEHABBETDEKI FERYÂD-I ALI'DEN
DÜ DÎDE-I ZEHRÂ IKI ŞEHZÂD-I ALI'DEN

YÂ RAB BENI DÛR EYLEME EVLÂD-I ALI'DEN
HÂK-I DER-I VÂLÂLARI IKSÎR-I HAKÎKAT

RUH-SÛDE OLAN ÂŞIK-I ŞÛRÎDEYE DEVLET
ONLARDAN OLUR ÂLEM-I ÂSÂRA INÂYET

BIR BENDESI ŞÂHÂN-I FELEK-MERTEBE ELBET
YÂ RAB BENI DÛR EYLEME EVLÂD-I ALI'DEN

ÂHIR BU HARÂBÂTA GELIR LERZÎŞ-I VÎRÂN
IŞKESTE OLUR CÂMLARI RINDÎ PERÎŞÂN

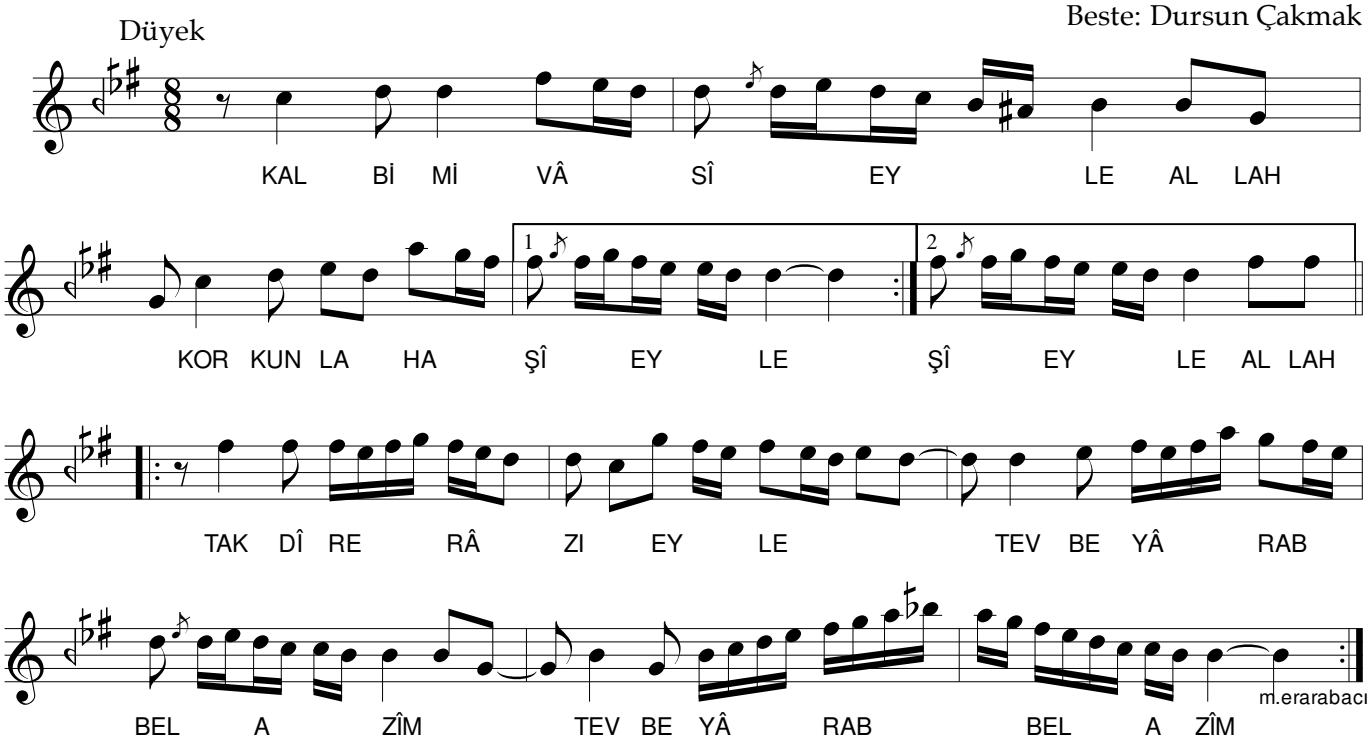
HER NEŞ'ENIN ELBETTE HUMÂRIN ÇEKER INSÂN
OL DÂD Ü SITÂD MECMA'INA VARDIĞIMIZ AN

YÂ RAB BENI DÛR EYLEME EVLÂD-I ALI'DEN
BENDE EDELI CÂN U DILI ÂL-I ABÂ'YA

Hüzzam İlâhi

Kalbimi Vâsî Eyle

Güfte: H. Tevfîk Çapacı
Beste: Dursun Çakmak

KALBİMİ VÂSÎ EYLE
KORKUNLA HAŞÎ EYLE
TAKDÎRE RÂZI EYLE
TEVBE YÂ RABB'EL AZÎM

Hüzzam İlâhi

Kande Baksa Âşık-ı Billâh

Beste: Şeyh Hacı Ethem Ef.

KANDE BAKSA ÂŞIK-I BİLLÂH GÖRÜR CÂNÂNINI
GÖRMEMEK MÜMKÜN MÜDÜR RUHSÂR-I HÜSNÜN ÂNINI
KİMDE KİM AŞKTAN ESER VAR ÇÂRESİZ DERMÂN EDER
BENDE-İ ÂLİ ABÂ OL, PEKÇE TUT DÂMÂNINI

Hüzzam İlâhi

Kulluğu Müminlerin Bir Ulu

Devr-i Hindî

Güfte ve Beste: Ken'an Rifâî Hz.

KULLUĞU MÜ'MİNLERİN BİR ULU SÜBHÂN'EDİR
HİZMETİ DERVİŞLERİN ER OLAN İNSÂNEDİR

GÖRDÜĞÜ MAHBÛBUDUR, ARZÛSU MÂŞÛKUDUR
ÂŞIKA YOK BAŞKA ŞEY, VARSA HEP EFSÂNEDİR

SÂHİB-İ İLM-Ü EDEB ÂRİF-İ BİLLÂH OLUR
MAZHAR-I KALB-İ SELÎM, HEM TECELLÎ-GÂH OLUR

CÜMLE BİLGİDEN GARAZ HAKK'I GÖRÜP BİLMEDİR
KİM BUNA ERMİŞ İSE ÂLEME O ŞÂH OLUR

ÇOK ŞÜKÜR ALLAH'A Kİ EYLEDİ İHSÂN BİZE
ZULMET-İ DÜNYÂDA BİR MÜRŞİD-İ ÂLÎ BİZE

ŞÜKR İLE KEN'ÂN DİYOR ETTİ İNÂYET HÜDÂ
LÛTF EDİP OLDU ÂYÂN HAK O CEMÂLDEN BİZE

Hüzzam İlâhi

Kurratü'l Ayn-i Habîb-i Kibriyâ'sın

Güfte: Kâhyazâde Ârif Ef.
Beste: Hacı Ârif Bey

KURRETÜ'L AYN-I HABÎB-İ KİBRİYÂ'SIN YÂ HUSEYN
NÛR-İ ÇEŞM-İ ŞÂH-I MERDÂN MÜRTEZÂ'SIN YÂ HUSEYN

HEM CİĞERPÂRE-Yİ ZEHRÂ FÂTIMÂ HAYRÜ'NNİSÂ
EHL-İ BEYT-İ MÜCTEBÂ ÂL-İ ABÂSIN YÂ HUSEYN

VÂLİDİN ŞÂNINDA DENDİ "LÂ FETÂ İLLÂ ALÎ"
MAZHAR-I SIRR-I ETEMM-İ "LÂ FETÂ"SIN YÂ HUSEYN

HALKAN VE HULKAN MÜŞÂBİHSİN RESÛLULLÂH'A SEN
NÂZENÎN-İ ENBİYÂ-VÜ EVLİYÂSIN YÂ HUSEYN

SEYYİD-İ ŞÜBBÂN-I CENNET DENDİ ŞÂNINDA SENİN
PİŞÜVÂ-YI ETKIYÂ-VÜ ASFİYÂSIN YÂ HUSEYN

SANA GÜLLE DOKUNAN ÜMÎD EDER Mİ MAĞFİRET
GONCA-İ GÜLŞENSERÂY-I MUSTAFÂ'SIN YÂ HUSEYN

SAD HEZÂRAN LÂ'NET OLSUN OL YEZÎD'İN CÂNINA
NÎCE KASD ETTİ SANA NÛR-İ HUDÂ'SIN YÂ HUSEYN

EHL-İ MAHŞER DEST-İ HAYDER'DEN İÇERKEN KEVSER'İ
SEN SUSUZLUKLA ŞEHÎD-İ KERBELÂ'SIN YÂ HUSEYN

KIL ŞEFÂ'AT ÂRİF'E CEDDİN MUHAMMED AŞKINA
ARSA-İ MAHŞERDE MAKBÛLE'R RECÂSIN YÂ HUSEYN

Hüzzam İlâhi

Mecnûna Sordular Leylâ Nicoldu

Güfte: Yûnus Emre
Beste:Nâyî Ali Rızâ Ef.

Evsat

MECNÛN'A SORDULAR LEYLÂ NİC'OLDU
LEYLÂ GİTDİ ADI DİLLERDE KALDI
BENİM GÖNLÜM ŞİMDİ BİR LEYLÂ BULDU
YÜRÜ LEYLÂ Kİ BEN MEVLÂ'YI BULDUM
LEYLÂ LEYLÂ DERKEN ALLAH'I BULDUM

ŞU BEN YALVARIRKEN SEN NÂZ EDERDİN
SEMÂYI GÖZETİP PERVÂZ EDERDİN
CEFÂYI ÇOK VEFÂYI AZ EDERDİN
YÜRÜ LEYLÂ Kİ BEN MEVLÂ'YI BULDUM
LEYLÂ LEYLÂ DERKEN ALLAH'I BULDUM

Hüzzam Tevşîh

Menbâ-ı İlm-i Hüdâsın

Güfte: İsmâil Hakkı Bursevî
Beste: Hacı Fâik Bey

MENBA'-I İLM-İ HÜDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
DEMBEDEM FEYZ-ÂŞİNÂSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HER KELÂMIN MÛCİZE HER KÂRIN İHSÂNDIR BİZE
CÂNİB-I HAKK'DAN ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

TÂC-I ISKENDER SANA TAHT-I SÜLEYMÂN N'EYLESÜN
SEN ŞEH-İ MÜLK-İ BEKÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFA

ŞERBET-İ VASLINLA DERMÂN EYLE HAKKI HASTEYE
SEN KABÛL EYLE RECÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Merhabâ Ey Fahri Âlem

Güfte: Adile Sultan
Beste: Hacı Fâik Bey

Düyek

MERHABÂ EY FAHR-İ ÂLEM MERHABÂ
MERHABÂ EY ŞÂH-İ ÂZAM MERHABÂ
ZÂT-İ PÂKİN EYLEMİŞ RABB-ÜL ULÂ
BÂİS-İ ÎCÂD-İ EŞYÂ MERHABÂ

HÂKİ KABRİN ÇEŞM-İ CÂME TÛTİYÂ
MESKEN OLSUN KIL KABÛL RAVZAN BANA
ÂDİLE MÜCRİMSE DE AFFET ŞEHÂ
EY EBE-L KÂSIM MUHAMMED MUSTAFÂ

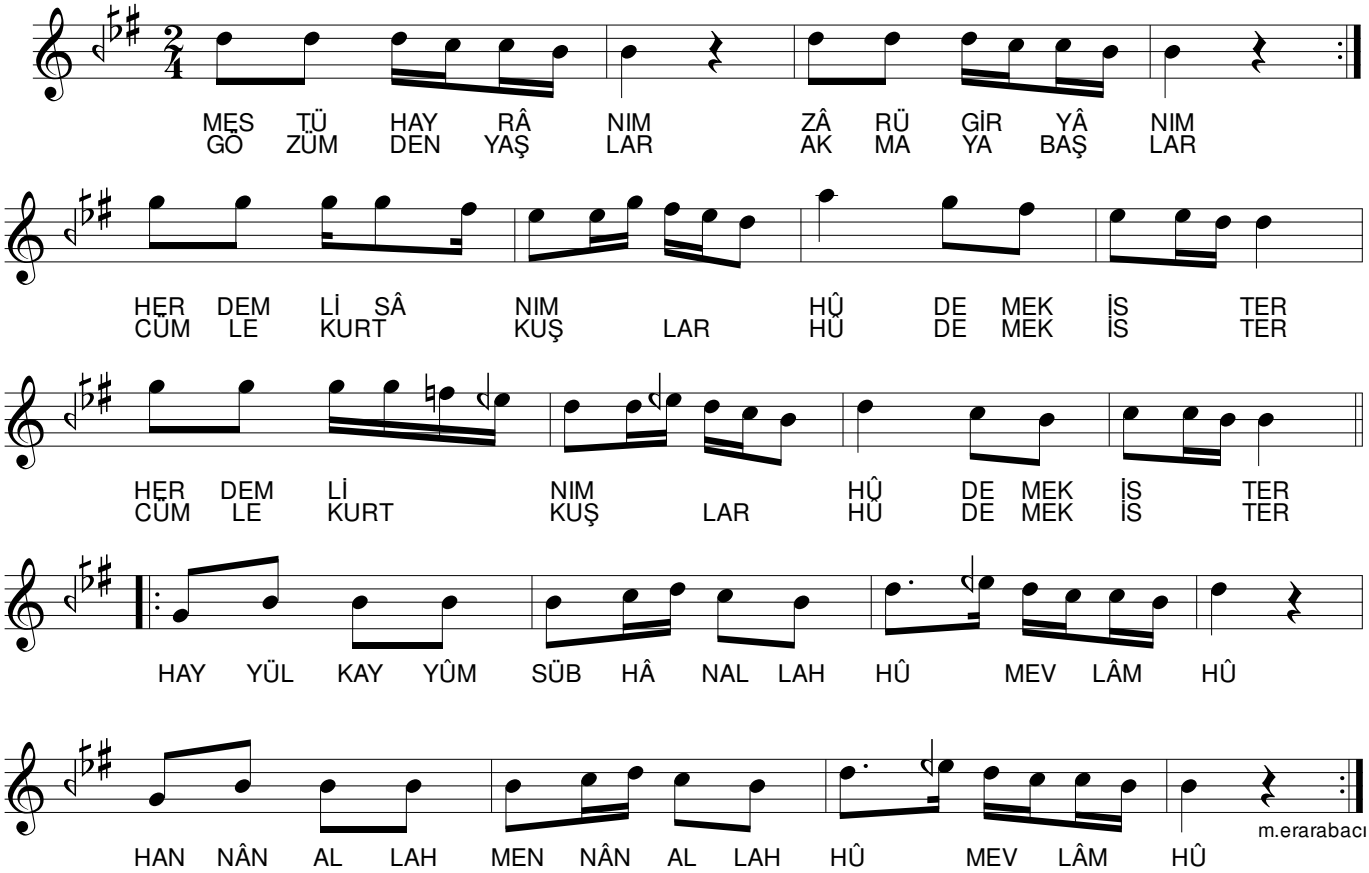
ESSALÂTÜ VESSELÂMÜ EY MAHREM-İ ZAT-I HÜDÂ
ESSALÂTÜ VESSELÂMÜ EY EHL-İ BEYT-İ MÜCTEBÂ

Hüzzam İlâhi

Mest-ü Hayrânım

Güfte: Kuddûsî
Beste: Aslan Hepgür

Nim Sofyan

MEST-Ü HAYRÂNIM, ZÂR-Ü GİRYÂNIM
HER DEM LİSÂNIM, HÛ DEMEK İSTER

GÖZÜMDEN YAŞLAR, AKMAYA BAŞLAR,
CÜMLE KURT KUŞLAR, HÛ DEMEK İSTER

PENDİMİ TUT GEL, BİR ŞEYHE VER EL
ÖLMEZDEN EVVEL, HÛ DEMEK İSTER

GECE OL KÂİM, GÜNDÜZ OL SÂİM
EHL-İ HAK DÂİM, HÛ DEMEK İSTER

IRFÂN İSTEYEN, IHSÂN İSTEYEN
CÂNÂN İSTEYEN, HÛ DEMEK İSTER

INS-Ü MELEKLER, YERLER FELEKLER
SUDA SAMEKLER, HÛ DEMEK İSTER

HÛ İSMİ ÂZÂM, HÛ HÛ DE HOCAM
KUDDÛSİ HER DEM, HÛ DEMEK İSTER

Hüzzam İlâhi

Mevlâ Birdir Biliyorsan

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Ârif Sâmi Toker

MEVLÂ BİRDİR, BİLİYORSAN
DÜNYÂ FÂNÎDİR, DİYORSAN
DOĞRU YOLDA YÜRÜYORSAN
HUZÛRUNDAN KOVMAZ SENİ

BİRLİĞİNE DÂİM İNAN
MÜKÂFATLAN ZAMAN ZAMAN
BU CİHÂNA SÂHİP OLAN
HUZÛRUNDAN KOVMAZ SENİ

SEN DÂİMÂ KIL NAMAZIN
ÇOĞALSIN ARTSIN SEVÂBIN
AFFEDER KALMAZ GÜNÂHIN
HUZÛRUNDAN KOVMAZ SENİ

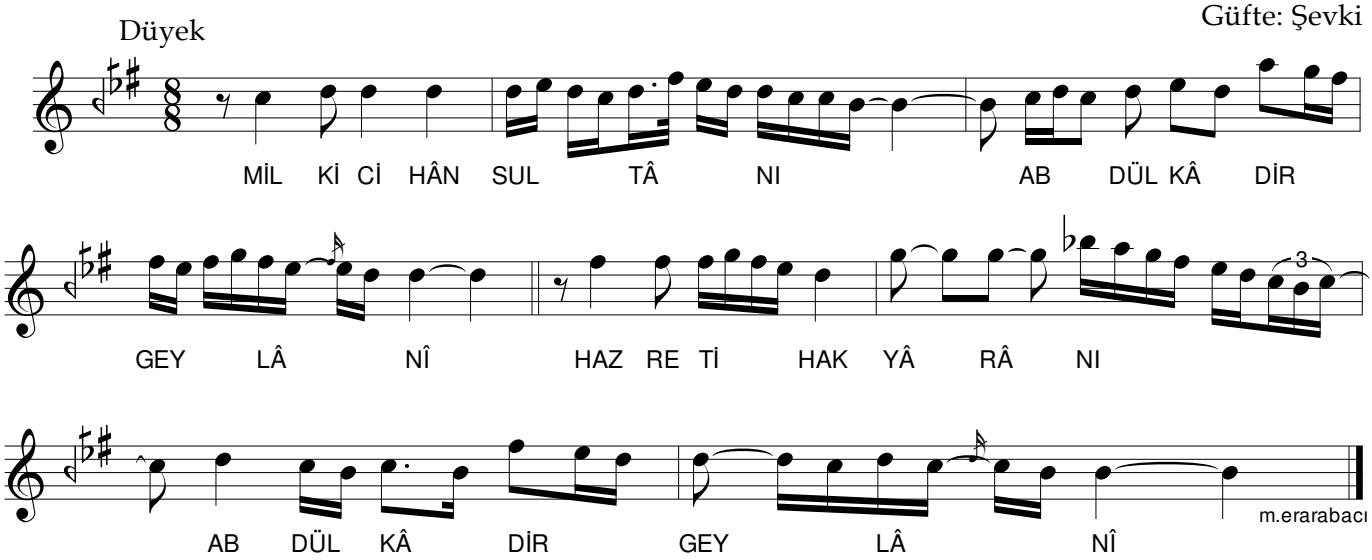
EL AÇARAK YALVARIP DUR
DİLEKLERİN KABÛL OLUR
SEVÂBIN ARTAR ÇOĞALIR
HUZÛRUNDAN KOVMAZ SENİ

DE Kİ AFFET RABBİM BENİ
AFFIN KAPLAMIŞ CİHÂNI
BEKLİYORDUM BEN BU ÂNI
HUZURUNDAN KOVMAZ SENİ

Hüzzam İlâhi

Milk-i Cihân Sultânı

Güfte: Şevki

MİLK-İ CİHÂN SULTÂNI
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ
HAZRETi HAK YÂRÂNI
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ

TAL'ÂTIYLE NÛR EDER
VÂSIL-I SÜRÛR EDER
CÜMLE GAMDAN DÂR EDER
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ

GEL SEN DE OL HALKA-BEND
KİM OLASIN SER-BÜLEND
IHVET-İ ŞÂH NAKŞİBEND
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ

GIBTA EDER DERVİŞÂN
OLDUĞU ÇÜN BENDEGÂN
MENBA'-I DÂRÜ'L-EMÂN
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ

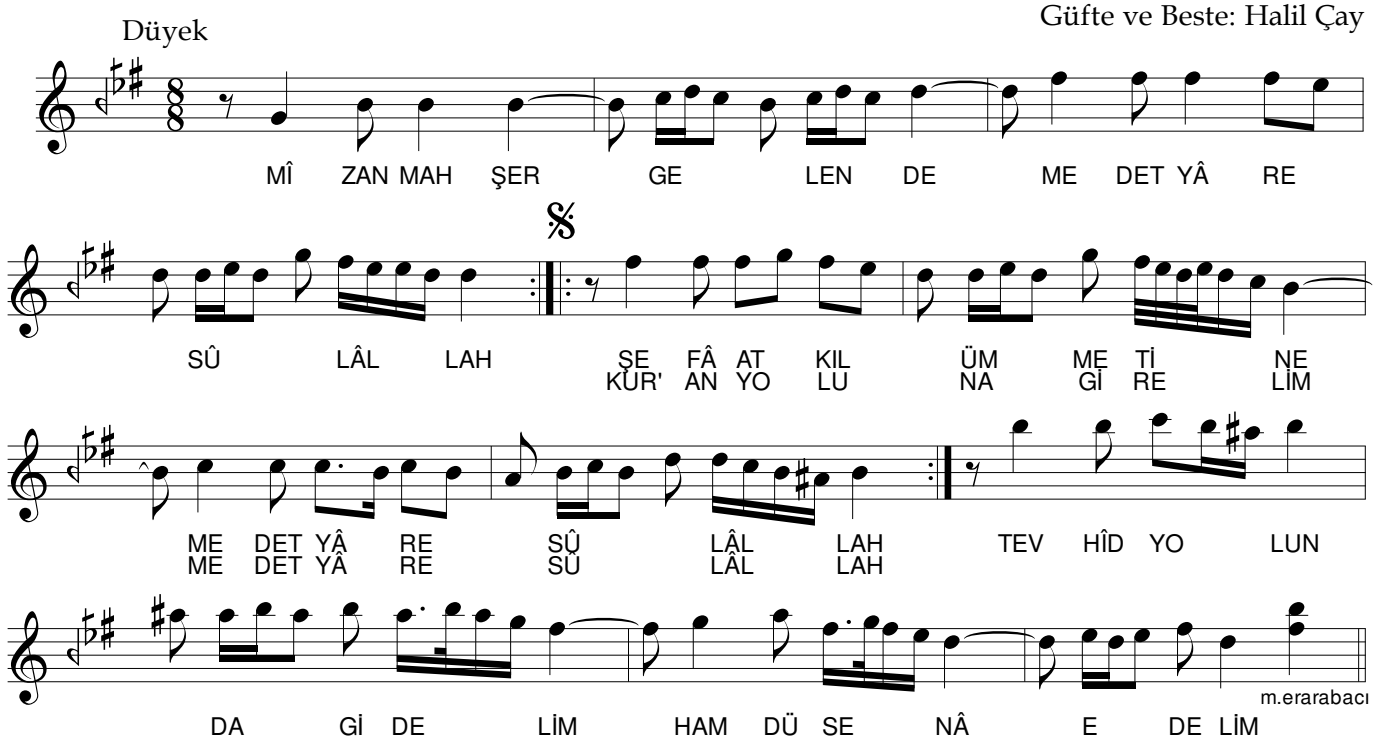
DİLLER MEDHİNİ EDER
ŞEVKİ IZİNİ YEDER
VÂSIL-I ILÂH EDER
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNİ

23.9.2023

Hüzzam İlâhi

Mîzan Mahşer Gelende Medet

Güfte ve Beste: Halil Çay

MîZAN, MAHŞER GELENDE
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH
ŞEFÂAT KIL ÜMMETİNE
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH

TEVHÎD YOLUNDA GİDELİM
HAMD-Ü SENÂ EDELİM
KUR'AN YOLUNA GİRELİM
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH

SIRAT KÖPRÜ GEÇENDE
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH
ECEL ŞERBETİN İÇENDE
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH

RABB'İN YOLU, FELÂH YOLU
KULUN YOLU, HAL YOLU
KALPLERİMİZ ÎMÂN DOLU
MEDET YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Muhammed'den Diğer Yok Vâsıl

Beste: Fehmi Tokay

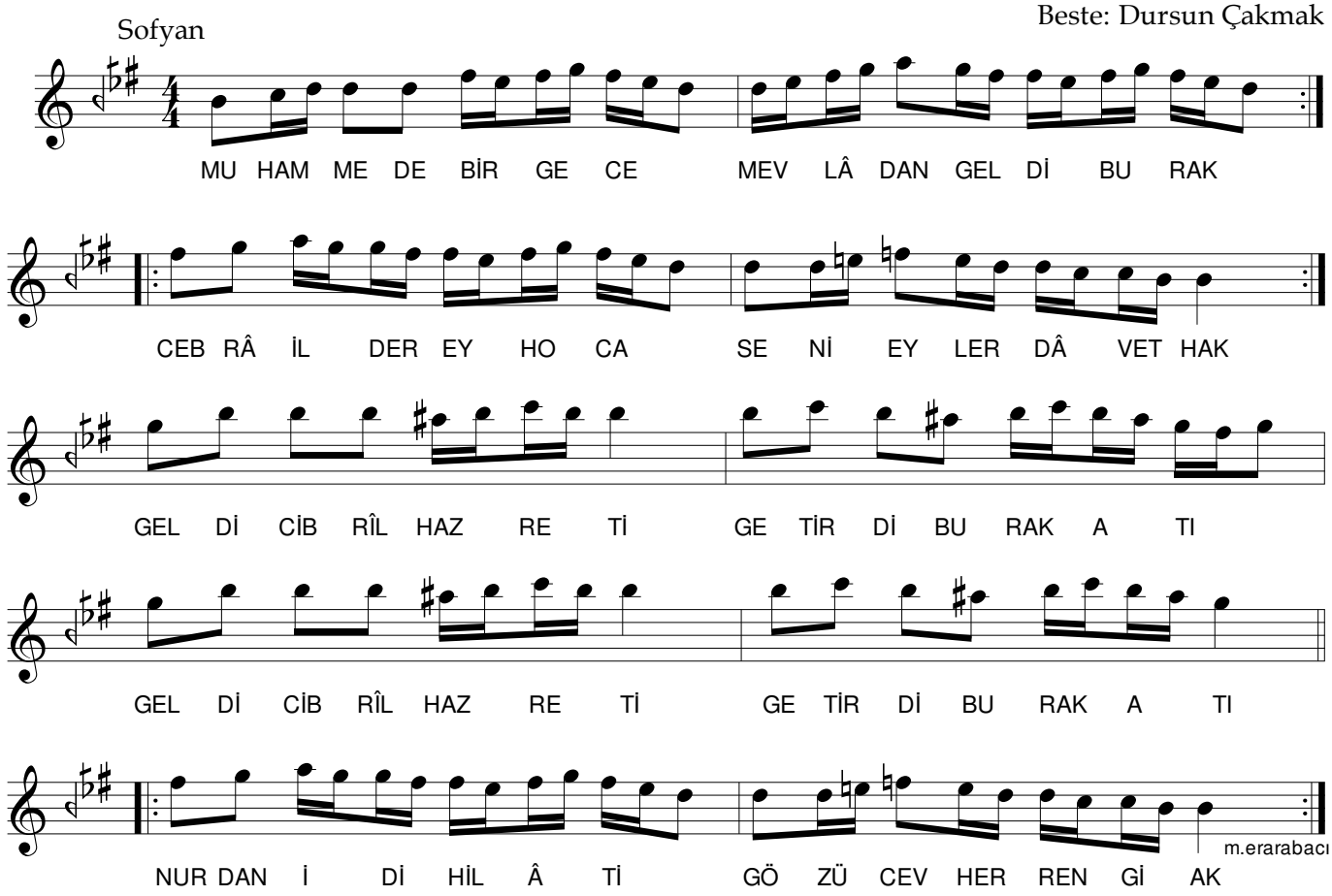

MUHAMMED'DEN DİĞER YOK VÂSIL OLMUŞ "KÂBE KAVSEYN"E
ZÜMRE-İ ENBIYÂDAN GİRMEMİŞ BİR FERD MÂBEYNE
HAREMGÂH-I VİSÂLE AHMED'İ TENHÂ ALUP MEVLÂ
O HALVET OLDU MAHSÛS HAZRET-İ SULTÂN-I KEVNEYN'E

Hüzzam Tevşîh

Muhammed'e Bu Gece Mevlâdan

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Dursun Çakmak

MUHAMMED'E BİR GECE MEVLÂ'DAN GELDİ BURAK
CEBRÂİL DER: EY HOCA SENİ DÂ'VET EYLER HAK

GELDİ CİBRÎL HAZRETİ, GETİRDİ BURAK ATI
NURDAN İDİ HİL'ATİ, GÖZÜ CEVHER RENGİ AK

KALKTI Mİ'RÂC KASTİNE, YÖNELDİ ABDESTİNE
SECDE ETTİ HAKKINA, DEMEDİ YAKIN IRAK

KADEMİN TAŞA BASTI, TAŞ KOPTU BİLE VARDI
DUR YÂ MÜBÂREK DEDİ, ŞÖYLE KALDI MUALLAK

GÖKLERE HABER OLDU, YER-Ü GÖK ŞADLIK KILDI
DEDİLER AHMET GELDİ, VERİLDİ SEKİZ UÇKAK

HEP MELEKLER GELDİLER, BURAKTAN İNDİRDİLER
YÖNÜNÜ DÖNDÜRDÜLER, OL DEM YÜRÜDÜ YAYAK

ÇÜN GEÇTİ FELEKLERİ, SES GELDİ KİM GEL BERİ
KALDIRDIM PERDELERİ, HEMEN CEMÂLİME BAK

CEMÂLİM SANA AYÂN, GÖSTEREM BELLİ BEYÂN
İN BURAKTAN OL YAYAN, ARŞIMA BAS SEN AYAK

NİCE BİN YILLIK YOLA, BİR ANDA VARA GELE
YÛNUS SÖYLER KİM OLA, OL MUHAMMED'DİR MUTLAK

23.9.2023

Hüzzam İlâhi

Mümin Olan Vuslat Yoluna

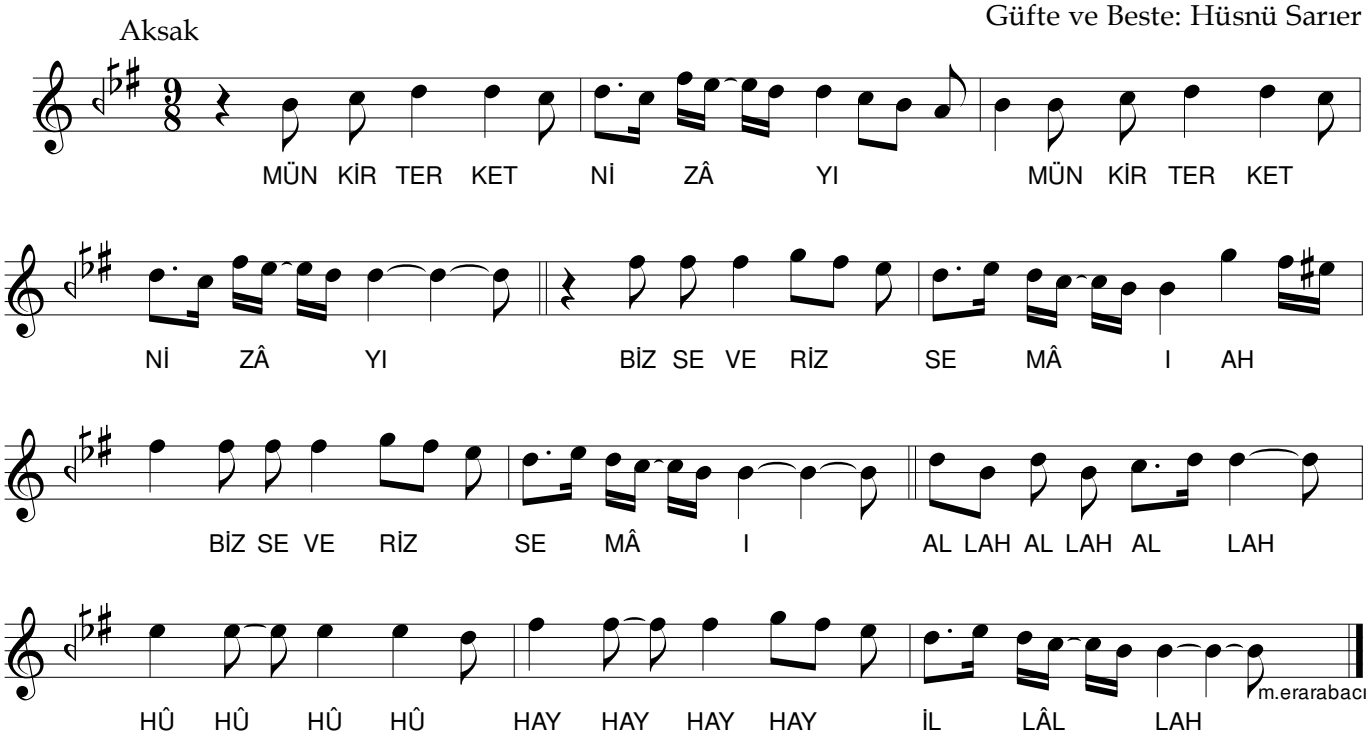
MÜ'MİN OLAN VUSLAT YOLUNA GİRER
GECE GÜNDÜZ MEVLÂSINI ZİKREDER
KEBÂİRDEN DÖRT BİN GÜNÂHI GİDER
HER KİM DERSE LÂ ıLÂHE ıLLÂLLAH
HAK LÂ ıLÂHE ıLLÂLLAH

DERVİŞ YÛNUS DEDİ GEÇMEN Bİ ÖTE
SÖYLEDİĞİN SÖZDE EYLEME HATÂ
TÂ KIYÂMETE DEK NÛR İLE YATA
HER KİM DERSE LÂ ıLÂHE ıLLÂLLAH
HAK LÂ ıLÂHE ıLLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Münkîr Terket Nizâyı

Güfte ve Beste: Hüsnü Sarıer

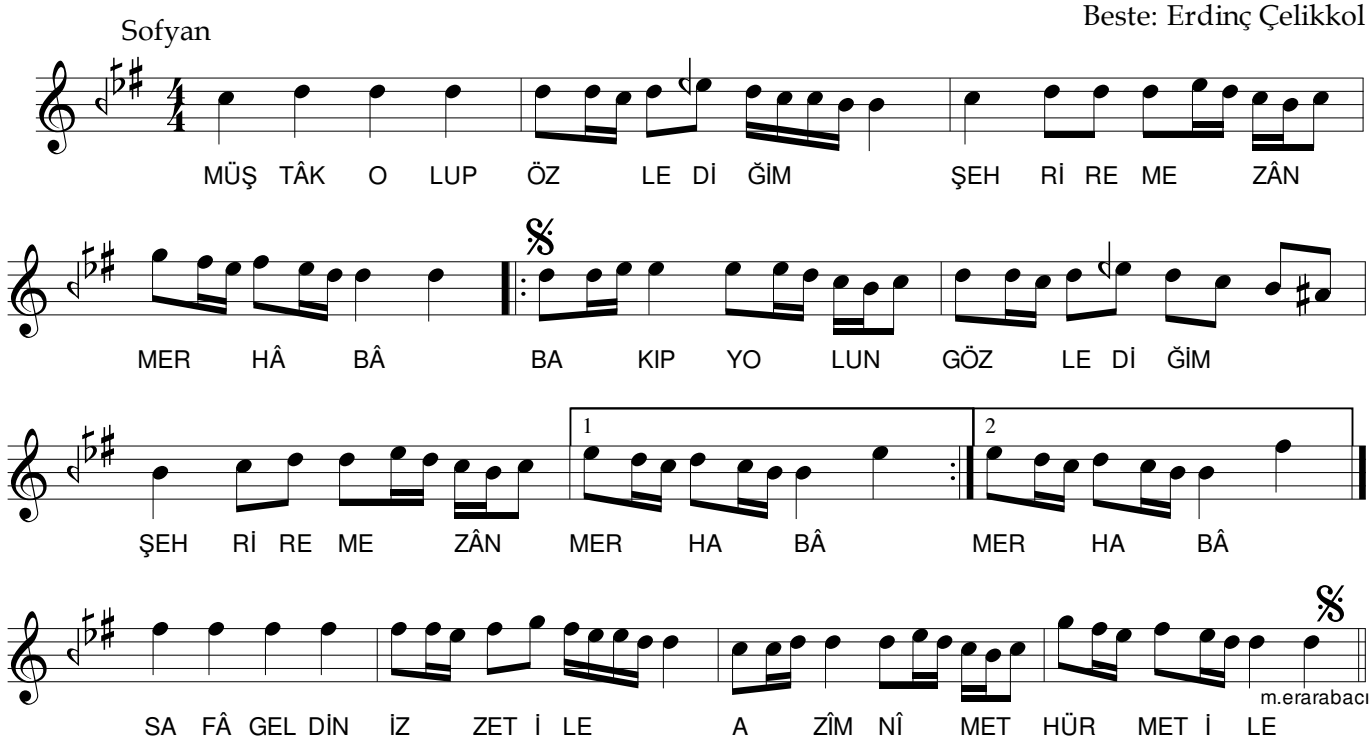
MÜNKÎR TERKET NİZÂYI
BİZ SEVERİZ SEMÂ'I

ALLAH, ALLAH, ALLAH
HÛ, HÛ, HÛ, HÛ
HAY, HAY, HAY, HAY
İLLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Müştâk Olup Özlediğim

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Erdinç Çelikkol

MÜŞTÂK OLUP ÖZLEDİĞİM ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ
BAKIP YOLUN GÖZLEDİĞİM ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ

SAFÂ GELDİN İZZET İLE DAHÎ AZÎM Nİ'MET İLE
MÜ'MİNLERE RAHMET İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ

MÜ'MİNLERİN BAYRÂMIDIR ON BİR AYIN SULTÂNIDIR
HAKK'IN BİZE FERMÂNIDIR ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ

ON BİR AYLIK YOLDAN GELİR BİR AY BİZE MİHMÂN OLUR
MÜZNİBLERE GUFRÂN OLUR ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ

DERVÎŞ YÛNUS SEVER ÖZDEN KANLI YAŞI DÖKER GÖZDEN
HOŞNÛD OLSUN CÜMLEMİZDEN ŞEHR-İ RAMAZÂN MERHABÂ

Hüzzam İlâhi

Nakkaşımız Bizi Ezel Bî-Levn-ü

Güfte: Eşrefoğlu Rumi
Beste: Ali Rıza Şengel

NAKKÂŞIMIZ BİZİ EZEL BÎ-LEVN-Ü RENK YAZIP DÜRÜR
LEVH-İ GÖNÜLDEN GAYRININ NAKŞININ HEP BOZUP DÜRÜR

NEYLER ÂŞIK CÂN-Ü TENİ İSTER ONU DÜN-Ü GÜNÜ
GEL GÖR ONU SEVENLERİ DÜ-CİHÂNDAN BEZİP DÜRÜR

YER GÖK DAHİ EĞLENMEDEN 'KÂLÛ BELÂ' SÖYLENMEDEN
KENDİ CEMÂLİN GÖRMEĞE GÖZGÜMÜZÜ DÜZÜP DÜRÜR

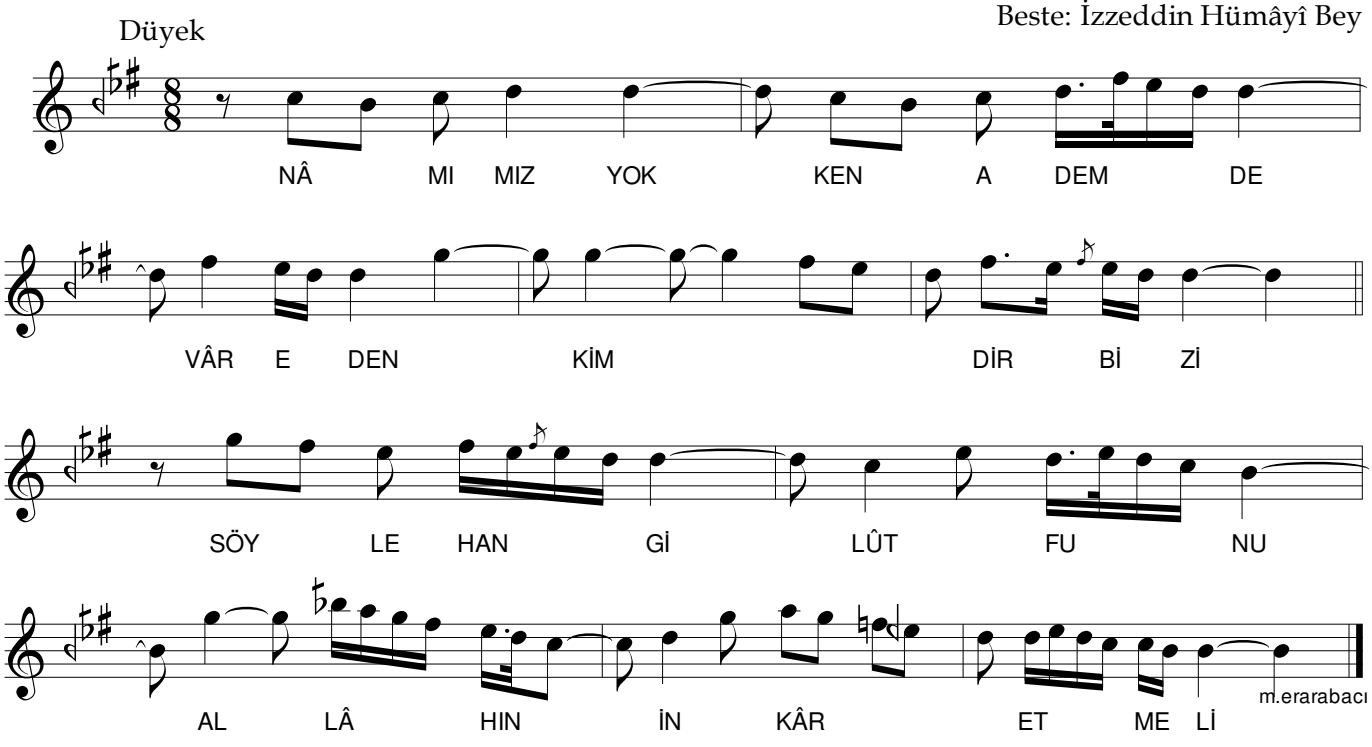
KULLÂB URUP CÂNIMIZA DÜN GÜN ÇEKER KEND'ÖZÜNE
NİCELERİ MANSÛR'LEYİN KÜL OLUBEN TOZUP DÜRÜR

BU EŞREFOĞLU RÛMÎ'Yİ AŞK DERYÂSININ MEVCLERİ
TAŞTAN TAŞA ÇALA ÇALA MAHV EYLEYİP EZİP DÜRÜR

Hüzzam İlâhi

Nâmımız Yokken Ademde

Güfte: Ken'an Rifâî
Beste: İzzeddin Hümâyî Bey

NÂMIMIZ YOKKEN ADEMDE, VAR EDEN KİMDİR BİZİ
SÖYLE HANGİ LÛTFUNU ALLAH'IN İNKÂR ETMELİ
ÇÂRESİZ KALSAK BİZE DEST-GÎR-U ÇÂRE-SÂZ
SÖYLE HANGİ LÛTFUNU ALLAH'IN İNKÂR ETMELİ

SETR EDEN KİM AYBIMIZ, AFFEYLEYEN İSYÂNIMIZ
ACZ-Ü TÂM-Ü YE'S İÇİNDE KİM OLUR AMANIMIZ
NERDE OLSAK KİM BİZİMLE, HEM BİZE BİZDEN YAKIN
SÖYLE HANGİ LÛTFUNU ALLAH'IN İNKÂR ETMELİ

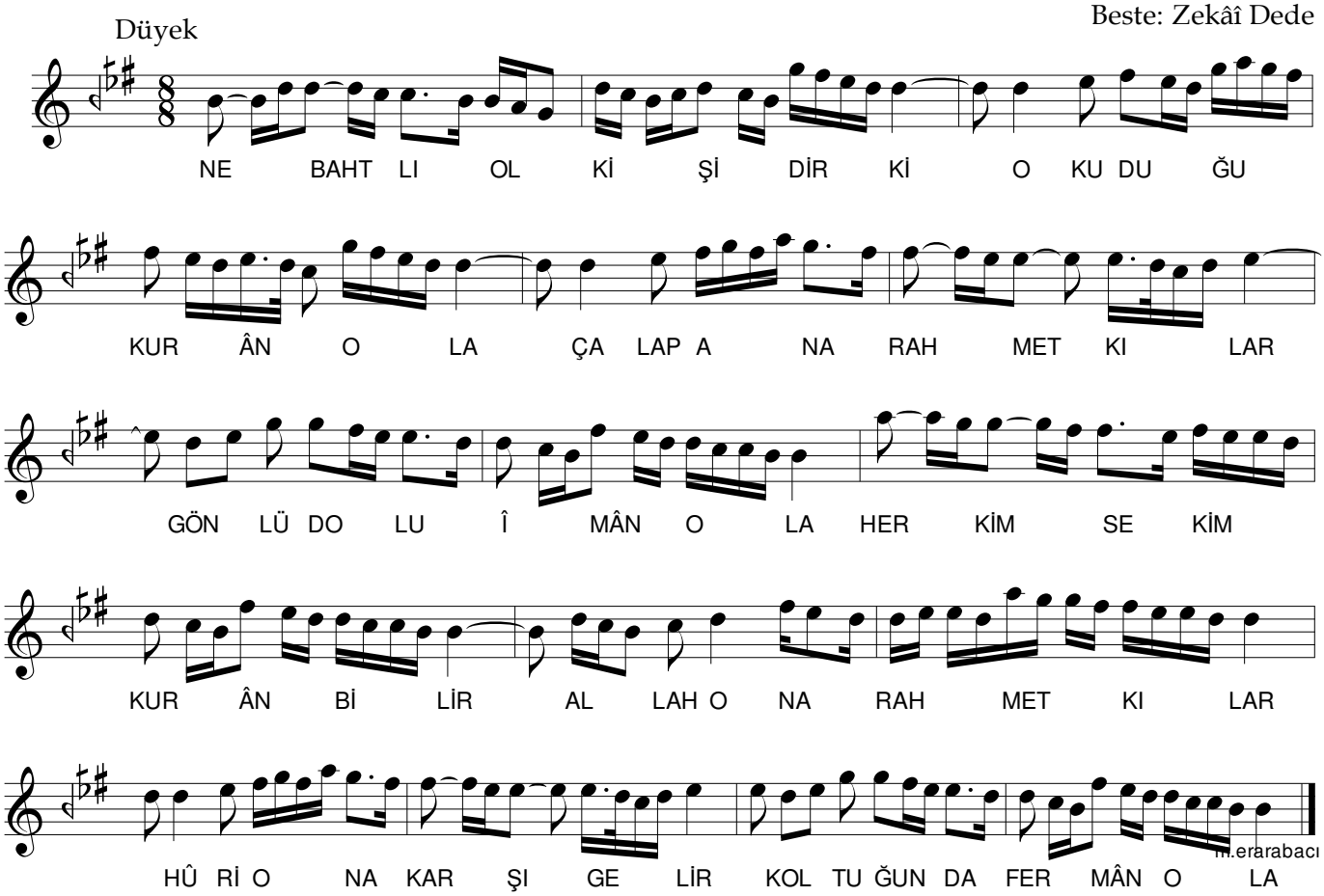
HER NE EYLERSE GÜZEL EYLER ULU SÜBHÂNIMIZ
HEP ANIN İHSÂNIDIR İZ'ÂNIMIZ, İRFÂNIMIZ
HÜZN-Ü GÂM YOK RABBİM ALLAH DER DE DÖNMEZ KİMSEYE
SÖYLE HANGİ LÛTFUNU ALLAH'IN İNKÂR ETMELİ

SIDK İLE ALLAH DEMEKTİR HER ŞEYE DERMÂNIMIZ
HAKK'A TEFVİZ-Î UMÛDUR, HASBİYALLAH ŞÂNIMIZ
HİÇ İKEN KEN'AN'Î ALLAH GARK-I İHSÂN EYLEDİ
SÖYLE HANGİ LÛTFUNU ALLAH'IN İNKÂR ETMELİ

Hüzzam İlâhi

Ne Bahtlı Ol Kişidir Ki

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Zekâî Dede

NE BAHTLI O KİŞİDİR Kİ, OKUDUĞU KUR'ÂN OLA
ÇALAP ONA RAHMET KILA, GÖNLÜ DOLU ÎMAN OLA

HER KİMSE Kİ KUR'ÂN BİLİR, ALLAH ONA RAHMET KILUR
HÛRi ONA KARŞI GELÜR, KOLTUĞUNDA FERMAN OLA

KUR'ÂN OKUYAN DERViŞE RAHMET KILAR OL PÂDİŞAH
RAHMET KILAR BAŞTAN BAŞA, DERVİŞ İKEN SULTÂN OLA

KUR'ÂN OKU SEN EY GÂFİL, TÂ BİLESİN BURHÂN DELİL
HAŞİR GÜNÜ SEN ŞÖYLE BİL, SIRAT SANA ÂSUN OLA

KUR'ÂN OKU GEL EY AMU, HARAM SANA TAMU
ÜRYAN OLA MAHLÛK KAMU, NURDAN SANA SAYVAN OLA

KUR'ÂN OKU ULU KİŞİ, NURDAN DOLA GÖNLÜN İÇİ
CENNET İÇİNDE TABİCI, SANA VİLDÂN, GİLMÂN OLA

KUR'ÂN OKU SEN EY VELÎ, TERK EYLE GİL HARAM MALI
MÜNKER NEKİRİN SÜÂLİ, TÂ Kİ SANA ÂSÂN OLA

EĞER YİĞİT EĞER KOCA, KUR'ÂN'I BİLMEZ BİR HECE
ANIN İŞİ ERTE GECE, EY DIRIGA YAMÂN OLA

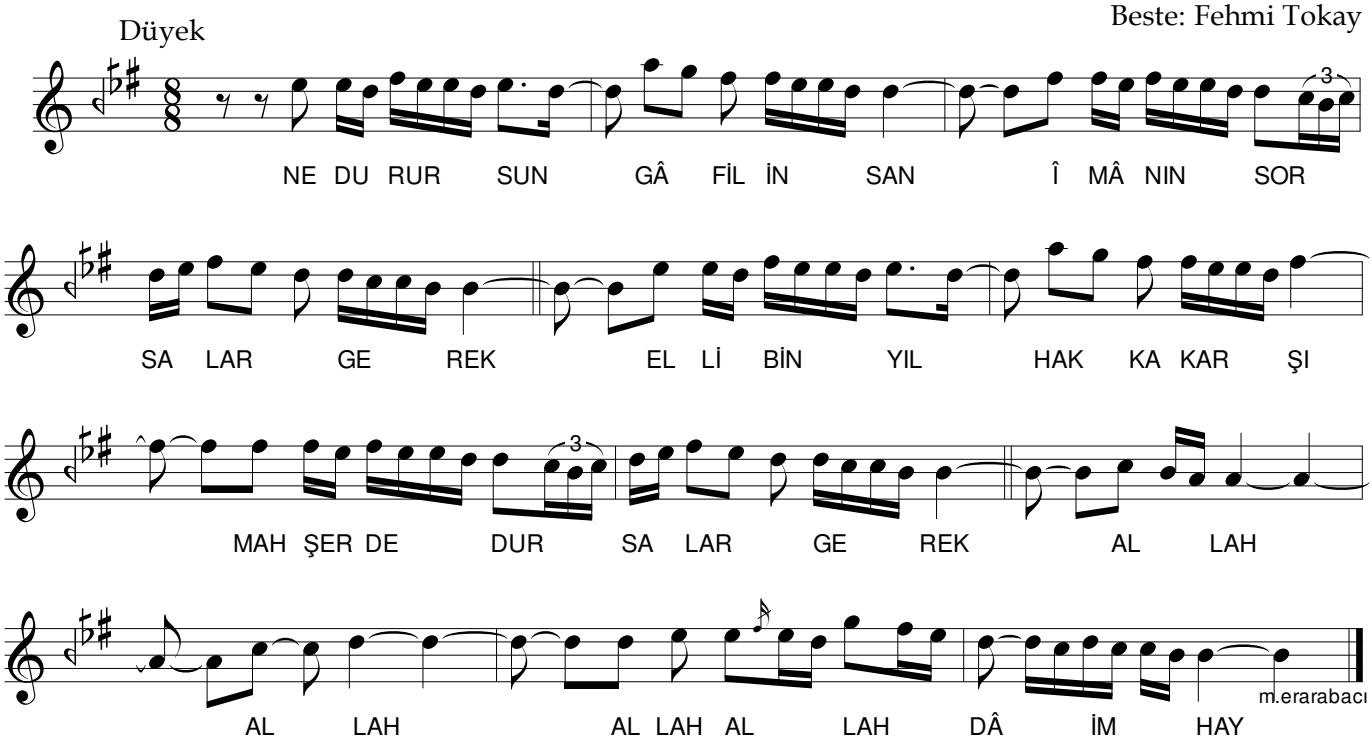
HER KİM Kİ KUR'ÂN BİLMEDİ, SANKİ CİHÂNA GELMEDİ
DERDİNE DERMÂN BULMADI, İŞLERİNE PİŞMÂN OLA

EY BÎÇÂRE YÛNUS DEDEM, KUR'ÂN İLE SEN DURUŞ MÜDÂM
GÜNAHLARIN AN DEMBEDEM, AFİV KILAN RAHMÂN OLA

Hüzzam İlâhi

Ne Dururs un Gâfil İnsan

Beste: Fehmi Tokay

NE DURURSUN GÂFİL INSAN
IMÂNIN SORSALAR GEREK
ELLİ BİN YIL HAKK'A KARŞI
MAHŞERDE DURSALAR GEREK

CEHENNEM EHLİ ÂHINDAN
DÂİM AĞLAR GÜNÂHINDAN
ÂSÎLERİN SOL ELİNDEN
BER'ÂTIN VERSELER GEREK

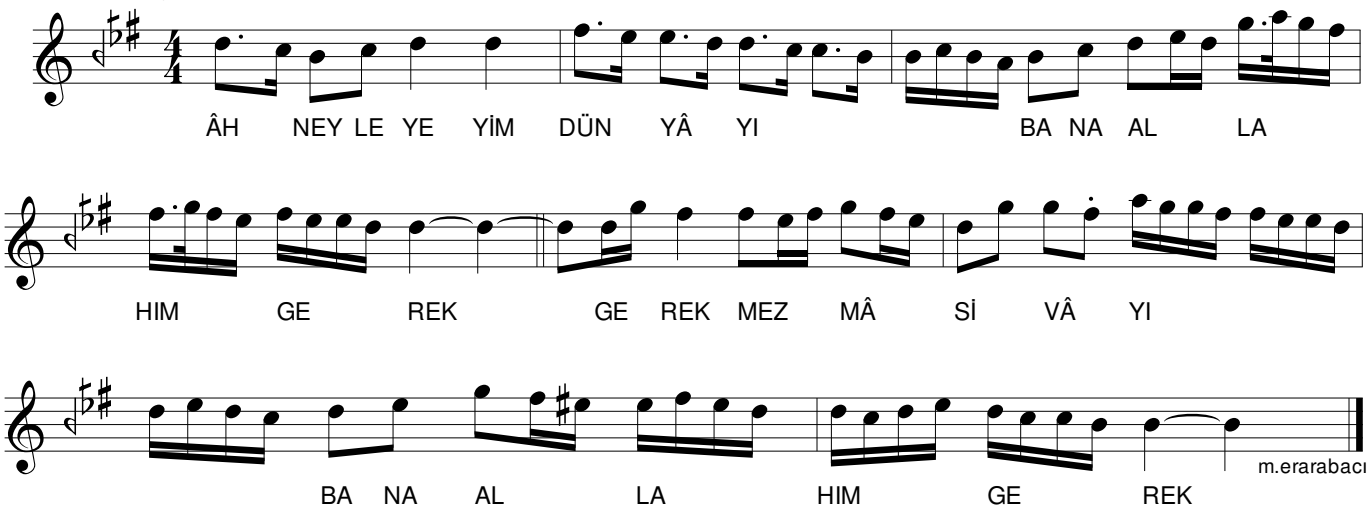
CEHENNEMDEN ÇIKAN MÂLİK
CİĞER OLDU DELİK DELİK
ÂSÎLERİ BÖLÜK BÖLÜK
ATEŞE SÜRSELER GEREK

Hüzzam İlâhi

Neyleyeyim Dünyâyı

Güfte: Azîz Mahmûd Hüdâî

Sofyan

NEYLEYEYIM DÜNYÂYI
BANA ALLAH'IM GEREK
GEREKMEZ MÂSIVÂYI
BANA ALLAH'IM GEREK

EHL-I DÜNYÂ DÜNYÂDA
EHL-I UKBÂ UKBÂDA
HER BIRI BIR SEVDÂDA
BANA ALLAH'IM GEREK

DERDLI DERMÂNIN ISTER
KULLAR SULTÂNIN ISTER
ÂŞIK CÂNÂNIN ISTER
BANA ALLAH'IM GEREK

MECNÛN ISTER LEYLÂ'YI
VÂMIK ISTERAZRÂ'YI
N'IDEM GAYRI SEVDÂYI
BANA ALLAH'IM GEREK

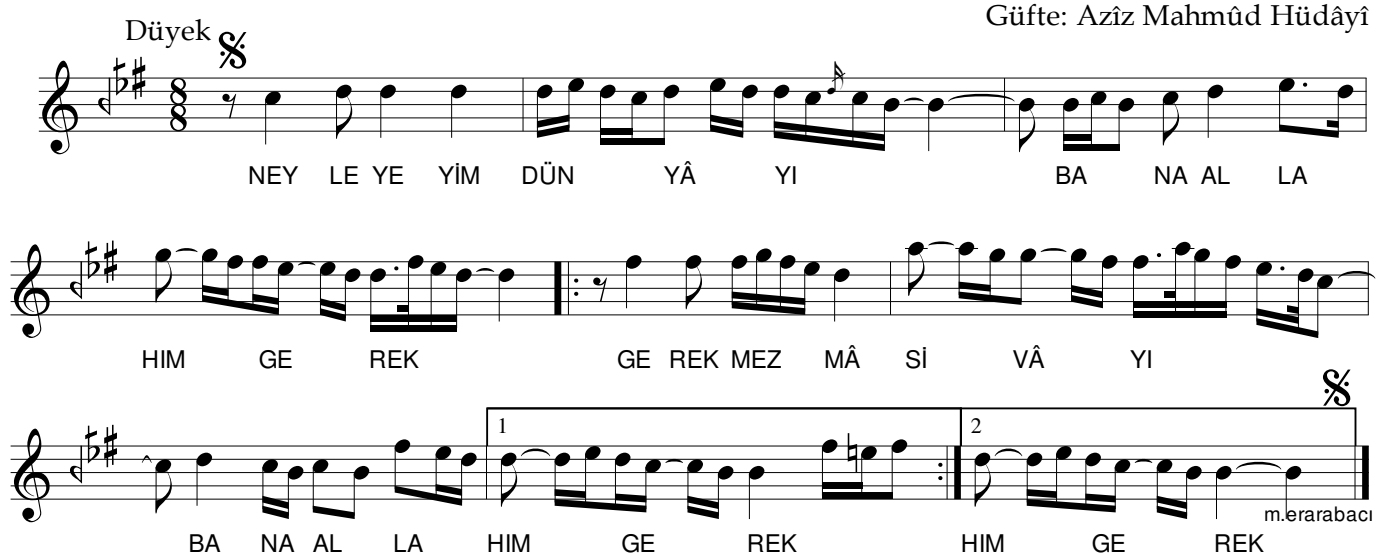
BÜLBÜL GÜLE KARŞI ZÂR
PERVÂNEYI YAKMIŞ NÂR
HER KULUN BIR DERDI VAR
BANA ALLAH'IM GEREK

BEYHÛDE HEVÂYI KO
HAKK'I BULA GÖR YÂ HÛ
HÜDÂYÎ'NIN SÖZÜ BU
BANA ALLAH'IM GEREK

Hüzzam İlâhi

Neyleyeyim Dünyâyı

Güfte: Azîz Mahmûd Hüdâyî

NEYLEYEYİM DÜNYÂYI
BANA ALLAH'IM GEREK
GEREKMEZ MÂSİVÂYI
BANA SULTÂN'IM GEREK

EHL-İ DÜNYÂ DÜNYÂDA
EHL-İ UKBÂ UKBÂDA
HER BİRİ BİR SEVDÂDA
BANA ALLAH'IM GEREK

DERDLİ DERMÂNIN İSTER
KULLAR SULTÂNIN İSTER
ÂŞIK CÂNÂNIN İSTER
BANA SÜBHÂN'IM GEREK

FÂNÎ DEVLET GEREKMEZ
TÜRLÜ ZİYNET GEREKMEZ
HAK'SIZ CENNET GEREKMEZ
BANA ALLAH'IM GEREK

MECNÛN İSTER LEYLÂ'YI
VÂMIK ÖZLER AZRÂ'YI
N'İDEM GAYRI SEVDÂYI
BANA ALLAH'IM GEREK

BÜLBÜL GÜLE KARŞI ZÂR
PERVÂNEYİ YAKMIŞ NÂR
HER KULUN BİR DERDİ VAR
BANA ALLAH'IM GEREK

Hüzzam İlâhi

N'oldun Ağlarsın Gönül Bî-Bedel

Güfte: Üftâde Hz.
Beste: İsmâil Hakkı Bey

N'OLDUN AĞLARSIN GÖNÜL BÎ-BEDEL YÂRİN Mİ VAR
ZÂRİ ZÂRİ İNLEMEKDEN GAYRI BİR KÂRIN MI VAR

NÂR-I AŞKA KENDİNİ ATMAK DİLERSİN HER NEFES
ODA YANMAZ KİM HALÎLULLAH GİBİ TENİN Mİ VAR

RÛZ-U ŞEB ARZÛ EDERSİN DOST CEMÂLİN GÖRMEĞE
SIRR-I AHMED'DEN ERİŞMİŞ ÇEŞMİNE NÛRUN MU VAR

CÂNIMI VİREM DEYU ARZU İDERSİN DÂİMÂ
RÛH-İ ISMÂÎL'E BENZER KİM ACEB CÂNIN MI VAR

BAĞRI BAŞ-I GÖZÜ YAŞLI CİĞERİ DELİK DELİK
HER BELÂYA KATLANIR EYYÛB GİBİ SABRIN MI VAR

MÂSİVÂDAN GEÇÜBEN DOST İLİNE AZM ETMEYE
RÛH-İ KUDSÎDEN ERİŞMİŞ ÇEŞMİNE NÛRUN MU VAR

NE ACEP CÜR'ET EDERSİN SÖZLERE ÜFTÂDE'SİN
RÂH-I HAKK'A VÂSIL OLMUŞ ZERRECE HÂLİN Mİ VAR

Hüzzam İlâhi

Nûr-i Yezdân-ı Hüdâsın

Güfte:
Beste: Tal'ât Bey

Düyek

NÛR-İ YEZDÂN-I HÜDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
İSM-İ ZÂTIN ZÂT-I A'ZAM YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
CÜMLE VÂRIN VÂR-I ZÂTINDIR HABÎB-İ KİBRİYÂ
SIRR-I SÜBHÂN-I ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam Tevşih

Nûrsun Mahbûb-i Sübhânım

Güfte: Hüseyin Vassaf Bey
Beste: Muallim Kâzım Bey

Devr-i Revân

NÛRSUN MAHBÛB-İ SÜBHÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
SERVER-İ ÂLEMSİN ÎMÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
ÂSİTÂN-I PÂKİNE ETDİM HULÛSEN ıLTİCÂ
ÂLEME ıHSÂN-I MENNÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

LÛTF ıLE MESRÛR BUYUR MAHZÛN ETME BENDENİ
HAZRET-İ HAK AŞKINA CÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ
ÇOK ZAMAN MEHCÛR-İ DÎDÂRIN OLAN VASSÂF'INA
GEL ıNAYET EYLE CÂNÂNIM MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Nübüvvet Tahtına Şâh Oldu

Devr-i Hindî

Güfte ve Beste: İzzettin Eskidemir

NÜBÜVVET TAHTINA ŞÂH OLDU MUHAMMED
ÂLEME HAK'TAN MİHMÂN OLDU MUHAMMED
CÜMLE NEBÎYE SERDÂR OLDU MUHAMMED
OL RESÛL-İ KİBRİYÂ OLDU MUHAMMED

ŞÂNINI ÎLÂM EYLEDİ YÜCE ALLAH
VASFINI ÎRÂD EYLER EYLER OL KELÂMULLAH
MÎ'RACDA GÖRDÜN HAKTAN İLTİFÂT VALLAH
KÂİNÂTA NÛR İNDİN YÂ RESÛLALLAH

AŞK-I HÜDÂ, MELCE-İ RÛZ-İ CEZÂSIN
MAHŞERDE ÜMMETİNE RAHMET SEZÂSIN
RABBİN SENİ ÖVMÜŞ, SEN ONLA YANARSIN
SEN AHMED, MAHMÛD, MUHAMMED, MUSTAFÂSIN

SENİ HER DEM ANAR DİLLER, MUTLU OLUR
SANA ÂŞIK OLAN KULLAR HAKKI BULUR
DERVİŞ İZZET, YOLU DÂİM SENDE BULUR
ŞEFÂAT KIL ANA, BULA DÂİM SÜRÛR

Hüzzam İlâhi

Ol Allah'ımın Sevdiği

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sadun Aksüt

OL ALLAH'IMIN SEVDİĞİ
MUHAMMED CÂNIM MUHAMMED
DÂİM KUR'ÂNDA ÖVDÜĞÜ
MUHAMMED CÂNIM MUHAMMED

ÜMMETİM DEMİŞTİR BİZE
BAKMADI OĞULA KIZA
YARIN ŞEFÎ' OLUR BİZE
MUHAMMED CÂNIM MUHAMMED

YÛNUS EMREM SEN TEK OTUR
SÜRÜN EKSİĞİNİ BİTİR
ŞEVK İLE SALÂVÂT GETİR
MUHAMMED CÂNIM MUHAMMED

Hüzzam Tevşîh

Onsekizbin Âlemin Şâhı

Güfte: Hayrullah Tâceddin Ef.
Beste: Bekirzâde Hüseyin Tolan

Devr-i Hindî

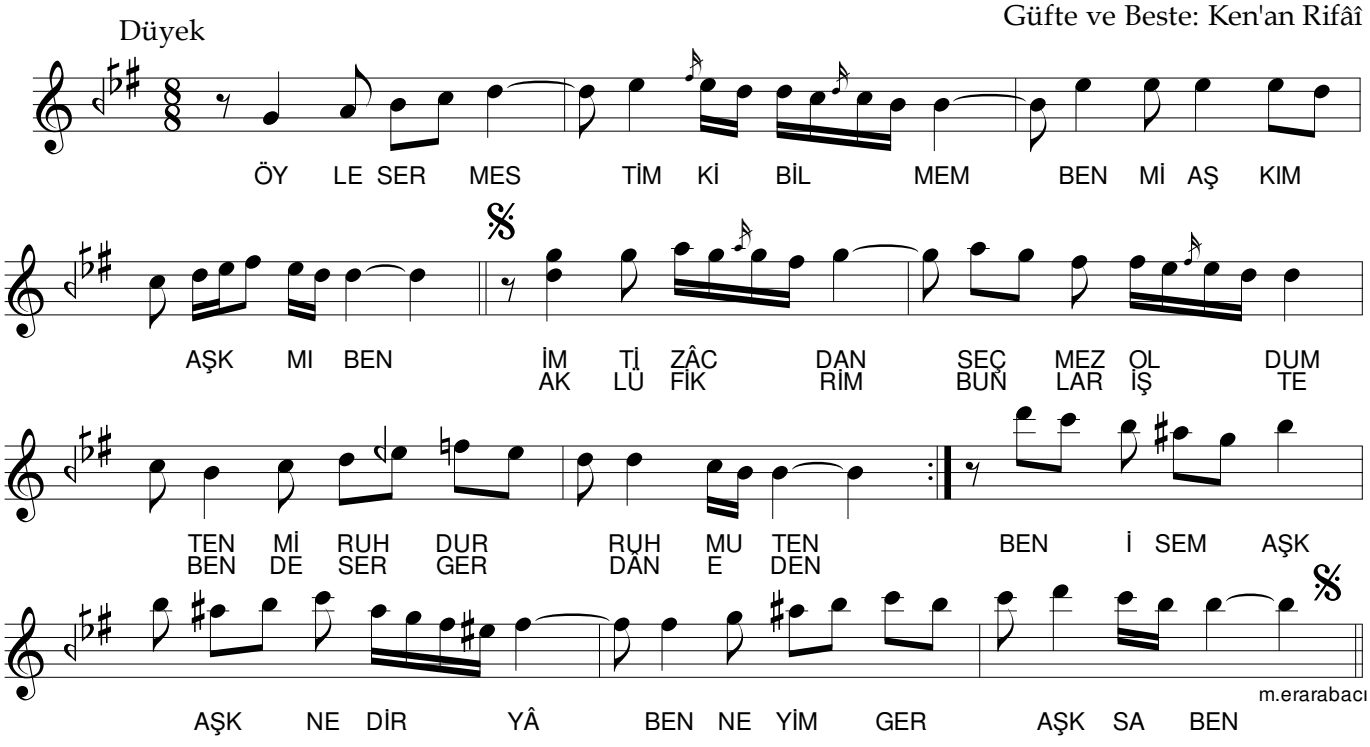

ONSEKİZ BİN ÂLEMİN ŞÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
ÂŞIKÂNIN GÖNLÜNÜN MÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
HAZRETİ HAKKIN NAZARGÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ
KÂBE KAVSEYN'İ GEÇÜP GİRDİN SARÂYI VAHDETE
BÎ KEMÛ KEYF GÖRDÜN ALLAH'I MUHAMMED MUSTAFÂ
HÂKİ PÂYÎ DEVLETİNDEN AF DİLER TÂCÎ KULUN
EHL-İ DERDİN İLTİCÂGÂHI MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Öyle Sermestim Ki Bilmem

Güfte ve Beste: Ken'an Rifâî

ÖYLE SERMESTİM Kİ BİLMEM BEN Mİ AŞKIM, AŞK MI BEN
İMTİZÂCDAN SEÇMEZ OLDUM TEN Mİ RUHDUR, RUH MU TEN
BEN İSEM AŞK, AŞK NEDİR, YÂ BEN NEYİM GER AŞKSA BEN
AKL-Ü FİKRİM BUNLAR İŞTE BENDE SERGERDÂN EDEN

GER TECELLÎ ETSE KALBE NÛR-İ CEVVÂL-İ HÜDÂ
CEZBE-Ü RAHMÂN BUDUR, HEM AŞK-I NEVVÂR-I HÜDÂ
GÖKTEN ÎSÂ İNDİ, MEHDÎ ZÂHİR OLDU MEYDÂNA
KESTİ DECCÂL'İ KÖTÜ HUYLARDAN OLDU KALB REHÂ

GİTTİ BENLİK, ÖLDÜ DECCÂL, KALMADI ZÂT-Ü SIFÂT
AŞKIN OLDU HER TARÂF, KALB BULDU ZULMETTEN NECÂT
AŞK İMİŞ ZÂHİRLE BÂTIN ŞEM'İ, ANCAK AŞK İMİŞ
BEN ÇIKINCA ARADAN OLMUŞ VÜCÛDUM KÂİNÂT

UYDU ÎSÂ MEHDİ'YE, MEHDÎ HEMEN OLDU İMÂM
ETTİLER HER İKİSİ BİRDEN NAMÂZA TAM KIYÂM
NEFS İKEN İSMİ DEĞİŞTİ, BÂREKALLÂH OLDU RÛH
ETTİ RÛHÜİ KUDS İLE BİR İTTİHÂD Kİ ASL-U TÂM

MATLA'-I ŞEMS-İ MUHAMMED KALBİDİR BİR KÂMİLİN
MAZHAR-I ZÂT-Ü SIFÂT, HEM KALBİDİR BİR KÂMİLİN
CİLVEGER AŞKULLAH ALLAH KALB-İ PÂKİNDE ONUN
CÜMLENİN MAKSÛDU ANCAK KALBİDİR BİR KÂMİLİN

RÂZIYIM EFLÂKTE OLMAKTANSA EMLÂKE KARÎN
BU ZEMÎNDE OLMAK ELBET MAZHAR-I AŞK-I MÜBÎN
NÎMET-Ü İHSÂN-I CENNETTEN MUALLÂ KEN'AN'A
BURDA OLMAK KÂMİLİN KALBİNDE PÜR-ZEVK-U EMÎN

Hüzzam Tevşîh

Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i

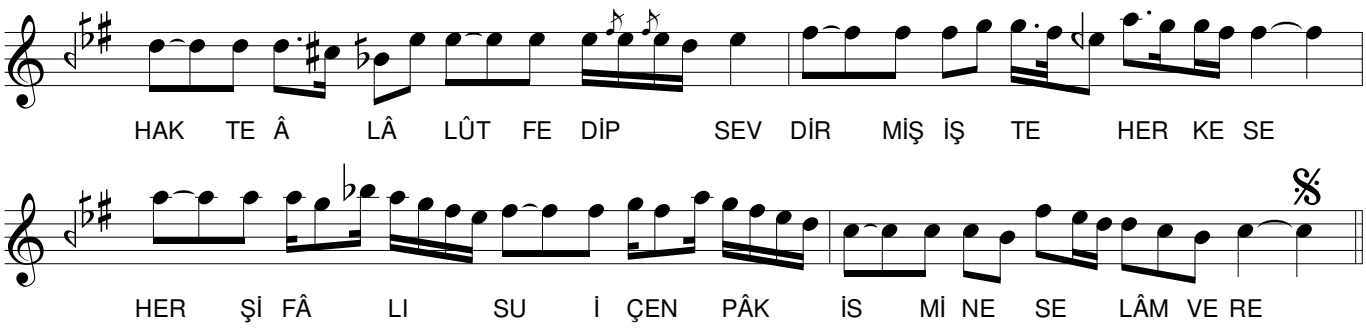
Güfte: Rükneddin Akbaş
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

Mevlevî Devr-i Revânı

m.erarabacı

Pek Şirin Bir Beldesin Ey Şehr-i

PEK ŞİRİN BİR BELDESİN EY ŞEHR-İ BURC-I EVLİYÂ
İFTİHÂR ET ŞANLIURFA, SENDEDİR EYYÛB NEBÎ

SABRINI HER DERDİNE DERMÂN BİLİP BULMUŞ ŞİFÂ
İFTİHÂR ET ŞANLIURFA, SENDEDİR EYYÛB NEBÎ

HAZRETİ EYYÛB'U HAKK'A SEVDİREN SIDK-Û VEFÂ
SEVGİSİ, SABRI, SEBÂTI DESTÂN OLMUŞ ÇAĞLARA

KÂDİRİ MUTLAK BU ŞEHRİ AŞK İLE ETMİŞ BİNÂ
İFTİHÂR ET ŞANLIURFA, SENDEDİR EYYÛB NEBÎ

MERTLİĞİ, CÖMERTLİĞİ, AZMİ SEN ÖĞRETTİN BİZE
HAKK TEÂLÂ LÛTFEDİP SEVDİRMİŞ İŞTE HERKESE

HER ŞİFÂLI SU İÇEN PÂK İSMİNE SELÂM VERE
İFTİHÂR ET ŞANLIURFA, SENDEDİR EYYÛB NEBÎ

ENBİYÂLAR, EVLİYÂLAR HÜRMETİYÇÜN RABBENÂ
SEN MUKAYYED OL BENİM EMSÂLSİZ, EŞSİZ URFA'MA

Hüzzam İlâhi

Resûl-i Müctebâ Nesli

Güfte ve Beste: Nâyî Ali Rızâ Bey

RESÛL-İ MÜCTEBÂ NESLİ RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR
ALİYY'EL MÜRTEZA SULBİ RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR

MUHAMMED'LE ALİ ZEHRA, HÜSEYN İLE HASAN ASA
EDEN AT ŞÂNINI İSKÂ RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR

İMÂMAN DÛDE-İ MİSLİ, GÖZETİRLER HEMEN VASLI
HAKÎKAT RÂHININ ASLI RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR

ŞERÎAT BÂBIDIR OLDUR GEL, TARÎKAT MÂRİFETTİR GEL,
HAKÎKAT PÎRİMİZDİR GEL RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR

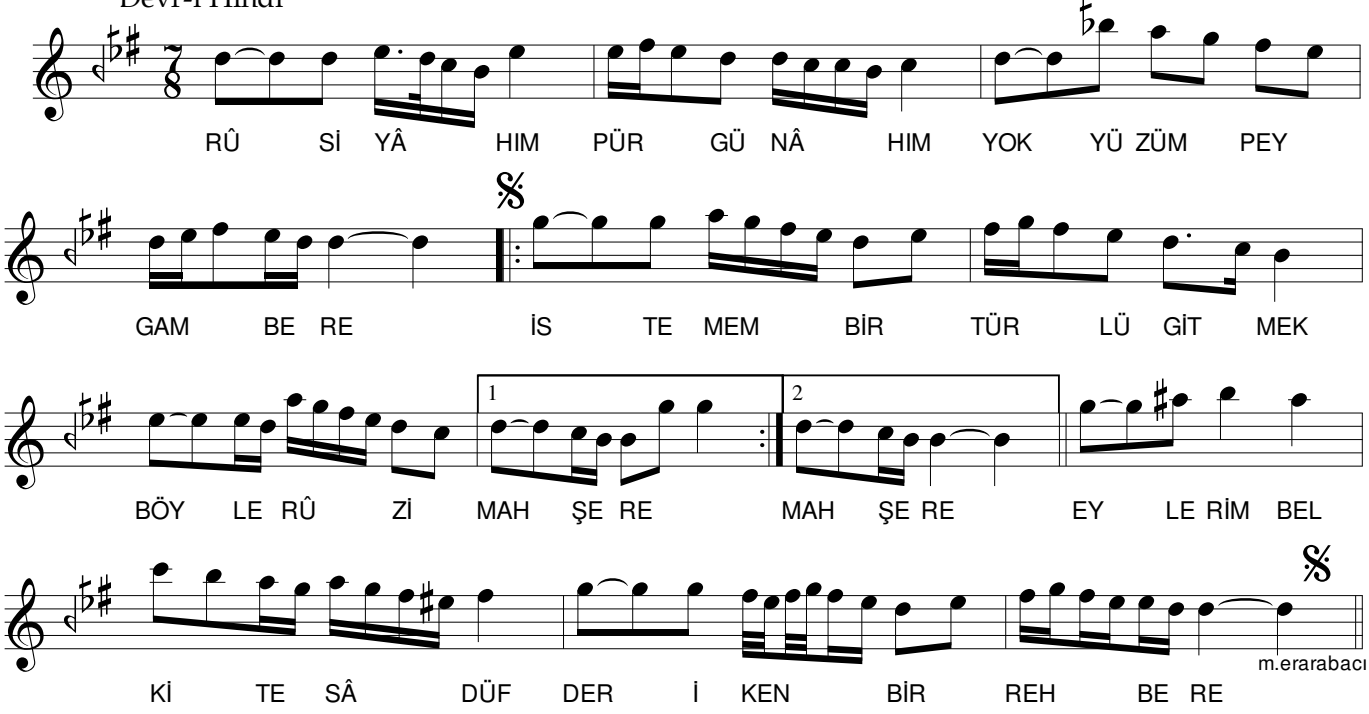
RIZÂ BÂBIN GÖZET PÎRİNİ HAKÎKAT KIL HEMEN SEYRİN
SENİN İŞTE DESTİGÎRİN RİFÂÎ SEYYİD AHMED'DİR

Hüzzam Tevşîh

Rû Siyâhım Pür-Günâhım

Güfte: Neyzen Tevfîk
Beste: A. Necdet Tanlak

Devr-i Hindî

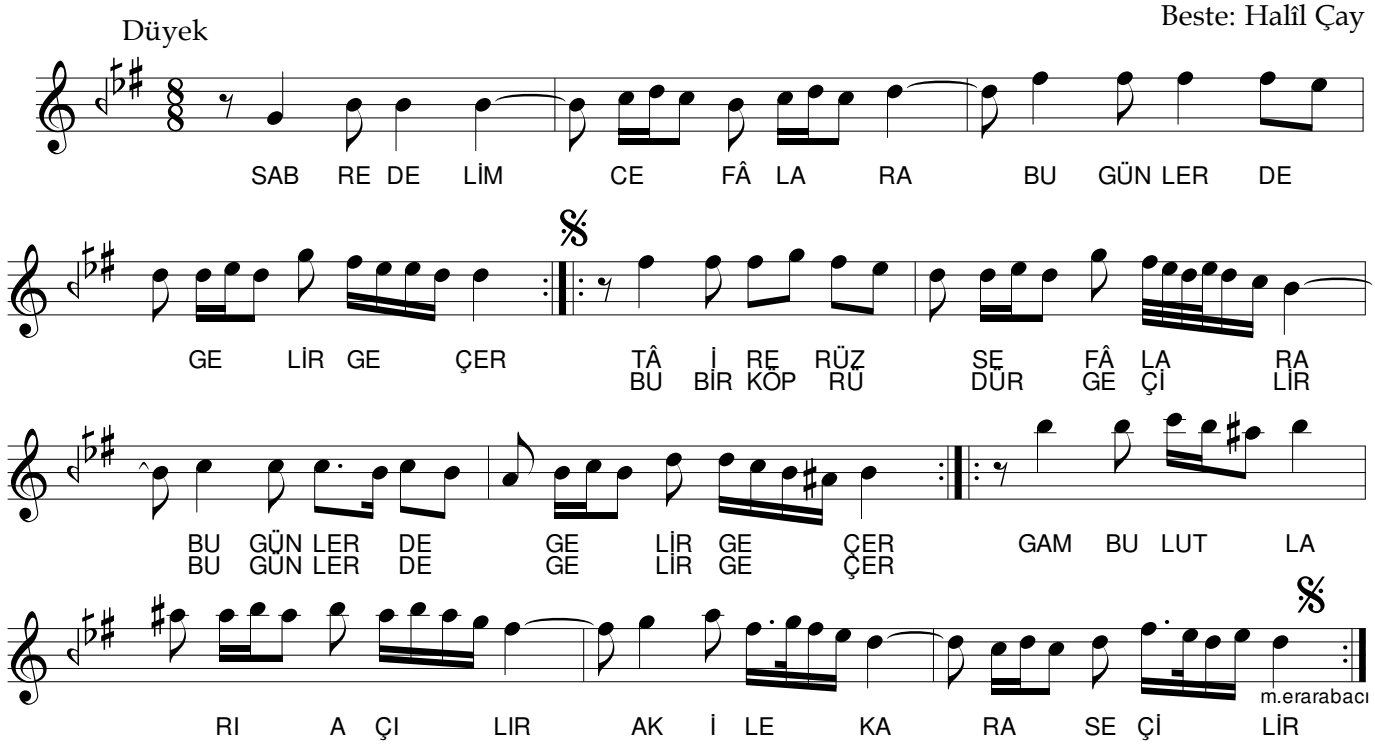

RÛ-SİYÂHIM, PÜR-GÜNÂHIM, YOK YÜZÜM PEYGAMBER'E
İSTEMEM BİR TÜRLÜ GİTMEK BÖYLE RÛZ-İ MAHŞER
EYLERİM BELKİ TESÂDÜF DER İKEN BİR REHBERE
İSTEMEM BİR TÜRLÜ GİTMEK BÖYLE RÛZ-İ MAHŞERE

Hüzzam İlâhi

Sabredelim Cefâlara Bugünler de

Güfte: İsmâil Hakkı Bursevî
Beste: Halîl Çay

SABREDELİM CEFÂLARA
BU GÜNLER DE GELİR GEÇER
TÂ İRERÜZ SEFÂLARA
BU GÜNLER DE GELİR, GEÇER

ÇÜNKÜ YERE BASTI KADEM
NİCE YIL AĞLADI ÂDEM
OĞUL, KIZ BÖYLEDİR DEDEM
BU GÜNLER DE GELİR, GEÇER

GAM BULUTLARI AÇILIR
AK İLE KARA SEÇİLİR
BU BİR KÖPRÜDÜR GEÇİLİR
BU GÜNLER DE GELİR, GEÇER

SABAH OLMAZ DEME SAKIN
GÜNEŞ DOĞAR IRAK, YAKIN
SABRET KAZÂYA VER AKIN
BU GÜNLER DE GELİR, GEÇER

Hüzzam İlâhi

Sâkin-i Ümm-i Abîde Nesl-i

Beste: Nâyî Ali Rızâ Bey

Evsat

SÂKİN-İ ÜMM-İ ABÎDE NESL-İ PÂK-İ HAYDERİ
TUTTU TAKBÎL EYLEDİ LÂ-ŞEK YED-İ PEYGAMBERİ
PERTEV-İ NÛR-İ ALÎ'DİR RÂH-I AŞKIN REHBERİ
YÜZ SÜRÜP DERGÂHINA GELDİM VELÎLER SERVERİ
EHL-İ BEYT-İ MUSTAFÂ'DIR PÎRİMİZ SULTÂNIMIZ
NÛR-İ ÇEŞM-İ MURTAZÂ'DIR OL ŞEFÂAT KÂNIMIZ

Hüzzam İlâhi

Sâlik Merâtip Kateder

Güfte: Senâyî Hasan Ef.
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

SÂLİK MERÂTİP KAT EDER, TEKRÂR-I HÛ YÂ HÛ İLE
ÂŞIK HİCÂBIN REF EDER, EZKÂR-I HÛ YÂ HÛ İLE
KEŞFÜ KERÂMÂTA ERER, CÜMLE MAKÂMÂTI GEÇER
VAHDET GÜLÜN DÂİM DERER, GÜLZÂR-I HÛ YÂ HÛ İLE

KESRETTE BULDU VAHDETİ, MİHNETDE BULDU RÂHATI
FİRKATDE BULDU VUSLATI, HER BÂR-I HÛ YÂ HÛ İLE
GEL EY SENÂYÎ DÂİMÂ, HÛ ZİKRİN ET SUBH-U MESÂ
TÂ KEŞF OLA SANA LİKÂ, ESRÂR-I HÛ YÂ HÛ İLE

Hüzzam İlâhi

Sarây-ı Kün-fe-kânın Hükmüne

SARÂY-I KÜN FE-KÂN'IN HÜKMÜNE FERMÂN EDEN HAYDER
HABÎBİNİ MUALLÂ TAHTINA SULTÂN EDEN HAYDER
NİCE ETTİN EY FELEK NÛR-İ ÇEŞM-İ SIBT-I ZEHRÂ'YI
BU GÜNLERDE CİŞER KAN AĞLASIN EFGÂN EDEN HAYDER

Hüzzam İlâhi

Sebeb-i Hilkât-i Âlem Yüceden

Güfte: Mecit Sesigür
Beste: Âmir Ateş

Nim Sofyan

SEBEB-İ HİLKAT-İ ÂLEM YÜCEDEN SESLENİYOR
UYAN EY ÂLEM-İ İSLÂM, BU GECE YATMA DİYOR
BU GECE İNMİŞ İDİ HAZRET-İ KUR'ÂN-I MÜBÎN
BU GECE FAHRİNİ ARZETTİ SEMÂVÂTA ZEMÎN

BU GECE GÖSTERİYOR ŞÂHA GİDEN DOĞRU YOLU
BU GECENİN KADRİ DİĞER BİN GECELERDEN DE ULU
BU GECE RABBİMİZİN EMRİ İLE CÜMLE MELEK
BU GECE ALLAH'IMIZIN LÛTFUNU TEBŞİR EDECEK

Hüzzam İlâhi

Seherde Açılan Güller Nedendir

Güfte: Azîz Mahmûd Hüdâyî
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

SEHERDE AÇILAN GÜLLER NEDENDİR
ÖTEN ŞÛRÎİDE BÜLBÜLLER NEDENDİR
MENEFŞELERLE SÜMBÜLLER NEDENDİR
GÖREN GÖZ, SÖYLEYEN DİLLER NEDENDİR

BAKANLAR KUDRET-İ PERVERDİGÂRE
GÖRENLER SUN-İ HAKKI ÂŞİKÂRE
NAZÂR ET İBRET İLE NEV-BAHÂRE
AKAN SULAR, ESEN YELLER NEDENDİR

SAFÂYI KANDE BULDU KALB-İ İNSAN
ZİYA-YI KANDEN ALDI MÂHİ TÂBAN
SİMÂRI KANDE BULDU BÂĞ-I BUSTÂN
GÜLİSTANDA BİTEN GÜLLER NEDENDİR

KAMÛNUN ASLI HÛD ÂDEM'LE HAVVÂ
YA NİÇÜN BÂZI Â'LÂ BÂZI EDNÂ
HÜDAYÎ KANDEN OLDU BUNCA EŞYÂ
BU ÂLEMLERLE VE İLLER NEDENDİR

NEDENDİR DÂR-I UKBÂ DÂR-I DÜNYÂ
NEDENDİR MÂH-I HURŞÎD-İ SÜREYYÂ
NEDENDİR BERR-Ü BAHR-U KÛH-Ü SAHRÂ
ACEP BU YOLLAR VE BELLER NEDENDİR

KİMİ OLMUŞ VİSÂLİ HAKK'A LÂYIK
KİMİNİN DÎDE-İ KALBİ UYANIK
KİMİ NÛR-İ CEMÂL-İ HAKK'A ÂŞIK
BU HAY HUY GULGULLER NEDENDİR

KİMİSİ AŞK İLE NÂLÂN OLURLAR
KİMİSİ GÜL GİBİ HANDÂN OLURLAR
KİMİ BENDE KİMİ SULTÂN OLURLAR
BU SULTÂN İLE BU KULLAR NEDENDİR

KAMÛ ERVÂH ELEST BEZMİNE YETTİ
HİTÂB-I HAKKI HEP CÜMLE EŞİTTİ
YA NİÇÜN HER BİRİ BİR YOLA GİTTİ
HÜDÂ BİRDİR BU ÇOK YOLLAR NEDENDİR

Hüzzam İlâhi

Sende Doğmuşdur Muhammed

Güfte: Abdülehad Nûri
Beste: Hafız Hüseyin Tolan

Semâî

SENDE DOĞMUŞDUR MUHAMMED MUSTAFÂ, YÂ MUSTAFÂ
MERHABÂ EY FAHRİ ÂLEM MERHABÂ YÂ MERHABÂ
SENDE OLMUŞDUR BU ÂLEM PÜR-SAFÂ ÂH PÜR-SAFÂ
MERHABÂ EY FAHRİ ÂLEM MERHABÂ YÂ MERHABÂ

Hüzzam Tevşîh

Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim

Güfte: H. İbrâhim Peker
Beste: Dursun Çakmak

SENİN AŞKINLA YANSIN BU TENİM, NÛRUNLA DOLSUN BEDENİM
GECE GÜNDÜZ HEP SENSİN DİLEĞİM, ŞEFÂAT YÂ RESÛLÂLLAH
HÜDÂNIN SEVGİLİSİ, HEM RAHMETEN LİL ÂLEMÎN'SİN EY CÂN
ŞEFÎ'UL MÜZNİBÎN MUHAMMED-ÜL EMÎNSİN YÂ RESÛLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Sıdk İle Bende Olan

Beste: Hâfız Zeki Altun

SIDK İLE BENDE OLAN
HAZRETİ NÛREDDÎN'E
ŞÜPHESİZ NÂİL OLUR
HİMMET-İ NÛREDDÎN'E

MAHREM-İ BEZM-İ HAVAS
OLMAK İSE MAKSÛDUN
GECE GÜN DURMA ÇALIŞ
HİZMET-İ NÛREDDÎN'E

Hüzzam İlâhi

Sordular Pervâneye

Güfte: Abdülazîz Zihni Ef.
Beste: Zeki Altun

Sofyan

SORDULAR PERVÂNEYE
NİÇİN BÖYLE YANARSIN
DOSTTAN HABER Mİ GELDİ
N'OLDUN A GÖNÜL N'OLDUN

BİR YERDE KARÂR ETMEZ
HİÇ KİMSEDEN ÂR ETMEZ
HEKİMLER TIMÂR ETMEZ
N'OLDUN A GÖNÜL N'OLDUN

KALBİNİ KÜŞÂD EYLE
HEM MEVLÂ'YI YÂD EYLE
GAMGİN DİLİ ŞÂD EYLE
N'OLDUN A GÖNÜL N'OLDUN

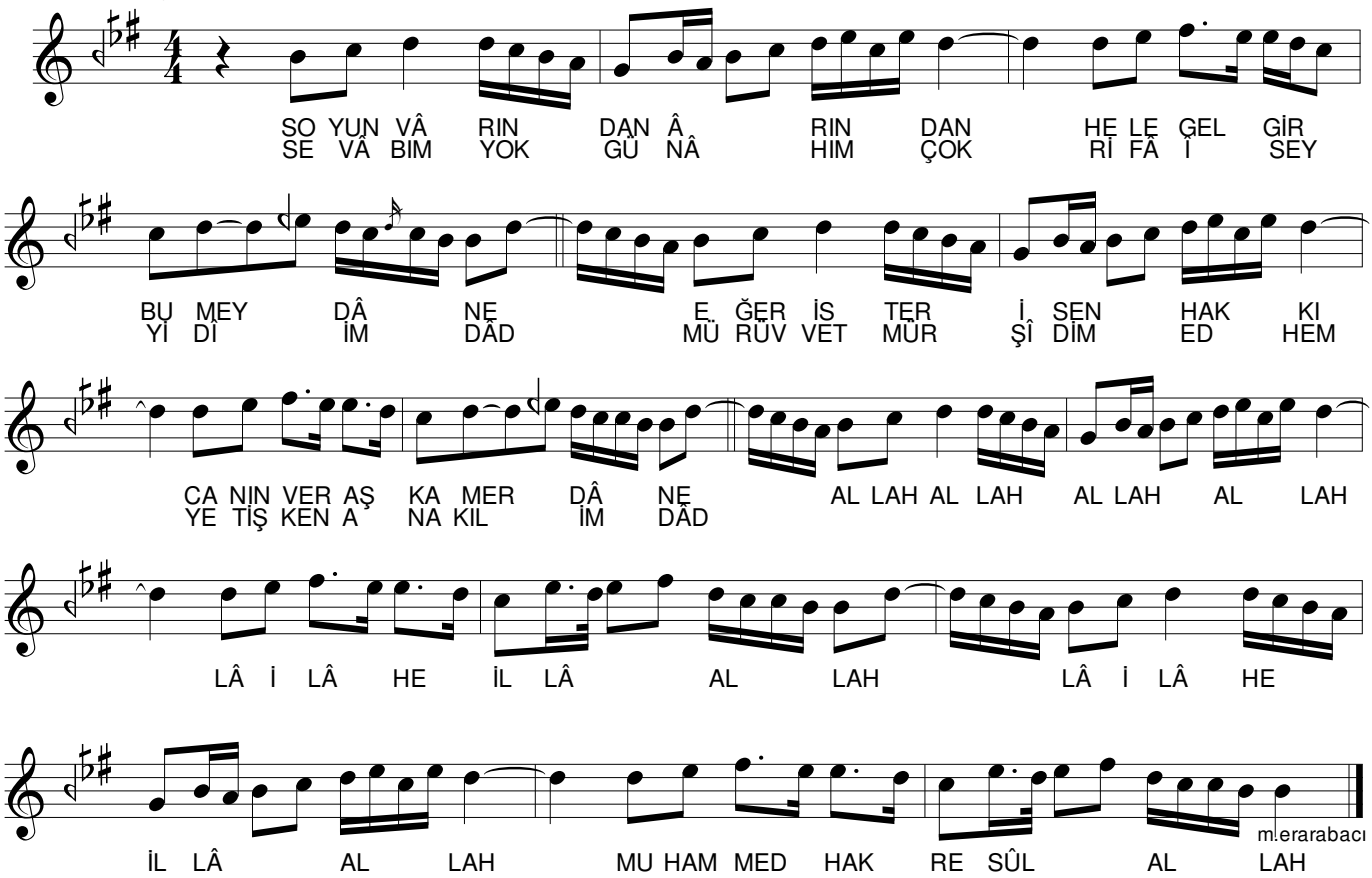
GEL İMDİ EY AZÎZÎ
SIRRIN DEME OL EBSEM
AHVÂLE OLUP MAHREM
N'OLDUN A GÖNÜL N'OLDUN

Hüzzam İlâhi

Soyun Vârından Ârından

Sofyan

Güfte ve Beste: Ken'an Rifâî Hz.

SOYUN VÂRINDAN ÂRINDAN
HELE GEL GİR BU MEYDÂNE
EĞER İSTER İSEN HAKK'I
CÂNIN VER AŞKA MERDÂNE

BU YOLDA GÖZ YAŞİYLE AŞK
BÜYÜK SERMÂYEDİR EL-HAK
TEN-Ü CÂNDAN ÜMÎDİN KES
HÜDÂ-VÂRİ KALA ANCAK

BULURSAN MÜRŞÎD-İ KÂMİL
HEMAN MAKSÛDU BULDUN BİL
SADÂKATLE GEREK TESLÎM
NE BİLDİNSE GÖNÜLDEN SİL

YAPIŞDIM BÂB-I İHSÂNA
GARÎBİM YÂ RESÛLÂLLAH
YANAR AŞKIN İLE KALBİM
ŞEFÂAT YÂ HABÎBALLAH

SEVÂBIM YOK, GÜNÂHIM ÇOK
RİFÂÎ SEYYİDÎ İMDÂD
MÜRÜVVET MÜRŞÎDİM EDHEM
YETİŞ KEN'ÂN'A KIL İMDÂD

Hüzzam İlâhi

Sürûşan Raks Ederler

Güfte: Musul'lu Hâfız Osman
Beste: Nûri

SÜRÛŞAN RAKS EDERLER CÜMLE TEHLÎL-Î İLÂHÎDE
OLUNCA ASÜMÂN-PEYMÂ SEDÂ-YI NÂY-I MEVLÂNÂ
HÜVİYET BAHSİ TÂBİRİ YOK RÜYÂYA BENZERDİ
MEDETKÂR OLMASAYDI HİMMET-İ ULYÂ-YI MEVLÂNÂ

CİHÂNDA İSTEYEN ALLAH'I BULSUN OL SÜLÛKUNDA
BÂZE YETMEZ Mİ MEVLÂ ZÂT-I Bİ-HEMTÂ-YI MEVLÂNÂ
NİCE GÜMRÂHI NÛRİ SIRR-I VAHDET EDER ÂGÂH
MELÂLİNLE GELİNCE CÛŞA HÛY-İ HÂY-İ MEVLÂNÂ

Hüzzam İlâhi

Şâm-ü Seher Zikreylerem

Güfte: Sâfî
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

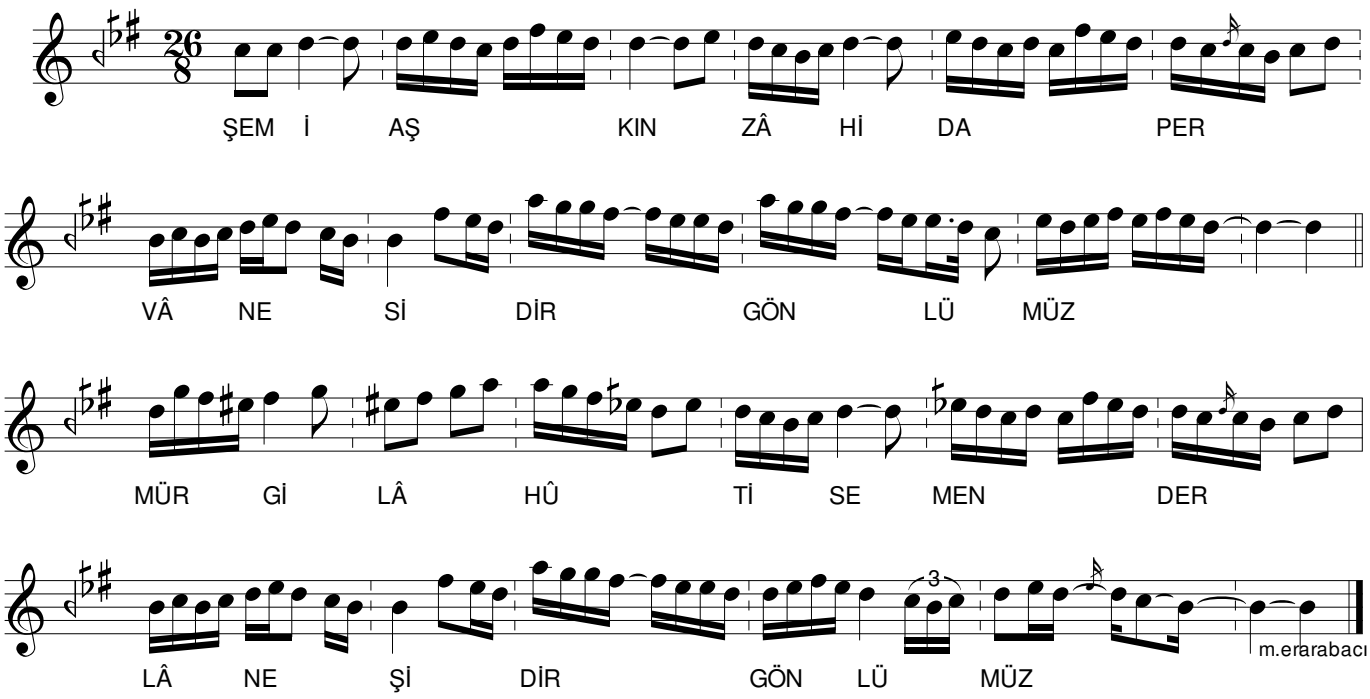

Hüzzam İlâhi

Şem-i Aşkın Zâhidâ Pervanesidir

Güfte: Hâşim
Beste: Kazasker M. İzzet Ef.

Evsat

ŞEM'-İ AŞKIN ZÂHİDÂ PERVÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ
MÜRG-İ LÂHÛTÎ SEMENDER LÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

NÛR-İ "MÂ ZÂGAL BASAR"DIR FEYZ-İ HAKK'IN DÂYESİ
TIFL-I SERDÂM-I TECELLÎ HÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

MEKTEB-İ "SÜMME DENÂ"NIN HÂCESİNDEN DERS ALIP
"LÎ ME'ALLAH" DERSİNİN DERSHÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

BİR ŞERÂRE ONA NİSBET ŞU'LE-İ ŞEMS-Ü KAMER
DÂİMÂ ENVÂR-I HÜSNÜN ÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

ÂN-I DÂİMDE KAMU EŞYÂYA SIRR-I FEYZ ERER
SİKKE-İ ŞEMS-Ü KAMER DARBHÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

BAHR-İ TEVHÎD-İ HÜVİYYETDİR ONUN BİR KATRESİ
BAHR-İ ZÂTIN HÂŞİMÂ DÜRDÂNESİDİR GÖNLÜMÜZ

Hüzzam İlâhi

Şermsâr Etme Hüdâ'ya

Güfte: Sultan II. Mustafa

Evsat

ŞERMSÂR ETME HUDÂYÂ RÛZ-İ MAHŞERDE BENİ
HÂTEMİN HÜRMETİNE YANDIRMA DÛZAHDA BENİ

MU'TERİFİM BEN GÜNÂHIMA MUKİRRİM CÜRMÜME
ENBİYÂ VÜ MÜRSELÎN İÇRE HACÎL ETME BENİ

ŞİMDİLİK IKBÂLÎYÂ DALDIM AMÎK-İ HAYRETE
LÛTF İLE TUT DESTİMİ YÂ RAB DÜŞÜRME KÜRBETE

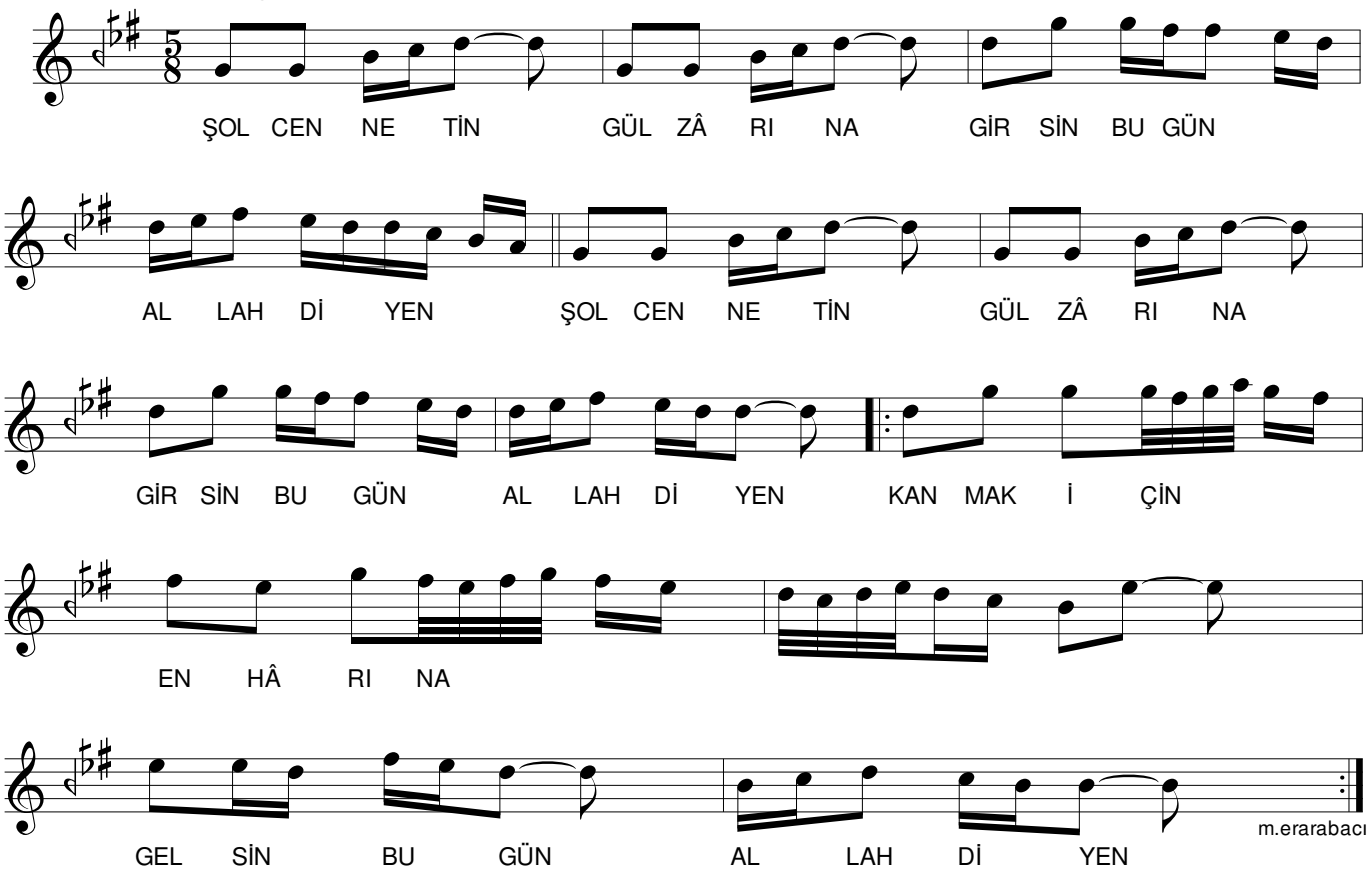
DİLER İSEN KO CAHÎME DİLER İSEN CENNETE
ENBİYÂ VÜ MÜRSELÎN İÇRE HACÎL ETME BENİ

Hüzzam İlâhi

Şol Cennetin Gülzârına

Güfte: İbrâhim Hakkı Erzurûmî
Beste: Mahallî

Türk Aksağı

ŞOL CENNETİN GÜLZÂRINA
GİRSÜN BUGÜN ALLAH DİYEN
KANMAK İÇÜN ENHÂRINA
GİRSÜN BUGÜN ALLAH DİYEN

OLMAĞA DOSTUN BÜLBÜLÜ
KOKMAĞA HOŞ BİR SÜMBÜLÜ
BÂĞ-I TECELLÎDEN GÜLÜ
DERSÜN BUGÜN ALLAH DİYEN

PÂK EYLEYENLER MEŞREBİ
TESNÎM İÇER RÛZ-U ŞEBİ
HAKKÎ MUKARREBLER GİBİ
GÖRSÜN BUGÜN ALLAH DİYEN

HAKKÎ HAKKA EREN KİŞİ
FAKRİYLE FAHROLUR İŞİ
ENDİŞEYİ HER TEŞVÎŞİ
ATSUN BUGÜN ALLAH DİYEN

Hüzzam İlâhi

Şuhûr İçre Mübârektir Üç Aylar

Beste: Muallim İsmâil Hakkı Bey

Sofyan

ŞUHÛR İÇRE MÜBÂREKTİR ÜÇ AYLAR
MUKADDESTİR BİLİN EY MÜSLÜMANLAR
USÂT-I ÜMMETİ HEM ŞÂH-I RUSLÜN
BU AYLARDA HEMAN MAĞFÛR OLURLAR

Hüzzam İlâhi

Şüpheyle Tereddütle Yürek

Güfte: Hâlide Nusret Zorlutuna
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

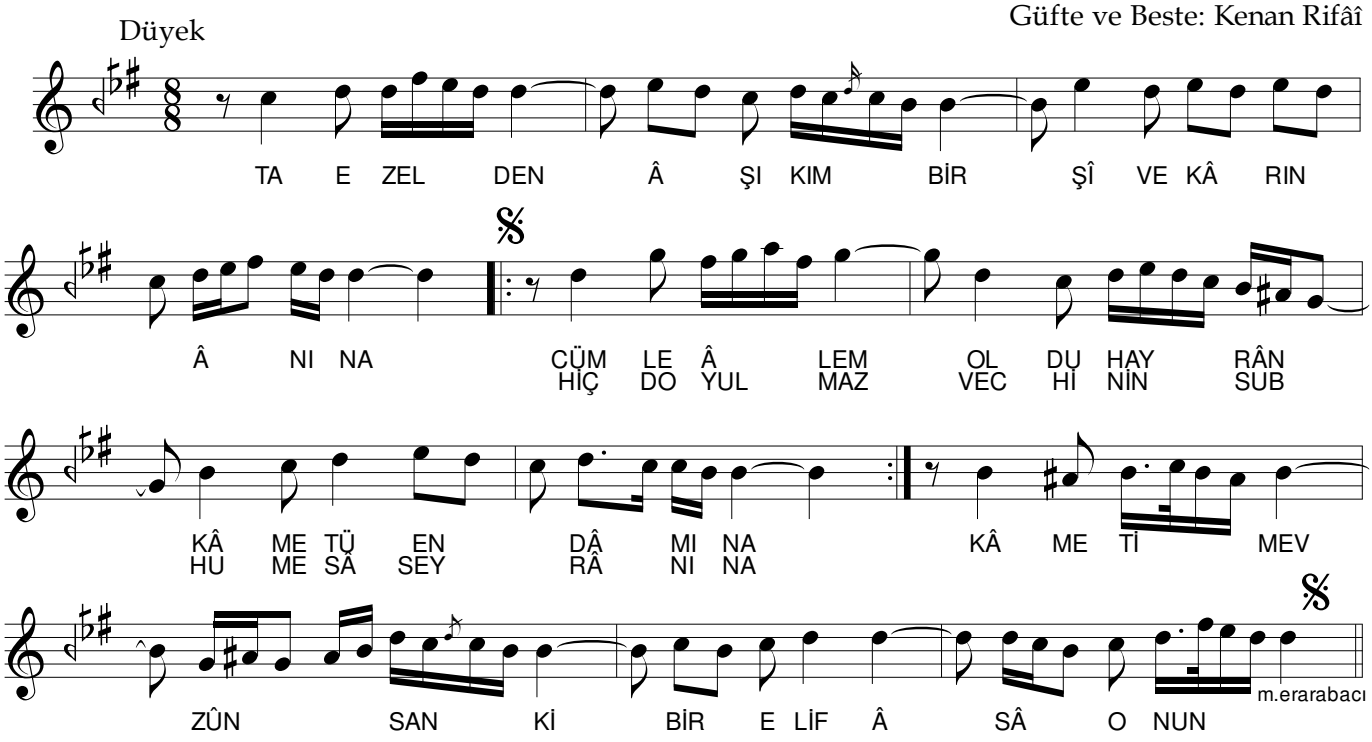

ŞÜPEHEYLE TEREDDÜTLE YÜREK YANDIĞI ANLAR
MAHKÛM EDERİM SUÇLU GÖRÜP KENDİMİ KENDİM
ÂLEMLERE ŞÂMİL KEREMİN, MAĞFİRETİN VAR
SEN AFVINI ÇOK GÖRME BENİM RABBİM EFENDİM

Hüzzam İlâhi

Tâ Ezelden Âşıkım Bir Şîvekârın Ânına

Güfte ve Beste: Kenan Rifâî

TÂ EZELDEN ÂŞIKIM BİR ŞÎVEKÂRIN ÂNINA
CÜMLE ÂLEM OLDU HAYRÂN KÂMETÜ ENDÂMINA

KÂMETİ MEVZÛN SANKİ BİR ELİF-ÂSÂ ANIN
HİÇ DOYULMAZ VECHİNİN SUBH-U MESÂ SEYRÂNINA

HEP ANIN EMRİYLE DEVREYLER MELEKLER DÂİMÂ
BULSA KİM ÂNI ERERMİŞ MAKSAD-U ÂMÂNINA

ÂLEME GELDİM, NİHÂN OLDU GÖZÜMDEN DİLBERİM
ANLADIM, TUTMUŞ BENİ KAYD EYLEMİŞ AŞK DÂMINA

BEN ÂNI BULMAK İÇİN HER YERDE PEK ÇOK ARADIM
BÎ-KARÂR OLDUM, NİHAYET GİRDİM AŞK MEYDÂNINA

VUSLAT-İÇÜN ÇOK ÇALIŞTIM, DÂİM EFGÂN EYLEDİM
ÇÂRESİZ OLDU NİHÂYET DERDİMİN DERMÂNINA

BEN GEZERKEN SERSERÎ, BAKTIM GELİR BENDEN YANA
BEN DE KOŞTUM, KENDİMİ ATTIM, ÂNIN DEVRÂNINA

KAÇMASIN BENDEN DİYE TUTTUM, YAPIŞTIM DESTİNE
VERDİ SÖZ, AND EYLEDİ, VARMIŞ GİBİ ÎMÂNINA

UYKUDAN BÎDÂR OLUNCA EL BENİMMİŞ ANLADIM
KENDİMİ GÖRDÜKÇE DALDIM HAYRETİN UMMÂNINA

BEN BANA ÂŞIK, BANA ÂŞIK İMİŞ, BEN BİLMEDİM
ZILL İKEN KEN'ÂN KAVUŞTU YÛSUF-İ KEN'ÂNINA

Hüzzam İlâhi

Taştı Rahmet Deryâsı

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ali Rızâ Şengel

TAŞDI RAHMET DERYÂSI
GARK OLDU CÜMLE ÂSÎ
DÖRT KİTÂBIN MA'NÂSI
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

BUDUR MA'NÂNIN HÂSI
SİLER KALBİNDEN PÂSI
İSM-İ A'ZAM DUÂSI
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

GÖNÜL BURCUNDAN DOĞAR
ÂLEME RAHMET YAĞAR
HAKK'IN BİRLİĞİN ÖĞER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

KİTAPLARDA YAZILIDIR
GÖNÜLLERDE GİZLİDİR
SÖYLENECEK SÖZ BUDUR
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

CENNETDEN ÇIKDI ÂDEM
DÜNYÂYA BASDI KADEM
BUNU DER İDİ MÜDÂM
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

ERENLERIN BURAĞI
YAKIN EDER IRAĞI
ARŞIN KÜRSÜN DİREĞİ
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

GÖNÜLLERE YOL EYLER
DÂĞI TAŞI KÜL EYLER
SULTÂNLARI KUL EYLER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

YÛNUS DA BUNU DEDİ
YANAR YÜREK AŞK OLDU
MEVLÂ'NIN GÜZEL ADI
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

Hüzzam İlâhi

Tecellilerle Mest Olmuş

Güfte: Ali Ulvî Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Sofyan

TECELLÎLERLE MEST OLMUŞ SEHER VAKTİNDE ÂRİFLER
SEMÂDAN ARŞ-I ÂLÂDAN iNEN ENVÂRI SEYREYLER

TECELLiYÂTA GARK OLMUŞ BÜTÜN VAR GÖK iBÂDETTE
UZAKLIKLAR BiRER NÂÇÎZ CEMÂATTiR BU HALVETTE

Hüzzam İlâhi

Teferrüc Eyleyi Vardım

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Serbest

Teferrüc Eyleyi Vardım

Hüzzam İlâhi

Tennûr-i Dile Od Yakıp

Güfte: Hasan Sezâyî Hz.

TENNÛR-İ DİLE OD YAKUP ÂH-I ŞERERİMDEN
BİR ÖZGE KEBÂB MÂ-HAZAR ETDİM CĞERİMDEN

DERD EHLİNE NÛŞ ETMEK İÇÜN EYLEDİM İHZÂR
BEZM-İ GAMA İKİ ŞİŞE MEY DİDELERİMDEN

ŞEB-TÂ-BE-SEHER ZÂRIM O YÂRE ESER ETMEZ
LERZÎDE CİHÂN GERÇİ Kİ ÂH-I SEHERİMDEN

ÂVÂZE-İ HİCR-İ ELEMİ DÜŞELİ DEHRE
MÂTEM-ZEDEDİR İNS-Ü MELEK BU KEDERİMDEN

DİL-BESTE-İ ZÜLF-İ SİYEHEM YİNE SEZÂYÎ
SEVDÂ-YI CÜNÛN GİTMEDİ BİR KERRE SERİMDEN

Hüzzam İlâhi

Topraktan İnsanı Var Ettiğine

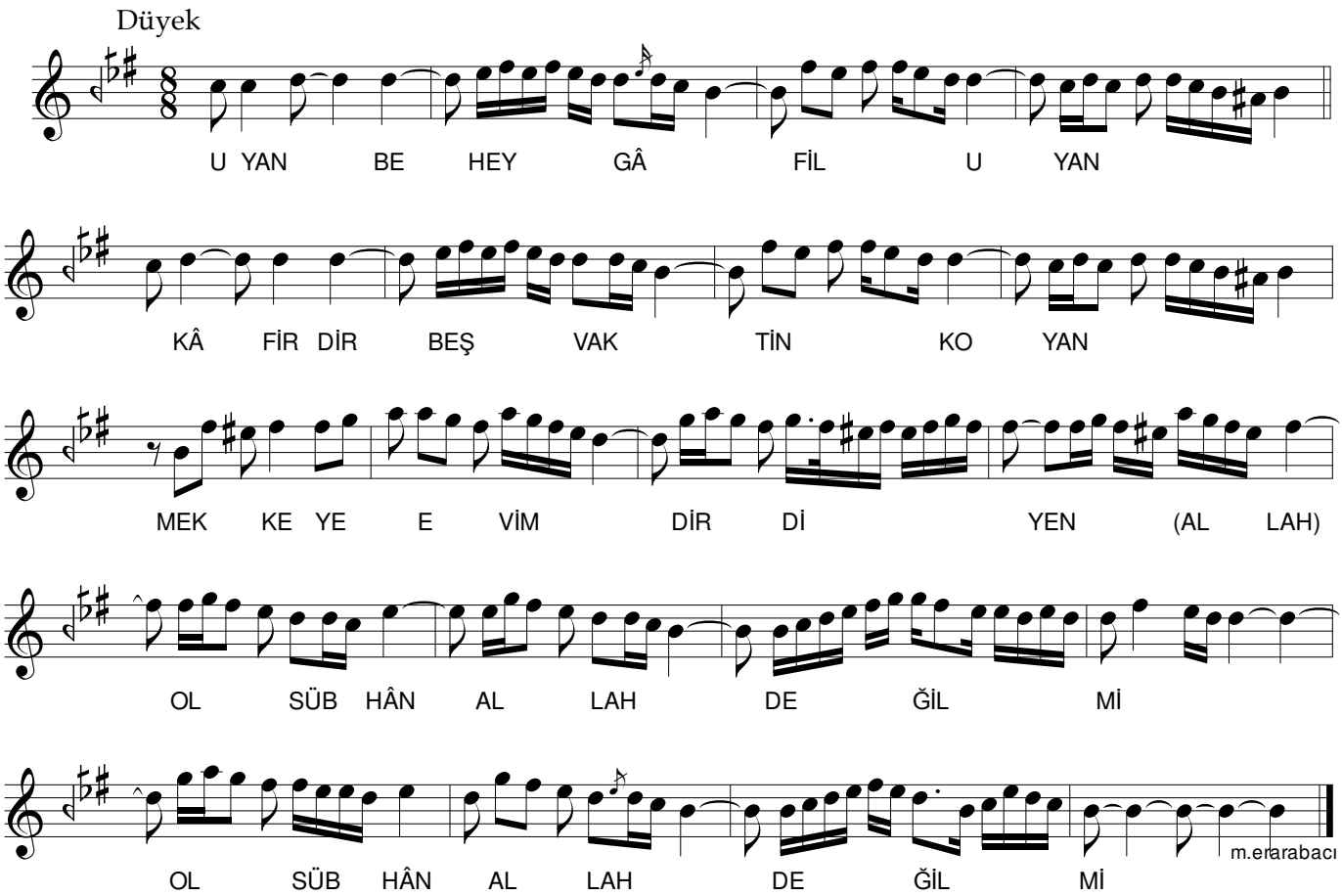
Güfte: Sâmi Derintuna
Beste: Mustafa Erses

Sofyan

Hüzzam İlâhi

Uyan Be Hey Gâfil Uyan

UYAN BE HEY GÂFİL UYAN
KÂFİRDİR BEŞ VAKTİN KOYAN
MEKKE'YE EVİMDİR DİYEN
OL SÜBHÂN ALLAH DEĞİL Mİ

YÜCE YERLERDE DURICI
ELİNDE YALIN KILICI
DERTLİYE DERMAN VERİCİ
OL SÜBHÂN ALLAH DEĞİL Mİ

ALÇAĞI YÜCE EYLEYEN
GÜNDÜZÜ GECE EYLEYEN
YİĞİDİ KOCA EYLEYEN
OL SÜBHÂN ALLAH DEĞİL Mİ

YAĞAN KARLARI ERİTEN
AKARSULARI KURUTAN
TOPRAKTAN ÂDEM YARATAN
OL SÜBHÂN ALLAH DEĞİL Mİ

YÛNUS'TUR BUNU SÖYLEYEN
TAPDUĞA KULLUK EYLEYEN
DİN YOKSULUN BAY EYLEYEN
OL SÜBHÂN ALLAH DEĞİL Mİ

Hüzzam İlâhi

Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin

Güfte: Memduh Cumhur
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

Türk Aksağı

Ümîdimiz Şefâatidir Nûr-i Âlemin

ÜMMIDIMIZ ŞEFAATIDIR NUR-I ALEMIN
BIR BAŞKA MELCEI OLAMAZ HIÇBIR ADEMIN

ALLAH RASULÜ AŞKINA DEVRAN DÖNER DURUR
GÜLDEN GELIR GIDER YINE SEVDASI ŞEBNEMIN

EY ŞEHR-I İLM BAB-I ALI GÖNLÜMÜZDEDIR
HICRANI DEM-BE-DEM DUYULUR ÖYLE HEMDEMIN

YARAB KAPINDA KIYMETI BIR NEBZE YOK MUDUR
İSM-I MUHAMMEDI'YE MÜŞABIH SECDEMIN

ALEMDE VARLIK İSTEMEYIZ LAKIN EY GÖNÜL
CUMHUR'A DÜŞTÜ HASRETI BIR DAMLA ZEMZEMIN

Hüzzam İlâhi

Vardım Kırklar Yaylasına

Güfte: Şah İsmâîl
Beste: Aslan Hepgür

VARDIM KIRKLAR YAYLASINA
GEL BERİ EY CÂN DEDİLER
YÜZ SÜRDÜM AYAKLARINA
GİR İŞTE MEYDÂN DEDİLER

YERLİ YERİNDE DURDULAR
YERLERİNDEN YER VERDİLER
ORTAYA SOFRA SERDİLER
LOKMAMIZA BAN DEDİLER

ERENLER KALBİ GANÎDİR
YUDUĞU KALBİ ARITIR
GELİŞİN KANDEN BERİDİR
GEL ŞÖYLE IHVÂN DEDİLER

GÖRDÜĞÜNÜ GÖZÜN İLE
SÖYLEME SEN SÖZÜN İLE
ONDAN SONRA BİZİM İLE
OL SEN DE MİHMÂN DEDİLER

Hüzzam İlâhi

Vaslın Bana Hayat Verir

Güfte: Fuzûlî
Beste: Musullu Hâfız Osman

VASLIN BANA HAYAT VERİR, FİRKATİN MEMÂT
SÜBHÂNE HÂLIKI HALÂKA'L-MEVTİ VE'L-HAYÂT

HiCÂNINA TAHAMMÜL EDEN VASLINI BULUR
TÛBÂ MEN ERÂDE BiHi'L-FEVZi VE'N-NECÂT

MiHRiNDiR iKTiNA'-İ MEKÂSİD VESÎLESİ
MÂŞÂE MEN ERÂDE BİHİ'L-FEVZİ VE'N-NECÂT

DÖKMÜŞ RİYÂZ-İ TAB'UMA BÂRÂN-I ŞEVKİNİ
MEN ENZELE'L-MİYÂHİ VE AHYÂBİHEN NEBÂT

HAK ÂFERİNİŞE SEBEB ETTİ VÜCÛDUNU
EVCEBTE Bİ'Z-ZUHÛRİ ZUHÛRİ'L-MUKEVVENÂT

ÎZİD SERÎR-İ HÜSNE SENİ KILDI PÂD-ŞÂH
A'LÂ KEMÂLİ ZÂTİKE FÎ AHSENİ'S-SIFÂT

KILDIN EDA-YI NA'T FUZÛLÎ TAMÂM KIL
KELLEMTE Bİ'S-SELÂMİ VE TEMMEMTE Bİ'S-SALÂT

Hüzzam İlâhi

Yâ Habîballah Yâ Hayra'l Beşer

Güfte: Fuzûli
Beste: Tanbûrî Azîz Mahmûd Bey

YÂ HABİBÂ'LLAH YÂ HAYRE'L-BEŞER MÜŞTÂKUNAM
EYLE KİM LEB-TEŞNELER YANIP DİLER HEM-VÂRE SU

SENSİN OL BAHR-İ KERÂMET KİM ŞEB-İ Mİ'RÂC'DA
ŞEB-NEM-İ FEYZÜN YETÜRMİŞ SÂBİT-Ü SEYYÂRE SU

ÇEŞME-İ HURŞİDDEN HER DEM ZÜLÂL-İ FEYZ İNER
HÂCET OLSA MERKADÜN TECDÎD EDEN Mİ'MÂRE SU

BÎM-İ DÛZAH NÂR-I GAM SALMIŞ DİL-İ SÛZÂNUMA
VAR ÜMİDÜM EBR-İ İHSÂNUN SEPE OL NÂRE SU

YÜMN-İ NA'TÜNDEN GÜHER OLMUŞ FUZÛLÎ SÖZLERİ
EBR-İ NÎSÂNDAN DÖNEN TEK LÜ'LÜ-İ ŞEH-VÂRE SU

HÂB-I GAFLETTEN OLAN BÎDÂR OLANDA RÛZ-İ HAŞR
EŞK-İ HASRETTEN DÖKENDE DÎDE-İ BÎDÂRE SU

UMDUĞUM OLDUR Kİ RÛZ-İ HAŞR MAHRÛM OLMAYAM
ÇEŞME-İ VASLIN VERE BEN TEŞNE-İ DÎDÂRE SU

Hüzzam İlâhi

Yâ İlâhî Bize Tevfîkini Gönder

Güfte: Âkif Bey
Beste: Sâdettin Kaynak

Nim Evsat

m.erarabacı

Hüzzam İlâhi

Yâ Resûlallah İnâyet Kıl Perîşânım

Güfte: Ârif Hikmet Gökoğlu
Beste: Dursun Çakmak

YÂ RESÛLALLAH İNÂYET KIL PERÎŞÂNIM BUGÜN
HASRET-İ HİCRİNLE BİLLAH SÎNE-SÛZÂNIM BUGÜN
NÂR-I AŞKINLA TUTUŞDUM MAHZ-I NÎRÂNIM BUGÜN
BU'D-I SÛRÎDEN EFENDİM YANMADA CÂNIM BUGÜN
BÜLBÜL-ÂSÂ ZÂR U ZÂRIM ŞÖYLE NÂLÂNIM BUGÜN
MERHAMET KIL AL ELİM MAĞRÛK-I İSYÂNIM BUGÜN
ETTİĞİM MA'SİYYETE GÂYET PEŞÎMÂNIM BUGÜN

ÂH-I DIL-SÛZUM İŞİT N'OLUR HÜDÂ'NIN AŞKINA
SEYF-İ KAHHÂR OL ALİYYÜ'L-MÜRTEZÂ'NIN AŞKINA
"BİD'ATÜN MİNNÎ" BUYURDUN FÂTIMA'NIN AŞKINA
NÛŞ-İ ZEHR ETMİŞ HASEN HULKİ'R-RIZÂ'NIN AŞKINA
VASLINA ERDİR ŞEHÎD-İ KERBELÂ'NIN AŞKINA
AKL-U FİKRİM GİTTİ DE MECLÛB-İ İZ'ÂNIM BUGÜN
BİR ALÎLİM BÎKESİM MUHTÂC-I DERMÂNIM BUGÜN

GERÇİ BEN BİR MÜCRİMİM LÂKİN SENİN ŞÂNIN AZÎM
ÇÜNKİ MEVLÂ'MIZ BUYURDU HEM RAÛFSUN HEM RAHÎM
ZÂTINI MEDH EYLİYOR ÂYÂT-I FURKÂNİ'L-HAKÎM
İFTİRÂKINDIR BANA ÂTEŞ AZÂBINDAN ELÎM
SEN ŞEFÂ'AT EYLEMEZSEN BEN DE YOK KALB-İ SELÎM
YÂ EBE'Z-ZEHRÂ MEDED GÛŞ EYLE EFGÂNIM BUGÜN
BİR GEDÂ HASRETKEŞİM ÇÂK-I GİRÎBÂNIM BUGÜN

YÂ RESÛLALLAH RAHMETDİR VÜCÛDUN ÂLEME
Bİ'SETİN-ÇÜN GİYDİRİLDİ TÂC-I İZZET ÂDEM'E
GÖZLERİMDEN KAN GELİR HİÇ UYKU GİRMEZ DÎDEME
DEST-İ İRŞÂDINLA LUTFEN BİR İLÂC ET SÎNEME
HANGİ YÜZLE MERHAMET BEKLERSİN EY ÂSÎ DEME
KIL ŞEFÂ'AT YÂ MUHAMMED ZÂR-U GİRYÂNIM BUGÜN
GÖSTERİP GÜL-RÛYİ MÜZDÂD EYLE İKÂNIM BUGÜN

Hüzzam Şuğul

Yâ Sâhib-el Cemâli Ve Yâ Seyyid-el Beşer

Güfte ve Beste: Sadettin Kaynak

YÂ SÂHİBE'L-CEMÂLİ VE YÂ SEYYİDE'L-BEŞER
MİN VECHİKE'L-MÜNÎRİ LEKAD NÜVVİRA'L-KAMER
LÂ YÜMKİNÜ'S-SENÂÜ KEMÂ KÂNE HAKKUKE
BA'D EZ HÜDÂ BÜZÜRG TÛİ KISSA MUHTASARN

Hüzzam İlâhi

Yalancı Dünyâya Konup Göçenler

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Rıfat Şanlıel

Düyek

YALANCI DÜNYÂYA KONUP GÖÇENLER
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER
ÜZERİNDE TÜRLÜ OTLAR BİTENLER
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

KİMİNİN BAŞINDA BİTER AĞAÇLAR
KİMİNİN BAŞINDA SARARIR OTLAR
KİMİ MÂSUM, KİMİ GÜZEL YİĞİTLER
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

TOPRAĞA GARK OLMUŞ NÂZİK TENLERİ
SÖYLEMEDEN KALMIŞ TATLI DİLLERİ
GELİN DUÂDAN UNUTMAN BUNLARI
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

KİMİSİ DÖRDÜNDE, KİMİ BEŞİNDE
KİMİSİNİN TÂCI YOKTUR BAŞINDA
KİMİ ALTI, KİMİ YEDİ YAŞINDA
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

KİMİSİ BEZİRGAN, KİMİSİ HOCA
ECEL ŞERBETİNİ İÇMEK DE GÜÇ A
KİMİ AK SAKALLI, KİMİ PÎR KOCA
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

YÛNUS DER Kİ: GÖR TAKDÎRİN İŞLERİ
DÖKÜLMÜŞTÜR KİRPİKLERİ, KAŞLARI
BAŞLARI UCUNDA HECE TAŞLARI
NE SÖYLERLER, NE BİR HABER VERİRLER

Hüzzam İlâhi

Yer Gök Yaratılmadan Hak

Güfte: Yûnus Emre
Beste: İrfan Doğrusöz

YER GÖK YARATILMADAN HAK BİR GEVHER EYLEDİ
NAZÂR KILDI GEVHERE, SIĞMADI DEVREYLEDi
GEVHERDEN BUĞU ÇIKAR, OL BUĞDAN GÖK YARATTI
GÖKYÜZÜNÜN BEZEĞİN ÇOK YILDIZLAR EYLEDİ

GÖĞE EYİTTİ DÖN DEDİ, AYA YÜRÜSÜN DEDİ
SUYU MUALLÂK TUTUP ÜSTÜNE YER EYLEDİ
YER ÇALKANDI DURMADI, BİR DEM KARÂR KILMADI
YÜCE YÜCE DAĞLARI HAK ÇÖKSÜLER EYLEDİ

CEBRÂİL YERE İNDİ, BİR AVUÇ TOPRAK ALDI
DÖRT FERİŞTE YOĞURDU BİR PEYGAMBER EYLEDİ
ÇÜN CÂN GÖVDEYE GİRDİ, AKSIRDI DURU GELDİ
EL GÖTÜRDÜ ŞOL KADAR HAKK'A ŞÜKÜR EYLEDİ

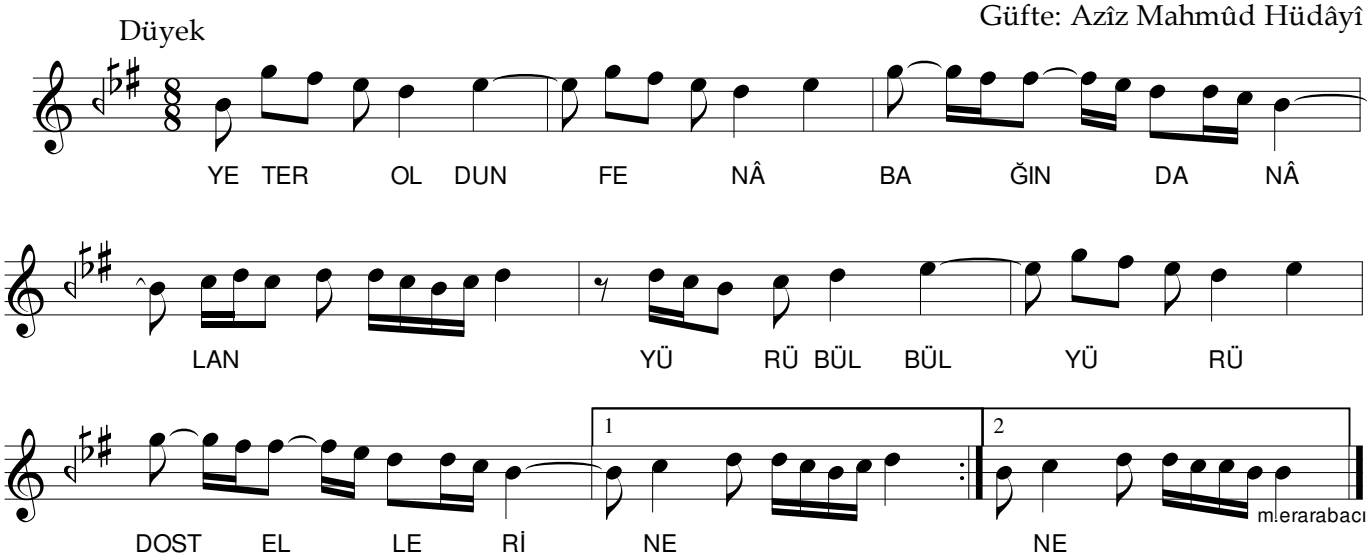
ALLAH EYDÜR ÂDEM'E ŞÜKÜR ERDİN BU DEME
BU DÜNYADA NE DUYDUN, DİLİN NEYE SÖYLEDİ
YOK İKEN VAR EYLEDİN, TOPRAK İKEN CÂN VERDİN
KUDRET DİLİYLE ANDIN, DİLİM SÖYLER EYLEDİ

BU SÖZ HAKK'A HOŞ GELDİ, KULUN AZÎZ EYLEDİ
NE GEÇTİYSE GÖNLÜNDEN, VERDİ HÂZIR EYLEDİ
BU SÖZ YÛNUS'A KANDAN, HABER VERESİ CANDAN
MEĞER KİM OL LÛTF ISSI ONA NAZÂR EYLEDİ

Hüzzam İlâhi

Yeter Oldun Fenâ Bağında

Güfte: Azîz Mahmûd Hüdâyî

YETER OLDUN FENÂ BÂĞINDA NÂLÂN
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST ILLERINE
EDÜP TÂVÛS-I KUDSÎLERLE CEVLÂN
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST ILLERINE

GÜLÜN RENGINE ALDANMA GEÇEGÖR
BU KESRET MERG-ZÂRINDAN UÇAGÖR
VARUP VAHDET ŞERÂBINDAN IÇEGÖR
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST ILLERINE

GÜLÜ SANMA KI DERDINE DEVÂDIR
SIVÂ HUBBU ÇÜ BEYHÛDE HEVÂDIR
KO GAYRI MAKSAD-I AKSÂ HUDÂ'DIR
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST ILLERINE

GÖRÜP PERVÂNEYI ANDAN SEBAK AL
GÖYÜNDÜR NÂR-I 'AŞKA PER ILE BÂL
MECÂZI KO HAKÎKAT BAHRINA DAL
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST ILLERINE

Hüzzam İlâhi

Yönelelim Allah'a Veysel Karânî Gibi

Güfte: Ahmet Arıtürk
Beste: Bekir Sıdkı Sezgin

YÖNELELİM ALLAH'A
VEYSEL KARÂNÎ GİBİ
GELİN DÜŞELİM RÂHA
VEYSEL KARÂNÎ GİBİ

OLMAYIP NEFSE KÖLE
AĞLAYALIM GEL HELE
AŞK-I MUHAMMED İLE
VEYSEL KARÂNÎ GİBİ

GÖNÜL GÜNÂHDAN PÂK OL
İKİ GÖZÜM IRMAK OL
MUHAMMED'E MÜŞTÂK OL
VEYSEL KARÂNÎ GİBİ

ÂBİD BOŞA DÜNYÂYI
TERKET BU MÂSİVÂYI
ARAYALIM MEVLÂ'YI
VEYSEL KARÂNÎ GİBİ

Hüzzam İlâhi

Yüce Sultânım, Derde Dermânım

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sâdun Aksüt

Sofyan

YÜCE SULTÂNIM, DERDE DERMÂNIM
BEDENDE CÂNIM, HÛ DEMEK ISTER

EY DERDE DERMÂN, EY GANÎ SÜBHÂN
BEDENDE BU CÂN, HÛ DEMEK ISTER

ÂLIMSIN ÂLIM, BILIRSIN HÂLIM
AĞZIMDA DILIM, HÛ DEMEK ISTER

MÛRAD ERINCE, GÜLÜ DERINCE
CEMÂL GÖRÜNCE, HÛ DEMEK ISTER

ALÎ SIRRINDA, TEVHÎD NÛRUNDA
MAHŞER YERINDE, HÛ DEMEK ISTER

BÜLBÜL ÇAĞINDA, DOSTLAR BAĞINDA
ARŞIN SAĞINDA, HÛ DEMEK SITER

DAĞ ILE TAŞDA, KURUYLA YAŞDA
MÜŞKIL BIR IŞDE, HÛ DEMEK ISTER

YÛNUS POSTUNDA, GÖNÜL DOSTUNDA
SIRÂT ÜSTÜNDE, HÛ DEMEK ISTER

Hüzzam İlâhi

Yürü, Yürü Yalan Dünyâ

Güfte: Yûnus Emre
Beste: İsmâil Hakkı Bey

Düyek

YÜRÜ, YÜRÜ YALAN DÜNYÂ
YALAN DÜNYÂ DEĞİL MİSİN
OL MUHAMMED MUSTAFÂ'YI
ALAN DÜNYÂ DEĞİL MİSİN

YÛNUS EMRE'M SÜR SAFÂYI
SÜR SAFÂYI, ÇEK CEFÂYI
OL MUHAMMED MUSTAFÂ'YI
ALAN DÜNYÂ DEĞİL MİSİN

Hüzzam İlâhi

Zâlimler El Vurup Hep

Güfte: Kâzım Paşa
Beste: Hüseyin Sebilci

Yürük Semâî

ZÂLİMLER EL VURUP HEP ŞİMŞÎR-İ CAN RÜBÂYA
KASTETDİLER SER-Â-PÂ EVLÂD-I MUSTAFÂ'YA
DEVRÂN OLUP MÜSÂİT OL KAVM-İ BÎ-HAYÂYA
İSÂL OLUNDU BÎ-DÂD SERHADD-İ İNTİHÂYA

KİMLER EDER TAHAMMÜL YÂ RAB BU İBTİLÂYA
ÂMÂC EDİP VÜCÛDUN BİN NÂVEK-İ KAZÂYA
DÜŞTÜ HÜSEYN ATINDAN SAHRÂ-YI KERBELÂ'YA
CİBRÎL VARIP HABER VER SULTÂN-I ENBİYÂ'YA

Hüzzam İlâhi

Zât-ı Mîrat-ı Hüdâsın

Güfte: Şeyh Kâmil Efendi
Beste: Zekâî Dede

Evsat

ZÂT-I MİR'ÂT-I HÜDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ
ÂLEME BEHCET-NÜMÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

YEK İŞÂRETLE KAMER ŞAKK OLDU SECDE EYLEDİ
SÂHiB-i 'ARŞ-I HÜDÂ'SIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

HÂKPÂY-İ HAZRETİNDEN EYLEME RED KÂMİL'İ
MÜCRİME SÂHİB-'ATÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

Hüzzam İlâhi

Zikreyle Her Nefesde

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Fikret Bozdoğan

ZIKREYLE HER NEFESTE, ÇAĞIR ALLAH'I SESTE,
CAN BÜLBÜLÜ KAFESTE; LÂ ILÂHE ILLALLAH.

EHLULLAHIN YOLLARI, TEVHID OKUR DILLERI,
HEP GIDERIR GALLERI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

CIHAN IÇRE ŞAH EDER, KALPLER ÜZRE MAH EDER,
VASIL-I ALLAH EDER, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

KALBINDEN SILER PASI, HAK YOLA SÜRER NÂSI,
NERMEDER KALBI KASI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

NEF ILE ISBAT OLUR; KÂDI-I HÂCÂT OLUR,
BÂISI NECÂT OLUR LÂ ILÂHE ILLALLAH.

GEL ZIKREYLE BEL KUŞAN, FANI DÜNYADIR INAN,
ÇÜN GIDER BUNDA GELEN, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

ZIKRE SEN ADET VERME, SAKINIP AZ DA KILMA.
ĞARIK OL, KENDIN BILME, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

BILDIR OL IRFANI, BUDUR CÜMLENIN CÂNI,
BILGIL ASLI ÎMANI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

MAKSUDUNA ERDIRIR, MÂBUD'UNU BILDIRIR
GÖNLÜN HAKKA DÖNDÜRÜR, LÂ ILAHE ILLALLAH.

HAL IDE GÖR SEN ANI, TUTTUĞUN YOLU TÂNI,
BULDURANDIR SÜBHANI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

NICEDIR ZIKRIN NÛR'U, LÂ MEVCÛDE SÜRÛRI,
İLLÂ HÛ'DUR HUZÛRU, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

ARIFSEN ÂR EYLEME, ZIKRI INKÂR EYLEME,
YERINI NÂR EYLEME, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

DERMAN ARARSAN DERDE, ZIKRET HAKK'I HER YERDE,
KALMAZ ARADA PERDE, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

KUR'AN'LA BITIR IŞIN, HEM SADIKLAR DILDAŞIN,
ÇAL YERDEN YERE BAŞIN, LÂ ILAHE ILLALLAH.

ZIKR ILE ĞAM DEF OLUR, HICÂB-I KÜFR REF OLUR,
CISM-Ü CÂN'A NEF OLUR, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

HAKK'IN BIZE IHSÂN-I, DILDEDIR DINLE ÂNI,
DERTLILERIN DERMÂNI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

BERR-Ü BAHIRDE SEYRI, EDERSIN SENDE HAYRI,
BIR BIL, YOK ANDAN ĞAYRI, LÂ ILÂHE ILLALLAH.

NÛR'U DILINDE SÖYLE, CÂN RAVZASIN NÛR EYLE,
HAKK ILE HUZUR EYLE, LÂ ILÂHE ILLALLAH.